

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

L E G E

**privind aprobarea Strategiei naționale și a Planului național de acțiune
pentru conservarea biodiversității 2026 – 2030**

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. 1. – (1) Se aprobă Strategia națională pentru conservarea biodiversității 2026-2030, prevăzută în anexa nr. I. Implementarea Strategiei naționale se realizează cu respectarea principiilor proporționalității, securității juridice, dezvoltării durabile, dreptului de proprietate și libertății economice.

(2) Strategia națională și Planul național de acțiune au caracter programatic și nu pot constitui temei direct pentru instituirea de obligații, interdicții sau restrângeri ale exercițiului unor drepturi fără adoptarea unor măsuri legislative distincte.

(3) Măsurile prevăzute în Planul național de acțiune care afectează activități economice sau dreptul de proprietate se aplică numai după realizarea unei analize de impact economic și social și organizarea consultării publice.

(4) Aplicarea Strategiei naționale nu poate conduce la suspendarea sau blocarea proiectelor de interes strategic național ori european în domeniul energiei, transporturilor, agriculturii și infrastructurii decât în baza unei evaluări individuale și motivate, realizate potrivit legii.

(5) Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor prezintă anual Parlamentului un raport privind implementarea Strategiei naționale, gradul de realizare a indicatorilor, sursele de finanțare utilizate și impactul economic și social al măsurilor adoptate.

(6) Toate proiectele finanțate pentru implementarea Strategiei naționale se publică într-un registru electronic care cuprinde beneficiarii, valoarea finanțării, indicatorii și stadiul implementării.

(7) Strategia națională se evaluează la fiecare doi ani, iar Guvernul prezintă Parlamentului propuneri de actualizare atunci când indicatorii de implementare ori evoluția contextului european impun revizuirea acesteia.

Art. 2. – Implementarea Strategiei naționale nu poate determina instituirea unor restricții suplimentare asupra proprietății private, utilizării terenurilor sau desfășurării activităților economice legale fără existența unei baze legale exprese, respectarea principiului proporționalității și acordarea, după caz, a măsurilor compensatorii prevăzute de lege.

Art. 3. – Autoritățile publice competente au obligația solicitării unui aviz consultativ, prin hotărâre de consiliu comunal/orășenesc/municipal/județean, după caz, cu caracter normativ, anterior adoptării măsurilor prevăzute în Planul național de acțiune care produc efecte asupra comunităților locale/județene. Consiliul are obligația de a se pronunța prin hotărâre în maximum 60 de zile de la data solicitării transmise de autoritatea publică competentă. Neadoptarea hotărârii de consiliu în termenul stabilit echivalează cu un aviz favorabil.

Art. 4. – Se aprobă Planul național de acțiune pentru conservarea biodiversității 2026-2030, prevăzut în anexa nr. II.

Art. 5. – Măsurile prevăzute în anexe nu pot institui în sarcina persoanelor fizice și juridice obligații, restricții sau sarcini financiare care depășesc cerințele rezultate din actele obligatorii ale Uniunii Europene în materie. Măsurile care depășesc aceste cerințe se pot institui numai prin lege, cu întocmirea analizei de impact potrivit art. 30 și 31 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cuprinzând evaluarea efectelor asupra sectorului energetic, al transporturilor și al construcțiilor.

Art. 6. – Anexele nr. I și II fac parte integrantă din prezenta lege.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

**p. PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR**

**p. PREȘEDINTELE
SENATULUI**

NATALIA – ELENA INTOTERO

LIVIU – LUCIAN MAZILU

București,
Nr.

Strategia națională pentru conservarea biodiversității
2026 - 2030

CUPRINS

Lista abrevierilor și acronimelor 4

Capitolul 1 - Introducere 7

Capitolul 2 - Cadrul instituțional internațional, european și regional 8

2.1. Cadrul instituțional internațional 8

2.2. Cadrul instituțional european 10

2.3. Cadrul instituțional regional 12

Capitolul 3 - Cadrul instituțional național 13

3.1. Strategii, planuri și programe naționale și regionale relevante 15

Capitolul 4 - Obligații de raportare 28

4.1. Obligații de raportare la nivel internațional 28

4.1.1. Convenția privind Diversitatea Biologică (CBD) 29

4.1.2. Alte convenții internaționale 29

4.2. Obligații de raportare la nivel european 30

4.2.1. Directivele Habitate și Păsări 30

4.2.2. Alte instrumente europene 31

4.3. Raportarea la nivel național 32

Capitolul 5 - Analiza situației naționale privind biodiversitatea 33

5.1. Starea actuală a biodiversității 33

5.2. Ariile naturale protejate și managementul acestora 42

5.3. Presiunile și amenințările la adresa biodiversității 47

5.4. Situația actuală a finanțării conservării biodiversității 53

Capitolul 6 – Strategia națională pentru conservarea biodiversității 57

6.1. Viziune generală 57

6.2. Direcții de acțiune și obiective generale în contextul cadrului global pentru biodiversitate 2050 59

Direcția de acțiune A: Integritatea, conectivitatea și reziliența ecosistemelor sunt menținute, consolidate sau restaurate; extincția speciilor amenințate provocată de om este stopată; până în 2050 riscul și rata de extincție se reduc de zece ori; diversitatea genetică este menținută. 63

Obiectivul general A1. ASIGURAREA COERENȚEI ȘI A MANAGEMENTULUI EFICIENT AL REȚELEI NAȚIONALE DE ARII NATURALE PROTEJATE 63

Obiectivul general A2. ASIGURAREA UNEI STĂRI FAVORABILE DE CONSERVARE PENTRU SPECIILE ȘI HABITATELE PROTEJATE 68

Obiectivul general A3. ÎMBUNĂTĂȚIREA STĂRII DE CONSERVARE A SPECIILOR ȘI ECOSISTEMELOR/HABITATELOR, INCLUSIV PRIN RESTAURAREA ECOLOGICĂ A ACESTORA 72

Obiectivul general A4. CONSERVAREA EX-SITU 75

Direcția de acțiune B: Biodiversitatea este utilizată și gestionată durabil, iar contribuțiile naturii pentru societatea umană sunt evaluate, menținute și îmbunătățite. 77

Obiectivul general B1. UTILIZAREA DURABILĂ A COMPONENTELOR DIVERSITĂȚII BIOLOGICE 78

B1.1. Amenajarea teritoriului și urbanism 78

B1.2. Managementul pădurilor 80

B1.3. Exploatarea speciilor sălbatice cu valoare economică 84

B1.4. Agricultură 85

B1.5. Turismul 91

B1.6. Transport, energie și exploatarea resurselor neregenerabile 92

Obiectivul general B2. CONTROLUL SPECIILOR INVAZIVE 95

Obiectivul general B3. SUSȚINEREA ȘI PROMOVAREA CUNOȘȚINȚELOR, INOVAȚIILOR ȘI PRACTICILOR TRADIȚIONALE 99

Direcția de acțiune C: Beneficiile din utilizarea resurselor genetice sunt împărțite în mod echitabil și durabil, inclusiv cele rezultate din informațiile genetice digitale (DSI). 101

Obiectivul general C1. ACCESUL LA RESURSE GENETICE ȘI ÎMPĂRȚIREA ECHITABILĂ A BENEFICIILOR CE DECURG DIN UTILIZAREA ACESTORA (ABS) 102

Direcția de acțiune D: Disponibilitatea mijloacelor de implementare (finanțare, tehnologie, consolidarea capacităților) și reducerea deficiențelor 104

Obiectivul general D1. DEZVOLTAREA CADRULUI LEGISLATIV ȘI INSTITUȚIONAL GENERAL ȘI ASIGURAREA RESURSELOR FINANCIARE 105

Obiectivul general D2. DEZVOLTAREA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE ȘI PROMOVAREA TRANSFERULUI DE TEHNOLOGIE 107

Obiectivul general D3. COMUNICAREA, EDUCAREA ȘI CONȘTIENȚIZAREA PUBLICULUI 110

6.3. Rezultatele așteptate ale implementării Strategiei 112

Capitolul 7 – Planul național de acțiune, monitorizare și evaluare pentru conservarea biodiversității 121

7.1. Indicatorii de monitorizare 122

7.1.1. Indicatorii Cadrului Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal 122

7.1.2. Indicatorii naționali de performanță 139

7.2. Proceduri de monitorizare și evaluare 139

7.3. Instituții responsabile 142

7.4. Implicații asupra cadrului juridic 144

Capitolul 8 – Finanțare și resurse 151

Lista abrevierilor și acronimelor

ABS	<i>Access and Benefit-Sharing – Accesul la resurse genetice și împărțirea echitabilă a beneficiilor care decurg din utilizarea acestora</i>
ACCOBAMS	<i>Agreement on the Conservation of Cetaceans of the Black Sea, Mediterranean Sea and Contiguous Atlantic Area – Acordul privind conservarea cetaceelor din Marea Neagră, Marea Mediterană și zona atlantică adiacentă</i>
AEWA	<i>Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds – Acordul privind conservarea păsărilor de apă migratoare afro-eurasiatice</i>
AFM	<i>Administrația Fondului pentru Mediu</i>
ANANP	<i>Agencia Națională pentru Aree Naturale Protejate, actuala ANMAP</i>
ANAR	<i>Administrația Națională „Apele Române”</i>
ANIF	<i>Agencia Națională de Îmbunătățiri Funciare</i>
ANMAP	<i>Agencia Națională pentru Mediu și Aree Protejate</i>
ANSVSA	<i>Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor</i>
ARBDD	<i>Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării</i>
ATV	<i>All-Terrain Vehicle – vehicul pentru toate tipurile de teren</i>
BBNJ	<i>Agreement under the United Nations Convention on the Law of the Sea on the Conservation and Sustainable Use of Marine Biological Diversity of Areas beyond National Jurisdiction – Acordul privind conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității marine din zonele situate dincolo de jurisdicția națională</i>
CBD	<i>Convention on Biological Diversity – Convenția privind diversitatea biologică</i>
CEPA	<i>Communication, Education and Public Awareness – Comunicare, educație și conștientizare publică</i>
CHM	<i>Clearing-House Mechanism – Mecanismul de informare și schimb de informații</i>
CITES	<i>Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora – Convenția privind comerțul internațional cu specii ale faunei și florei sălbatice pe cale de dispariție</i>
CMN	<i>Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii</i>
CMS	<i>Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals – Convenția privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice</i>
CNA	<i>Autoritatea Națională Competentă</i>
CNCSIS	<i>Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior</i>
DAISIE	<i>Delivering Alien Invasive Species Inventories for Europe – Elaborarea inventarelor speciilor alogene invazive pentru Europa</i>
DSI	<i>Digital Sequence Information – Informații digitale privind secvențele genetice</i>

EA	<i>Evaluare adecvată</i>
EBSA	<i>Ecologically or Biologically Significant Marine Areas – Zone marine semnificative din punct de vedere ecologic sau biologic</i>
EEA	<i>European Environment Agency – Agenția Europeană de Mediu</i>
EIA/EIM	<i>Environmental Impact Assessment – Evaluarea impactului asupra mediului</i>
ETAP	<i>Environmental Technologies Action Plan – Planul de acțiune pentru tehnologiile de mediu</i>
FEADR	<i>Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală</i>
FEGA	<i>Fondul European de Garantare Agricolă</i>
FM	<i>Fondul pentru Mediu</i>
FSC	<i>Forest Stewardship Council – Consiliul pentru Gestionarea Responsabilă a Pădurilor</i>
GAEC	<i>Good Agricultural and Environmental Conditions – Bune condiții agricole și de mediu</i>
GBF/KM-GBF	<i>Kunming–Montreal Global Biodiversity Framework – Cadrul global pentru biodiversitate Kunming–Montreal</i>
GD-PAME	<i>Global Database on Protected Area Management Effectiveness – Baza de date globală privind eficiența managementului ariilor protejate</i>
GIS	<i>Geographic Information System – Sistem informațional geografic</i>
GISP	<i>Global Invasive Species Programme – Programul global privind speciile alogene invazive</i>
GNM	<i>Garda Națională de Mediu</i>
HG	<i>Hotărâre a Guvernului</i>
IAS	<i>Invasive Alien Species – Specii alogene invazive</i>
IFN	<i>Inventarul Forestier Național</i>
INFR	<i>Procedură de constatare a neîndeplinirii obligațiilor – procedură de infringement</i>
INSPIRE	<i>Infrastructure for Spatial Information in Europe – Infrastructura pentru informații spațiale în Europa</i>
INTERREG	<i>Programele de cooperare teritorială europeană ale Uniunii Europene</i>
IPBES	<i>Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services – Platforma interguvernamentală privind biodiversitatea și serviciile ecosistemice</i>
IUCN	<i>International Union for Conservation of Nature – Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii</i>
LIFE	<i>Programul Uniunii Europene pentru mediu și politici climatice</i>
LPI	<i>Living Planet Index – Indicele Planeta Vie; indice al tendinței abundenței populațiilor speciilor de vertebrate</i>
MAB-ICC	<i>Man and the Biosphere International Co-ordinating Council – Consiliul Internațional de Coordonare al Programului „Omul și Biosfera”</i>
MAB-UNESCO	<i>Programul UNESCO „Omul și Biosfera”</i>
MADR	<i>Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale</i>

MAT	<i>Mutually Agreed Terms – Condiții convenite de comun acord</i>
MBLS	<i>Marine Black Sea – Regiunea marină a Mării Negre</i>
MC	<i>Ministerul Culturii</i>
MDLPA	<i>Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației</i>
ME	<i>Ministerul Energiei</i>
MEC	<i>Ministerul Educației și Cercetării</i>
MEDAT	<i>Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului</i>
METT	<i>Management Effectiveness Tracking Tool – Instrument pentru evaluarea și urmărirea eficienței managementului ariilor protejate</i>
MF	<i>Ministerul Finanțelor</i>
MIPE	<i>Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene</i>
MMAP	<i>Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor</i>
MSC	<i>Marine Stewardship Council – Consiliul pentru Gestionarea Durabilă a Resurselor Marine</i>
NatDA	<i>Nationally Designated Areas – Arii desemnate la nivel național</i>
NFP	<i>National Focal Point – Punct național de contact</i>
OECEM	<i>Other Effective Area-Based Conservation Measures – Alte măsuri eficiente de conservare bazate pe zone</i>
ONG	<i>Organizație neguvernamentală</i>
OUG	<i>Ordonanță de urgență a Guvernului</i>
PAC	<i>Politica agricolă comună</i>
PAF	<i>Prioritised Action Framework – Cadru de acțiune prioritară</i>
PAME	<i>Protected Area Management Effectiveness – Eficiența managementului ariilor protejate</i>
PCP	<i>Politica comună în domeniul pescuitului</i>
PDD	<i>Programul Dezvoltare Durabilă</i>
PIC	<i>Prior Informed Consent – Consimțământ prealabil în cunoștință de cauză</i>
PM	<i>Plan de management</i>
PNAC	<i>Plan național de acțiune pentru conservare</i>
PNCDI	<i>Planul Național de Cercetare-Dezvoltare și Inovare</i>
PNDR	<i>Programul Național de Dezvoltare Rurală</i>

Capitolul 1 – Introducere

Biodiversitatea reprezintă fundamentul funcționării ecosistemelor și, implicit, al bunăstării umane - furnizând servicii esențiale precum apă potabilă, alimente, aer curat, materiale biologice și reziliență în fața schimbărilor climatice. Din acest motiv, protejarea și valorificarea durabilă a diversității biologice nu sunt doar obiective de mediu, ci constituie un pilon central al dezvoltării durabile a României.

*În prezent, biodiversitatea se află sub presiune la nivel global și național, ca urmare a pierderilor accelerate ale habitatelor, fragmentării ecosistemelor, introducerii speciilor invazive, poluării și schimbărilor climatice. Această „**criză a biodiversității**” impune actualizarea instrumentelor de guvernare existente pentru a reflecta atât noile cunoștințe științifice, cât și angajamentele internaționale asumate de România.*

Actuala Strategie Națională de Conservare a Biodiversității înlocuiește și dezvoltă în continuare cadrele strategice anterioare (inclusiv Planul Național de Acțiune pentru Biodiversitate), păstrând continuitatea angajamentelor de protecție a naturii, dar și consolidând orientările către rezultate măsurabile și integrate pe termen mediu și lung.

*Această actualizare este motivată de adoptarea **Cadrului Global pentru Biodiversitate Kunming-Montreal (GBF)** sub egida **Convenției privind Diversitatea Biologică (CBD)** - un acord internațional major care stabilește o viziune până în 2050 și un set de obiective operaționale până în 2030 pentru a opri și inversa pierderea biodiversității la nivel mondial.*

***Obiectivele generale** ale strategiei se aliniază direct cu **viziunea pentru 2050** - „a trăi în armonie cu natura” - și cu **misiunea pentru 2030** stipulate în Cadrul Kunming-Montreal, care subliniază necesitatea conservării, restaurării și utilizării durabile a componentei biologice, precum și împărțirea echitabilă a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice.*

Strategia vizează transpunerea obiectivelor și țăntelor globale în ținte naționale măsurabile, adaptate contextului socio-economic și ecologic al României, precum și integrarea biodiversității în politicile sectoriale, inclusiv în cele legate de evoluția biotehnologiilor. Consolidarea cadrului de biosecuritate și asigurarea unei gestionării responsabile a biotehnologiilor constituie un obiectiv strategic, necesar pentru menținerea integrității ecosistemelor, prevenirea riscurilor biologice emergente și protejarea capitalului natural al României.

În acest context, România își reafirmă angajamentele internaționale: fiind parte semnatară a Convenției privind Diversitatea Biologică încă din 1992 și obligându-se să elaboreze și să pună în aplicare Planuri Naționale de Strategii și Acțiuni (SNPACB – Strategia Națională și Planul Național de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității), conform prevederilor art. 6 CBD privind necesitatea integrării biodiversității în politicile și planurile sectoriale naționale.

Actualizarea strategiei survine într-un moment deosebit de important, nu doar ca răspuns la nevoia de a îndeplini angajamentele internaționale, dar și ca oportunitate de a integra perspective și bune practici din experiența europeană și globală, asigurând o abordare comprehensivă și adaptată contextului socio-economic din România.

Procesul de actualizare care a stat la baza acestei strategii s-a desfășurat prin constituirea unei echipe multidisciplinare - alcătuită din reprezentanți ai administrației publice centrale (ministere și instituții relevante), organizațiilor neguvernamentale de mediu, instituțiilor de cercetare și experților în domeniul biodiversității - pentru a asigura o viziune integrată și responsabilă în dezvoltarea politicilor de biodiversitate.

*Un element esențial al acestei abordări îl constituie **analiza implementării SNPACB existent**, evaluarea progresului către obiectivele Aichi anterior adoptate și alinierea acestora la cerințele și ținutele intersectoriale ale noului Cadrul Kunming-Montreal (KM-GBF). Această analiză a identificat succese, lacune de implementare și domenii prioritare de intervenție pentru perioada 2026-2030.*

Strategia a fost elaborată printr-un proces de consultare interinstituțională, implicând autorități publice centrale și instituții cu atribuții directe în domeniul biodiversității.

Capitolul 2 - Cadrul instituțional internațional, european și regional

Conservarea biodiversității este un domeniu de politică publică profund ancorat într-un cadru de guvernare structurat multiple niveluri, în care angajamentele internaționale, politicile europene și inițiativele regionale se completează și se condiționează reciproc. Strategia Națională pentru Conservarea Biodiversității (SNPACB) a României este elaborată în concordanță cu acest cadru instituțional, având ca obiectiv asigurarea alinierii cu obligațiile asumate de România la nivel internațional și european, precum și valorificarea mecanismelor de cooperare regională relevante.

2.1. Cadrul instituțional internațional

Conservarea biodiversității este guvernată la nivel global printr-un ansamblu de convenții internaționale, acorduri multilaterale de mediu și programe interguvernamentale care stabilesc obiective comune, mecanisme de cooperare și obligații pentru statele părți. În acest context, România participă la arhitectura internațională de guvernare a biodiversității în calitate de stat parte la principalele convenții internaționale relevante și, ca stat membru al Uniunii Europene, contribuie la implementarea angajamentelor globale prin intermediul cadrului european de politici și legislație.

Principalul instrument juridic internațional în domeniul biodiversității este Convenția privind Diversitatea Biologică (CBD), adoptată în 1992. Convenția stabilește obiectivele globale privind conservarea biodiversității, utilizarea durabilă a componentelor acesteia și împărțirea echitabilă a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice.

În conformitate cu art. 6 al Convenției, statele părți au obligația de a elabora și actualiza strategii și planuri naționale pentru biodiversitate și de a integra obiectivele de conservare și utilizare durabilă a biodiversității în politicile sectoriale relevante.

În acest context, Strategia Națională pentru Conservarea Biodiversității reprezintă instrumentul principal prin care România transpune la nivel național angajamentele asumate în cadrul Convenției privind Diversitatea Biologică și contribuie la implementarea obiectivelor globale.

*Implementarea Convenției este în prezent orientată de **Cadrul Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal**, adoptat în 2022 în cadrul Conferinței Părților la CBD. Acest cadru stabilește patru obiective globale și douăzeci și trei de ținte pentru orizontul 2030, precum și o viziune pe termen lung până în 2050 privind realizarea unei relații armonioase între societate și natură. Statele părți sunt chemate să își actualizeze strategiile naționale pentru biodiversitate astfel încât acestea să reflecte obiectivele și țintele cadrului global și să dezvolte sisteme adecvate de monitorizare și raportare a progresului.*

Pe lângă Convenția privind Diversitatea Biologică, România este parte la o serie de convenții internaționale care vizează componente specifice ale biodiversității și care completează cadrul global de guvernare în acest domeniu. Aceste instrumente contribuie la consolidarea protecției biodiversității prin obligații tematice privind conservarea anumitor ecosisteme, specii sau procese ecologice.

***Convenția Ramsar** privind zonele umede de importanță internațională stabilește obligații privind conservarea și utilizarea rațională a zonelor umede, inclusiv desemnarea și gestionarea siturilor Ramsar și menținerea caracterului ecologic al acestora. **Convenția privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice (CMS)** promovează cooperarea internațională pentru protecția speciilor migratoare și a habitatelor acestora. **Convenția privind comerțul internațional cu specii de faună și floră sălbatice pe cale de dispariție (CITES)** reglementează comerțul internațional cu specii sălbatice, cu scopul de a preveni exploatarea nesustenabilă și de a combate traficul ilegal de specii.*

*De asemenea, România participă la instrumente internaționale relevante pentru conservarea siturilor naturale cu valoare excepțională și pentru managementul integrat al unor teritorii cu importanță ecologică ridicată. **Convenția Patrimoniului Mondial UNESCO** stabilește obligații privind conservarea siturilor naturale de valoare universală excepțională, iar **Programul UNESCO „Omul și Biosfera” (MAB)** oferă cadrul pentru recunoașterea și gestionarea rezervațiilor biosferei. Rețeaua geoparcurilor UNESCO contribuie, de asemenea, la integrarea conservării patrimoniului natural cu dezvoltarea locală și educația pentru dezvoltare durabilă.*

*Cadrul internațional este completat de protocoalele adoptate în cadrul Convenției privind Diversitatea Biologică, respectiv **Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea**, **Protocolul Nagoya** privind accesul la resurse genetice și împărțirea*

beneficiilor și **Protocolul Nagoya–Kuala Lumpur** privind răspunderea și compensarea. Aceste instrumente introduc obligații privind gestionarea riscurilor asociate organismelor modificate genetic, reglementarea accesului la resurse genetice și asigurarea împărțirii corecte și echitabile a beneficiilor rezultate din utilizarea acestora.

În completarea acestui cadru, România a ratificat prin Legea nr. 315/2024 **Acordul privind conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității marine din zonele situate din afara jurisdicției naționale (BBNJ)**, adoptat în cadrul Convenției Națiunilor Unite asupra dreptului mării. Participarea României la acest acord reflectă implicarea sa în consolidarea cadrului internațional de guvernare a biodiversității marine și necesitatea corelării politicilor naționale și europene cu evoluțiile instituționale în acest domeniu.

Fundamentarea științifică a politicilor internaționale privind biodiversitatea este susținută de **Platforma Interguvernamentală pentru Biodiversitate și Servicii Ecosistemice (IPBES)**, care furnizează evaluări științifice globale și regionale privind starea biodiversității, tendințele și factorii determinanți ai pierderii acesteia. Evaluările IPBES constituie un reper important pentru elaborarea politicilor publice și pentru dezvoltarea strategiilor naționale în domeniul biodiversității.

Participarea României la aceste convenții și programe internaționale implică o serie de obligații privind planificarea strategică, implementarea măsurilor de conservare, monitorizarea stării biodiversității și raportarea periodică a progresului. În cadrul Convenției privind Diversitatea Biologică, statele părți transmit rapoarte naționale periodice privind implementarea convenției și progresul în atingerea obiectivelor globale. Convențiile tematice implică, de asemenea, mecanisme specifice de raportare privind implementarea măsurilor de conservare, gestionarea siturilor sau aplicarea mecanismelor de control.

2.2. Cadrul instituțional european

În calitate de stat membru al Uniunii Europene, România implementează obligațiile internaționale în domeniul biodiversității în cadrul instituțional și legislativ european, care transpune și detaliază angajamentele globale prin politici, strategii și instrumente juridice aplicabile la nivelul statelor membre. Cadrul european reprezintă, astfel, un nivel intermediar esențial între angajamentele internaționale și acțiunea națională în domeniul conservării biodiversității.

Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 reprezintă cadrul strategic principal al UE pentru stoparea și inversarea pierderii biodiversității, fiind parte integrantă a **Pactului Verde European** și contribuind direct la implementarea angajamentelor asumate de UE în cadrul **Convenției privind Diversitatea Biologică** și al **Cadrului Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal**.

Strategia stabilește o viziune pe termen lung până în 2050, în care biodiversitatea Europei este restaurată, protejată și utilizată în mod durabil, susținând reziliența ecosistemelor, bunăstarea umană și dezvoltarea economică.

Pentru orizontul 2030, strategia definește un set de obiective și ținte concrete menite să asigure o schimbare structurală în modul de abordare a conservării biodiversității. Un obiectiv central îl constituie extinderea și consolidarea rețelei de arii protejate, prin asigurarea protecției a cel puțin **30% din suprafața terestră și maritimă a UE**, inclusiv prin desemnarea unor zone cu protecție strictă pentru ecosistemele și speciile cele mai valoroase și vulnerabile.

În cadrul acestui obiectiv, strategia stabilește ca o componentă esențială a rețelei de arii protejate să fie reprezentată de **zone cu protecție strictă corespunzătoare cel puțin 10% din suprafața terestră și maritimă a UE**, orientate prioritar către ecosistemele și habitatele cu cea mai ridicată valoare pentru biodiversitate, pentru stocarea carbonului și pentru consolidarea rezilienței la schimbările climatice.

Strategia subliniază totodată importanța nu doar a extinderii suprafețelor protejate, ci și a **managementului eficient al ariilor protejate**, a consolidării **conectivității ecologice** și a integrării acestora într-o **rețea coerentă la nivel european**.

Un alt pilon major al strategiei îl reprezintă **restaurarea ecosistemelor degradate**, ca răspuns la pierderea accelerată a biodiversității și la degradarea serviciilor ecosistemice. Restaurarea este abordată ca un instrument esențial pentru adaptarea la schimbările climatice, reducerea riscurilor naturale și creșterea rezilienței socio-economice. În acest context, UE a adoptat **Regulamentul (UE) 2024/1991 privind restaurarea naturii**, care stabilește obligații pentru statele membre privind elaborarea planurilor naționale de restaurare, implementarea măsurilor de restaurare și monitorizarea progresului în refacerea ecosistemelor.

Strategia urmărește, de asemenea, reducerea presiunilor directe asupra biodiversității prin integrarea obiectivelor de conservare în politicile sectoriale relevante, inclusiv în domeniile agriculturii, pescuitului, infrastructurii, energiei și planificării teritoriale. În acest sens, strategia promovează utilizarea **soluțiilor bazate pe natură**, integrarea biodiversității în politicile publice și alinierea investițiilor și fluxurilor financiare cu obiectivele de conservare a biodiversității.

Politica Agricolă Comună (PAC) integrează obiective de mediu și biodiversitate prin mecanisme precum condiționalitățile, eco-schemele și măsurile de dezvoltare rurală, influențând practicile agricole și utilizarea terenurilor. **Strategia „De la fermă la consumator” (Farm to Fork)** contribuie la reducerea presiunilor asupra biodiversității prin promovarea unor sisteme alimentare durabile și prin încurajarea practicilor agricole prietenoase cu mediul.

În mod similar, **Politica Comună în domeniul Pescuitului (PCP)** urmărește exploatarea durabilă a resurselor biologice acvatice și protecția ecosistemelor marine, contribuind la menținerea stării ecologice a habitatelor acvatice și la utilizarea sustenabilă a resurselor marine.

Pactul Verde European oferă cadrul strategic general pentru tranziția UE către un model de dezvoltare durabilă, neutru din punct de vedere climatic și eficient în utilizarea resurselor. În acest context, biodiversitatea este recunoscută ca un element esențial al rezilienței economice și sociale și ca o componentă transversală a tranziției ecologice, fiind strâns corelată cu politicile privind schimbările climatice, economia circulară și utilizarea durabilă a resurselor naturale.

De asemenea, **Strategia UE pentru adaptarea la schimbările climatice** evidențiază rolul ecosistemelor funcționale și al soluțiilor bazate pe natură în creșterea rezilienței teritoriale și în reducerea vulnerabilităților asociate fenomenelor climatice extreme.

Implementarea acestor politici este susținută de cadrul legislativ al UE în domeniul conservării biodiversității. **Directiva Habitat (92/43/CEE)** și **Directiva Păsări (2009/147/CE)** reprezintă pilonii centrali ai legislației europene în acest domeniu, stabilind obligațiile statelor membre privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de interes comunitar. În temeiul acestor directive a fost instituită **rețeaua Natura 2000**, o rețea ecologică coerentă de arii naturale protejate care constituie principalul instrument european pentru conservarea biodiversității.

În completare, **Regulamentul (UE) 1143/2014 privind speciile alogene invazive** introduce obligații pentru prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor invazive, contribuind la protejarea biodiversității, a sănătății umane și a economiei.

În ansamblu, politicile și instrumentele legislative ale UE oferă cadrul strategic și juridic pentru implementarea obiectivelor de conservare a biodiversității la nivelul statelor membre. În acest context, **Strategia Națională pentru Conservarea Biodiversității** este concepută astfel încât să asigure coerența cu obiectivele și instrumentele UE și să contribuie la implementarea acestora la nivel național.

2.3. Cadrul instituțional regional

Pe lângă cadrul instituțional internațional și european, conservarea biodiversității este susținută de mecanisme de cooperare regională care vizează gestionarea integrată a ecosistemelor și a proceselor ecologice ce depășesc granițele administrative. Având în vedere caracterul interconectat al biodiversității și al serviciilor ecosistemice, cooperarea transfrontalieră reprezintă un element esențial pentru asigurarea coerenței măsurilor de conservare și pentru abordarea presiunilor cumulative asupra mediului.

Convenția Carpatică reprezintă principalul cadru de cooperare regională pentru protecția și dezvoltarea durabilă a Carpaților. Convenția promovează o abordare integrată a conservării biodiversității montane, a peisajelor naturale și a ecosistemelor forestiere și alpine, în corelare cu dezvoltarea socio-economică a regiunii. Prin protocoalele sale tematice, Convenția Carpatică sprijină cooperarea între statele părți în domenii precum conservarea biodiversității, gestionarea durabilă a pădurilor, adaptarea la schimbările climatice, planificarea spațială și turismul durabil. Implementarea obiectivelor Convenției contribuie la asigurarea coerenței măsurilor de

conservare în regiunea carpatică și la consolidarea conectivității ecologice la nivel transnațional.

Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării (SUERD) constituie un cadru macro-regional de cooperare care vizează abordarea integrată a provocărilor comune din bazinul Dunării, inclusiv în domeniul protecției mediului și al biodiversității. SUERD promovează coordonarea politicilor sectoriale, schimbul de bune practici și implementarea de acțiuni comune pentru protecția ecosistemelor acvatice și terestre asociate fluviului Dunărea și afluenților săi. În cadrul strategiei, biodiversitatea este abordată în strânsă legătură cu gestionarea durabilă a apelor, reducerea poluării, adaptarea la schimbările climatice și prevenirea riscurilor naturale, având un rol esențial în menținerea funcțiilor ecologice ale bazinului hidrografic.

De asemenea, România participă la **acorduri bilaterale și multilaterale**, precum și la programe de cooperare finanțate de Uniunea Europeană, care sprijină planificarea și implementarea de acțiuni comune în domeniul biodiversității. Programele **INTERREG** în care România a fost implicată au sprijinit cooperarea transfrontalieră între autorități și instituții în regiuni de frontieră pentru abordarea provocărilor comune, inclusiv în domeniul protecției mediului și conservării biodiversității. De asemenea, **programul LIFE** sprijină implementarea proiectelor demonstrative și a măsurilor pilot în domeniul conservării biodiversității și al restaurării ecosistemelor, contribuind la testarea și replicarea soluțiilor eficiente la nivel regional.

Cadrul instituțional regional completează și consolidează cadrul internațional și european, oferind mecanisme operaționale de cooperare pentru abordarea integrată a conservării biodiversității la nivel transfrontalier.

Capitolul 3 - Cadrul instituțional național

La nivel național, coordonarea politicilor privind conservarea biodiversității revine **Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor (MMA)**, în calitate de autoritate publică centrală responsabilă de elaborarea și coordonarea politicilor, strategiilor și cadrului normativ în domeniul protecției naturii, precum și de reprezentarea României în cadrul mecanismelor europene și internaționale relevante. MMA are rolul de a asigura coerența între obiectivele naționale privind biodiversitatea și obligațiile asumate de România la nivelul UE, al **Convenției privind Diversitatea Biologică** și al altor instrumente internaționale relevante.

Implementarea politicilor și măsurilor de conservare este realizată cu sprijinul **Agenciei Naționale pentru Mediu și Aree Naturale Protejate (ANM)**, instituție aflată în subordinea MMA, cu rol în administrarea și coordonarea rețelei naționale de arii naturale protejate, inclusiv a siturilor **Natura 2000**, precum și în aplicarea măsurilor de conservare și a cadrului tehnic aferent. În cazul unor teritorii sau categorii specifice de arii protejate, atribuțiile de administrare sunt exercitate și prin structuri distincte,

precum **Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării (ARBDD)** și **Regia Națională a Pădurilor – Romsilva**, aceasta din urmă administrând o parte importantă a parcurilor naționale și naturale din România.

Dimensiunea de control și conformare este asigurată de **Garda Națională de Mediu (GNM)**, în ceea ce privește respectarea legislației de mediu, inclusiv a regimului ariilor naturale protejate și a normelor de conservare a biodiversității, precum și de **Garda Forestieră**, care are un rol relevant în monitorizarea respectării regimului silvic și în controlul activităților cu impact asupra fondului forestier, în contextul în care o parte semnificativă a ariilor naturale protejate este suprapusă peste fondul forestier național.

Administrația Națională „Apele Române” (ANAR) asigură cadrul operațional pentru managementul resurselor de apă, cu relevanță directă pentru conservarea ecosistemelor acvatice și a zonelor umede. Prin activitățile sale de planificare, monitorizare și implementare a măsurilor din planurile de management ale bazinelor hidrografice, precum și prin investițiile realizate prin programele operaționale dedicate managementului apelor și reducerii riscurilor naturale, ANAR contribuie la menținerea și restaurarea funcțiilor ecologice ale ecosistemelor acvatice.

De asemenea, **Administrația Fondului pentru Mediu (AFM)** reprezintă principalul instrument financiar național pentru finanțarea proiectelor de mediu, inclusiv a inițiativelor privind restaurarea ecosistemelor, managementul speciilor invazive, conservarea biodiversității și dezvoltarea infrastructurilor verzi. Prin programele sale de finanțare, AFM contribuie la mobilizarea resurselor financiare interne și completează mecanismele de finanțare europene dedicate protecției mediului și biodiversității.

Guvernanța biodiversității este susținută și de structuri științifice și consultative. În acest context, **Academia Română**, prin **Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii**, are un rol științific relevant în fundamentarea unor decizii privind patrimoniul natural, iar în cadrul ariilor naturale protejate funcționează consilii științifice și structuri consultative care contribuie la fundamentarea managementului și la dialogul cu actorii interesați, precum și la procesul consultativ coordonat de MMAP în vederea desemnării de noi situri Natura 2000, respectiv a zonelor prioritare pentru biodiversitate (pentru obiectivul 5 % protecție strictă). În structurile consultative se vor regăsi și reprezentanții autorităților locale, care vor putea prezenta punctele de vedere ale comunităților afectate, ca parte esențială a procesului consultativ coordonat de MMAP.

În domeniul protecției patrimoniului speologic funcționează **Comisia Patrimoniului Speologic**, structură cu rol în evaluarea și avizarea activităților care pot afecta patrimoniul speologic.

Caracterul transversal al biodiversității presupune cooperarea între MMAP și alte autorități publice centrale cu atribuții sectoriale relevante, inclusiv **Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale**, **Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației**, **Ministerul Transporturilor și Infrastructurii**, **Ministerul Energiei**, **Ministerul Educației și Cercetării**, **Ministerul Economiei, Digitalizării**,

Antreprenoriatului și Turismului, Ministerul Apărării Naționale. Integrarea obiectivelor de biodiversitate în politicile sectoriale relevante și coordonarea între aceste instituții reprezintă o condiție esențială pentru implementarea eficientă a strategiei. La nivelul Ministerului Apărării Naționale asigurarea securității naționale este prioritară în raport cu orice alte obiective.

*Cadrul legislativ național privind conservarea biodiversității este fundamentat pe legislația generală privind protecția mediului și pe actele normative specifice privind conservarea naturii, ariile naturale protejate și utilizarea resurselor naturale. La nivel constituțional, protecția mediului este consacrată prin **Constituția României**, care garantează dreptul la un mediu sănătos și echilibrat ecologic. În plan infraconstituțional, actele normative centrale sunt **OUG nr. 195/2005 privind protecția mediului** și **OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice**, care reprezintă baza juridică principală pentru protecția biodiversității în România.*

*Acest cadru este completat de legislația sectorială relevantă, inclusiv **Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național**, cu relevanță pentru delimitarea și integrarea elementelor de patrimoniu natural în planificarea teritorială, **Codul Silvic (Legea nr. 331/2024)**, esențial în contextul suprapunerii dintre fondul forestier și ariile naturale protejate, **Legea apelor nr. 107/1996**, cu relevanță pentru ecosistemele acvatice și zonele umede, și **Legea nr. 407/2006 a vânătorii și a protecției fondului cinegetic**, în măsura în care reglementează activități cu impact asupra speciilor și habitatelor. De asemenea, un rol important îl are legislația privind procedurile de evaluare a impactului asupra mediului, evaluarea strategică de mediu și evaluarea adecvată pentru siturile **Natura 2000**, prin care obiectivele de conservare a biodiversității sunt integrate în procesele de planificare și autorizare.*

În ansamblu, cadrul instituțional național al biodiversității este caracterizat printr-o structură de guvernare, în care autoritatea centrală de mediu, instituțiile de implementare și control, structurile de administrare a ariilor naturale protejate, organismele științifice și instituțiile sectoriale relevante trebuie să acționeze coordonat. Eficiența acestui cadru depinde nu doar de claritatea rolurilor instituționale și de adecvarea bazei normative, ci și de capacitatea de cooperare interinstituțională, de integrare a obiectivelor de biodiversitate în politicile sectoriale și de asigurare a unei implementări coerente la nivel național și local. În acest sens, reprezentanții UAT-urilor, ca membri ai structurilor consultative, vor putea formula puncte de vedere în interiorul procesului consultativ de desemnare de noi situri Natura 2000, respectiv a zonelor prioritare pentru biodiversitate (pentru obiectivul 5% protecție strictă).

3.1. Strategii, planuri și programe naționale și regionale relevante

Conservarea biodiversității reprezintă o componentă esențială a politicilor de mediu, cu implicații directe asupra funcționării ecosistemelor, securității alimentare,

sustenabilității economice și calității vieții. În acest context, elaborarea și implementarea Strategiei Naționale pentru Conservarea Biodiversității necesită o abordare integrată, corelată cu ansamblul politicilor și strategiilor sectoriale care influențează utilizarea resurselor naturale și gestionarea teritoriului.

*La **nivel național**, interacțiunea dintre strategii este esențială pentru evitarea unor efecte negative cumulative, generate, de exemplu, de presiunile asociate dezvoltării economice asupra capitalului natural. Documente strategice din domenii precum dezvoltarea durabilă, apărarea națională, agricultura, silvicultura, industria, exploatarea resurselor minerale, energia sau infrastructura pot avea influențe semnificative, directe sau indirecte, asupra biodiversității.*

*La **nivel local**, integrarea obiectivelor de conservare în politicile și instrumentele de planificare devine cu atât mai importantă cu cât deciziile privind utilizarea terenurilor, dezvoltarea urbană și gestionarea resurselor naturale sunt adoptate la această scară și produc efecte teritoriale imediate. În acest sens, corelarea planurilor de dezvoltare locală cu obiectivele de biodiversitate contribuie la reducerea riscurilor de fragmentare a habitatelor și de pierdere a speciilor.*

Înțelegerea interdependențelor dintre aceste strategii permite fundamentarea unei abordări coerente, bazate pe integrarea politicilor sectoriale și pe utilizarea durabilă a capitalului natural, în vederea asigurării unui echilibru între obiectivele de dezvoltare și cele de conservare.

În vederea fundamentării acestei analize, au fost identificate strategiile, planurile și programele naționale și regionale relevante. Tabelul de mai jos sintetizează aceste documente, evidențiind perioada de implementare și domeniul de aplicabilitate al fiecăruia.

Selecția a inclus documente strategice active în anul 2025 sau cu aplicabilitate ulterior acestui an, care pot influența, direct sau indirect, conservarea biodiversității. Analiza are în vedere atât strategiile cu impact explicit asupra biodiversității, cât și pe cele sectoriale, care, prin obiectivele și măsurile propuse, pot genera presiuni sau sinergii la nivelul capitalului natural.

Tabelul 1 – Lista de strategii, planuri și programe naționale și regionale relevante

Denumirea strategiei/planului/programului	Perioada	Domeniul	Relevanța pentru conservarea biodiversității
<i>Planul Național de Acțiune pentru abordarea căilor de introducere prioritare a speciilor alogene invazive</i>	<i>2021-2030</i>	<i>Specii invazive</i>	<i>Foarte ridicată, cu contribuție directă – instrument-cheie pentru prevenirea și reducerea presiunilor generate</i>

<i>Denumirea strategiei/planului/programului</i>	<i>Perioada</i>	<i>Domeniul</i>	<i>Relevanța pentru conservarea biodiversității</i>
			<i>de speciile alogene invazive asupra habitatelor și speciilor native.</i>
<i>Strategia Națională pentru Păduri 2030</i>	<i>2021-2030</i>	<i>Silvicultură</i>	<i>Foarte ridicată, cu contribuție directă</i> – relevantă pentru conservarea, refacerea și gestionarea durabilă a ecosistemelor forestiere și pentru menținerea biodiversității asociate acestora.
<i>Planul Național de Management al Apelor</i>	<i>2022-2027</i>	<i>Managementul apelor</i>	<i>Ridicăată, cu contribuție indirectă semnificativă</i> – important pentru menținerea stării bune a corpurilor de apă și pentru protecția ecosistemelor acvatice și umede.
<i>Planul național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României</i>	<i>2022-2027</i>	<i>Managementul apelor</i>	<i>Ridicăată, cu contribuție indirectă semnificativă</i> – important pentru menținerea conectivității ecologice și a stării ecosistemelor acvatice, ripariene și umede din bazinul Dunării.

<i>Denumirea strategiei/planului/programului</i>	<i>Perioada</i>	<i>Domeniul</i>	<i>Relevanța pentru conservarea biodiversității</i>
<i>Planurile de Management al Riscului la Inundații – Ciclul II, aferente celor 11 administrații bazinale de apă și fluviului Dunărea de pe teritoriul României</i>	2022-2027	Managementul inundațiilor	<i>Moderată, cu contribuție indirectă</i> – include măsuri favorabile retenției naturale a apei și reconectării luncilor; implementarea intervențiilor trebuie corelată cu cerințele de protecție a ecosistemelor.
<i>Strategia națională privind gospodărirea integrată a zonei costiere și a Planului de management integrat al zonei costiere</i>	2025-2040	Mediu costier	<i>Foarte ridicată, cu contribuție directă</i> – are relevanță majoră pentru conservarea ecosistemelor costiere și marine, a habitatelor specifice și a serviciilor ecosistemice asociate.
<i>Programul pentru Acvacultură și Pescuit (PAP)</i>	2021–2027	Acvacultură și pescuit	<i>Ridicăată, cu contribuție directă</i> – necesită aplicarea strictă a condiționalităților de mediu.
<i>Strategia Națională privind Adaptarea la Schimbările Climatice (SNASC) 2024–2030, cu perspectiva anului 2050</i>	2024–2030	Schimbări climatice	<i>Ridicăată, cu contribuție directă și indirectă</i> – promovează adaptarea ecosistemică și soluțiile bazate pe natură, cu beneficii pentru biodiversitate

<i>Denumirea strategiei/planului/programului</i>	<i>Perioada</i>	<i>Domeniul</i>	<i>Relevanța pentru conservarea biodiversității</i>
			și servicii ecosistemice.
<i>Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNEC)</i>	<i>2021–2030</i>	<i>Schimbări climatice, energie</i>	Moderată, cu contribuție indirectă – contribuie prin decarbonizare și reducerea presiunilor climatice; relevanța pentru biodiversitate depinde de integrarea cerințelor de mediu în proiectele sectoriale.
<i>Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații pe termen mediu și lung</i>	<i>2023–2025</i>	<i>Managementul inundațiilor</i>	Moderată, cu contribuție indirectă – include soluții bazate pe natură și măsuri favorabile conectivității ecologice; implementarea infrastructurii trebuie corelată cu cerințele de mediu.
<i>Planul Național Strategic PAC (PNS PAC)</i>	<i>2023–2027</i>	<i>Agricultură</i>	Ridicată, cu contribuție directă și indirectă – include eco-scheme și măsuri agro-mediu-climă favorabile biodiversității; efectele depind de implementarea riguroasă a condiționalităților de mediu.

<i>Denumirea strategiei/planului/programului</i>	<i>Perioada</i>	<i>Domeniul</i>	<i>Relevanța pentru conservarea biodiversității</i>
<i>Programul Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații din România</i>	<i>2023-2027</i>	<i>Agricultură</i>	<i>Ridicată, cu contribuție directă și indirectă – gestiunea integrată a apei prin dezvoltarea infrastructurii principale de irigații-desezare-drenaj are un impact favorabil direct asupra refacerii accelerate a biodiversității; utilizarea eficientă a apei poate menține o activitate productivă economic, genera venituri suplimentare în sectorul agricol, diminua costuri energetice, precum și menținerea și dezvoltarea calității vieții populației din mediul rural și a populării acelor zone, respectând în același timp aplicarea strictă a cerințelor de mediu.</i>
<i>Planul național de redresare și reziliență</i>	<i>2020 - 2026</i>	<i>Managementul apei; Păduri și protecția biodiversității; Managementul deșeurilor;</i>	<i>Ridicată, cu contribuție directă și indirectă – include componente relevante pentru apă, păduri și protecția biodiversității, cu potențial de susținere</i>

<i>Denumirea strategiei/planului/programului</i>	<i>Perioada</i>	<i>Domeniul</i>	<i>Relevanța pentru conservarea biodiversității</i>
		<i>Transformarea digitală</i>	<i>a investițiilor verzi și a refacerii ecosistemelor.</i>
<i>Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)</i>	<i>2021-2027</i>	<i>Protecția mediului</i>	<i>Ridicată, cu contribuție directă și indirectă</i> – susține investiții relevante pentru biodiversitate, apă, economie circulară și reducerea poluării.
<i>Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor</i>	<i>2025-2030</i>	<i>Managementul deșeurilor</i>	<i>Ridicată, cu contribuție indirectă semnificativă</i> – importantă pentru reducerea poluării și a presiunilor asupra ecosistemelor terestre și acvatice.
<i>Strategia Națională pentru Dezvoltarea Ecoturismului</i>	<i>2023–2029</i>	<i>Ecoturism</i>	<i>Ridicată, cu contribuție directă</i> – favorizează conservarea naturii prin valorificarea durabilă a ariilor protejate și prin promovarea unui management adaptat capacității de suport.
<i>Planul Național de Cercetare-Dezvoltare și Inovare (PNCDI IV)</i>	<i>2022–2027</i>	<i>Cercetare</i>	<i>Ridicată, cu contribuție indirectă semnificativă</i> – susține cercetarea aplicată în domenii relevante pentru biodiversitate,

<i>Denumirea strategiei/planului/programului</i>	<i>Perioada</i>	<i>Domeniul</i>	<i>Relevanța pentru conservarea biodiversității</i>
			<i>ecosisteme, resurse naturale și schimbări climatice.</i>
<i>Strategia Națională privind Educația pentru Mediu și Schimbări Climatice 2023–2030</i>	<i>2023–2030</i>	<i>Educație</i>	<i>Ridicată, cu contribuție directă</i> – sprijină conservarea biodiversității prin educație, conștientizare și schimbarea comportamentelor.
<i>Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 (SNDDR 2030)</i>	<i>2020–2030</i>	<i>Dezvoltare durabilă</i>	<i>Moderată, cu contribuție indirectă</i> – susține integrarea biodiversității în cadrul dezvoltării durabile; efectele depind de implementarea sectorială și de monitorizare.
<i>Planul Național de Acțiune pentru implementarea SNDDR 2030</i>	<i>2020–2030</i>	<i>Dezvoltare durabilă</i>	<i>Moderată, cu contribuție indirectă</i> – creează un cadru favorabil pentru integrarea biodiversității în politicile sectoriale, în special prin guvernanță, educație și monitorizare.
<i>Strategia Națională de Dezvoltare Teritorială</i>	<i>2020–2030</i>	<i>Amenajarea teritoriului</i>	<i>Moderată, cu contribuție indirectă</i> – poate susține integrarea capitalului natural și a coridoarelor

<i>Denumirea strategiei/planului/programului</i>	<i>Perioada</i>	<i>Domeniul</i>	<i>Relevanța pentru conservarea biodiversității</i>
			<i>ecologice în planificarea teritorială.</i>
<i>Politica Urbană a României – Strategia Națională de Dezvoltare Urbană Integrată pentru Orașe Reziliente, Verzi, Incluzive și Competitive</i>	<i>2022–2035</i>	<i>Amenajarea teritoriului</i>	<i>Ridicată, cu contribuție directă și indirectă</i> – relevantă pentru biodiversitatea urbană și periurbană prin infrastructură verde-albastră și soluții bazate pe natură.
<i>Programul Operațional Regional (POR) – planuri pentru fiecare regiune</i>	<i>2021–2027</i>	<i>Dezvoltare regională</i>	<i>Ridicată, cu contribuție directă și indirectă</i> – relevant pentru infrastructura verde-albastră, soluții bazate pe natură și biodiversitatea urbană și periurbană.
<i>Planul de Dezvoltare și Investiții în Sectorul Apă și Canalizare</i>	<i>2024–2030</i>	<i>Apă potabilă și canalizare</i>	<i>Moderată, cu contribuție indirectă</i> – reduce presiunile de poluare asupra apelor, dar implementarea infrastructurii trebuie corelată cu protecția ecosistemelor sensibile.
<i>Strategia Energetică a României 2025–2035, cu perspectiva anului 2050</i>	<i>2025–2030</i>	<i>Energie</i>	<i>Moderată, cu contribuție indirectă</i> – contribuie prin

<i>Denumirea strategiei/planului/programului</i>	<i>Perioada</i>	<i>Domeniul</i>	<i>Relevanța pentru conservarea biodiversității</i>
			<i>tranziția energetică și reducerea emisiilor; sunt necesare condiționalități de mediu pentru evitarea presiunilor asupra habitatelor.</i>
<i>Planul de acțiune pentru dezvoltarea energiei eoliene offshore</i>	<i>2024-2040</i>	<i>Energie eoliană</i>	<i>Moderată, cu contribuție indirectă</i> – <i>susține tranziția energetică, cu relevanță pentru biodiversitate dependentă de selectarea amplasamentelor și de aplicarea măsurilor de protecție a mediului marin.</i>
<i>Planul de Dezvoltare a Sistemului Național de Transport Gaze Naturale (PDSNT)</i>	<i>2024-2033</i>	<i>Gaze naturale</i>	<i>Redusă, cu relevanță indirectă</i> – <i>include referiri generale la limitarea impactului asupra mediului; implementarea trebuie corelată riguros cu cerințele de protecție a habitatelor.</i>
<i>Master Planul General de Transport al României</i>	<i>2021-2030</i>	<i>Infrastructura de transport</i>	<i>Limitată, cu relevanță indirectă</i> – <i>include măsuri de evitare și reducere a impactului, însă este necesară integrarea</i>

<i>Denumirea strategiei/planului/programului</i>	<i>Perioada</i>	<i>Domeniul</i>	<i>Relevanța pentru conservarea biodiversității</i>
			<i>consecvență a condiționalităților de mediu și a conectivității ecologice.</i>
<i>Programul Investițional pentru Dezvoltarea Infrastructurii de Transport</i>	<i>2021–2030</i>	<i>Infrastructura de transport</i>	<i>Limitată, cu relevanță indirectă – poate include măsuri compensatorii și de reducere a impactului, însă relevanța pentru biodiversitate depinde de aplicarea strictă a cerințelor de mediu.</i>
<i>Strategia Națională privind Sistemele de Transport Inteligente (STI)</i>	<i>2022–2030</i>	<i>Infrastructura de transport</i>	<i>Redusă spre moderată, cu contribuție indirectă – poate reduce unele presiuni de mediu prin optimizarea mobilității, cu relevanță limitată pentru biodiversitate.</i>
<i>Planul Național pentru Siguranța Aviației (PNSA) 2025–2027</i>	<i>2025–2027</i>	<i>Transport aerian</i>	<i>Redusă, cu relevanță indirectă – document cu interacțiune limitată cu biodiversitatea; eventualele implicații depind de proiectele de infrastructură asociate.</i>

<i>Denumirea strategiei/planului/programului</i>	<i>Perioada</i>	<i>Domeniul</i>	<i>Relevanța pentru conservarea biodiversității</i>
<i>Strategia Națională pentru Dezvoltarea Turismului</i>	<i>2025–2035</i>	<i>Turism</i>	<i>Moderată, cu contribuție indirectă – poate susține turismul sustenabil și valorificarea responsabilă a patrimoniului natural, cu necesitatea gestionării presiunilor în zonele sensibile.</i>
<i>Strategia Industrială a României 2024-2030</i>	<i>2024-2030</i>	<i>Industrie</i>	<i>Redusă, cu relevanță indirectă – contribuția derivă în principal din economia circulară și tehnologiile curate; implementarea proiectelor trebuie corelată cu cerințele de protecție a mediului.</i>
<i>Strategia Industriei Miniere</i>	<i>2010–2035</i>	<i>Industrie minieră</i>	<i>Moderată, cu contribuție directă - activitățile miniere generează presiuni directe asupra habitatelor și terenurilor, iar implementarea strategiei implică obligații de refacere a mediului și integrarea cerințelor de conservare a</i>

<i>Denumirea strategiei/planului/programului</i>	<i>Perioada</i>	<i>Domeniul</i>	<i>Relevanța pentru conservarea biodiversității</i>
			<i>biodiversității în zonele afectate</i>
<i>Strategia Națională pentru Resurse Minerale Neenergetice, aprobată prin HG 1464/2024</i>	<i>2025–2035</i>	<i>Resurse minerale</i>	Moderată, cu contribuție directă — activitățile reglementate au impact direct asupra utilizării terenurilor și a ecosistemelor; implementarea necesită integrarea strictă a cerințelor de conservare a biodiversității, inclusiv prin evaluări de mediu și măsuri de refacere ecologică.
<i>Strategia Națională de Sănătate</i>	<i>2023–2030</i>	<i>Sănătate</i>	Redusă, cu contribuție indirectă – relevantă mai ales prin legătura dintre sănătatea umană, calitatea mediului și abordarea One Health , care evidențiază interdependența dintre sănătatea oamenilor, animalelor și ecosistemelor.
<i>Strategia Națională privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități „O Românie echitabilă”</i>	<i>2022–2027</i>	<i>Social</i>	Redusă, cu relevanță indirectă – poate susține, în mod complementar, integrarea infrastructurilor

<i>Denumirea strategiei/planului/programului</i>	<i>Perioada</i>	<i>Domeniul</i>	<i>Relevanța pentru conservarea biodiversității</i>
			<i>verzi și a principiilor dezvoltării durabile în proiectele de accesibilitate.</i>
<i>Planul Strategic Instituțional al MAI</i>	<i>2025–2028</i>	<i>Administrație publică</i>	<i>Redusă, cu contribuție indirectă</i> – poate susține protecția patrimoniului natural și prevenirea infracțiunilor de mediu, în funcție de implementare.
<i>Strategia Națională de Apărare</i>	<i>2025 – 2030</i>	<i>Apărare națională</i>	<i>Redusă, cu contribuție indirectă</i> – document cu interacțiune limitată cu biodiversitatea, fără a avea obiective directe în domeniu

Capitolul 4 - Obligații de raportare

România, în calitate de stat membru al Uniunii Europene și parte la principalele convenții internaționale dedicate protecției mediului, are responsabilitatea de a îndeplini un set amplu de obligații de raportare în domeniul biodiversității. Acest sistem de raportare reprezintă un instrument esențial pentru evaluarea stării biodiversității la nivel național, pentru monitorizarea presiunilor și tendințelor care afectează ecosistemele și pentru urmărirea progresului în implementarea angajamentelor asumate. Prin aceste raportări periodice, România contribuie la mecanismele regionale și globale de monitorizare a biodiversității, asigurând transparență, responsabilitate și coerență în gestionarea capitalului natural. Totodată, îndeplinirea acestor obligații permite integrarea României în evaluările europene și internaționale privind starea naturii, sprijinind astfel elaborarea de politici bazate pe date și consolidând poziția țării ca actor activ în efortul global de conservare și stopare a declinului biodiversității.

4.1. Obligații de raportare la nivel internațional

4.1.1. Convenția privind Diversitatea Biologică (CBD)

Ca parte la Convenția privind Diversitatea Biologică din 1994, România are obligația de a raporta periodic progresele înregistrate în implementarea Strategiei Naționale pentru Biodiversitate și a Planului de Acțiune, precum și contribuția sa la punerea în aplicare a Cadrului global pentru biodiversitate Kunming–Montreal. Totodată, România are obligații distincte de raportare și în temeiul Protocolului de la Cartagena privind biosecuritatea, referitoare la implementarea măsurilor privind organismele vii modificate. Calendarul raportării este stabilit prin deciziile adoptate în cadrul Convenției și al protocoalelor sale, nefiind redus la un interval fix unic; în cadrul actual, pentru CBD au fost stabilite termenele de transmitere a raportului național 7 până la 28 februarie 2026 și a raportului național 8 până la 30 iunie 2029. Raportările includ realizarea Rapoartelor Naționale, transmiterea contribuției naționale pentru biodiversitate și furnizarea de informații tematice privind starea speciilor și habitatelor, amenințări, măsuri de conservare, resurse genetice și mecanisme de acces și repartizare a beneficiilor.

Indicatorii naționali trebuie actualizați și raportați în paralel cu ciclurile de raportare ale Cadrul Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal, care vor urma un calendar armonizat la nivel global.

Coordonarea procesului de raportare este realizată de punctul focal național CBD, desemnat în cadrul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, responsabil de comunicarea cu Secretariatul, agregarea informațiilor de la autorități și gestionarea Clearing House Mechanism.

4.1.2. Alte convenții internaționale

*În paralel cu CBD, România are obligații de raportare în cadrul altor convenții specifice domeniului biodiversității. În cadrul Convenției Ramsar, statul trebuie să transmită periodic informații privind starea siturilor desemnate, eventualele modificări ale caracteristicilor ecologice și măsurile de management implementate, prin actualizarea periodică a fișelor standardizate (RIS). **Actualizarea RIS se face o dată la șase ani.***

*În ceea ce privește Convenția privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice (CMS/Convenția de la Bonn), România contribuie la evaluări internaționale prin transmiterea datelor referitoare la speciile migratoare și la implementarea acordurilor asociate, precum ACCOBAMS, AEWA, EUROBATS, a Memorandumului de Înțelegere pentru conservarea păsărilor de pradă. **Raportările CMS se transmit la fiecare trei ani**, iar raportările pentru acordurile subsidiare **la trei sau patru ani**, în funcție de prevederi.*

În cadrul Programului UNESCO „Omul și Biosfera”, raportarea formală privind rezervațiile biosferei se realizează la fiecare 10 ani, prin periodic review. În plus, statele pot transmite și informări sau rapoarte mai scurte privind implementarea activităților și

programelor la nivelul rezervațiilor biosferei și al comitetelor naționale, acestea putând fi prezentate în cadrul reuniunilor MAB-ICC.

În cadrul **CITES**, România are obligația de a furniza anual informații privind comerțul cu specii listate în Anexe, precum și **un raport biennial** privind implementarea legislației și aplicarea măsurilor de control, confiscări și cazuri de nerespectare a regimului de comerț internațional.

Un instrument internațional recent, relevant pentru guvernarea globală a biodiversității, este **Acordul privind conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității marine dincolo de jurisdicția națională (BBNJ)**, cunoscut și sub denumirea de „Tratatul pentru Marea Liberă”. Adoptat în 2023 sub egida Organizației Națiunilor Unite și intrat în vigoare la 17 ianuarie 2026, acest acord reprezintă primul cadru juridic global dedicat protecției biodiversității în zonele marine situate în afara jurisdicțiilor naționale. Acordul stabilește mecanisme pentru conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității marine în marea liberă, incluzând prevederi privind instituirea ariilor marine protejate în zonele internaționale, evaluarea impactului asupra mediului pentru activitățile desfășurate în aceste zone, accesul la resursele genetice marine și împărțirea echitabilă a beneficiilor rezultate din utilizarea acestora, precum și consolidarea cooperării științifice și a transferului de tehnologii marine. Implementarea acordului va implica dezvoltarea unor mecanisme de raportare și cooperare internațională, statele fiind încurajate să contribuie la colectarea și schimbul de date științifice, la monitorizarea stării ecosistemelor marine și la participarea în procesele decizionale privind instituirea și gestionarea măsurilor de conservare la nivel global.

4.2. Obligații de raportare la nivel european

4.2.1. Directivele Habitate și Păsări

La nivelul Uniunii Europene, principalele obligații de raportare derivă din Directivele Habitate și Păsări, care impun statelor membre transmiterea, **la fiecare șase ani**, a rapoartelor privind starea de conservare a **habitatelor și speciilor de interes comunitar (Art. 17)**, respectiv a stării populațiilor de **păsări sălbatice (Art. 12)**. În plus, statele membre au obligația de a raporta derogările acordate de la regimul de protecție al speciilor, anual în cazul Directivei Păsări (Art. 9) și o dată la doi ani în cazul Directivei Habitate (Art. 16). Aceste raportări se bazează pe monitorizarea sistematică la nivel național și contribuie la evaluările europene ale stării biodiversității.

Actualizarea datelor pentru rețeaua Natura 2000 este un proces continuu, care include revizuirea formularelor standard de date (SDF), a informațiilor privind habitatele, speciile, presiunile, amenințările și măsurile de management, precum și, după caz, a limitelor siturilor. Potrivit noii Decizii privind Formularul Standard de Date, aceste informații trebuie actualizate periodic, pe baza celor mai bune date disponibile, fiind recomandată o actualizare cel puțin o dată la 6 ani.

Toate aceste procese sunt realizate în coordonare cu Agenția Europeană de Mediu, prin intermediul rețelei Reportnet3, ceea ce permite integrarea datelor naționale în sistemele europene de monitorizare.

4.2.2. Alte instrumente europene

În temeiul Regulamentului (UE) 1143/2014, România raportează Comisiei, la fiecare 6 ani, informații actualizate privind distribuția speciilor alogene invazive de interes pentru Uniune, sistemele de supraveghere și control și planurile de acțiune privind căile prioritare. Separat, detectarea timpurie a unor astfel de specii se notifică fără întârziere, iar măsurile de eradicare timpurie se notifică în termen de 3 luni de la notificarea detectării.

În ceea ce privește ariile protejate, protecția strictă și restaurarea naturii, obligațiile relevante pentru România nu derivă doar din orientările Strategiei UE pentru biodiversitate 2030, ci, în mod direct și obligatoriu, din Regulamentul (UE) 2024/1991 privind restaurarea naturii. Acest regulament impune statelor membre elaborarea, transmiterea, revizuirea și implementarea planurilor naționale de restaurare, precum și instituirea unor mecanisme de monitorizare și furnizare periodică a datelor necesare urmăririi progresului în atingerea Țintelor de restaurare.

Potrivit regulamentului, România trebuie să transmită proiectul planului național de restaurare până la 1 septembrie 2026. Ulterior, planul național trebuie finalizat, publicat și transmis Comisiei în termen de 6 luni de la primirea observațiilor Comisiei. Planul național trebuie revizuit și, dacă este cazul, completat cu măsuri suplimentare până la 30 iunie 2032, apoi până la 30 iunie 2042 și ulterior cel puțin o dată la 10 ani.

Regulamentul stabilește și cerințe explicite privind monitorizarea. Pentru anumite categorii de date și indicatori, monitorizarea trebuie realizată cel puțin o dată la 6 ani; pentru alți indicatori, precum cei privind păsările agricole, păsările forestiere și polenizatorii, monitorizarea este anuală, iar pentru unele elemente specifice aceasta este trienală. Totodată, regulamentul prevede că datele rezultate din monitorizare trebuie făcute publice și integrate în sisteme electronice și GIS, compatibile cu cerințele INSPIRE și cu fluxurile europene de raportare.

Pe baza datelor furnizate de statele membre, Agenția Europeană de Mediu elaborează o imagine tehnică a progresului până la 31 decembrie 2028 și apoi la fiecare 3 ani, precum și un raport tehnic la nivelul Uniunii până la 30 iunie 2032 și ulterior la fiecare 6 ani. Comisia Europeană raportează, la rândul său, Parlamentului European și Consiliului privind implementarea regulamentului începând cu 19 august 2029 și apoi la fiecare 6 ani.

Separat de aceste obligații, raportarea privind ariile protejate naționale continuă și prin fluxurile EEA dedicate, inclusiv inventarul Nationally designated areas (NatDA, fostul CDDA), gestionat în Reportnet 3. Pentru 2026, apelul de date NatDA a fost lansat în

ianuarie 2026, ceea ce confirmă caracterul recurent al acestui flux de raportare, distinct de obligațiile din Regulamentul privind restaurarea naturii

În baza art. 8 din Directiva Habitate, art. 8 alineatul (1): „O dată cu propunerile de situri care ar putea fi desemnate ca arii speciale de conservare adăpostind tipuri de habitate naturale prioritare și/sau specii prioritare, statele membre trimit, după caz, Comisiei, estimări privind cofinanțarea comunitară pe care o consideră necesară pentru a-și putea îndeplini obligațiile care decurg din art. 6 alin. (1).”, statele membre trebuie să comunice în Cadrele de Acțiune Prioritară (PAF) măsurile suplimentare și nevoile de finanțare.

Ca instrument de raportare și armonizare a datelor spațiale, Directiva INSPIRE susține colectarea, structurarea și schimbul informațiilor privind biodiversitatea prin utilizarea a patru teme relevante: *Protected Sites* (situri protejate), *Bio-geographical Regions* (regiuni biogeografice), *Habitats and Biotopes* (habitate și biotopuri) și *Species Distribution* (distribuția speciilor). Aceste teme permit compatibilizarea datelor naționale cu cerințele europene de raportare, în special pentru raportările periodice privind habitatele, speciile și ariile protejate. Deși INSPIRE nu prevede un termen unic de raportare pentru toate aceste seturi de date, acestea trebuie menținute actualizate și corelate cu ciclurile de raportare sectorială, în principal cele de 6 ani aferente Directivei Habitate și Directivei Păsări.

4.3. Raportarea la nivel național

La nivel național, România nu dispune încă de un sistem integrat și unitar de monitorizare a biodiversității care să susțină, în mod coerent și continuu, toate obligațiile de raportare către Uniunea Europeană. În prezent, datele relevante pentru biodiversitate sunt colectate și gestionate prin mecanisme instituționale și proiecte distincte, ceea ce conduce la o structură fragmentată a fluxurilor de informații și la un nivel redus de uniformitate în actualizarea, comparabilitatea și utilizarea acestora. Existența unor instrumente și baze de date dedicate anumitor componente ale sistemului, inclusiv pentru rețeaua Natura 2000, nu echivalează încă în mod automat cu funcționarea unui sistem național complet de monitorizare periodică.

În acest context, ANMAP are un rol important în administrarea și centralizarea unor categorii relevante de informații privind ariile naturale protejate și în susținerea proceselor de raportare asociate rețelei Natura 2000, inclusiv în raport cu formularele standard ale siturilor. Totodată, datele necesare raportărilor privind starea de conservare a habitatelor și speciilor, respectiv raportările realizate în temeiul art. 17 din Directiva Habitate și art. 12 din Directiva Păsări, presupun contribuții din surse multiple și actualizări realizate în funcție de cerințele ciclurilor de raportare. Pentru art. 17, raportarea către Comisia Europeană are loc la fiecare 6 ani, iar pentru art. 12 s-a consolidat același interval de raportare.

Interoperabilitatea dintre bazele de date gestionate de diferite instituții rămâne însă limitată, iar accesul, structura și ritmul de actualizare a informațiilor nu sunt încă pe

deplin armonizate la nivel național. Din această perspectivă, este necesară prioritizarea actualizării sistemelor informatice utilizate pentru gestionarea datelor de biodiversitate, în special cele aferente siturilor Natura 2000, astfel încât să permită evidențierea momentului actualizării datelor, păstrarea istoricului modificărilor și, după caz, generarea de extrase sau rapoarte periodice privind datele nou introduse ori revizuite. O astfel de funcționalitate ar îmbunătăți trasabilitatea și consistența raportării, fără a presupune, în mod automat, existența deja operațională a unui sistem național complet de monitorizare periodică.

În perspectivă, pentru consolidarea capacității de raportare și fundamentare a deciziilor în domeniul biodiversității, este necesară dezvoltarea progresivă a unui cadru național coerent de colectare, administrare, actualizare și utilizare a datelor. Acesta ar trebui să urmărească standardizarea indicatorilor și a metodologiilor, clarificarea responsabilităților instituționale, creșterea interoperabilității și stabilirea unei periodicități clare pentru actualizarea seturilor de date relevante la nivel național.

Capitolul 5 - Analiza situației naționale privind biodiversitatea

Prezentul capitol oferă o analiză integrată și actualizată a situației biodiversității din România, reprezentând fundamentul analitic al Strategiei Naționale pentru Conservarea Biodiversității și cadrul de referință pentru definirea obiectivelor, măsurilor și acțiunilor strategice propuse. Analiza urmărește să evidențieze atât starea actuală a biodiversității, cât și principalele tendințe, presiuni, lacune și constrângeri care influențează capacitatea României de a-și îndeplini angajamentele asumate la nivel european și internațional.

5.1. Starea actuală a biodiversității

Evaluarea stării biodiversității în România se bazează în principal pe datele rezultate din raportările realizate în cadrul Directivei Păsări (art. 12) și Directivei Habitare (art. 17), care reprezintă principalele instrumente europene de monitorizare a speciilor și habitatelor de interes comunitar. Aceste raportări permit evaluarea periodică a stării de conservare a speciilor și habitatelor, precum și a tendințelor populaționale și a eficienței măsurilor de conservare.

Analiza prezentată utilizează datele disponibile pentru ultimele cicluri complete de raportare (2008–2012, 2013–2018 și 2019–2024), care reprezintă ultimele seturi de date finalizate și validate la nivel european disponibile la momentul elaborării analizei. Suplimentar, au fost folosite actualizările realizate pentru unele specii în procesul de elaborare a Listei Roșii naționale a speciilor de păsări din România, aprobată prin Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 2.015/2022 privind aprobarea Listei roșii naționale a speciilor de păsări din România, folosind criteriile IUCN, în cadrul Proiectului „Completarea nivelului de cunoaștere a biodiversității prin implementarea sistemului de monitorizare a stării de conservare a speciilor de păsări de interes comunitar din România și raportarea în baza art. 12 al Directivei Păsări 2009/147/CE”, finanțat prin Programul operațional Infrastructura mare 2014–2020. Trebuie însă menționat că evaluarea realizată în cadrul directivelor europene nu acoperă în mod

exhaustiv toate componentele biodiversității, fiind concentrată în principal asupra speciilor și habitatelor de interes comunitar. Numeroase grupuri taxonomice relevante, inclusiv multe grupuri de insecte sau alte organisme cu rol ecologic important - de exemplu polenizatori, nu sunt evaluate sistematic în acest cadru de raportare.

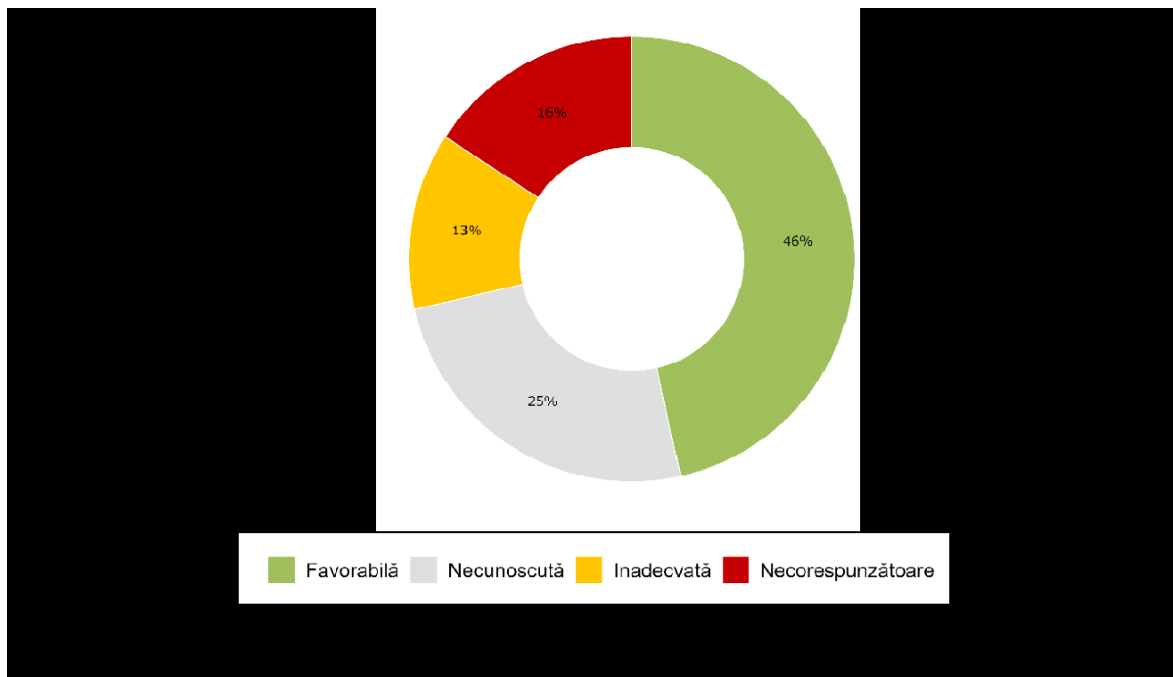
Situația la nivelul avifaunei

În cazul speciilor de păsări, evaluările realizate la nivel național indică faptul că o parte importantă dintre populații prezintă o situație relativ stabilă sau favorabilă. Aproximativ 46% dintre evaluări indică o stare favorabilă a populațiilor, în timp ce pentru aproximativ un sfert dintre cazuri informațiile disponibile nu permit stabilirea unei stări clare de conservare.

Analiza tendințelor populaționale evidențiază faptul că pentru o parte dintre specii există indicii de creștere sau stabilizare a populațiilor, în timp ce pentru altele sunt semnalate tendințe de declin. De asemenea, un procent semnificativ dintre evaluări indică tendințe necunoscute, reflectând limitările datelor disponibile sau necesitatea unor serii de monitorizare mai consistente.

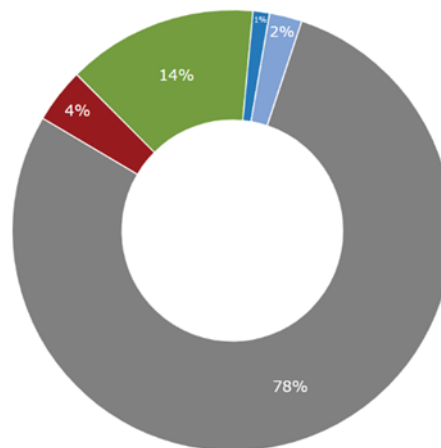
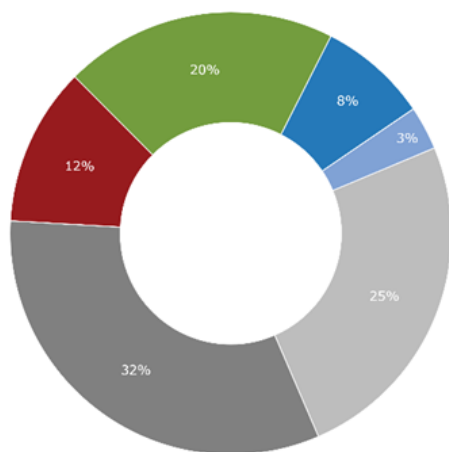
În general, evoluțiile pozitive sunt asociate în special cu specii adaptabile sau cu specii care beneficiază de măsuri de conservare specifice, în timp ce declinurile populaționale sunt frecvent legate de schimbări în utilizarea terenurilor, degradarea habitatelor sau alte presiuni antropice.

Figura 1 - Starea populațiilor speciilor de păsări la nivel național

La nivel național se observă că în cazul majorității evaluărilor (115, respectiv 46%) starea de conservare este una bună. În cazul speciilor de păsări se păstrează însă un procent de 25% la care nu se cunoaște momentan starea de conservare.

Figura 2 - Tendințele pe termen scurt (12 ani) ale populațiilor speciilor de păsări cuibăritoare la nivel național Figura 3 - Tendințele pe termen lung ale populațiilor speciilor de păsări cuibăritoare la nivel național

■ În creștere ■ Stabile ■ Fluctuante ■ Nesigure ■ Necunoscute ■ În scădere

* Notă. Numărul total de evaluări este de 250

Statele membre trebuie să raporteze tendințele populațiilor de păsări atât la fenologia de reproducere (breeding), cât și la cea de iernare (wintering), atât pe termen scurt - ultimele raportări, cât și pe termen lung (începând din anul 1980, acolo unde datele sunt disponibile, respectiv maximul perioadei disponibile acolo unde nu există date din 1980).

Din datele existente se observă că:

- Pe termen scurt, un procent de 20% dintre specii arată o creștere, comparativ cu 8% identificate ca având o creștere populațională la raportarea anterioară (2015)
- Pe termen scurt, numărul speciilor la care tendința este necunoscută, s-a redus la 32% comparativ cu 68% la raportarea anterioară (2015)
- Pe termen scurt, numărul speciilor la care apare declin populațional a crescut la 12% față de 5% la raportarea anterioară (2015)
- Pe termen lung, un procent de 14% din specii au o tendință crescătoare, comparativ cu 9% la raportarea anterioară (2015)
- Pe termen lung, constatăm un procent relativ similar al speciilor la care nu cunoaștem tendința populațională la ultima raportare (78%) față de raportarea precedentă (80%)
- Pe termen lung, procentul de specii cu populații aflate în declin a scăzut la 4% comparativ cu 6% la raportarea anterioară (2015)

Situația altor specii decât păsările

Anexele nr. II, IV și V la Directiva habitate listează 1 523 de specii de interes european. La nivel național, în cadrul ultimei raportări disponibile pentru analize (2019-2024) folosită pentru prezentul raport, au fost listate un număr de 623 de specii, pentru care au fost redactate și furnizate rapoarte. Dintre acestea, cele mai numeroase grupe taxonomice sunt mamiferele (145) și artropodele (157).

Din datele furnizate prin procesul de raportare se poate constata următoarele:

- Pentru speciile raportate, numărul celor cu stare de conservare favorabilă este aproximativ egal cu numărul celor la care starea de conservare este nefavorabilă (fie Inadecvată, fie Necorespunzătoare)
- Pentru majoritatea speciilor raportate, avem o stare de conservare favorabilă (227, respectiv 39%)
- Tot pentru aproximativ 56% din specii avem o stare de conservare nefavorabilă, fie inadecvată (31%) fie necorespunzătoare (25%)
- Grupul de specii care au cei mai mulți taxoni cu stare de conservare nefavorabilă, fie inadecvată, fie necorespunzătoare sunt peștii, urmați de artropode și plantele non-vasculare
- La polul opus, sunt mamiferele unde 71.7% din speciile de mamifere analizate au stare de conservare favorabilă, urmate de moluște cu 58%. În cazul moluștelor trebuie remarcat că acest grup are și cel mai mare număr de specii cu stare de conservare necunoscută.

Figura 4 - Starea de conservare a speciilor la nivel național

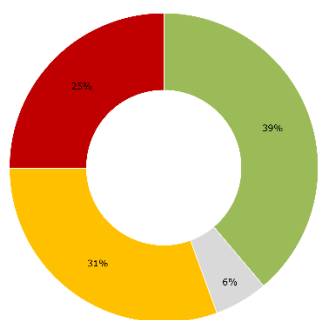
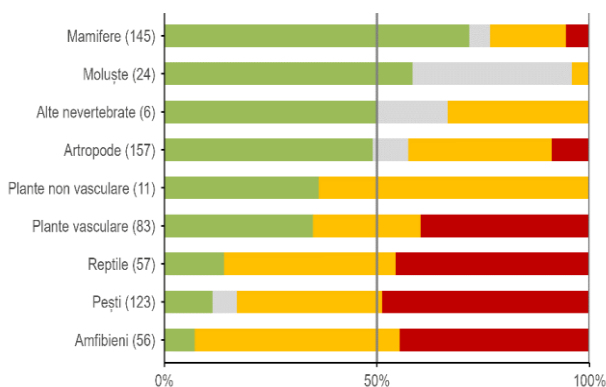

Figura 5 - Starea de conservare pentru fiecare grup de specii la nivel național

■ Favorabil
 ■ Necunoscut
 ■ Inadecvat
 ■ Necorespunzător

Situația la nivelul habitatelor

La nivelul habitatelor naturale, situația este diversă și reflectă atât specificul diferitelor tipuri de ecosisteme, cât și particularitățile regiunilor biogeografice în care acestea sunt distribuite. În cadrul raportării realizate conform art. 17 al Directivei Habitate pentru perioada 2019–2025, au fost elaborate în total 175 de evaluări ale stării de conservare, corespunzătoare unui număr de 87 de tipuri de habitate de interes comunitar. Pentru unele habitate, evaluările au fost realizate distinct pentru mai multe regiuni biogeografice, ceea ce explică numărul mai mare de rapoarte comparativ cu numărul tipurilor de habitate. Din totalul celor 175 de evaluări, 37 vizează habitate de pajiști, 48 habitate forestiere, 30 habitate acvatice, 16 habitate costiere, 7 habitate de dune, 12 habitate de turbării, 9 habitate de tufărișuri și 16 habitate de stâncărie.

Figura 6 - Starea de conservare a habitatelor la nivel național

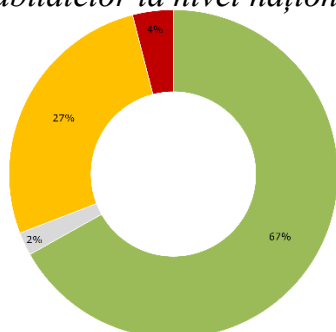
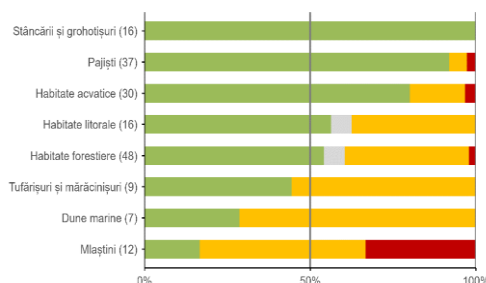

Figura 7 - Starea de conservare pentru fiecare grup de habitate la nivel național

* Notă. Numărul total de evaluări este de 175

Analiza datelor sintetizate în figurile de mai sus evidențiază principalele tendințe privind

■ Favorabil ■ Necunoscut ■ Inadecvat ■ Necorespunzător

starea de conservare a habitatelor de interes comunitar la nivel național. În ansamblu, rezultatele indică următoarele:

- Marea majoritate a habitatelor raportate au stare de conservare favorabilă (67%)
- Un procent de doar 31% au stare de conservare nefavorabilă, fie Inadecvată (27%), fie Necorespunzătoare (4%)
- Dintre categoriile de habitate, cele de mlaștini au cele mai mari probleme; aici, majoritatea (peste 83%) au statut inadecvat sau necorespunzător
- Situația cea mai bună o întâlnim la habitatele de pajiști, cu peste 91% aflate în stare favorabilă de conservare. Totuși în acest caz probabil calitatea precară a datelor, afectează evaluarea stării de conservare deoarece prin analiza calității habitatelor prin indicatori, în cazul de față păsările, rezultă că speciile cele mai amenințate cu dispariția la nivel național sunt speciile de terenuri deschise (respectiv pajiștile).

Tendențele stării de conservare a habitatelor

În cazul habitatelor naturale, analiza tendințelor stării de conservare este disponibilă pentru un număr relativ redus de tipuri de habitate aflate într-o stare de conservare

nefavorabilă sau pentru care starea nu a putut fi evaluată la nivel național. Pentru nouă tipuri de habitate au fost raportate informații privind evoluția stării de conservare, iar rezultatele indică situații variate între diferitele categorii de ecosisteme.

În cazul habitatelor acvatice și al unor habitate de mlaștini, tendințele raportate indică în anumite cazuri o deteriorare a stării de conservare (de exemplu habitatul 31A0 și habitatul 7150), în timp ce pentru alte habitate din aceeași categorie evoluția este considerată stabilă (habitatul 7150).

Pentru habitatele forestiere analizate (în special 91I0 și 9260), starea de conservare este evaluată ca nefavorabilă, însă tendințele raportate sugerează în principal o stabilizare a acesteia, iar în anumite cazuri evoluția rămâne incertă din cauza limitărilor datelor disponibile (de exemplu 9260).

Pentru unele tipuri de habitate, în special din categoria habitatelor de stâncărie (8330) sau pentru anumite habitate forestiere (91L0, 9410), nu a fost posibilă evaluarea tendinței stării de conservare la nivel național, fiind raportată o situație de tip „neevaluat”. Această situație reflectă lacunele existente în datele disponibile și necesitatea consolidării sistemelor de monitorizare pentru anumite tipuri de ecosisteme.

În ansamblu, aceste rezultate indică faptul că, deși pentru unele habitate există indicii de stabilizare a stării de conservare, în cazul altora persistă tendințe de deteriorare sau incertitudini legate de evoluția acestora, ceea ce subliniază importanța consolidării monitorizării și a măsurilor de conservare pentru ecosistemele vulnerabile.

Îmbunătățiri la nivel național

Starea de conservare este un parametru care se schimbă încet, fiind influențat de un complex de factori, adesea parte din ei necunoscuți. Drept urmare, nu este un indicator foarte precis pe termen scurt privind îmbunătățirile la nivelul speciilor sau habitatelor.

Totuși, schimbările pozitive constatate între două evaluări, așa cum sunt cele specifice raportărilor pe baza Art. 12 al Directivei Păsări respectiv pe baza Art. 17 al Directivei Habitare pot fi luate ca îmbunătățiri ale situației speciei sau habitatului la nivel național, îmbunătățiri care se reflectă asupra stării de conservare.

*La păsări, îmbunătățirea la nivel național este definită diferit, deoarece nu există o evaluare națională a stării de conservare solicitată și raportată în cadrul procesului de raportare prevăzut de art. 12 al Directivei Păsări, evaluarea urmând să fie realizată în cadrul ciclului de raportare programat pentru anul 2026. Prin urmare, o tendință **pozitivă pe termen scurt** a populației sau o **stabilizare** după o **tendință negativă pe termen lung** din raportul național anterior este considerată o îmbunătățire. În total, există un număr de doar **2 specii** care îndeplinesc acest criteriu. Din 17 specii raportate cu tendință negativă pe termen lung în cadrul primei raportări (2008-2012), doar 2 specii au înregistrat o tendință populațională pozitivă sau staționară pe termen scurt în urma analizelor specifice celei de a doua raportări (2013-2018). Aceste specii sunt *Tadorna**

tadorna (pentru fenologia B – cuibărire, cu creștere la tendința pe termen scurt) și *Milvus migrans* (pentru fenologia B – cuibărire, cu stabil la tendința pe termen scurt).

În ceea ce privește **alte specii decât păsări**, la nivelul primei raportări (2008-2012) au existat un număr de **417 rapoarte** cu stare de conservare nefavorabilă – inadecvată sau nefavorabilă – rea (U1 sau U2). Dintre acestea, la nivelul celei de a doua raportări (2013-2018), un număr de **131 de rapoarte** au înregistrat îmbunătățiri. Dintre acestea, un număr de **121 de rapoarte**, corespunzător la **52 de taxoni** (specii sau subspecii) au trecut stare de conservare favorabilă. Printre acestea se numără *Vipera ursini* (regiuni BLS și CON), *Lycaena dispar* (regiuni BLS și PAN), *Lucanus cervus* (regiuni ALP, PAN și STE), *Rosalia alpina* (regiuni ALP și CON).

Suplimentar, un număr de **3 rapoarte**, corespunzător la **3 specii**, care la prima raportare au fost evaluate cu stare de conservare nefavorabilă – rea (U2), la cea de-a doua raportare au fost evaluate cu stare de conservare nefavorabilă – inadecvată (U1). Aceste specii sunt *Cerambyx cerdo* (regiune ALP), *Phocoena phocoena* (regiune MBL) și *Marsilea quadrifolia* (regiune CON).

În ceea ce privește **habitatele**, la nivelul primei raportări (2008-2012) au existat un număr de **59 de rapoarte** cu stare de conservare nefavorabilă – inadecvată sau nefavorabilă – rea (U1 sau U2). Dintre acestea, la nivelul celei de a doua raportări (2013-2018), un număr de **21 de rapoarte** au înregistrat îmbunătățiri. Dintre acestea, un număr de **14 rapoarte**, corespunzător la **10 habitate** au trecut stare de conservare favorabilă.

Suplimentar, un număr de **7 rapoarte**, corespunzător la **7 habitate**, care la prima raportare au fost evaluate cu stare de conservare nefavorabilă – rea (U2), la cea de-a doua raportare au fost evaluate cu stare de conservare nefavorabilă – inadecvată (U1).

Figura 8.a - Stadiul punerii în aplicare a măsurilor de conservare a habitatelor (2008 – 2018)

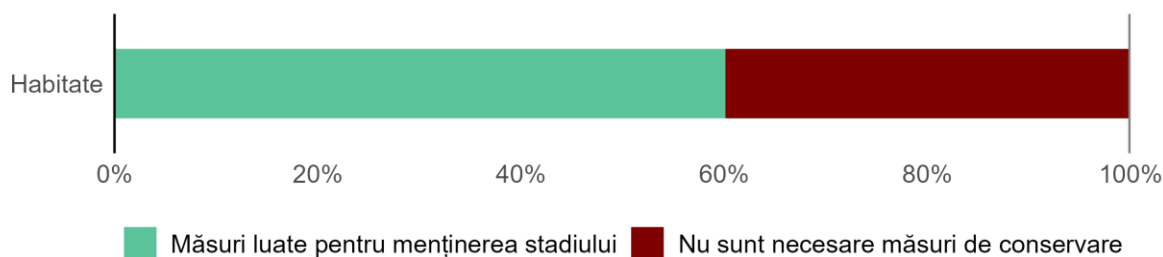
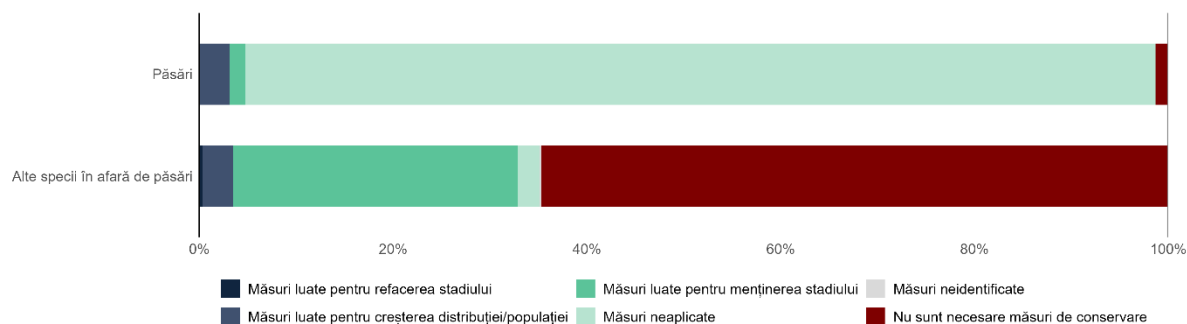

Figura 8.b - Stadiul punerii în aplicare a măsurilor de conservare a habitatelor (2019 – 2024)

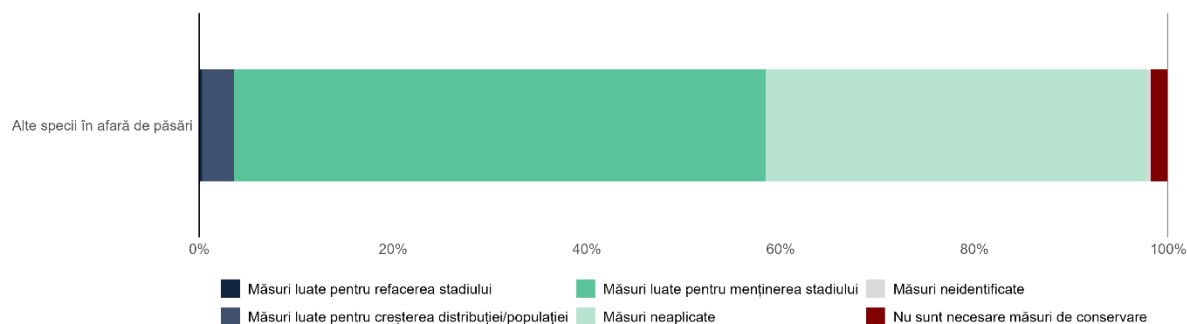
Pentru speciile de păsări, din totalul măsurilor identificate, aproximativ 93,9% nu au fost implementate, pentru circa 3% au fost adoptate măsuri în vederea creșterii distribuției și/sau a efectivelor populaționale, pentru aproximativ 1,6% s-a stabilit necesitatea aplicării unor măsuri de menținere a stării actuale, iar pentru 1,3% s-a constatat că nu sunt necesare măsuri.

Figura 9.a - Stadiul punerii în aplicare a măsurilor de conservare a speciilor (2013 – 2018)

În cazul altor specii în afară de păsări pentru aproximativ 3,2% au fost necesare luarea unor măsuri pentru creșterea distribuției/populației, pentru 29,3% dintre specii au fost identificate necesitatea unor măsuri care vizează menținerea stării de conservare, pentru 2,2% nu au fost aplicate măsuri, iar pentru restul de aproximativ 64,6% s-a identificat că nu sunt necesare măsuri pentru păstrarea stării de conservare.

Figura 9.b - Stadiul punerii în aplicare a măsurilor de conservare a speciilor (2019 – 2024)

Comparativ, la ultima raportare (2019-2024) la aproximativ 54% dintre aceste specii au fost identificate măsuri care vizează menținerea stadiului, în timp ce pentru doar 0.3 % au fost identificate măsuri care vizează refacerea stadiului. Se remarcă de asemenea și procentul mare (39%) al măsurilor identificate dar neaplicate, în timp ce și procentul speciilor care nu necesită măsuri de conservare a scăzut semnificativ față de raportarea anterioară, de la aproape 65% la 1.8%.

Concluzii și perspective

Analiza prezentată oferă o imagine de ansamblu asupra stării biodiversității în România, pe baza datelor disponibile în cadrul proceselor de raportare prevăzute de Directiva Păsări și Directiva Habitate. Aceasta constituie un punct de referință pentru evaluarea evoluției biodiversității și pentru orientarea măsurilor necesare în vederea atingerii obiectivelor naționale și europene în domeniul conservării naturii.

Rezultatele evidențiază faptul că, pentru o parte semnificativă a speciilor și habitatelor evaluate, starea de conservare este favorabilă. În același timp, pentru anumite categorii de specii și habitate persistă provocări legate de menținerea sau îmbunătățirea stării de conservare, ceea ce subliniază necesitatea continuării și consolidării măsurilor de management și restaurare.

Interpretarea rezultatelor trebuie realizată în contextul caracteristicilor sistemului actual de monitorizare și raportare, care se concentrează în principal asupra speciilor și habitatelor de interes comunitar incluse în anexele directivelor europene. În consecință, anumite componente ale biodiversității – precum unele grupuri de insecte sau alte organisme cu rol ecologic important – nu sunt încă evaluate sistematic în acest cadru de raportare. Dezvoltarea progresivă a sistemelor de monitorizare pentru aceste grupuri reprezintă o direcție importantă pentru îmbunătățirea bazei de cunoaștere privind biodiversitatea.

În ultimii ani, la nivel național au fost realizate progrese semnificative în ceea ce privește colectarea și integrarea datelor privind biodiversitatea, inclusiv prin implicarea mediului academic, a organizațiilor de specialitate și a inițiativelor de tip citizen science. Continuarea acestor eforturi, precum și consolidarea colaborării între instituții, cercetători și societatea civilă pot contribui la extinderea și îmbunătățirea sistemelor de monitorizare existente.

În același timp, analiza evidențiază faptul că biodiversitatea continuă să fie influențată de o serie de presiuni asociate utilizării terenurilor și resurselor naturale, inclusiv în contextul activităților agricole, silvice, al dezvoltării infrastructurii și al urbanizării. Abordarea acestor presiuni prin politici integrate și prin măsuri de conservare adaptate contextului local reprezintă un element esențial pentru menținerea capitalului natural pe termen lung.

În acest context, strategia națională urmărește consolidarea eforturilor de conservare și restaurare a ecosistemelor, în acord cu obiectivele stabilite la nivel european și internațional, inclusiv prin Strategia UE pentru biodiversitate și prin Cadrul Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal. În același timp, dezvoltarea unui sistem național robust de monitorizare și evaluare va permite o fundamentare mai solidă a politicilor publice și o urmărire mai eficientă a progresului înregistrat.

Rețeaua Natura 2000 din România a cunoscut o dezvoltare semnificativă atât în ceea ce privește numărul siturilor, cât și suprafața acestora, au fost inițiate demersuri pentru identificarea unor suprafețe cu valoare ridicată pentru biodiversitate care pot contribui

la atingerea obiectivelor stabilite la nivel european privind extinderea ariilor protejate și consolidarea zonelor de protecție strictă.

Actualizarea periodică a raportărilor privind starea speciilor și habitatelor, precum și realizarea noilor cicluri de raportare pentru perioada 2026–2030 vor contribui la clarificarea evoluțiilor recente și la îmbunătățirea capacității de evaluare a progresului înregistrat în direcția atingerii obiectivelor naționale și europene în domeniul biodiversității.

5.2. Ariile naturale protejate și managementul acestora

Conform datelor oficiale centralizate (inclusiv raportările către Agenția Europeană de Mediu din 2024-2025), rețeaua Natura 2000 în România acoperă aproximativ 24% din suprafața terestră a țării, reprezentând circa 5,6 milioane de hectare.

*În România, sistemul de arii protejate este vast și diversificat, cuprinzând atât arii naturale protejate de interes național (parcuri, rezervații etc), cât și arii naturale protejate de interes internațional, inclusiv situri integrate în rețeaua europeană **Natura 2000**.*

*În prezent, conform ultimelor date oficiale centralizate de Agenția Națională pentru Mediu și Arii Protejate, există un total **1.578 de arii naturale protejate** pe teritoriul terestru și marin al țării, dintre care 946 arii naturale protejate de interes național, 606 situri Natura 2000 și 26 arii protejate naturale de interes internațional.*

Arii protejate de interes național

Acestea sunt reglementate prin legislația internă și sunt împărțite în funcție de obiectivele de management:

- **13 Parcuri Naționale:** Zone întinse destinate protecției ecosistemelor.
- **16 Parcuri Naturale:** Zone unde interacțiunea omului cu natura este permisă în limite sustenabile.
- **917 Rezervații științifice, monumente ale naturii și rezervații naturale:** 12 rezervații științifice, 66 monumente ale naturii, 347 rezervații naturale și 492 arii încadrate generic ca rezervații științifice, rezervații naturale și monumente ale naturii, conform rezultatelor din cadrul proiectului "Realizarea de seturi de date spațiale în conformitate cu specificațiile tehnice INSPIRE pentru ariile naturale protejate, inclusiv a siturilor Natura 2000, având în vedere optimizarea facilităților de administrare a acestora", SMIS 43380, desfășurat în perioada martie 2014 - noiembrie 2015.

Rețeaua Natura 2000 (de interes comunitar)

România face parte din rețeaua ecologică europeană, numărul de arii desemnate fiind:

- **171 Arii de Protecție Specială Avifaunistică (SPA)** desemnate pentru protejarea speciilor de păsări;
- **435 Situri de Importanță Comunitară (SCI), din care 268 au fost transformate în Arii Speciale de Conservare (SAC),** desemnate pentru habitate și specii de

floră/faună de interes comunitar (222 prin HG nr. 685/2022 privind instituirea regimului de arie naturală protejată și declararea ariilor speciale de conservare ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România și 19 prin HG nr. 984/2025 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 685/2022 privind instituirea regimului de arie naturală protejată și declararea ariilor speciale de conservare ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România). În plus, un număr de 19 de arii speciale de conservare se află în proces final de desemnare, având planuri de management aprobate, iar procesul este unul continuu, o serie de planuri de management fiind deja aprobate sau aflându-se în prezent în proces de aprobare;

Arii de interes internațional

- ***2 Rezervații ale Biosferei (UNESCO):*** Rezervația Biosferei ***Delta Dunării*** și Rezervația Biosferei Munții Rodnei. ***Rezervația Biosferei Retezat*** a pierdut statutul în 18 iunie 2021, fiind în proces de reconfirmare acestuia;
- ***20 de Situri Ramsar - zone umede de importanță internațională;***
- ***2 Situri ale Patrimoniului Mondial Natural (UNESCO):*** ***Delta Dunării și Pădurile primare și seculare de fag din Carpați și alte regiuni ale Europei*** și 2 zone buffer aferente siturilor patrimoniului mondial;

Este important de menționat faptul că lista oficială a ariilor naturale protejate este actualizată constant pe măsură ce sunt desemnate noi arii naturale protejate, fiind un proces continuu. De asemenea, numărul total de arii poate varia ușor în funcție de modul în care sunt numărate "suprapunerile".

*Situația planurilor de management pentru ariile naturale protejate este într-o dinamică continuă, mai ales în contextul reformelor administrative recente și al finanțărilor prin PNRR. Conform celor mai recente date disponibile pentru perioada **2024-2025** (și actualizări de la începutul anului **2026**), din totalul de aproximativ **1.578 de arii protejate**, numărul celor care au un plan de management aprobat și valabil variază semnificativ în funcție de categorie:*

- ***Parcuri Naționale și Naturale:*** din cele **29 de parcuri naturale și naționale**, 27 dintre ele (13 Parcuri Naționale și 14 Parcuri Naturale) au planuri de management. Multe dintre acestea sunt chiar în proces de **reaprobare sau actualizare**. Rămân fără plan de management, Parcul Natural Cefa și Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului.
- ***Situri Natura 2000 (SPA și SCI/SAC):*** Aceasta este zona cu cel mai mare progres recent. La nivelul actual situația planurilor este următoarea: din cele 171 de SPA-uri un număr de 111 au plan de management aprobat (aproximativ 65%), iar din cele 435 SCI-uri, în afara celor 268 care sunt deja desemnate SAC-uri (deci implicit au plan de management aprobat), încă 27 SCI-uri au planuri de management aprobate relativ recent (2025) și încă nu au fost desemnate SAC-uri, Hotărârea Guvernului pentru desemnarea lor fiind în proces de avizare interministerială, iar în total un număr de 278 de SCI-uri/SAC-uri (aproximativ

64%). Astfel, din totalul rețelei Natura 2000, aproximativ 65% beneficiază de plan de management aprobat.

- **Rezervații și Monumente ale Naturii:** Ariile naturale protejate de interes național incluse în această categorie însumează un total de **919**, dintre care **14 rezervații științifice, 98 monumente ale naturii, 388 rezervații naturale și 419 arii încadrate în categoria rezervații și monumente ale naturii**. Cele **919 arii de interes național cel mai adesea nu au, conform legislației, planuri individuale**. O mare parte dintre acestea, respectiv cele suprapuse cu situri Natura 2000 sau parcuri naturale și naturale, beneficiază de planuri de management integrate cu ale siturilor Natura 2000 sau ale parcurilor peste care se suprapun geografic, însă circa 200 dintre ele nu se suprapun cu situri Natura 2000. Totuși, o parte dintre aceste arii nesuprapuse au planuri de management aprobate.

Măsurile de conservare cuprinse în planurile de management (PM) ale ariilor protejate reprezintă cel mai important aspect al protecției naturii, fiind documente oficiale care reglementează activitățile umane și intervențiile ecologice.

Deși acoperirea cu planuri de management a atins un nivel satisfăcător având în vedere numărul relativ mare de planuri de management aprobate (mai ales procentul din rețeaua Natura 2000), aceasta continuă să rămână o necesitate, prioritate având ariile naturale protejate care nu au deloc plan de management. Totodată, accentul trebuie să se pună pe implementarea măsurilor adoptate.

Aplicarea pe teren a măsurilor de conservare are două fațete distincte, în funcție de tipologia măsurii și de capacitatea disponibilă a structurilor implicate în administrare. Astfel, măsurile pasive (de reglementare), au cel mai ridicat grad de implementare, fiind integrate atât în procedurile de autorizare (EIM) cât și în procedurile de autorizare SEA. Orice proiect sau plan nou trebuie să respecte restricțiile din PM, sub sancțiunea legii.

Pe de altă parte însă, măsurile active (intervențiile), au un grad de implementare scăzut, depinzând aproape exclusiv de proiecte cu finanțare externă. Fără proiecte dedicate, administratorii (ANMAP sau structurile de administrare) dispun de bugete reduse care acoperă doar paza și procedurile administrative, nu și restaurarea habitatelor sau atingerea stării de conservare favorabilă a speciilor și habitatelor.

Succesul măsurilor de conservare este limitat, iar obstacolele critice în implementare rezidă din capacitatea administrativă redusă a ANMAP, care se confruntă adesea cu deficit de personal specializat pe teren și limitări bugetare pentru cheltuieli operaționale, precum și din conflictele de proprietate, multe terenuri din ariile protejate fiind private, iar lipsa unui sistem eficient de compensații financiare pentru proprietarii care nu își pot exploata resursele duce la rezistență socială și nerespectarea măsurilor.

În contextul legislației europene privind mediul, **Obiectivele Specifice de Conservare (OSC)** reprezintă pilonul central al managementului siturilor din rețeaua Natura 2000, ținte măsurabile care definesc starea dorită pentru speciile și habitatele pentru care un sit a fost desemnat.

Începând cu anul 2020 a fost demarat procesul de elaborare a obiectivelor specifice de conservare de către Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate (ANANP), cu unele proiecte pilot și instruirea personalului structurilor teritoriale pentru realizarea acestora, procesul a continuat, sub ANANP, iar acest proces s-a accelerat prin înlocuirea „obiectivelor generice” cu cele „specifice”, astfel ca la finalul anului 2025, toate ariile naturale protejate din Rețeaua Natura 2000 beneficiază de Obiective specifice de conservare, aprobate la propunerea Președintelui ANANP/ANMAP.

Utilizarea **Obiectivelor Specifice de Conservare (OSC)** în procedurile de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) și, mai ales, în cadrul **Evaluării Adequate (EA)**, a devenit obligatorie și extrem de necesară în România, în special după actualizarea Ghidului Metodologic în 2023.

Este important de menționat faptul că încă există un procent destul de mare (aproximativ 30%) de parametri din cadrul obiectivelor specifice de conservare actualizate și aprobate, nu au stabilite valori țintă (este cazul în special pentru speciile de păsări), așadar nu pot fi utilizate complet pentru cuantificarea impactului. Rezidă de aici necesitatea stabilirii acestora valori țintă pentru toți parametrii și pentru toate speciile și habitatele din cadrul rețelei Natura 2000.

Sistemul de guvernare al ariilor naturale protejate din România a trecut prin transformări majore în ultimii ani, evoluând de la un model descentralizat (cu numeroși administratori privați sau ONG-uri) către unul centralizat, sub egida statului.

Prin Legea 95/2016 și prin HG 997/2016 s-a înființat și respectiv operaționalizat Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate, o structură centralizată care a adus un management unitar al ariilor naturale protejate comparativ cu situația precedentă când administrarea se făcea neuniform și discreționar.

ANANP/ANMAP administrează: Rezervațiile științifice, rezervațiile naturale, monumentele naturii și, după caz, alte situri (situri patrimoniu natural universal, zone umede, situri de importanță comunitară, arii speciale de conservare și arii de protecție specială avifaunistică) care nu necesită structuri de administrare special constituite.

Prin cea mai recentă reformă instituțională în domeniul protecției mediului și administrării ariilor protejate, în temeiul Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 103/2024 privind reorganizarea instituțiilor publice din domeniul mediului, apelor și pădurilor, care a dispus fuziunea dintre Agenția Națională pentru Protecția Mediului (ANPM) și Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate (ANANP), noua structură preluând și integrând toate atribuțiile pe care le avea fosta ANANP în domeniul administrării ariilor naturale protejate, devenind autoritatea centrală responsabilă cu administrarea unitară și eficientă a ariilor naturale protejate.

ANMAP funcționează prin **structuri teritoriale** în fiecare județ. Această reorganizare urmărește o unitate procedurală prin **uniformizarea procedurilor** (eliminarea diferențelor de abordare care existau între diverși custozii privați/ONG), dar ridică

provocări logistice în ceea ce privește **capacitatea de teren** (direcțiile județene sunt adesea subdimensionate, având prea puțini angajați raportat la numărul mare de situri dintr-un județ, ceea ce afectează frecvența patruleșilor și a celorlalte activități de management).

Deși instituția s-a schimbat, modelul de management al ariilor naturale protejate, definit de OUG nr. 57/2007 (prin administrare directă, administrare contractuală sau custodie), rămâne cadrul legal de bază pentru managementul ariilor naturale protejate. La acest moment, instituția fiind în perioada de tranziție, pot apărea, și au apărut deja, dificultăți logistice și administrative, cu efecte directe asupra managementului corespunzător al ariilor naturale protejate.

Conform recentei Ordonanțe de Urgență a Guvernului nr. 103/2024 privind reorganizarea instituțiilor publice din domeniul mediului, apelor și pădurilor, toate ariile naturale protejate au trecut în responsabilitatea Agenției Naționale pentru Mediu și Arie Protejate (ANMAP), cu excepția celor 23 de parcuri naționale și naturale care sunt administrate de Romsilva, a unui parc național administrat de Consiliul Județean Neamț și a unui parc natural administrat de Municipiul București prin Administrația Parcului Natural Văcărești (din cele 29 parcuri naționale și naturale existente). Consiliul Județean Covasna și Consiliul Județean Dolj de asemenea administrează arii, precum și Rezervației Biosferei Delta Dunării, administrat prin propria structură de administrare.

Deși cadrul legal pentru atribuirea în administrare a ariilor naturale protejate există, teoretic fiecare arie naturală protejată având asigurată administrarea printr-o structură stabilită (ANMAP, Administrațiile Parcurilor Naționale și ale Parcurilor Naturale), cu excepția parcurilor naționale și naturale, întreg sistemul de management este centralizat în cadrul unei singure instituții.

Conform prevederilor OUG nr. 57/2007, art. 30, alin. 2, "Resursele financiare necesare bunei administrări a ariilor naturale protejate de interes internațional, comunitar și național se asigură din bugetul autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor, fiind destinate pentru implementarea planurilor de management și/sau a măsurilor de conservare, precum și pentru funcționarea administrațiilor din subordine."

Informațiile disponibile despre bugetul **Agenției Naționale pentru Arie Naturale Protejate (ANANP)** evidențiază o situație financiară marcată de limitări în resursele proprii și o dependență majoră de fondurile externe pentru proiecte de conservare.

Pe baza rapoartelor de activitate și a execuțiilor bugetare ale Agenției Naționale pentru Arie Naturale Protejate (ANANP) din ultimii ani (2021–2023), structura cheltuielilor arată o orientare masivă către funcționarea administrativă și nu către activitatea de teren sau de conservare, limitările fiind date de structura și aprobarea bugetelor de către ordonatorul principal de credite.

Este important de notat că, deși cadrul legal s-a consolidat prin înființarea ANMAP, analizele recente subliniază necesitatea unei evaluări mai transparente a eficienței

utilizării fondurilor publice destinate biodiversității, mecanism care încă nu este pe deplin funcțional. De asemenea, sistemul actual de monitorizare a ariilor naturale protejate prezintă o limitare semnificativă, determinată de faptul că majoritatea ariilor se află în administrarea directă a ANMAP și nu sunt supuse unor evaluări periodice ale eficienței managementului, realizate pe baza unor criterii similare celor aplicate ariilor protejate gestionate prin contracte de administrare.

Analiza sistematică relevă faptul că România posedă un cadru natural de o valoare excepțională, însă eficiența conservării acestuia este sever limitată de vulnerabilități structurale, legislative și financiare. Deși rețeaua de arii protejate este vastă, managementul acesteia se află într-o etapă de tranziție marcată de un contrast între obiectivele ambițioase de restaurare și realitatea administrativă de pe teren.

5.3. Presiunile și provocările la adresa biodiversității

Biodiversitatea se confruntă cu un ansamblu complex de presiuni și provocări generate, în principal, de activitățile antropice, ale căror efecte se manifestă asupra ecosistemelor, habitatelor și speciilor de interes conservativ. Analiza realizată evidențiază faptul că aceste impacturi sunt larg distribuite spațial, frecvent cumulative și, în numeroase cazuri, de intensitate medie sau ridicată, influențând negativ starea de conservare a biodiversității.

Agricultura intensivă reprezintă principala sursă de presiune, prin intensificarea practicilor agricole, conversia terenurilor, pășunatul intensiv sau abandonarea utilizărilor tradiționale. Aceste procese conduc la degradarea habitatelor semi-naturale, reducerea diversității floristice și faunistice, pierderea elementelor de peisaj cu rol ecologic și fragmentarea habitatelor.

Raportul privind starea mediului în România (ANMAP/ANPM)¹ identifică agricultura intensivă ca activitate care contribuie la supraexploatarea resurselor naturale prin concentrarea pe monocultură și dependența de fertilizatori și pesticide. La nivel european, Agenția Europeană de Mediu arată că activitățile agricole reprezintă cea mai frecvent raportată categorie de presiuni asupra habitatelor și speciilor – 21% din totalul presiunilor raportate de statele membre², subliniind totodată potențialul practicilor agricole favorabile biodiversității de a contribui la restaurarea ecosistemelor³.

România se numără printre statele cu cea mai mare pondere a suprafeței agricole utilizate extensiv și cu cel mai mare număr de fermieri din UE⁴, ceea ce conferă sectorului agricol un rol strategic deosebit atât în generarea, cât și în reducerea presiunilor asupra

¹ <https://anmap.gov.ro/19-prezentare-raport-privind-starea-mediului-in-romania/>

² <https://www.eea.europa.eu/en/topics/at-a-glance/nature/state-of-nature-in-europe-a-health-check/habitats-and-species-main-pressures-and-threats>

³ <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/solutions-for-restoring-europes-agricultural-ecosystems>

⁴ https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2026/04/policies-for-the-future-of-farming-and-food-in-romania_0d8f13fc/6ef8fa3c-en.pdf

biodiversității. Prin urmare, Strategia națională tratează agricultura într-o abordare echilibrată, atât ca sector care poate genera presiuni asupra biodiversității, cât și ca domeniu esențial pentru aplicarea unor măsuri de conservare, restaurare și utilizare durabilă a terenurilor.

Evaluarea impactului agriculturii asupra biodiversității diferențiază în mod explicit între agricultura intensivă, pe de o parte, și agricultura extensivă și cea de înaltă valoare naturală (HNV), precum și activitățile agricole desfășurate cu respectarea condiționalităților PAC, a bunelor condiții agricole și de mediu (GAEC) și a cerințelor legale de gestionare (SMR), pe de altă parte, aplicându-se măsuri de conservare diferențiate în consecință.

Analiza recunoaște rolul fermierilor care practică agricultura extensivă și de înaltă valoare naturală în menținerea habitatelor semi-naturale, precum și statutul României de stat membru cu unul dintre cele mai reduse niveluri de utilizare a inputurilor agricole din Uniunea Europeană.

Analiza presiunilor asupra biodiversității include, cu aceeași pondere metodologică, efectele negative ale abandonului terenurilor agricole și ale reducerii activității pastorale tradiționale asupra habitatelor semi-naturale, ca risc de mediu comparabil cu cel al intensificării agricole.

Analiza presiunilor asupra biodiversității va include și efectele abandonului terenurilor agricole și ale reducerii activităților agricole tradiționale asupra habitatelor și peisajelor agricole. În numeroase regiuni, abandonul conduce la invadarea de specii alogene, pierderea pajiștilor cu înaltă valoare naturală și degradarea habitatelor deschise.

Evaluarea impactului agriculturii asupra biodiversității va diferenția în mod explicit activitățile desfășurate cu respectarea legislației aplicabile (condiționalitățile PAC, normele privind utilizarea produselor de protecție a plantelor, bunele condiții agricole și de mediu – GAEC și SMR) și cazurile de nerespectare a obligațiilor legale. Exploatațiile care respectă integral cerințele legale nu pot fi asimilate activităților desfășurate ilegal.

Urbanizarea și dezvoltarea infrastructurii generează presiuni semnificative prin extinderea intravilanului, schimbarea utilizării/acoperirii terenurilor, dezvoltarea rezidențială, industrială și turistică, precum și prin gestionarea deficitară a deșeurilor. Aceste activități determină pierderea directă a habitatelor, creșterea fragmentării peisajului și intensificarea poluării locale. În vederea integrării obiectivelor de biodiversitate în politicile sectoriale relevante, rolul reprezentanților UAT-urilor, ca

membri ai consiliilor consultative, trebuie să rămână unul activ, ca expresie fermă a cooperării dintre MMAP și alte autorități cu atribuții sectoriale relevante.

Silvicultura, în special prin exploatarea forestieră neadaptată, tăierile fără asigurarea regenerării naturale, extragerea lemnului mort și modificarea structurii arboretelor, afectează habitatele forestiere și speciile dependente de acestea, reducând complexitatea structurală și funcțională a ecosistemelor.

Transporturile și infrastructura asociată contribuie la fragmentarea teritoriului și la apariția unor bariere ecologice majore, cu efecte asupra mobilității speciilor, conectivității habitatelor și creșterii mortalității faunistice, fiind însoțite de poluare fonică, luminoasă și atmosferică. Însă, în ultimii ani s-au făcut progrese importante prin construirea/amenajarea unor treceri pentru fauna sălbatică, construirea de viaducte, ecoducte, pasaje, astfel plasând România printre țările care au adaptat infrastructura la cerințele ecologice ale speciilor. Aceste exemple pot să constituie modele de bună practică și de documentare pentru implementarea cu succes a unor viitoare proiecte. Pentru autostrăzi și drumuri expres declarate investiții strategice, procedura de evaluare de mediu se desfășoară în regim prioritar.

Exploatarea resurselor naturale (minerale, hidrocarburi, resurse biologice) poate produce impacturi locale și regionale prin modificări fizice ale mediului, poluare, perturbarea habitatelor și reducerea populațiilor unor specii, inclusiv prin vânătoare, pescuit și braconaj.

Speciile alogene invazive constituie o amenințare majoră, cu o distribuție largă la nivel național. Acestea ocupă nișe ecologice ale speciilor native, alterează structura comunităților biologice și sunt dificil de controlat odată stabilite.

Poluarea aerului, apelor și solului, provenită din surse agricole, urbane, industriale și de transport, afectează direct funcționarea ecosistemelor și calitatea habitatelor, în special a celor acvatice și costiere.

Modificarea regimului hidrologic prin captări de apă, desecări, îndiguiri, baraje și alte amenajări hidrotehnice poate conduce la degradarea zonelor umede, a cursurilor de apă și a habitatelor dependente de dinamica naturală a apei.

Schimbările climatice acționează ca factor transversal, amplificând presiunile existente prin creșterea frecvenței fenomenelor extreme (secete, inundații), modificarea distribuției speciilor, desincronizarea proceselor ecologice și reducerea rezilienței ecosistemelor.

Analiza impacturilor la nivelul ariilor naturale protejate, în special al siturilor Natura 2000, indică o concentrare ridicată și diversificată a presiunilor antropice, cu o distribuție largă la nivel național (figura de mai jos). Au fost identificate peste 200 tipuri distincte de impacturi, cele mai frecvente fiind asociate agriculturii, silviculturii, exploatării resurselor biologice, urbanizării și dezvoltării infrastructurii de transport. Majoritatea impacturilor au intensitate medie, însă o proporție semnificativă este caracterizată de intensitate mare, în special în cazul exploatării forestiere, urbanizării și

modificărilor sistemelor naturale. Presiunile agricole, inclusiv pășunatul intensiv și practicile agricole neadaptate, afectează un număr semnificativ de arii protejate, în timp ce activitățile silvice și infrastructura fragmentează peisajul și reduc eficiența măsurilor de conservare, indicând o vulnerabilitate structurală a ariilor protejate în fața presiunilor cumulative.

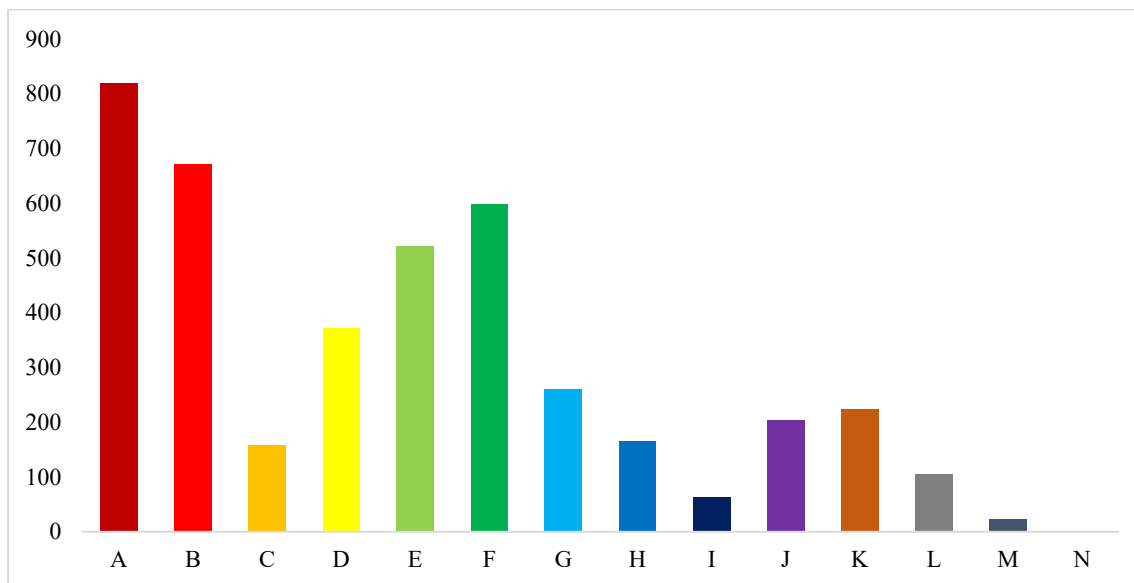

Figura 10 - Ierarhizarea impacturilor după frecvență în ariile naturale protejate, unde A – Agricultură, B – Silvicultură, C - Extracția de resurse, D - Producția de energie, E – Transport, F – Urbanizare, G - Exploatarea speciilor, H - Alte intruziuni umane, I - Specii invazive, J – Poluare, K - Modificarea regimului de apă, L - Procese naturale, M - Evenimente geologice, N - Schimbări climatice

La nivelul habitatelor naturale, analiza evidențiază o diversitate mare de tipuri de habitate afectate, cu presiuni și amenințări provenind în principal din agricultură, urbanizare, silvicultură, procese naturale și specii alogene invazive (figura de mai jos). Intensitatea impacturilor este predominant medie, iar cele mai frecvente subcategorii includ pășunatul excesiv, activitățile turistice necontrolate, poluarea apelor și extinderea speciilor invazive de interes pentru Uniunea Europeană. Habitatetele de pajiști naturale, cele acvatice și cele costiere sunt deosebit de vulnerabile, fiind afectate simultan de degradare, fragmentare și modificări ale condițiilor ecologice. Diferențele dintre presiunile actuale și amenințările viitoare subliniază necesitatea unui management adaptativ, capabil să răspundă dinamicii și cumulului factorilor de impact.

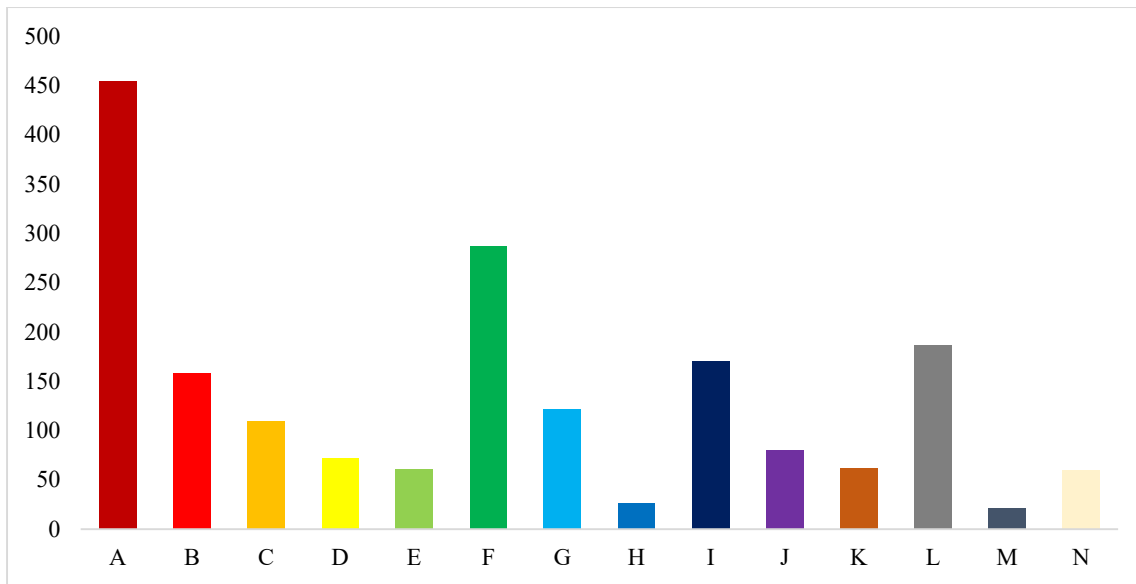

Figura 11 - Ierarhizarea presiunilor după frecvență asupra habitatele din ariile naturale protejate, unde A – Agricultură, B – Silvicultură, C - Extracția de resurse, D - Producția de energie, E – Transport, F – Urbanizare, G - Exploatarea speciilor, H - Alte intruziuni umane, I - Specii invazive, J – Poluare, K - Modificarea regimului de apă, L - Procese naturale, M - Evenimente geologice, N - Schimbări climatice

Pentru speciile de interes conservativ, altele decât păsările, analiza relevă un număr ridicat de presiuni și amenințări, cu o predominanță clară a celor generate de agricultură, urbanizare, silvicultură și modificarea regimului hidrologic (figura de mai jos). Intensitatea impacturilor este în general medie, însă frecvența lor ridicată poate conduce la efecte asupra stării de conservare. Cele mai afectate sunt speciile de nevertebrate, în special insecte, moluște și anelide, care prezintă o sensibilitate crescută la fragmentarea habitatelor, utilizarea substanțelor chimice și modificările micro-habitatelor. Exploatarea forestieră fără regenerare, depozitarea deșeurilor și infrastructura de transport contribuie suplimentar la declinul populațiilor, evidențiind o presiune constantă asupra biodiversității non-avifaunistice.

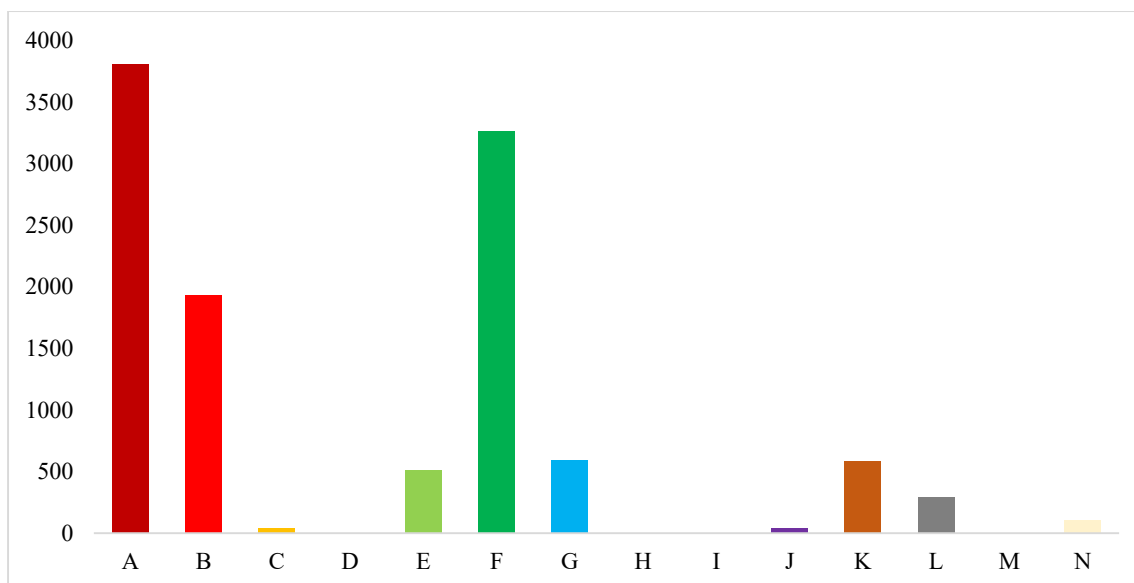

Figura 12 - Ierarhizarea presiunilor după frecvență asupra speciilor (altele decât păsări) din ariile naturale protejate, unde A – Agricultură, B – Silvicultură, C - Extracția de resurse, D - Producția de energie, E – Transport, F – Urbanizare, G - Exploatarea speciilor, H - Alte intruziuni umane, I - Specii invazive, J – Poluare, K - Modificarea regimului de apă, L - Procese naturale, M - Evenimente geologice, N - Schimbări climatice

Speciile de păsări se confruntă cu un spectru larg de presiuni și amenințări, provenite în principal din agricultură, exploatarea resurselor biologice, silvicultură, modificarea regimului hidrologic și producția de energie (figura de mai jos). Intensitatea impacturilor este frecvent medie sau mare, iar efectele pot să fie accentuate de schimbările climatice și de infrastructura energetică și de transport. Subcategoriile dominante includ desecarea zonelor umede, seceta, rețelele de transport și transmisie a energiei, precum și braconajul. Speciile acvatice și cele dependente de zonele umede sunt printre cele mai afectate, iar presiunile exercitate conduc la variații semnificative ale stării de conservare, de la favorabilă la nefavorabilă, în funcție de sensibilitatea ecologică și de intensitatea factorilor de impact.

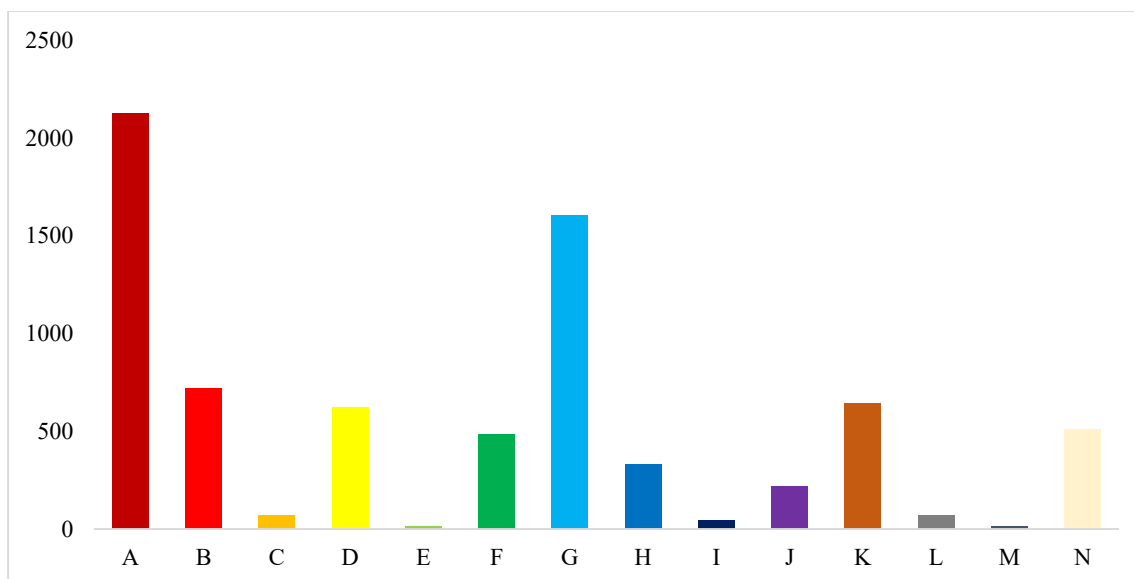

Figura 13 - Ierarhizarea presiunilor după frecvență asupra speciilor de păsări din ariile naturale protejate, unde A – Agricultura, B – Silvicultura, C - Extracția de resurse, D - Producția de energie, E – Transport, F – Urbanizare, G - Exploatarea speciilor, H - Alte intruziuni umane, I - Specii invazive, J – Poluare, K - Modificarea regimului de apă, L - Procese naturale, M - Evenimente geologice, N - Schimbări climatice

Analiza evidențiază faptul că **agricultura, urbanizarea și silvicultura** sunt sursele dominante de presiune și amenințare, urmate de exploatarea resurselor, transporturi, specii invazive și poluare. Impacturile sunt adesea cumulative și se manifestă diferențiat în funcție de sensibilitatea habitatelor și speciilor, determinând stări de conservare variabile, de la favorabile la nefavorabile.

În acest context, abordarea strategică a conservării biodiversității trebuie să vizeze reducerea presiunilor antropice, integrarea obiectivelor de biodiversitate în politicile sectoriale, menținerea conectivității ecologice și creșterea capacității de adaptare a ecosistemelor la schimbările climatice, în concordanță cu obiectivele Cadrului Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal și ale Strategiei UE pentru biodiversitate 2030.

5.4. Situația actuală a finanțării conservării biodiversității

Finanțarea conservării biodiversității în România se caracterizează, în prezent, printr-un grad ridicat de fragmentare și printr-o dependență structurală de surse externe, în special de fondurile europene, ceea ce limitează capacitatea de planificare și implementare coerentă a măsurilor de conservare pe termen mediu și lung. Deși România a asumat obligații clare în cadrul Convenției privind Diversitatea Biologică, al legislației Uniunii Europene și al strategiilor europene relevante, resursele financiare alocate la nivel național rămân insuficiente pentru a susține implementarea sistematică a acestor angajamente.

Finanțarea măsurilor pentru biodiversitate nu provine exclusiv din instrumentele gestionate de MMAP, ci poate fi completată și din surse externe ministerului, inclusiv din sectorul privat și din inițiative corporative de responsabilitate socială.

În prezent, finanțarea este asigurată dintr-o combinație de surse publice naționale și europene, cu roluri diferite și cu un nivel variabil de stabilitate. Bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, acoperă în principal cheltuielile de funcționare ale instituțiilor centrale cu atribuții în domeniul biodiversității, precum și finanțarea Administrației Rezervației Biosferei Delta Dunării. Alocările bugetare sunt însă concentrate aproape exclusiv asupra costurilor administrative și de funcționare, fără a asigura, în mod sistematic, resursele necesare pentru implementarea efectivă a măsurilor de conservare, restaurare sau monitorizare a biodiversității.

O parte importantă a costurilor de funcționare ale administrațiilor ariilor naturale protejate este acoperită de Regia Națională a Pădurilor - Romsilva, care administrează un număr semnificativ de parcuri naționale și naturale. Această finanțare este asigurată din venituri proprii și nu printr-un mecanism bugetar dedicat conservării biodiversității, ceea ce conduce la diferențe semnificative în capacitatea administrativă și operațională între ariile protejate administrate de Romsilva și cele gestionate de alte structuri sau autorități publice locale. În paralel, bugetele administrațiilor publice locale sunt utilizate punctual pentru susținerea unor arii naturale protejate administrate de acestea, însă aceste alocări sunt dependente de prioritățile stabilite la nivel teritorial și nu sunt integrate într-un cadru național unitar de finanțare.

În acest context, fondurile europene au reprezentat, în ultimii ani, principala sursă de finanțare pentru activitățile de conservare a biodiversității. Prin programe precum POS Mediu, POIM, PDD, PNRR, PNDR/PS PAC, PoAT și LIFE au fost finanțate elaborarea și verificarea planurilor de management, realizarea planurilor de acțiune pentru specii, activități de monitorizare, implementarea unor măsuri de conservare și acordarea de compensații. Această dependență accentuată de finanțarea europeană face însă ca implementarea măsurilor de conservare să fie strâns legată de ciclurile de programare și de condiționalitățile specifice fiecărui program, limitând continuitatea intervențiilor.

Rolul Administrației Fondului pentru Mediu în finanțarea biodiversității a fost, până în prezent, unul marginal. Analizele indică faptul că, în ultimul deceniu, alocările destinate acestui domeniu au reprezentat aproximativ 0,2% din bugetul total al AFM, fără existența unor linii de finanțare dedicate explicit conservării biodiversității și administrării ariilor naturale protejate. Această situație evidențiază lipsa unui instrument financiar național capabil să susțină în mod constant obiectivele de conservare asumate.

Dezechilibrele structurale ale sistemului de finanțare devin evidente chiar și în raport cu nevoile actuale ale rețelei de arii naturale protejate, care acoperă aproximativ un sfert din suprafața României. Finanțarea disponibilă este insuficientă pentru implementarea completă a măsurilor de management necesare atingerii stării favorabile de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar, iar obligațiile asumate de România în

cadrul rețelei Natura 2000 sunt îndeplinite, în mare măsură, prin proiecte finanțate din fonduri europene.

În actualul ciclu de programare, aceste dificultăți sunt accentuate de reducerea semnificativă a resurselor disponibile prin Programul Dezvoltare Durabilă 2021–2027, care reprezintă principala sursă europeană pentru finanțarea biodiversității. Deși alocarea totală pentru acest domeniu se ridică la aproximativ 180 milioane EUR, aceasta este considerabil sub necesarul estimat prin Cadrul de Acțiune Prioritar pentru rețeaua Natura 2000 2021–2027, care indică un necesar anual de peste 500 milioane EUR. Diferența dintre necesar și resursele disponibile este amplificată de dificultăți structurale în accesarea și implementarea fondurilor, inclusiv limitarea tipurilor de beneficiari eligibili, centralizarea excesivă a proceselor de implementare și capacitatea administrativă insuficientă pentru gestionarea proiectelor complexe.

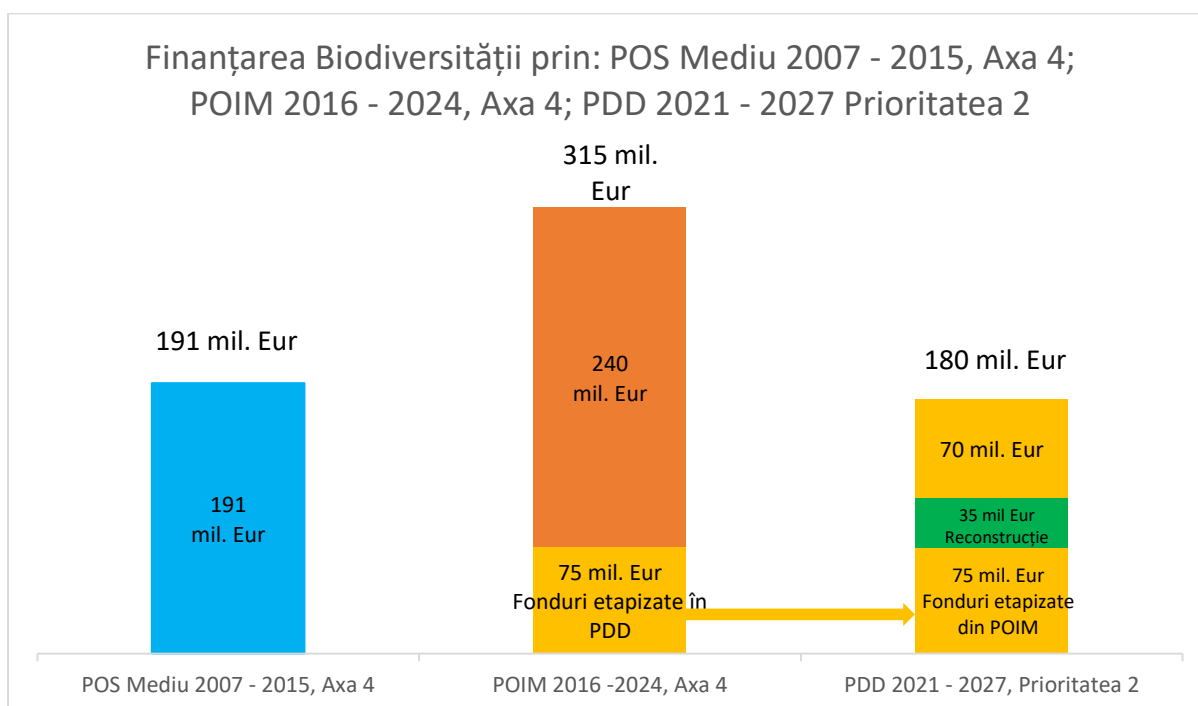

Figura 14 - Finanțarea biodiversității

Un element critic al situației actuale îl reprezintă lipsa unui mecanism național dedicat de finanțare a biodiversității, care să asigure alocări bugetare stabile și predictibile. Deși cadrul legislativ național prevede explicit, prin OUG nr. 57/2007, obligația asigurării resurselor financiare necesare administrării ariilor naturale protejate din bugetul autorității publice centrale pentru protecția mediului, această prevedere nu este reflectată în alocări bugetare corespunzătoare. În prezent, doar Rezervația Biosferei Delta Dunării beneficiază de finanțare directă și constantă de la bugetul de stat, în timp

ce restul parcurilor naționale și naturale depind în mare măsură de surse alternative, precum Romsilva sau bugetele locale, o situație care este atipică în context european.

Având în vedere extinderea progresivă a rețelei de arii naturale protejate, obligațiile asumate prin legislația europeană și internațională, precum și cerințele asociate implementării Cadrului Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal și viitorului Plan Național de Restaurare a Naturii, devine evidentă necesitatea consolidării finanțării publice naționale pentru biodiversitate. Aceasta presupune nu doar mobilizarea mai eficientă a resurselor existente, inclusiv la nivelul Fondului pentru Mediu, ci și crearea unui cadru financiar coerent, predictibil și corelat direct cu obiectivele strategice ale României în domeniul conservării biodiversității.

Capitolul 6 – Strategia națională pentru conservarea biodiversității

6.1. Viziune generală

Viziunea Strategiei Naționale pentru Conservarea Biodiversității este de a consolida un cadru coerent, modern și eficient pentru protejarea, refacerea și utilizarea durabilă a biodiversității României, în acord cu responsabilitățile asumate la nivel internațional prin Convenția privind Diversitatea Biologică și cu direcțiile stabilite prin Cadrul Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal. Strategia națională urmărește să integreze aceste orientări globale într-o abordare adaptată contextului național, capabilă să asigure menținerea funcționalității ecosistemelor, utilizarea durabilă a resurselor naturale și consolidarea contribuției biodiversității la bunăstarea oamenilor și la dezvoltarea durabilă.

Documentul exprimă continuitatea politicilor naționale de conservare, păstrând obiectivele strategice majore definite anterior, care și-au demonstrat relevanța și valoarea în timp. Aceste obiective sunt însă dezvoltate printr-o actualizare a direcțiilor operaționale și a instrumentelor de implementare, reflectând evoluțiile legislative, științifice și instituționale recente. Strategia națională promovează o abordare adaptativă și orientată spre rezultate, care valorifică experiența acumulată și răspunde provocărilor actuale generate de presiunile asupra naturii, schimbările climatice și dinamica utilizării terenurilor.

Implementarea măsurilor prevăzute de prezenta Strategie națională și de Planul Național de Acțiune se realizează cu respectarea principiului menținerii și consolidării competitivității agriculturii românești, al evitării dublei reglementări față de condiționalitățile PAC deja aplicabile și al prevenirii relocării producției agricole naționale către state terțe cu standarde de mediu inferioare celor din UE. Fermierii și crescătorii de animale sunt recunoscuți ca parteneri esențiali în conservarea biodiversității, iar contribuția lor este valorificată prin instrumentele de sprijin menționate în prezenta Strategie națională.

În ansamblu, viziunea strategică urmărește consolidarea unei politici publice mature și responsabile în domeniul biodiversității, orientată spre colaborare interinstituțională, integrare sectorială și fundamentarea deciziei pe date și evaluări robuste. Strategia națională oferă astfel un cadru predictibil și coerent pentru acțiunea națională în următorul deceniu, contribuind la realizarea obiectivelor internaționale și la protejarea pe termen lung a patrimoniului natural al României.

În implementarea măsurilor din prezenta strategie națională se vor avea în vedere următoarele principii:

- 1. Principiul securității alimentare și al competitivității agriculturii** – Gestionarea durabilă a terenurilor agricole se realizează cu respectarea simultană a obiectivelor privind conservarea biodiversității, securitatea alimentară, competitivitatea agriculturii și viabilitatea economică a exploatațiilor agricole.

2. **Principiul „restricție = compensare”** – Orice măsură care limitează utilizarea terenurilor agricole sau reduce potențialul productiv al exploatațiilor se aplică numai cu instituirea unor mecanisme de compensare financiară integrală, calculată pe baza pierderii reale de venit.
3. **Principiul consultării obligatorii** – Elaborarea și actualizarea măsurilor sectoriale aferente agriculturii se realizează cu consultarea organizațiilor profesionale reprezentative din domeniul agricol, în condițiile legii.
4. **Principiul fundamentării științifice și al evaluării de impact** – Măsurile de conservare care limitează activitățile agricole se fundamentează pe evaluări științifice actualizate, pe analiza riscului specific habitatelor și speciilor vizate și pe o analiză de impact economic și social, cu respectarea principiului proporționalității.
5. **Principiul diferențierii** – Evaluarea impactului agriculturii asupra biodiversității diferențiază între activitățile desfășurate cu respectarea legislației aplicabile (condiționalități PAC, GAEC, SMR) și cazurile de nerespectare a obligațiilor legale.
6. **Principiul menținerii competitivității** – Implementarea măsurilor prevăzute în Strategia națională se realizează cu respectarea principiului menținerii competitivității agriculturii românești și al prevenirii relocării producției agricole către state sau regiuni cu standarde de mediu inferioare.
7. **Principiul disponibilității alternativelor** – Măsurile privind reducerea utilizării produselor de protecție a plantelor vor fi implementate numai atunci când există alternative eficiente, omologate și viabile din punct de vedere tehnic și economic pentru fermieri.
8. **Principiul „fără dublă reglementare”** – Implementarea prezentei strategii naționale nu poate conduce la instituirea unor restricții suplimentare asupra activităților agricole care dublează sau contravin cerințelor deja aplicabile beneficiarilor plăților directe din PAC, decât prin act normativ adoptat cu consultarea organizațiilor profesionale și pe baza unei analize de impact.

În concordanță cu orientările Cadrului Global Kunming–Montreal, România urmărește, pentru perioada 2026–2030, contribuția la realizarea celor patru direcții de acțiune stabilite la nivel global:

- **Direcția de acțiune A** – menținerea, restaurarea și îmbunătățirea stării ecosistemelor și speciilor;
- **Direcția de acțiune B** – promovarea utilizării durabile a biodiversității și a contribuțiilor naturii la oameni;
- **Direcția de acțiune C** – asigurarea accesului la resurse genetice și împărțirea echitabilă a beneficiilor rezultate din utilizarea acestora;
- **Direcția de acțiune D** – consolidarea cadrului de implementare, inclusiv prin mecanisme legislative, instituționale, financiare, educaționale și științifice adecvate.

În cadrul acestor direcții de acțiune, strategia națională stabilește obiectivele naționale ale României, care contribuie la atingerea Țintelor KM-GBF și reflectă prioritățile interne:

În cadrul Direcției de acțiune A, România urmărește:

- **Obiectivul general A1.** Asigurarea coerenței și a managementului eficient al rețelei naționale de arii naturale protejate;
- **Obiectivul general A2.** Asigurarea unei stări favorabile de conservare pentru speciile și habitatele protejate;
- **Obiectivul general A3.** Îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și ecosistemelor/habitatelor, inclusiv prin restaurarea ecologică a acestora;
- **Obiectivul general A4.** Conservarea ex-situ.

În cadrul Direcției de acțiune B, obiectivele naționale vizează:

- **Obiectivul general B1.** Utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice;
- **Obiectivul general B2.** Controlul speciilor invazive;
- **Obiectivul general B3.** Susținerea și promovarea cunoștințelor, inovațiilor și practicilor tradiționale.

În cadrul Direcției de acțiune C, România urmărește:

- **Obiectivul general C1.** Accesul la resurse genetice și împărțirea echitabilă a beneficiilor ce decurg din utilizarea acestora (ABS).

În cadrul Direcției de acțiune D, strategia națională include:

- **Obiectivul general D1.** Dezvoltarea cadrului legislativ și instituțional general și asigurarea resurselor financiare;
- **Obiectivul general D2.** Dezvoltarea cercetării științifice și promovarea transferului de tehnologie;
- **Obiectivul general D3.** Comunicarea, educarea și conștientizarea publicului.

Prin această structură, strategia națională asigură o integrare coerentă între prioritățile globale și necesitățile naționale, oferind un cadru clar pentru acțiunea României până în 2030 și reafirmând angajamentul de a contribui activ la implementarea Cadrului Global Kunming–Montreal.

6.2. Direcții de acțiune și obiective generale în contextul cadrului global pentru biodiversitate 2050

Obiectivele generale prevăzute în strategia națională sunt formulate în concordanță cu direcțiile stabilite prin Cadrul Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal și reflectă angajamentul României de a contribui la eforturile internaționale de oprire și inversare a pierderii biodiversității până în 2030. Procesul de definire a obiectivelor naționale a pornit de la arhitectura strategică deja existentă, care s-a dovedit aplicabilă și relevantă, fiind însă actualizată pentru a integra cerințele cadrului global și evoluțiile sectoriale recente.

În acest context, obiectivele generale derivă atât din prioritățile strategice istorice ale României, cât și din elementele de noutate introduse de KM-GBF. Fiecare direcție de acțiune și obiectiv general este detaliat prin obiective specifice și acțiuni adaptate cadrului instituțional național, cu accent pe consolidarea capacității administrative,

integrarea biodiversității în politicile sectoriale, îmbunătățirea gestionării ariilor protejate și restaurarea ecosistemelor degradate.

Pentru monitorizarea progresului, strategia națională utilizează două categorii de instrumente: indicatorii incluși în sistemul de monitorizare asociat Cadrului Kunming–Montreal, necesari pentru evaluarea contribuției României la obiectivele globale, și indicatorii de performanță definiți la nivel național, utilizați pentru urmărirea implementării concrete a acțiunilor și pentru evaluarea eficienței acestora. Aceste instrumente sunt complementare și reflectă atât obligațiile de raportare internațională, cât și nevoile de gestionare internă a politicilor de biodiversitate.

Structura obiectivelor generale și a mecanismelor de monitorizare asigură o coerență deplină între cadrul global și prioritățile interne, permițând României să contribuie activ la realizarea Țintelor internaționale, în timp ce își consolidează capacitatea de protejare și valorificare durabilă a patrimoniului natural.

Pentru a evidenția modul în care obiectivele generale contribuie la implementarea cadrului global, strategia națională include o analiză de corespondență între obiectivele generale și direcțiile de acțiune și Țintele Cadrului Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal. Această analiză are rolul de a evidenția alinierea strategică și de a oferi o imagine de ansamblu asupra contribuției României la obiectivele globale.

Tabel 2 - Contribuțiile obiectivelor naționale la implementarea Cadrului Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal

[illegible]

Obiective generale	Cadrul Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal																											
	Direcții de acțiune				Ținte																							
	A	B	C	D	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
B2. Controlul speciilor invazive																												
B3. Susținerea și promovarea cunoștințelor, inovațiilor și practicilor tradiționale																												
C1. Accesul la resurse genetice și împărțirea echitabilă a beneficiilor ce decurg din utilizarea acestora (ABS)																												
D1. Dezvoltarea cadrului legislativ și instituțional general și asigurarea resurselor financiare																												
D2. Dezvoltarea cercetării științifice și promovarea transferului de tehnologie																												
D3. Comunicarea, educarea și conștientizarea publicului																												

În continuare sunt prezentate direcțiile de acțiune ale Cadrului Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal și obiectivele generale asociate acestora, care structurează intervențiile strategiei naționale pentru perioada 2026–2030.

Direcția de acțiune A: Integritatea, conectivitatea și reziliența ecosistemelor sunt menținute, consolidate sau restaurate; extincția speciilor amenințate provocată de om este stopată; până în 2050 riscul și rata de extincție se reduc de zece ori; diversitatea genetică este menținută.

Direcția de acțiune a Cadrului Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal vizează menținerea, consolidarea și restaurarea integrității, conectivității și rezilienței ecosistemelor, precum și stoparea extincției speciilor provocate de activitățile umane și menținerea diversității genetice. În context național, acest scop reprezintă fundamentul intervențiilor strategice în domeniul conservării biodiversității, având în vedere diversitatea biogeografică ridicată a României, extinderea semnificativă a rețelei de arii naturale protejate și presiunile cumulative exercitate asupra ecosistemelor și speciilor.

Pentru România, atingerea Direcția de acțiune A presupune consolidarea funcționalității rețelei naționale de arii naturale protejate, îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor, accelerarea restaurării ecosistemelor degradate și asigurarea unui cadru coerent pentru conservarea diversității genetice, inclusiv prin măsuri ex situ complementare. Implementarea acestui scop se bazează pe integrarea obiectivelor de conservare în politicile sectoriale relevante, pe întărirea capacității instituționale și pe utilizarea managementului adaptativ, fundamentat pe date științifice și sisteme de monitorizare funcționale.

Obiectivele generale încadrate sub Direcția de acțiune A reflectă atât angajamentele asumate de România la nivel european și internațional, cât și continuitatea politicilor naționale de conservare, fiind orientate către creșterea eficienței managementului, reducerea riscurilor de degradare și asigurarea pe termen lung a capitalului natural ca bază a dezvoltării durabile.

Obiectivul general A1. ASIGURAREA COERENȚEI ȘI A MANAGEMENTULUI EFICIENT AL REȚELEI NAȚIONALE DE ARII NATURALE PROTEJATE

Obiectivul general A1 vizează consolidarea coerenței ecologice, instituționale și funcționale a rețelei naționale de arii naturale protejate, precum și creșterea eficienței managementului acesteia, în vederea menținerii funcționalității ecosistemelor, îmbunătățirii stării de conservare a speciilor și habitatelor și atingerii Țintelor asumate la nivel european și internațional.

*Rețeaua națională de arii naturale protejate are o acoperire semnificativă, incluzând aproximativ **1.578 de arii naturale protejate**, cu o suprafață cumulată de circa **5,6 milioane ha**, reprezentând aproximativ **24% din teritoriul național**. Aceasta cuprinde **13 parcuri naționale, 16 parcuri naturale și 917 rezervații naturale, rezervații științifice și monumente ale naturii**, precum și componenta europeană Natura 2000, formată din **171 SPA și 435 SCI**, dintre care **241** au fost deja desemnate oficial ca **SAC**. Rețeaua include, totodată, arii cu recunoaștere internațională, respectiv **2 Rezervații ale Biosferei UNESCO, 20 de situri Ramsar, 2 situri înscrise în Patrimoniul Mondial Natural UNESCO și 5 propuneri aflate pe lista candidată: Codrul Secular Slătioara, Sinpetru, Pietrosul Rodnei (1991), Masivul Retezat (1991) și Peștera Movile (2024)**.*

*Deși extinsă, rețeaua necesită în continuare optimizare din perspectiva reprezentativității, conectivității și a zonării interne. România este singura țară din Uniunea Europeană care include **cinci regiuni biogeografice distincte**, iar nivelul de protecție diferă între acestea: peste **35%** în regiunea alpină, peste **60%** în regiunea pontică, **26–27%** în regiunea continentală, **15–18%** în regiunea stepică și aproximativ **12–15%** în regiunea panonică. Analizele de suficiență științifică indică un grad de conformitate de peste **90%** pentru habitatele terestre și speciile vizate, însă persistă necesitatea completării lacunelor de desemnare a ariilor; a consolidării coridoarelor ecologice și a extinderii zonelor de protecție strictă, în special pentru atingerea țintelor de **25% suprafață protejată și 5 % protecție strictă până în 2030**. Până la această data nu a fost finalizat demersul privind cadastrarea ariilor naturale la nivelul României, demers care să permită stabilirea suprafețelor concrete aflate sub regimul ariilor protejate.*

*În acest context, devin prioritare măsurile privind desemnarea de noi situri Natura 2000 și a zonelor prioritare pentru biodiversitate în interiorul ariilor protejate (pentru obiectivul 5% protecție strictă), revizuirea zonării interne a parcurilor naționale în acord cu cerințele categoriei **IUCN II**, clarificarea regimului zonelor tampon ale siturilor UNESCO, precum și desemnarea și integrarea coridoarelor ecologice în documentele de planificare teritorială. Aceste masuri vor fi fundamentate pe date și analize robuste, ca urmare a unor consultări interministeriale ce presupun cooperarea între MMAP și alte autorități publice centrale cu atribuții sectoriale relevante, inclusiv Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, Ministerul Energiei, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenorialului și Turismului, Ministerul Apărării Naționale, precum și ca urmare a consultărilor desfășurate cu autoritățile locale. Coordonarea între aceste instituții reprezintă o condiție esențială în desemnarea de noi situri Natura 2000 respectiv a zonelor prioritare pentru diversitate.*

Totodată, este necesară reglementarea zonării interne/funcționale a siturilor Natura 2000 și consolidarea cooperării transfrontaliere pentru gestionarea coordonată a ecosistemelor și speciilor cu distribuție transfrontalieră.

*Din punct de vedere instituțional, sistemul se află într-un proces de reorganizare și consolidare, în care rolul central revine **MMAP** și **ANMAP**, aceasta din urmă fiind instituită prin **HG nr. 311/2025**. Agenția funcționează prin **41 de direcții județene** și Direcția pentru Protecția Mediului și Arii Protejate a Municipiului București, în timp ce administrarea directă a unor arii protejate implică și alte entități, inclusiv **RNP – Romsilva**, care administrează **23 de parcuri naționale și naturale**, respectiv **ARBDD**, cu regim special. În acest cadru, eficiența managementului depinde de existența unor proceduri operaționale standardizate și de funcționarea unor structuri de management adecvate pentru toate ariile protejate, inclusiv prin mecanisme de administrare sau co-administrare care să permită implicarea autorităților locale, instituțiilor de învățământ superior, institutelor de cercetare și organizațiilor neguvernamentale.*

*Capacitatea administrativă rămâne însă insuficientă în raport cu nevoile reale ale sistemului. Deși statul de funcții al ANMAP prevede **2.001 posturi**, doar aproximativ **450–490** sunt dedicate în mod specific managementului ariilor protejate, iar la nivel național activează efectiv în sectorul biodiversității doar aproximativ **260 de angajați**, dintre care aproximativ **175** au atribuții directe de monitorizare în structurile teritoriale, ceea ce înseamnă în medie doar **4 angajați pe județ**. Această subdimensionare afectează monitorizarea în teren, implementarea măsurilor de conservare, precum și capacitatea de reacție la presiunile asupra biodiversității. În consecință, sunt necesare auditarea sistemului de administrare, dezvoltarea de proceduri operaționale unitare, consolidarea competențelor profesionale și diversificarea structurilor de management/co-management.*

Comisia Mondială privind Ariile Protejate oferă un cadru general pentru evaluarea eficienței de management atât a ariilor protejate individuale, cât și a sistemelor de arii protejate, pentru a veni în sprijinul managerilor și altor factori interesați și pentru a contribui la armonizarea evaluării eficienței în întreaga lume.

Problematica evaluării managementului este o necesitate strategică, dar marcată de lacune metodologice și administrative profunde.

În România nu există o singură „metodologie națională” unică și obligatorie impusă prin lege pentru toate tipurile de arii protejate, însă sunt utilizate metodologiile internaționale consacrate, menționate mai sus, adaptate contextului local, care servesc drept standarde de facto în evaluarea eficienței managementului. Aceste metodologii au fost introduse și promovate, iar MMAP a realizat o evaluare a eficienței managementului folosind Protected Area Management Effectiveness (PAME) pentru parcurile naturale și naționale, datele vizând această evaluare regăsindu-se în „The Global Database on Protected Area Management Effectiveness (GD-PAME)” gestionată de UNEP: <https://www.protectedplanet.net/en/thematic-areas/protected-areas-management-effectiveness-pame?tab=Data>

*Utilizarea acestor metodologii ajută România să își îndeplinească angajamentele asumate prin **Convenția privind Diversitatea Biologică (CBD)**, care solicită statelor*

membre să raporteze periodic progresul în managementul sistemelor naționale de arii protejate. De asemenea, aplicarea unor astfel de instrumente este adesea o cerință obligatorie pentru proiectele finanțate prin mecanisme internaționale (cum ar fi GEF).

*O problemă centrală identificată este lipsa unei metodologii unice de evaluare, impusă prin legislația națională, care să fie aplicabilă tuturor categoriilor de arii protejate. Deși România utilizează instrumente internaționale consacrate, precum **METT (Management Effectiveness Tracking Tool)** sau **RAPPAM (Rapid Assessment and Prioritization of Protected Area Management)**, acestea sunt aplicate fragmentat, adesea doar în contextul proiectelor cu finanțare externă. În lipsa unui cadru legal obligatoriu care să impună evaluări periodice, procesul rămâne unul voluntar sau bazat pe cerințele finanțatorilor, ceea ce împiedică o monitorizare coerentă pe termen lung la nivelul întregului sistem național.*

În baza contractelor de administrare a ariilor naturale protejate, Regia Națională a Pădurilor – Romsilva, ca principal administrator, precum și celelalte entități care dețin calitatea de administrator, au obligația de a transmite către Agenția Națională pentru Mediu și Arii Protejate (fosta ANANP) o serie de rapoarte periodice care vizează atât activitatea administrativă, cât și starea de conservare a biodiversității, în baza Deciziei Președintelui ANANP nr. 142/09.10.2017 privind evaluarea periodică a administratorilor/custozilor. Însă acest standard nu se poate aplica pentru ariile protejate aflate în administrarea directă a ANMAP și nu a fost aplicat până în prezent.

*O altă componentă critică a obiectivului vizează planificarea și implementarea managementului. La începutul anului 2026, gradul de acoperire cu planuri de management pentru rețeaua Natura 2000 a ajuns la aproximativ **65%**. În cazul parcurilor naționale și naturale, **27** din totalul de **29** de arii dispun de planuri de management aprobate, ceea ce reprezintă un grad de acoperire de **93%**. Pentru siturile Natura 2000, **111** din cele **171 SPA** au planuri aprobate, iar în cazul SCI/SAC, un număr de **278** din totalul de **435** funcționează sub un regim de management planificat, reprezentând aproximativ **64%**. Deși progresul este semnificativ, persistă întârzieri în elaborarea, actualizarea și aprobarea planurilor, generate de complexitatea procedurilor de avizare, de calitatea neuniformă a documentațiilor și de dependența de finanțări externe. Din acest motiv, este necesară asigurarea planurilor de management pentru toate ariile naturale protejate și corelarea acestora cu măsuri efectiv implementabile.*

*Eficiența managementului depinde, de asemenea, de integrarea **Obiectivelor Specifice de Conservare (OSC)** în planificare, evaluare și monitorizare. La nivelul anului 2025, toate siturile Natura 2000 beneficiază de obiective specifice de conservare aprobate, ceea ce reprezintă un progres major pentru fundamentarea măsurilor și a evaluării adecvate. Cu toate acestea, aproximativ **30%** din parametrii incluși în OSC nu au încă stabilite valori țintă concrete, în special pentru speciile de păsări, ceea ce limitează utilizarea lor deplină în cuantificarea impactului și monitorizarea progresului. În consecință, actualizarea și completarea acestor valori țintă, precum și digitalizarea și*

integrarea lor într-un sistem informatic funcțional, reprezintă condiții esențiale pentru un management adaptativ și coerent.

*Implementarea măsurilor de conservare este în prezent inegală. Măsurile pasive, bazate pe reglementare și control prin procedurile de evaluare de mediu și evaluare adecvată, sunt relativ bine integrate. În schimb, măsurile active de conservare și restaurare depind în mare măsură de proiecte finanțate din surse externe și de capacitatea administrativă de implementare. Această situație este agravată de subfinanțarea cronică a sistemului: în anul **2023**, bugetul total alocat funcționării a fost de **51,2 milioane lei**, din care **48,6%** a reprezentat cheltuieli de personal. În plus, în perioadele de programare anterioare s-a pierdut definitiv aproximativ **22%** din alocarea financiară inițială, iar în prezent aproximativ **38%** din bugetul total disponibil al Programului Dezvoltare Durabilă este blocat prin mecanismul de fazare al proiectelor întârziate. În aceste condiții, creșterea gradului de implementare a măsurilor de conservare, inclusiv prin Fondul de Mediu, bugetul de stat și fonduri europene, este esențială pentru eficiența reală a managementului.*

Un element determinant pentru acceptarea și aplicarea măsurilor de conservare îl reprezintă funcționarea sistemului de compensații. În absența unor plăți compensatorii predictibile și adecvate pentru utilizatorii de terenuri agricole și forestiere și pentru proprietarii de păduri supuse restricțiilor de exploatare, crește riscul de neconformare și de conflict cu obiectivele de conservare. Din acest motiv, dezvoltarea și aplicarea metodologiilor și normelor necesare alocării plăților compensatorii reprezintă o condiție-cheie pentru implementarea măsurilor prevăzute în planurile de management și pentru menținerea coerenței sistemului.

Per ansamblu, Obiectivul general A1 urmărește trecerea de la o rețea extinsă, dar încă neuniform funcțională, la un sistem coerent, reprezentativ, bine conectat și administrat eficient, susținut de structuri instituționale adecvate, planuri de management operaționale, obiective de conservare cuantificabile, măsuri implementate efectiv și mecanisme financiare care să permită atât conservarea biodiversității, cât și cooperarea cu actorii locali.

În aplicarea prezentului obiectiv, orice restricții prezente sau viitoare impuse prin măsurile de conservare prevăzute de Strategia națională și de Planul național de acțiune pentru conservarea biodiversității 2026-2030, care generează pierderi de venit sau costuri suplimentare pentru activități de agricultură și silvicultură desfășurate în Siturile Natura 2000, vor fi însoțite de mecanisme de compensare financiară adecvate.

Pierderile de venit generate ca urmare a aplicării restricțiilor aplicate în Siturile Natura 2000 vor fi compensate dedicate, elaborate și operaționalizate în conformitate cu legislația specifică. Metodologia și calculul aferent plăților compensatorii vor fi realizate anterior desemnării de noi arii naturale protejate.

Obiectivele specifice pentru asigurarea coerenței și a managementului eficient al rețelei naționale de arii naturale protejate

- A.1.1 Consolidarea, optimizarea și extinderea rețelei naționale de arii naturale protejate până la 25% protecție și desemnarea de zone prioritare pentru biodiversitate pentru a atinge de ținta 5% protecție strictă, până în 2030;
- A.1.2. Dezvoltarea capacității de administrare a ariilor naturale protejate în România a instituțiilor cu atribuții prevăzute de lege;
- A.1.3. Asigurarea funcționării unor structuri de management pentru toate ariile naturale protejate;
- A.1.4 Elaborarea, actualizarea și implementarea planurilor de management pentru ariile naturale protejate;
- A.1.5. Dezvoltarea și aplicarea metodologiilor și normelor necesare alocării plăților compensatorii;

Obiectivul general A2. ASIGURAREA UNEI STĂRI FAVORABILE DE CONSERVARE PENTRU SPECIILE ȘI HABITATELE PROTEJATE

Obiectivul general A2 urmărește asigurarea unei stări favorabile de conservare pentru speciile protejate, ca element central al menținerii diversității biologice și al respectării obligațiilor asumate la nivel european și internațional.

Asigurarea unei stări favorabile de conservare pentru speciile protejate constituie o direcție strategică fundamentală a politicilor naționale privind biodiversitatea, fiind strâns corelată atât cu angajamentele asumate de România prin Directivele Habitare (92/43/CEE) și Păsări (2009/147/CE), cât și cu obiectivele stabilite la nivel global prin Cadrul Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal, adoptat în anul 2022. Menținerea sau restabilirea stării de conservare favorabile a speciilor reprezintă o condiție esențială pentru protejarea patrimoniului natural național și pentru asigurarea funcționării durabile a ecosistemelor.

Fundamentarea eficientă a măsurilor de protecție, management și restaurare depinde în mod direct de evaluarea corectă a riscului de dispariție și a gradului de periclitate al speciilor. În acest context, evaluările bazate pe criterii științifice recunoscute la nivel internațional constituie premisa necesară pentru orientarea deciziilor de conservare și pentru prioritizarea intervențiilor.

De-a lungul timpului, în România au fost realizate demersuri punctuale de evaluare a stării unor grupe taxonomice, materializate prin elaborarea unor lucrări de tip listă roșie, precum Cartea Roșie a Vertebratelor din România (2005), Cartea Roșie a Plantelor Vasculare din România (2009) sau liste tematice referitoare la macrofite, biofite, nevertebrate, fluturi, pești și mamifere din Marea Neagră, utilizate ca indicatori ai stării biodiversității marine. Cu toate acestea, aceste inițiative au rămas fragmentare, neintegrate într-un cadru național coerent și neconsacrate prin acte normative care să le confere caracter obligatoriu și aplicabilitate practică.

Absența unui demers coordonat la nivel național, bazat pe criteriile standardizate ale Uniunii Internaționale pentru Conservarea Naturii (IUCN), sau pe utilizarea parțială a criteriilor IUCN, a condus la menținerea unor informații eterogene, parțial depășite și dificil de corelat între diferitele grupe taxonomice. Un aspect important îl reprezintă faptul că, în România, listele roșii sunt în continuare publicate predominant în format tipărit, ceea ce îngreunează accesul, actualizarea și integrarea lor într-o bază de date națională care să permită utilizarea operațională a acestor informații. În consecință, listele roșii existente nu au putut fi utilizate în mod coerent ca instrument strategic pentru fundamentarea politicilor și măsurilor de conservare a speciilor de floră și faună.

În plus, chiar și în situațiile în care au fost realizate evaluări privind gradul de periclitate al unor specii, lipsa adoptării oficiale a unei liste roșii naționale a fost însoțită de absența unor reglementări clare referitoare la măsurile de intervenție, restricție sau management aplicabile speciilor amenințate. Acest context a limitat eficiența protecției legale, determinând aplicarea unor măsuri preponderent reactive, sporadice și insuficient adaptate nivelului real de risc.

Prin urmare, atingerea obiectivului de asigurare a unei stări favorabile de conservare pentru speciile protejate impune consolidarea cadrului național de evaluare și reglementare, prin elaborarea și adoptarea unei liste roșii naționale unitare, actualizate și fundamentate științific, integrată într-un sistem funcțional de monitorizare, management adaptativ și intervenție. Totodată, este necesară recunoașterea faptului că situația speciilor la nivel național prezintă variații semnificative în funcție de grupul taxonomic, distribuția spațială, cerințele ecologice specifice și gradul de periclitate, aspecte care trebuie reflectate în mod diferențiat în măsurile de conservare propuse.

Contextul actual și necesitatea consolidării conservării speciilor protejate

Asigurarea unei stări favorabile de conservare a speciilor și habitatelor protejate reprezintă obiectivul fundamental al tuturor demersurilor de conservare și management implementate în cadrul rețelei de arii naturale protejate Natura 2000, precum și al celorlalte categorii de arii naturale protejate care au ca scop conservarea speciilor și habitatelor naturale. Acest obiectiv constituie cadrul de referință pentru politicile și măsurile naționale de conservare a biodiversității, fiind direct corelat cu obligațiile asumate de România prin legislația europeană și internațională.

La nivel național, conform ultimului Raport național privind starea de conservare în baza art. 12 al Directivei Păsări, tendințele pe termen scurt indică faptul că 4,7% dintre speciile de păsări prezintă o tendință de declin, 2,4% au o tendință stabilă, 7,1% sunt în creștere, în timp ce pentru 85,8% dintre specii tendința este necunoscută, ceea ce evidențiază existența unor lacune semnificative în monitorizare și evaluare.

În ceea ce privește speciile și habitatele, cu excepția speciilor de păsări, datele furnizate de ultimul Raport național privind starea de conservare în baza art. 17 al Directivei Habitate arată că, la nivelul României, 20% dintre evaluările speciilor indică o stare

de conservare favorabilă, 8,4% o stare necunoscută, în timp ce 67,2% sunt încadrate ca nefavorabile–necorespunzătoare, iar 5,4% ca nefavorabile–proaste. În cazul habitatelor, 63,3% dintre evaluări indică o stare de conservare favorabilă, 1,2% o stare necunoscută, 28,3% o stare nefavorabilă–necorespunzătoare, iar 7,2% o stare nefavorabilă–proastă. Aceste rezultate subliniază necesitatea intensificării și extinderii măsurilor de conservare dincolo de limitele ariilor naturale protejate.

În acest context, este esențială consolidarea și extinderea eforturilor de îmbunătățire a stării de conservare a speciilor și habitatelor, în condițiile în care măsurile aplicate până în prezent nu au fost implementate într-un mod consecvent și coerent la nivel național. Alocările financiare disponibile prin Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM) 2014–2020 au creat premise favorabile pentru implementarea măsurilor active de conservare prevăzute în planurile de management ale ariilor naturale protejate, însă aceste intervenții au fost limitate în principal la interiorul acestora, fără a acoperi în mod adecvat zonele din afara ariilor protejate.

În lipsa unor reglementări specifice și a unui cadru instituțional adecvat pentru asigurarea unei stări de conservare favorabile a speciilor strict protejate de interes comunitar și a speciilor protejate de interes național situate în afara ariilor naturale protejate, conservarea acestora se realizează în prezent aproape exclusiv în interiorul ariilor protejate. În afara acestora, aplicarea prevederilor legale care stabilesc măsuri generale de protecție este dificilă și adesea inefficientă. În acest sens, Planurile Naționale de Acțiune pentru Conservarea Speciilor Protejate reprezintă un instrument esențial pentru stabilirea și aplicarea unor măsuri specifice de conservare, atât în interiorul, cât și în afara ariilor naturale protejate.

Având în vedere posibilitatea finanțării elaborării Planurilor Naționale de Acțiune pentru Specii prin proiectele etapizate continuate în cadrul Programului Dezvoltare Durabilă (PDD) 2021–2027, se impune prioritizarea speciilor pentru care este necesară dezvoltarea unor astfel de instrumente, pe baza evaluărilor privind starea de conservare realizate în cadrul rapoartelor naționale întocmite conform art. 12 al Directivei Păsări și art. 17 al Directivei Habitate.

Salvarea și reabilitarea animalelor sălbatice rănite sau a exemplarelor confiscate în urma activităților ilegale de comerț reprezintă o componentă importantă a eforturilor generale de conservare a faunei sălbatice, indiferent de statutul de conservare al speciilor respective. Importanța acestor acțiuni este recunoscută și la nivel european, inclusiv prin Strategia UE privind Biodiversitatea, care, în concordanță cu obiectivele Convenției privind Diversitatea Biologică, subliniază necesitatea stopării declinului biodiversității și îmbunătățirii semnificative a stării speciilor și habitatelor de interes comunitar.

În practică, activitățile de salvare și reabilitare a animalelor sălbatice rănite sunt realizate preponderent de centre care funcționează pe bază de voluntariat, aparținând societății civile, cu resurse financiare limitate și fără un cadru instituțional și financiar

stabil. Numărul acestor centre este redus, iar lipsa unor reglementări clare conduce la o subevaluare a fenomenului, numeroase cazuri de animale rănite rămânând neînregistrate și nesoluționate, cu consecințe directe asupra stării populațiilor sălbatice.

În plus, în conformitate cu prevederile Convenției privind Comerțul Internațional cu Specii de Faună și Floră Sălbatică pe Cale de Dispariție (CITES) și ale Rezoluției Conf. 10.7 (Rev. CoP15), gestionarea exemplarelor vii confiscate implică obligații clare privind returnarea acestora în statul exportator sau plasarea lor în centre de salvare ori alte unități adecvate, stabilite de autoritatea de management. Cu toate acestea, responsabilitățile privind îngrijirea și reabilitarea animalelor rănite sau confiscate nu sunt atribuite în mod explicit niciunei autorități publice, iar finanțarea acestor activități revine aproape exclusiv societății civile.

În ceea ce privește coridoarele de migrație pentru speciile strict protejate, acestea sunt în prezent insuficient identificate și delimitate la nivel național, deși necesitatea lor este recunoscută prin legislația în vigoare. OUG nr. 57/2007, aprobată prin Legea nr. 49/2011, prevede stabilirea unor criterii pentru identificarea și desemnarea coridoarelor ecologice, însă aceste prevederi nu au fost suficiente pentru a asigura desemnarea oficială și implementarea unor măsuri de conservare eficiente. Deși au fost realizate studii și proiecte care au identificat coridoare funcționale pentru anumite specii, lipsa unui set complet de date standardizate și absența unui cadru juridic de validare și integrare a acestor informații limitează posibilitatea aplicării unor măsuri obligatorii de protecție și management.

În acest context, Obiectivul general A2 urmărește asigurarea unei stări favorabile de conservare pentru speciile și habitatele din România prin consolidarea cadrului instituțional, științific și operațional necesar conservării efective. Primul obiectiv specific (A.2.1) vizează crearea unei infrastructuri naționale solide pentru evaluarea și actualizarea statutului de conservare al speciilor, prin desemnarea unui for științific național responsabil de validarea evaluărilor conform criteriilor IUCN, dezvoltarea unei baze de date naționale online și instituirea unui mecanism normativ flexibil pentru actualizarea listelor de specii protejate. Al doilea obiectiv specific (A.2.2) se concentrează pe elaborarea și implementarea Planurilor Naționale de Acțiune pentru Conservarea Speciilor, prin identificarea speciilor prioritare și dezvoltarea unor instrumente de planificare adaptate nevoilor de conservare la nivel național și european. În completare, obiectivul specific A.2.3 întărește capacitatea administrativă și instituțională pentru controlul activităților de recoltare, capturare, achiziționare și comercializare a speciilor protejate, incluzând stabilirea cadrului legal pentru recuperarea costurilor aferente repatrierii exemplarelor confiscate, crearea centrelor specializate de preluare a faunei sălbatice și instituirea unui mecanism interinstituțional de combatere a traficului cu specii protejate. Împreună, aceste acțiuni creează un sistem coerent și integrat care susține tranziția către o conservare eficientă,

adaptativă și bazată pe cunoaștere științifică, în concordanță cu obligațiile României la nivel european și internațional.

Obiectivele specifice pentru asigurarea unei stări de conservare favorabile pentru speciile protejate

- *A.2.1. Adoptarea reglementărilor specifice și a unui cadru instituțional adecvat pentru asigurarea unei stări de conservare favorabile a speciilor strict protejate de interes comunitar și a speciilor protejate de interes național.*
- *A.2.2. Elaborarea, adoptarea și implementarea Planurilor de Acțiune pentru Conservarea Speciilor Protejate, în conformitate cu prioritățile de conservare stabilite la nivel național și european.*
- *A.2.3. Îmbunătățirea cadrului instituțional și administrativ pentru controlul activităților de recoltare, capturare, achiziționare și comercializare a speciilor protejate.*

Obiectivul general A3. ÎMBUNĂTĂȚIREA STĂRII DE CONSERVARE A SPECIILOR ȘI ECOSISTEMELOR/ HABITATELOR, INCLUSIV PRIN RESTAURAREA ECOLOGICĂ A ACESTORA

Obiectivul general A3 vizează îmbunătățirea stării de conservare a ecosistemelor și habitatelor naturale, inclusiv prin restaurarea ecologică a celor degradate, în vederea refacerii structurii, funcțiilor și serviciilor ecosistemice esențiale pentru biodiversitate și bunăstarea umană. Acest obiectiv răspunde direct degradării cumulative a ecosistemelor terestre, de ape interioare, costiere și marine din România, generate de modificările istorice ale utilizării terenurilor, fragmentarea habitatelor, presiunile antropice persistente și efectele accelerate ale schimbărilor climatice.

La nivel național, o proporție semnificativă a habitatelor naturale se află într-o stare de conservare nefavorabilă sau necorespunzătoare, iar simpla reducere a presiunilor nu mai este suficientă pentru a asigura recuperarea funcțională a ecosistemelor. În acest context, restaurarea ecologică devine un instrument strategic indispensabil, complementar măsurilor de conservare pasivă, fiind necesară pentru a inversa tendințele de degradare, a spori reziliența ecosistemelor și a restabili capacitatea acestora de a furniza servicii ecosistemice esențiale, inclusiv reglarea hidrologică, stocarea carbonului, polenizarea și menținerea diversității biologice.

Importanța restaurării ecosistemelor este recunoscută la nivel internațional prin Convenția privind Diversitatea Biologică și, în mod specific, prin Cadrul Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal, care stabilește restaurarea a cel puțin 30% din ecosistemele degradate până în anul 2030 drept o prioritate globală. În mod convergent, la nivelul Uniunii Europene, aceste angajamente au fost transpuse în Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 și consolidate juridic prin Regulamentul (UE) 2024/1991 privind restaurarea naturii, care introduce obligații clare și cuantificabile pentru statele membre.

Pentru România, implementarea acestui cadru reprezintă atât o oportunitate, cât și o provocare majoră. Pe de o parte, există un potențial semnificativ de restaurare a ecosistemelor degradate, în special în cazul ecosistemelor agricole, forestiere, de ape interioare și urbane. Pe de altă parte, capacitatea administrativă, disponibilitatea datelor de referință și asigurarea finanțării multianuale reprezintă factori critici care condiționează succesul acțiunilor de restaurare. Absența unei abordări integrate și planificate pe termen lung ar putea conduce la intervenții fragmentare, cu impact ecologic limitat.

În acest context, Obiectivul general A3 urmărește instituirea unui cadru coerent și operațional pentru restaurarea ecologică, fundamentat pe prioritizare științifică, planificare strategică și corelare cu politicile sectoriale relevante. Restaurarea ecosistemelor este abordată ca un proces pe termen lung, etapizat până în anul 2050, care contribuie atât la atingerea obiectivelor de conservare a biodiversității, cât și la adaptarea la schimbările climatice și la consolidarea capitalului natural național.

Un element central al acestui obiectiv îl reprezintă elaborarea, adoptarea și implementarea Planului Național de Restaurare, ca instrument strategic și operațional de transpunere la nivel național a cerințelor Regulamentului (UE) 2024/1991. Acest plan va trebui să stabilească prioritățile naționale de intervenție, ținutele etapizate până în 2030, 2040 și 2050, mecanismele de implementare, monitorizare și raportare, precum și opțiunile de finanțare adecvate contextului din România. În acest sens, restaurarea ecologică nu este abordată doar ca un set de proiecte punctuale, ci ca o politică publică integrată, fundamentată pe date, prioritizare și coordonare interinstituțională.

Implementarea obiectivului presupune o abordare diferențiată, adaptată particularităților ecologice și presiunilor specifice fiecărei categorii de ecosisteme. Astfel, intervențiile vizează atât habitatele terestre și de apă dulce, cât și habitatele marine, ecosistemele urbane, agroecosistemele și ecosistemele forestiere, fiecare necesitând metode distincte de evaluare, prioritizare, restaurare și monitorizare. Această abordare sectorială este esențială pentru orientarea eficientă a investițiilor și pentru obținerea unor rezultate măsurabile în ceea ce privește starea de conservare, conectivitatea ecologică și funcționalitatea ecosistemelor.

O dimensiune distinctă a obiectivului o reprezintă refacerea conectivității ecologice, în special în ecosistemele acvatice și riverane, unde fragmentarea cauzată de bariere artificiale afectează procesele naturale, migrația speciilor și funcționarea zonelor inundabile. În acest context, restaurarea conectivității pe aproximativ 1000 km de râuri până în 2030, prin inventarierea barierelor, eliminarea celor care pot fi înlăturate (cu excepția podurilor și podețelor care asigură conectivitatea, a barajelor și altor sisteme hidroenergetice de siguranță energetică națională, a asigurării resurselor de apă pentru populație și evitare inundații, a sistemelor de irigații, a instalațiilor de captare și de îndiguire a apelor etc.) și refacerea funcțiilor naturale ale luncilor și zonelor inundabile, acolo unde acest lucru aduce beneficii comunităților și agenților economici,

constituie o prioritate strategică cu beneficii multiple pentru biodiversitate, apă, adaptarea la schimbările climatice și reducerea riscului la inundații.

Inventarul cuprinde exclusiv barierele abandonate, nefuncționale ori fără deținător identificabil. Nu fac obiectul inventarului construcțiile care deserveșc un obiectiv aflat în exploatare de gospodărire a apelor, de apărare împotriva inundațiilor, de alimentare cu apă, de irigații, de navigație ori de producere a energiei electrice, precum și cele pentru care există aviz sau autorizație de gospodărire a apelor în termen de valabilitate. Eventualele decizii de eliminare a barierelor vor fi fundamentate pe date și analize robuste, ca urmare a unor consultări interministeriale ce presupun cooperarea între MMAP și alte autorități publice centrale cu atribuții sectoriale relevante, precum și ca urmare a consultărilor prealabile purtate cu autoritățile locale.

Atingerea rezultatelor urmărite depinde în mod direct de consolidarea bazei de cunoștințe și a sistemului național de monitorizare. Stabilirea suprafețelor de referință favorabile, evaluarea stării habitatelor, identificarea geospațială a zonelor prioritare pentru restaurare și instituirea unor sisteme de monitorizare pentru ecosistemele agricole, forestiere, urbane și marine reprezintă condiții esențiale pentru fundamentarea intervențiilor și pentru raportarea progresului. În lipsa unor date comparabile, actualizate și interoperabile, restaurarea riscă să rămână fragmentară și insuficient orientată către rezultate ecologice cuantificabile.

Totodată, eficiența restaurării ecologice depinde de integrarea sa în politicile sectoriale relevante, în special în agricultură, silvicultură, gospodărire a apelor, dezvoltare urbană și amenajarea teritoriului. Măsurile prevăzute în cadrul acestui obiectiv presupun corelarea cu Politica Agricolă Comună, cu instrumentele de planificare forestieră, cu documentele de planificare urbană și cu mecanismele de finanțare naționale și europene, astfel încât restaurarea să devină o componentă operațională a dezvoltării durabile.

Obiectivele specifice asociate acestui obiectiv general definesc direcțiile concrete de intervenție, mecanismele de implementare și necesarul de resurse pentru realizarea angajamentelor asumate de România în domeniul restaurării ecosistemelor.

În ceea ce privește suprafețele agricole și forestiere vizate prin Planul Național de Restaurare, implementarea măsurilor de restaurare trebuie realizată cu respectarea principiului echilibrului dintre obiectivele de conservare și continuitatea activităților economice sustenabile. În situațiile în care măsurile de restaurare generează restricții de utilizare a terenurilor sau determină pierderi de venit pentru proprietarii și administratorii terenurilor agricole și forestiere, va asigura compensarea acestor pierderi prin scheme de compensare dedicate. Metodologia și calculul aferent plăților compensatorii vor fi realizate anterior aplicării măsurilor de restaurare pe suprafețele agricole și forestiere.

Obiectivele specifice pentru îmbunătățirea stării de conservare a ecosistemelor/habitatelor, inclusiv prin restaurarea ecologică a acestora

- A.3.1. Elaborarea, adoptarea și implementarea Planului Național de Restaurare, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2024/1191
- A.3.2. Restaurarea habitatelor terestre și de apă dulce
- A.3.3. Restaurarea habitatelor marine
- A.3.4. Restaurarea și dezvoltarea ecosistemelor urbane.
- A.3.5. Realizarea unui inventar național al barierelor artificiale din calea conectivității apelor de suprafață
- A.3.6. Îmbunătățirea până în 2030 a diversității polenizatorilor și inversarea tendințelor populaționale negative ale polenizatorilor
- A.3.7. Îmbunătățirea biodiversității pe ecosistemele agricole
- A.3.8. Refacerea ecosistemelor forestiere

Obiectivul general A4. CONSERVAREA EX-SITU

Obiectivul general A4 urmărește consolidarea măsurilor de conservare ex situ, ca instrument complementar conservării in situ a diversității genetice.

Conservarea ex-situ vizează menținerea componentelor diversității biologice în afara habitatelor lor naturale și reprezintă un **instrument strategic complementar conservării in-situ**, în special în contextul presiunilor crescânde generate de schimbările climatice, degradarea habitatelor și pierderea accelerată a diversității genetice. În România, manifestarea accentuată a secetei, fenomenele extreme și procesele de degradare a terenurilor creează un context în care conservarea ex-situ capătă o importanță sporită, oferind o **plasă de siguranță pentru speciile, populațiile și resursele genetice aflate în risc crescut**.

În raport cu Cadrul Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal, conservarea ex-situ contribuie direct la **Direcția de acțiune A**, prin prevenirea extincției speciilor și menținerea diversității genetice, și completează **Ținta 3** (conservare eficientă) și **Ținta 12** (menținerea funcțiilor și serviciilor ecosistemelor), prin asigurarea materialului biologic necesar refacerii populațiilor și ecosistemelor degradate. Conservarea ex-situ nu este un substitut al conservării in-situ, ci o măsură de sprijin esențială, în special pentru speciile cu risc ridicat sau pentru care condițiile naturale nu mai pot garanta supraviețuirea pe termen scurt și mediu.

România dispune de un **capital instituțional și științific relevant** pentru conservarea ex-situ, materializat prin colecții de culturi microbiene, vegetale și animale, deținute de institute de cercetare, instituții de învățământ superior, grădini botanice, parcuri dendrologice, bănci de gene, grădini zoologice și centre de reabilitare. În domeniul microorganismelor, există colecții de importanță națională și afiliere internațională, utilizate atât în cercetare, cât și în aplicații industriale și medicale. De asemenea, colecțiile de culturi de celule și țesuturi vegetale sau animale reprezintă o resursă valoroasă, insuficient inventariată la nivel național.

Conservarea ex-situ a plantelor este realizată în principal prin grădinile botanice, parcurile dendrologice, arboretele de origine și băncile de gene, care adăpostesc de peste un secol colecții importante de specii sălbatice și ameliorate, autohtone și alohtone. Grădinile botanice universitare constituie nucleul acestei infrastructuri și sunt integrate în rețele europene relevante, contribuind atât la conservare, cât și la educație și cercetare. În mod complementar, parcurile urbane, serele și colecțiile private pot oferi, în anumite cazuri, condiții favorabile conservării ex-situ, însă acestea nu sunt integrate într-un cadru strategic național.

*În domeniul resurselor genetice agricole, conservarea ex-situ este realizată cu precădere prin Banca de Gene de la Suceava și Buzău, prin colecțiile active și de bază ale institutelor și stațiunilor de cercetare agricolă. Deși România participă la inițiative europene și internaționale de conservare a germoplasmei, pierderea unui număr semnificativ de instituții și colecții după 1989 a condus la **reducerea ireversibilă a unor rase și soiuri autohtone**, subliniind vulnerabilitatea actuală a diversității genetice agricole. Legătura dintre fermieri, amelioratori și sistemele instituționale de conservare ex-situ rămâne insuficient dezvoltată, iar potențialul conservării on-farm este încă insuficient valorificat.*

În cazul resurselor genetice animale domestice, conservarea ex-situ și menținerea diversității genetice sunt susținute prin registrele genealogice și măsurile de monitorizare coordonate de autoritățile competente în domeniul zootehnic. Păstrarea raselor autohtone, în special a celor cu valoare genetică ridicată și grad redus de ameliorare, este realizată prin programe naționale care includ monitorizarea diversității genetice, prevenirea consangvinizării și sprijin financiar pentru menținerea efectivelor, acestea contribuind indirect la reziliența sistemelor agro-ecologice.

Grădinile zoologice, acvariile publice și centrele de reabilitare joacă un rol complementar în conservarea ex-situ a faunei sălbatice, prin menținerea unor populații captive, derularea de programe de reproducere, educarea publicului și sprijinirea acțiunilor de repopulare sau reintroducere. În cazul unor specii de interes conservativ major, precum sturionii, funcționează centre specializate de reproducere și creștere a materialului biologic destinat programelor naționale de refacere a populațiilor naturale, acestea necesitând însă un cadru de acreditare și coordonare clar definit.

*În prezent, **România nu dispune de un Program Național integrat pentru conservarea ex-situ** și nici de o bază de date unificată care să acopere cele trei componente majore ale diversității genetice, microorganisme, plante și animale. Absența unui astfel de cadru strategic limitează capacitatea de prioritizare a speciilor periclitate, de corelare a conservării ex-situ cu cea in-situ și de utilizare eficientă a resurselor existente. Este necesară definirea unei liste naționale de specii care necesită măsuri ex-situ urgente, elaborarea planurilor naționale de conservare ex-situ și integrarea acestora în eforturile de restaurare ecologică și refacere a populațiilor sălbatice.*

În acest context, *Obiectivul general A4 urmărește consolidarea și coordonarea eforturilor de conservare ex-situ, recunoașterea acestora ca element strategic al conservării biodiversității și integrarea lor funcțională în mecanismele de restaurare, adaptare la schimbările climatice și gestionare durabilă a capitalului natural, în deplină concordanță cu obiectivele Cadrului Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal.*

*Obiectivul specific aferent Obiectivului general A4 urmărește **consolidarea și coordonarea sistemului național de conservare ex-situ a diversității genetice**, ca măsură complementară conservării in-situ, în acord cu principiile Cadrului Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal. În acest sens, prima acțiune vizează **evaluarea și inventarierea capacității naționale de conservare ex-situ (A.4.1.1)**, prin analizarea funcționării băncilor de gene, colecțiilor biologice, grădinilor botanice și dendrologice, colecțiilor de semințe, colecțiilor microbiene, precum și a grădinilor zoologice, acvariilor publice și centrelor de reproducere și reabilitare a faunei sălbatice. Această evaluare va permite identificarea lacunelor, a suprapunerilor, a resurselor disponibile și a nevoilor de dezvoltare, fundamentând o abordare coerentă a conservării ex-situ la nivel național. Cea de-a doua acțiune (A.4.1.2) urmărește **stabilirea și aplicarea unor standarde naționale unitare** pentru organizarea și funcționarea instituțiilor implicate în conservarea ex-situ, cu accent pe grădinile zoologice, acvariile publice și centrele de reabilitare. Aceste standarde vor contribui la alinierea infrastructurilor și practicilor de conservare la cerințele moderne privind menținerea diversității genetice, reintroducerea speciilor în habitate naturale și educarea publicului, consolidând rolul acestor instituții în conservarea biodiversității.*

Obiectivul specific pentru conservarea ex-situ

- *A.4.1 Consolidarea și coordonarea sistemului național de conservare ex situ a diversității genetice, ca măsură complementară conservării in situ*

Direcția de acțiune B: Biodiversitatea este utilizată și gestionată durabil, iar contribuțiile naturii pentru societatea umană sunt evaluate, menținute și îmbunătățite.

Direcția de acțiune B urmărește asigurarea utilizării și gestionării durabile a biodiversității, astfel încât funcțiile ecosistemelor și contribuțiile naturii pentru societatea umană să fie menținute și îmbunătățite pe termen lung. Acest obiectiv recunoaște faptul că biodiversitatea nu reprezintă doar un patrimoniu natural care trebuie protejat, ci și baza esențială pentru securitatea alimentară, bunăstarea economică, sănătatea populației, adaptarea la schimbările climatice și coeziunea socială.

În România, utilizarea biodiversității este strâns legată de sectoare-cheie precum amenajarea teritoriului, silvicultura, agricultura, exploatarea resurselor biologice, turismul, transportul și energia, precum și de practicile tradiționale ale comunităților

locale. Modul în care aceste activități sunt planificate și gestionate determină în mod direct starea habitatelor, a speciilor și a serviciilor ecosistemice. Presiunile cumulate generate de intensificarea utilizării terenurilor, fragmentarea peisajului, infrastructură, schimbările climatice și utilizarea nesustenabilă a resurselor biologice impun o abordare integrată, care să armonizeze obiectivele de dezvoltare cu cele de conservare a biodiversității.

Prin Obiectivele generale din cadrul Direcției de acțiune B, Strategia națională urmărește integrarea sistematică a considerentelor de biodiversitate în politicile și practicile sectoriale, promovarea utilizării durabile a resurselor biologice, reducerea impacturilor negative asupra ecosistemelor și valorificarea rolului cunoștințelor, inovațiilor și practicilor tradiționale în tranziția către modele de producție și consum durabile. Implementarea acestui scop contribuie direct la atingerea Țintelor Cadrului Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal și la alinierea României cu obiectivele Uniunii Europene privind biodiversitatea, clima și dezvoltarea durabilă.

Totodată, implementarea Direcției de acțiune B presupune consolidarea instrumentelor de fundamantare a deciziilor publice prin integrarea valorii biodiversității și a serviciilor ecosistemice în procesele de planificare și în politicile sectoriale relevante. În acest scop, vor fi dezvoltate metodologii naționale și seturi de indicatori care să permită evaluarea serviciilor ecosistemice și utilizarea rezultatelor în documentele de planificare strategică, precum și în proiecte pilot de investiții publice. Aceste demersuri au caracter transversal și susțin internalizarea valorii capitalului natural în procesele de dezvoltare.

Obiectivul specific transversal pentru utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice

- B.1.a Integrarea valorii biodiversității și a serviciilor ecosistemice în procesele de planificare și decizie.

Obiectivul general B1. UTILIZAREA DURABILĂ A COMPONENTELOR DIVERSITĂȚII BIOLOGICE

B1.1. Amenajarea teritoriului și urbanism

Obiectivul general B1.1 urmărește utilizarea amenajării teritoriului și a urbanismului ca domenii esențiale pentru integrarea conservării biodiversității în procesele de planificare și dezvoltare teritorială. Prin acest obiectiv se urmărește reducerea pierderii și fragmentării habitatelor, menținerea conectivității ecologice și protejarea serviciilor ecosistemice esențiale, prin integrarea explicită a valorilor naturale și a peisajului în documentele de planificare teritorială și urbană.

Amenajarea teritoriului și urbanismul reprezintă factori determinanți ai transformărilor spațiale care influențează starea biodiversității. Extinderea zonelor construite, dezvoltarea infrastructurii și schimbarea utilizării terenurilor pot genera

presiuni semnificative asupra ecosistemelor; în special în zonele periurbane, costiere, de luncă sau în regiunile montane cu potențial turistic ridicat. În absența unei planificări integrate, aceste procese pot conduce la fragmentarea habitatelor, reducerea conectivității ecologice și degradarea serviciilor ecosistemice.

Deși cadrul legislativ național include referințe la ariile naturale protejate și la siturile Natura 2000, inclusiv la biodiversitate⁵, evaluările recente indică faptul că documentele de planificare teritorială și urbană nu reflectă încă în mod coerent cerințele de conservare a biodiversității și elementele de infrastructură verde, inclusiv coridoarele ecologice. Analiza unui eșantion reprezentativ de planuri de urbanism general aprobate în perioada 2015–2023 arată că doar aproximativ **15% dintre planurile urbanistice generale** includ delimitări explicite ale coridoarelor ecologice, iar dintre acestea mai puțin de jumătate prevăd măsuri concrete pentru menținerea conectivității.

În acest context, realizarea obiectivului presupune consolidarea cadrului legislativ și metodologic aplicabil planificării teritoriale, astfel încât peisajul, patrimoniul natural și conectivitatea ecologică să fie integrate și mai explicit în politicile de amenajare a teritoriului și urbanism. Un element central îl reprezintă actualizarea prevederilor legislative relevante, în vederea alinierii acestora la evoluțiile cadrului european, inclusiv la **Regulamentul (UE) 2024/1991 privind restaurarea naturii** și la **Convenția Europeană a Peisajului**.

Gestionarea spațială a teritoriului urmărește să asigure indivizilor și colectivităților dreptul de folosire echitabilă și responsabilitatea pentru o utilizare eficientă a teritoriului, condiții de locuire adecvate, calitatea arhitecturii, protejarea identității arhitecturale, urbanistice și culturale a localităților urbane și rurale, condiții de muncă, de servicii și de transport ce răspund diversității nevoilor și resurselor populației, reducerea consumurilor de energie, asigurarea protecției peisajelor naturale și construite, conservarea biodiversității și crearea de continuități ecologice, securitatea și salubritatea publică, raționalizarea cererii de deplasări.

Un element central îl reprezintă consolidarea prevederilor pentru operaționalizarea prevederilor referitoare la **Convenția Europeană a Peisajului**, precum și actualizarea prevederilor legislative relevante, în vederea alinierii acestora la evoluțiile cadrului european, în mod special **Regulamentul (UE) 2024/1991 privind restaurarea naturii**.

Totodată, obiectivul vizează revizuirea cadrului normativ privind **Planul de Amenajare a Teritoriului Național (PATN)**, inclusiv actualizarea **Secțiunii a III-a - zone protejate din Legea nr. 5/2000**, astfel încât delimitarea și protecția zonelor cu valoare naturală

⁵ Conform legii nr. 350/2001 art. 1 alin (5) Gestionarea spațială a teritoriului urmărește să asigure indivizilor și colectivităților dreptul de folosire echitabilă și responsabilitatea pentru o utilizare eficientă a teritoriului, condiții de locuire adecvate, calitatea arhitecturii, protejarea identității arhitecturale, urbanistice și culturale a localităților urbane și rurale, condiții de muncă, de servicii și de transport ce răspund diversității nevoilor și resurselor populației, reducerea consumurilor de energie, asigurarea protecției peisajelor naturale și construite, conservarea biodiversității și crearea de continuități ecologice, securitatea și salubritatea publică, raționalizarea cererii de deplasări.

și peisagistică ridicată să fie clar definite și aplicate în mod coerent în documentele de planificare teritorială. În acest sens, revizuirea prevederilor legislative va include stabilirea unor termene clare de aplicare și introducerea unui regim sancționator pentru neconformare.

Realizarea acestui obiectiv presupune întărirea cadrului legislativ, metodologic și instituțional aplicabil planificării teritoriale, utilizarea eficientă a instrumentelor de evaluare de mediu existente și sprijinirea autorităților publice în integrarea criteriilor de biodiversitate în procesul decizional. Accentul este pus pe aplicarea graduală și coerentă a principiilor de evitare a pierderii nete de biodiversitate, menținerea și creșterea conectivității ecologice, integrarea peisajului și a infrastructurii verzi și albastru-verzi, precum și pe îmbunătățirea coordonării interinstituționale și a participării publice în planificarea teritorială.

Actualizarea și consolidarea cadrului legislativ privind planificarea teritorială face obiectul jalonului 315 din PNRR privind intrarea în vigoare a Codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor. Revizuirea PATN zone protejate se va realiza în conformitate cu soluția legislativă adoptată de către Parlament privind planul de amenajarea teritoriului național și problematica peisajului în cadrul Legii de aprobare a Codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor.

Obiectivul specific pentru amenajarea teritoriului și urbanism

- *B.1.1.1 Dezvoltarea și aplicarea consecventă a politicilor de amenajare a teritoriului și de urbanism în sprijinul conservării biodiversității. O atenție specială trebuie acordată reglementărilor urbanistice și măsurilor privind biodiversitatea în cadrul planurilor de acțiune aferente implementării planurilor urbanistice corespunzătoare teritoriilor care cuprind coridoare ecologice, zonelor situate în afara ariilor naturale protejate, dar care au un nivel crescut de biodiversitate, cum ar fi zonele montane, cele costiere și zonele umede.*

B1.2. Managementul pădurilor

Obiectivul general B1.2 urmărește asigurarea unui management durabil al ecosistemelor forestiere, orientat către conservarea biodiversității, menținerea și refacerea integrității ecologice a pădurilor, creșterea rezilienței acestora la schimbările climatice și furnizarea pe termen lung a serviciilor ecosistemice esențiale pentru societate. Managementul pădurilor este abordat ca un element central al utilizării durabile a capitalului natural, având în vedere rolul major al ecosistemelor forestiere în conservarea diversității biologice, protecția solului și a apei, reglarea climei, reducerea riscurilor naturale și susținerea dezvoltării socio-economice durabile.

Conform ultimelor date publicate în octombrie 2025 în Raportul pentru Ciclu III al Inventarului Forestier Național (IFN), suprafața totală a pădurii din România este estimată la 7.201.540 ha, cu o eroare de eșantionare de $\pm 1,2\%$, din care 7.053.916 ha reprezintă terenuri acoperite cu arbori, 86.631 ha terenuri destinate împăduririi și 60.993 ha alte terenuri goale, suprafața acoperită cu arbori reprezentând aproximativ

98% din suprafața totală a pădurii. Conform definițiilor utilizate în cadrul IFN, categoria „pădure” include terenurile cu vegetație forestieră cu consistență mai mare de 10% și suprafață de peste 0,5 ha, pe care arborii ating la maturitate o înălțime minimă de 5 m în condiții normale de vegetație, incluzând atât pădurile din fondul forestier național, cât și vegetația forestieră din afara acestuia care îndeplinește criteriile respective.

În paralel, o evaluare anuală a suprafeței fondului forestier național este furnizată de Institutul Național de Statistică prin raportările Statistica activităților din silvicultură. Conform datelor centralizate pentru anul 2024, fondul forestier național însumează 6.617 mii ha, din care 6.462 mii ha reprezintă suprafața pădurilor, predominând pădurile de foioase (4.555 mii ha) față de cele de rășinoase (1.907 mii ha). Diferențele dintre datele IFN și cele statistice reflectă metodologii distincte de estimare și faptul că raportările statistice includ exclusiv suprafețele aflate în administrare silvică, în timp ce IFN acoperă și vegetația forestieră din afara fondului forestier național.

Aceste date evidențiază importanța strategică a pădurilor în România, dar și necesitatea continuării demersurilor de creștere a suprafeței împădurite, în special prin împădurirea terenurilor din afara fondului forestier. Majoritatea programelor anterioare de împădurire nu au fost finalizate prin includerea plantațiilor realizate în fondul forestier după atingerea stării de masiv, ceea ce limitează impactul acestora asupra indicatorilor naționali. Continuarea acestor demersuri vizează reducerea decalajului față de media europeană, în condițiile în care ponderea suprafețelor împădurite în România este estimată la aproximativ 29%, comparativ cu 38% la nivelul Uniunii Europene.

Managementul pădurilor din România se realizează în conformitate cu principiile gestionării durabile stabilite prin Codul silvic – Legea nr. 331/2024, care consacră, între altele, asigurarea integrității fondului forestier național, continuitatea în gestionarea pădurilor, eficacitatea funcțională a ecosistemelor forestiere, consolidarea rezilienței acestora la schimbările climatice, promovarea tipurilor naturale de pădure și asigurarea diversității biologice, precum și majorarea suprafeței terenurilor ocupate cu păduri. Implementarea acestor principii se realizează prin amenajamentele silvice, documente tehnico-economice obligatorii pentru suprafețele de fond forestier național mai mari de 10 ha, care stabilesc obiectivele de gospodărire în concordanță cu funcțiile ecologice, sociale și economice ale pădurilor.

Elaborarea și aprobarea amenajamentelor silvice se realizează cu respectarea principiilor continuității, eficacității funcționale, conservării și ameliorării biodiversității și eficienței economice, în conformitate cu normele tehnice în vigoare. Evoluția cercetării silvice și acumularea experienței de gestionare a ecosistemelor forestiere, caracterizate prin cicluri lungi de producție, au condus la dezvoltarea unor abordări care pun accent pe structura arboretelor, pe tehnica lucrărilor silvice și pe capacitatea pădurilor de a furniza simultan funcții de protecție, de reglare și de aprovizionare cu resurse lemnoase și nelemnoase.

În contextul implementării Strategiei Naționale pentru Biodiversitate, este necesară continuarea adaptării cadrului tehnic și normativ aplicabil managementului forestier, astfel încât obiectivele de conservare a biodiversității să fie avute în vedere în planificarea și gospodărirea pădurilor. În acest sens, revizuirea normelor tehnice privind elaborarea amenajamentelor silvice va urmări și respectarea criteriilor de conservare a biodiversității, inclusiv a aspectelor referitoare la structura naturală a arboretelor, regenerarea naturală, menținerea habitatelor forestiere de interes și corelarea măsurilor de gospodărire cu cerințele de conservare ale speciilor și habitatelor.

În mod complementar, realizarea obiectivului presupune elaborarea și adoptarea unui ghid național privind conservarea pădurilor în ariile naturale protejate și în zonele care îndeplinesc criteriile pentru desemnarea zonelor prioritare pentru biodiversitate, în conformitate cu obiectivele Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030. Acest ghid va contribui la clarificarea și armonizarea practicilor de management forestier în aceste zone, asigurând compatibilitatea între cerințele de conservare și activitățile de gospodărire a pădurilor.

În cadrul ecosistemelor forestiere din România, pădurile virgine, cvasivirgine și pădurile seculare cu valoare ridicată de conservare de tip old-growth reprezintă componente esențiale ale capitalului natural național, având o importanță excepțională pentru conservarea biodiversității. Aceste ecosisteme forestiere, caracterizate prin structuri naturale complexe, procese ecologice neperturbate sau slab influențate antropic și un nivel ridicat de diversitate biologică și genetică, constituie adevărate laboratoare naturale pentru înțelegerea funcționării ecosistemelor forestiere și pentru fundamentarea practicilor de management durabil. România deține unele dintre cele mai valoroase și extinse astfel de păduri din Europa, o parte dintre acestea fiind recunoscute la nivel internațional prin includerea în patrimoniul UNESCO, datorită valorii lor universale excepționale.

În conformitate cu obiectivele asumate prin Strategia Uniunii Europene privind biodiversitatea pentru 2030 și cu angajamentele internaționale relevante, conservarea strictă a pădurilor virgine, cvasivirgine și a celor de tip old-growth reprezintă o prioritate strategică. Aceste ecosisteme contribuie în mod semnificativ la menținerea și refacerea integrității ecologice, la stocarea carbonului, la reglarea regimului hidrologic și la creșterea rezilienței la schimbările climatice, având totodată un rol esențial în conservarea speciilor rare și a habitatelor forestiere de interes comunitar.

În acest context, este necesară consolidarea cadrului strategic și operațional privind identificarea, cartarea, protecția și monitorizarea acestor păduri, inclusiv prin extinderea abordării existente dincolo de pădurile virgine și cvasivirgine, pentru a include explicit pădurile seculare cu valoare ridicată de conservare (old-growth forests), în linie cu definițiile și cerințele europene. Integrarea acestor ecosisteme în zone prioritare pentru biodiversitate, actualizarea periodică a inventarului național, precum și dezvoltarea unor mecanisme adecvate de conservare și compensare

reprezintă măsuri esențiale pentru asigurarea protecției pe termen lung a acestor valori naturale unice.

În perioada anterioară, cadrul de reglementare privind managementul forestier a fost consolidat prin adoptarea și actualizarea unor acte normative relevante, inclusiv Codul silvic, Hotărârile de Guvern privind trasabilitatea și circulația materialelor lemnoase și metodologia de evaluare de mediu pentru amenajamentele silvice, precum și prin elaborarea normelor tehnice privind regenerarea, îngrijirea și conducerea arboretelor, tratamentele silvice și amenajarea pădurilor.

Un element esențial al realizării obiectivului îl reprezintă asigurarea respectării efective a cadrului de reglementare, prin consolidarea capacității instituționale de control. În acest sens, funcționarea Gărzii Naționale Forestiere și a structurilor teritoriale ale acesteia reprezintă un pilon central pentru prevenirea degradării ecosistemelor forestiere și pentru combaterea exploatării ilegale a masei lemnoase. Administrarea fondului forestier este realizată de ocoale silvice autorizate, de stat și de regim, care au responsabilitatea gestionării ecosistemelor forestiere în conformitate cu prevederile amenajamentelor silvice și ale legislației în vigoare. Consolidarea capacității structurilor de control forestier presupune, totodată, asigurarea resurselor umane și tehnice adecvate, inclusiv dezvoltarea sistemelor de monitorizare bazate pe tehnologii moderne, instruirea periodică a personalului și desfășurarea unor controale tematice dedicate respectării măsurilor de conservare a biodiversității în păduri.

În completarea instrumentelor de reglementare, acest obiectiv promovează utilizarea mecanismelor economice și voluntare pentru stimularea managementului forestier durabil, inclusiv prin extinderea certificării forestiere și a altor instrumente de piață, care contribuie la integrarea aspectelor ecologice și sociale în gospodărirea pădurilor și la creșterea competitivității produselor forestiere. În acest sens, va fi dezvoltat și implementat un mecanism național de stimulare a adoptării certificării forestiere și a altor instrumente voluntare de management forestier durabil, cu prioritate pentru pădurile private, prin combinarea sprijinului financiar, a asistenței tehnice și a mecanismelor de recunoaștere pe piață a produselor provenite din păduri gestionate durabil.

Totodată, pentru a sprijini dezvoltarea mecanismelor de compensare și stimulare a conservării biodiversității forestiere, vor fi dezvoltate instrumente de evaluare economică a funcțiilor de protecție și a serviciilor ecosistemice furnizate de păduri. Elaborarea unei metodologii naționale pentru evaluarea economică a acestor servicii va contribui la integrarea valorii capitalului natural forestier în procesele de decizie și la fundamentarea unor politici publice mai eficiente pentru conservarea biodiversității.

Obiectivele specifice pentru managementul pădurilor

- B.1.2.1. Continuarea îmbunătățirii și aplicării coerente a cadrului legal și de reglementare privind managementul forestier, prin corelarea acestuia cu cerințele și obiectivele de conservare a biodiversității

- *B.1.2.2. Întărirea capacității instituționale de administrare, monitorizare și control a activităților de gestionare și exploatare a resurselor forestiere, în vederea asigurării respectării regimului silvic și prevenirii degradării ecosistemelor forestiere*
- *B.1.2.3. Dezvoltarea și aplicarea mecanismelor de stimulare a proprietarilor de terenuri forestiere pentru adoptarea și extinderea certificării forestiere și a altor instrumente voluntare care susțin managementul forestier durabil și conservarea biodiversității.*

B1.3. Exploatarea speciilor sălbatice cu valoare economică

Obiectivul general B1.3 urmărește asigurarea utilizării durabile, reglementate și responsabile a speciilor sălbatice cu valoare economică, astfel încât exploatarea acestora să fie compatibilă cu menținerea populațiilor într-o stare de conservare favorabilă, cu protejarea biodiversității și a ecosistemelor asociate și cu susținerea beneficiilor socio-economice generate pentru comunitățile locale. Acest obiectiv contribuie la implementarea angajamentelor asumate de România în cadrul Kunming–Montreal Global Biodiversity Framework privind utilizarea durabilă a biodiversității și reducerea presiunilor asupra speciilor exploatate.

Utilizarea economică a speciilor sălbatice în România include un spectru divers de activități, desfășurate în cadrul unor regimuri de management și de reglementare distincte. Printre principalele forme de utilizare se numără recoltarea plantelor medicinale și aromatice și a ciupercilor din flora spontană, pescuitul și acvacultura, gestionarea faunei de interes cinegetic, precum și valorificarea altor resurse biologice din ecosisteme naturale. Aceste activități au o importanță economică și socială semnificativă, în special în zonele rurale, montane, costiere și în comunitățile dependente de resursele naturale, contribuind la diversificarea veniturilor locale și la menținerea unor practici tradiționale de utilizare a resurselor naturale.

În același timp, utilizarea economică a speciilor sălbatice poate genera presiuni asupra populațiilor naturale și asupra ecosistemelor, în special în situațiile în care exploatarea nu este corelată cu evaluarea stării resurselor sau cu capacitatea de regenerare a acestora. În cazul unor resurse din flora spontană, precum plantele medicinale, ciupercile comestibile sau trufe, creșterea cererii comerciale poate conduce la intensificarea recoltării, în lipsa unor sisteme unitare de monitorizare și evaluare a resurselor disponibile. În mod similar, în sectoarele pescuitului și managementului cinegetic, utilizarea durabilă depinde de fundamentarea științifică a cotelor de exploatare, de monitorizarea populațiilor și de compatibilizarea activităților economice cu obiectivele de conservare a biodiversității.

În prezent, cadrul de reglementare privind utilizarea speciilor sălbatice cu valoare economică include proceduri de autorizare pentru recoltarea și comercializarea speciilor din flora și fauna sălbatică, reglementări privind comerțul cu specii și produse derivate, precum și norme sectoriale aplicabile pescuitului, acvaculturii și managementului cinegetic. Aceste instrumente oferă baza juridică pentru controlul

exploatării resurselor biologice, însă aplicarea lor evidențiază, în anumite situații, necesitatea consolidării mecanismelor de monitorizare, a evaluării presiunilor asupra populațiilor și a actualizării cadrului normativ în raport cu obiectivele actuale de conservare a biodiversității.

În acest context, realizarea Obiectivului general B1.3 urmărește îmbunătățirea bazei de cunoștințe privind utilizarea economică a speciilor sălbatice, precum și consolidarea cadrului normativ și metodologic aplicabil acestui domeniu. Strategia națională prevede realizarea unei analize naționale privind principalele tipuri de exploatare a speciilor sălbatice cu valoare economică, presiunile asupra populațiilor și lacunele existente în reglementare, revizuirea cadrului normativ relevant pentru integrarea principiilor de utilizare durabilă și elaborarea unui ghid național de bune practici pentru recoltarea, utilizarea și valorificarea durabilă a acestor resurse.

Prin aceste măsuri, Strategia națională urmărește dezvoltarea unei abordări coerente și integrate a utilizării durabile a speciilor sălbatice, care să asigure echilibrul între valorificarea economică a resurselor biologice și conservarea pe termen lung a biodiversității și a serviciilor ecosistemice.

Obiectivul specifice pentru exploatarea durabilă a speciilor sălbatice cu valoare economică

- *B.1.3.1. Asigurarea utilizării durabile a speciilor sălbatice exploatare în scop economic.*

B1.4. Agricultură

Obiectivul B1.4 își propune asigurarea gestionării durabile a terenurilor agricole, cu respectarea simultană a obiectivelor privind conservarea biodiversității, securitatea alimentară, competitivitatea agriculturii și viabilitatea economică a exploatarea agricole, prin promovarea practicilor agricole adaptate protecției resurselor naturale și impactului schimbărilor climatice fără ca vreunul dintre aceste obiective să prevaleze necondiționat asupra celorlalte.

Agricultura României se caracterizează printr-o structură polarizată, cu un număr foarte mare de ferme mici, dintre care multe practică agricultura pe parcele mici de teren pentru consumul propriu. La acestea se adaugă câteva mii de ferme mari. România este țara cu cel mai mare număr de fermieri din UE, de aproape 3,5 milioane. Cu toate acestea, 90 % dintre ferme sunt mici, având mai puțin de 5 hectare. România este unul dintre cei mai mari producători de cereale din UE și cel mai mare producător de semințe de floarea-soarelui, miere și prune. Mediul natural din România se caracterizează, în general, printr-o stare bună de conservare a resurselor naturale de sol și apă, prin varietatea peisajelor tradiționale și o remarcabilă diversitate biologică. Cu toate acestea, riscul intensificării în zonele cu potențial agricol ridicat sau cel al abandonării activităților agricole în zone care se confruntă cu constrângeri naturale

sau cu alte constrângeri specifice, exercită o presiune ridicată asupra biodiversității și resurselor naturale de apă și sol. Este necesară încurajarea fermierilor pentru a deservi societatea ca întreg, prin continuarea practicării activităților agricole prietenoase cu mediul, promovarea practicilor agricole tradiționale, extensive, pe pajiști și a practicilor bazate pe o utilizare redusă a inputurilor, cu efecte benefice asupra mediului, pe pajiști și pe terenuri arabile (ex. culturi verzi, diversificarea culturilor).

În România, suprafața utilizată pentru agricultură constituie aproape 12,55 milioane de hectare (57% din suprafața totală a țării). Forța de muncă din România angajată în agricultură este de 23 % din, acesta fiind cel mai mare procent al persoanelor angajate în agricultură din UE. România este, de asemenea, una dintre țările cu cea mai mare pondere a fermierilor cu vârste de peste 65 de ani (44,3 %). În structura suprafeței agricole, ponderea terenului arabil (inclusiv sere și solarii) în anul 2024 a fost de 67,6%, ceea ce indică o creștere de 0,4 p.p. față de anul 2020, ponderea pășunilor și fânețelor a fost de 28,8% în scădere cu 0,3 p.p., iar suprafața culturilor permanente a avut o pondere de 2,6%, în scădere cu 0,1 p.p. Grădinile familiale cu o pondere de 1% au prezentat creștere nesemnificativă (INS, 2024).

Pe categorii de exploatații agricole, în anul 2023: suprafața agricolă utilizată ce a revenit în medie pe o exploatație agricolă fără personalitate juridică a fost de 2,74 ha, comparativ cu 2,73 ha în anul 2020, iar suprafața agricolă utilizată ce a revenit în medie pe o exploatație agricolă cu personalitate juridică a fost de 190,51 ha, comparativ cu 194,78 ha în anul 2020.

Planul Strategic (PAC 2023-2027) al României este în concordanță cu obiectivele Uniunii Europene privind protecția mediului și combaterea schimbărilor climatice, urmărind reducerea efectelor acestora, adaptarea la noile condiții climatice, promovarea dezvoltării durabile, utilizarea responsabilă a resurselor naturale (apă, sol și aer), precum și protejarea biodiversității și a peisajelor. Planul Strategic PAC 2023–2027 (PS PAC) al României a fost aprobat de Comisia Europeană prin Decizia C(2022) 8783/07.12.2022. În cadrul acestuia sunt incluse intervenții finanțate atât din FEAGA (Pilonul I), cât și din FEADR (Pilonul II), urmărind obiectivele de sprijin al veniturilor fermierilor, modernizarea sectorului agricol, consolidarea competitivității și protejarea mediului. Politica Agricolă Comună reprezintă unul dintre instrumentele sectoriale prin care, la nivelul Uniunii Europene, sunt sprijinite obiectivele de mediu, climă și biodiversitate, inclusiv cele prevăzute de Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030. Prin instrumente precum condiționalitatea, eco-schemele, măsurile de agro-mediu și climă, agricultura ecologică și plățile compensatorii, PAC poate contribui la menținerea elementelor de peisaj cu diversitate ridicată, reducerea presiunilor generate de pesticide și nutrienți, conservarea habitatelor agricole cu valoare naturală ridicată și promovarea practicilor agricole favorabile biodiversității. Prezenta Strategie națională valorifică această legătură la nivel strategic, fără a modifica sau substitui instrumentele de programare, implementare și finanțare aferente PAC.

Cerințele privind bunele condiții agricole și de mediu (GAEC) aplicabile în România sunt cele stabilite prin cadrul Politicii Agricole Comune la nivelul Uniunii Europene, prezenta Strategie națională neinstituind obligații naționale mai stricte decât acestea. Orice înăsprire ulterioară a cerințelor GAEC se realizează exclusiv în cadrul PAC, pe baza unui studiu de impact prealabil și cu menținerea derogărilor aplicabile fermelor mici. În acest cadru, fermierii aplică rotații durabile ale culturilor pe aceeași parcelă, mențin o acoperire minimă a solului în perioadele climatice critice pentru prevenirea eroziunii și lasă o parte din teren neutilizată în scopul conservării biodiversității, potrivit cerințelor GAEC/PAC aplicabile la momentul respectiv.

România direcționează aproximativ 25 % din fondurile destinate plăților directe către scheme ecologice, care oferă stimulente fermierilor ce adoptă practici ce depășesc cerințele legale sau uzuale în domeniul protecției mediului și al climei. De asemenea, 41 % din bugetul alocat dezvoltării rurale este destinat susținerii practicilor ecologice în zone cu valoare naturală ridicată, precum cele importante pentru habitatul păsărilor și fluturilor. Se estimează că, anual, aceste măsuri vor fi aplicate pe o suprafață de aproximativ 611 000 de hectare.

În 2021 a fost elaborată metodologia și calcularea plăților Natura 2000 din zonele agricole din ariile naturale protejate, conform restricțiilor din Planurile de management cu respectarea legislației europene cu privire la Politica Agricolă Comună. În total au fost analizate 257 de planuri de management pentru a se identifica măsurile restrictive adresate fermierilor. Au fost elaborate 27 de măsuri standardizate pentru care au fost stabilite calcule conform metodologia de calcul a plăților compensatorii necesare compensării fermierilor care desfășoară activități agricole în siturile Natura 2000. A fost identificat un număr de 28 de habitate și 110 specii din Directiva Habitare și din Directiva Păsări dependente de agricultură la nivelul formularelor standard aferente siturilor Natura 2000. Considerând că această activitate din strategia anterioară a avut o prioritate mare și este necesară în continuare să fie dezvoltată până în momentul în care este introdusă o măsură privind plățile Natura 2000.

Restricțiile instituite prin planurile de management ale siturilor Natura 2000 asupra terenurilor agricole nu sunt opozabile utilizatorilor acestor terenuri înainte de operaționalizarea și finanțarea efectivă a mecanismului de plăți compensatorii Natura 2000, pe baza celor 27 de măsuri standardizate deja elaborate. Introducerea măsurii privind plățile Natura 2000 constituie acțiune cu termen ferm de implementare în Planul Național de Acțiune (Anexa nr. II). În lipsa operaționalizării mecanismului de compensare, restricțiile respective nu produc efecte juridice asupra utilizatorilor de terenuri agricole.

România beneficiază, de asemenea, de programe UE precum LIFE și de parteneriate cu ONG-uri pentru a spori conservarea biodiversității în peisajele agricole. Proiectele se concentrează adesea pe reconcilierea agriculturii cu conservarea siturilor Natura 2000 și a altor ecosisteme cu valoare ridicată. Împreună, aceste eforturi creează o buclă de feedback în care politicile, știința și implicarea locală informează dezvoltarea sistemelor agricole care susțin biodiversitatea.

Eco-schemele (art. 31) din Pilonul I reprezintă un mijloc de stimulare a furnizării de bunuri publice prin intermediul aplicării unor practici agricole benefice pentru mediu și climă, prin urmare contribuie la menținerea sau îmbunătățirea condițiilor de mediu.. Stimularea se face prin acordarea unor plăți forfetare anuale, așa cum este cazul pentru eco-schemele privind practicile benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil și practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale).

Intervențiile de agro-mediu și climă și cele de conversie și menținere a agriculturii ecologice (art. 70) din Pilonul II își propun să continue eforturile din perioadele anterioare de programare, compensând fermierii pentru respectarea unor angajamente adaptate riguros la provocările la care se adresează aceste măsuri, cum sunt apa, solul, reducerea utilizării îngrășămintelor și a pesticidelor, bunăstarea animalelor, adaptarea și atenuarea schimbărilor climatice, conservarea biodiversității etc. Intervențiile de agro-mediu și climă sunt proiectate sub formă de pachete și variante, propunându-se mai multe tipuri de angajamente, adaptate la nevoile specifice locale prin modalitatea de selectare a zonelor eligibile și de proiectare a cerințelor aplicabile. Adaptarea la condițiile locale a intervențiilor de agro-mediu asigură un nivel de ambiție superior față de cel urmărit de eco-schemele Pilonului I, asigurând, în același timp, utilizarea eficientă a finanțării. Prin această abordare se asigură faptul că atât beneficiarii din Pilonul I, cât și cei din Pilonul II își vor îmbunătăți practicile agricole din punct de vedere al protejării mediului, putând opta pentru diferitele tipuri de angajamente cu niveluri de ambiție diferite, pentru a acoperi întreg spectrul de nevoi identificate pentru managementul durabil al resurselor naturale. De asemenea, pentru conservarea biodiversității se va continua implementarea prin PNS a unor angajamente destinate creșterii animalelor de fermă pentru rasele locale în pericol de abandon. Sprijinirea beneficiarilor în cadrul intervențiilor aferente art. 70 se face pe baza unor angajamente multianuale (5 ani) asumate în mod voluntar, prin acordarea unor plăți compensatorii anuale pentru cheltuielile suplimentare și pierderile de venituri care decurg din respectarea cerințelor specifice acelor angajamente. Între 2014 și 2020, 2021, 2022 a fost realizat Planul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR), instrument care implementează Politica Agricolă Comună (PAC). În această perioadă de programare, prin M.10 – Agromediu și climă au fost promovate pachete și variante ale pachetelor aferente pajiștilor permanente implementate în perioada de programare a PNDR 2014-2020. Au fost elaborate și 15 pachete noi de agro-mediu și climă în baza propunerii de Regulament (UE) privind Planurile Strategice (art. 70) pentru care este nevoie de aprobare oficială.

În scopul protecției biodiversității, prin legea cadru a protecției mediului sunt interzise orice activități de obținere, cultivare, depozitare, prelucrare, comercializare a organismelor vii modificate genetic, în ariile naturale protejate.

Orice măsură care limitează utilizarea terenurilor agricole sau reduce potențialul productiv al exploatațiilor se aplică numai cu instituirea unor mecanisme de compensare financiară integrală, calculate pe baza pierderii reale de venit și a costurilor suplimentare suportate de fermieri. Mecanismele de compensare se stabilesc în consultare cu organizațiile profesionale reprezentative și se operaționalizează înainte de aplicarea restricțiilor.

Măsurile prevăzute în cadrul prezentei strategii naționale care afectează activitatea agricolă vor fi precedate de o analiză de impact economic și social, elaborată în consultare cu organizațiile profesionale reprezentative ale fermierilor. Analiza va include evaluarea efectelor asupra producției, veniturilor, competitivității și ocupării forței de muncă în mediul rural.

Fermierii reprezintă parteneri esențiali în conservarea biodiversității, prin gestionarea durabilă a terenurilor agricole, menținerea habitatelor semi-naturale, aplicarea bunelor practici agricole și furnizarea de servicii eco-sistemice. Strategia națională recunoaște contribuția pozitivă a agriculturii extensive și tradiționale la menținerea peisajelor agricole cu valoare naturală ridicată.

Implementarea prezentei strategii naționale nu poate conduce la instituirea unor restricții suplimentare asupra activităților agricole decât printr-un act normativ adoptat cu consultarea organizațiilor profesionale reprezentative și pe baza unei analize de impact economic și social. Măsurile voluntare (eco-scheme, agro-mediu etc.) rămân principalele instrumente de promovare a practicilor favorabile biodiversității, conform regulamentelor integrate specifice Politicii Agricole Comune”

Agricultura ecologică este o metodă agricolă de producere a alimentelor utilizând substanțe și procese naturale. Comisia a stabilit pentru anul 2030 obiectivul ca 25 % din terenurile agricole din UE să fie cultivate ecologic – o creștere semnificativă față de nivelul de 10,5 % din 2022.

*În acest sens, un element central al obiectivului îl reprezintă **menținerea și dezvoltarea practicilor agricole extensive și a metodelor tradiționale de utilizare a terenurilor**, inclusiv prin sprijinirea viabilității speciilor, soiurilor și raselor locale care contribuie la conservarea ecosistemelor și a speciilor sălbatice. Conservarea raselor locale și a soiurilor autohtone are o importanță deosebită atât pentru diversitatea genetică agricolă, cât și pentru menținerea unor sisteme agricole adaptate condițiilor locale, reziliente și favorabile biodiversității. În acest scop, Strategia națională urmărește susținerea acestora prin scheme financiare, programe de conservare in situ și ex situ și integrarea lor în lanțuri scurte de aprovizionare.*

*În completare, obiectivul include și dimensiunea legată de **actualizarea Programului pentru Acvacultură și Pescuit**, pentru integrarea obiectivelor de conservare a biodiversității și a abordării ecosistemice. Deși această componentă are o specificitate proprie, ea este relevantă în contextul mai larg al politicilor sectoriale privind utilizarea resurselor biologice și susține necesitatea alinierii intervențiilor din acvacultură și pescuit la obiectivele de protecție a biodiversității și de utilizare durabilă a ecosistemelor acvatice.*

*O a doua direcție majoră a obiectivului vizează **diminuarea efectelor negative ale practicilor agricole intensive**. Aceasta presupune revizuirea și reglementarea practicilor agricole cu impact asupra biodiversității, în vederea reducerii utilizării substanțelor chimice, limitării degradării solului și menținerii elementelor de peisaj cu valoare ecologică. În mod concret, Strategia națională urmărește adoptarea de standarde și ghiduri tehnice care să susțină reducerea presiunilor generate de agricultura intensivă și să promoveze practici compatibile cu menținerea biodiversității în terenurile agricole.*

Agricultura ecologică reprezintă, de asemenea, o componentă importantă a tranziției către sisteme agricole mai favorabile biodiversității. Creșterea suprafeței utilizate pentru agricultura ecologică la peste 780.000 ha în 2024 indică un potențial semnificativ pentru consolidarea acestui segment, inclusiv prin aplicarea măsurilor prevăzute în Planul de Acțiune pentru Dezvoltarea Producției Ecologice. Practici precum diversificarea culturilor, menținerea pășunilor permanente și protejarea elementelor de peisaj contribuie în mod direct la menținerea condițiilor favorabile pentru biodiversitate și la reducerea presiunilor asupra mediului.

Prin urmare, Obiectivul B1.4 urmărește transformarea agriculturii într-un sector mai bine aliniat cu cerințele de conservare a biodiversității, prin sprijinirea practicilor agricole extensive și tradiționale, conservarea resurselor genetice agricole, adaptarea instrumentelor de sprijin financiar și de reglementare și reducerea impacturilor negative ale agriculturii intensive asupra habitatelor, speciilor și funcțiilor ecosistemice.

Obiectivele specifice pentru asigurarea managementului integrat al agriculturii

- *B.1.4.1. Menținerea și dezvoltarea practicilor agricole extensive și a metodelor tradiționale de utilizare a terenurilor ce asigură conservarea habitatelor semi-naturale, fără afectarea producției agricole, cu asigurarea compensărilor specifice pentru fermieri.*
- *B.1.4.2 Diminuarea efectelor negative ale practicilor agricole intensive, ținând cont de efectele impactului schimbărilor climatice asupra acestui sector economic, prin menținerea competitivității afacerilor agricole, asigurată de compensări specifice și de dezvoltarea de alternative tehnologice viabile, validate tehnic și economic anterior generalizării lor, și cu respectarea dreptului de proprietate, a principiului proporționalității și a securității alimentare.*

B1.5. Turismul

Obiectivul B.1.5 urmărește dezvoltarea turismului durabil în ariile naturale protejate, astfel încât activitățile turistice să contribuie la valorizarea responsabilă a patrimoniului natural, la susținerea economiilor locale și la finanțarea măsurilor de conservare, fără a afecta integritatea habitatelor, speciilor și peisajelor naturale. În acest sens, turismul este abordat ca un sector cu potențial economic important, dar care trebuie corelat în mod explicit cu obiectivele de conservare a biodiversității și cu capacitatea de suport ecologic a ariilor naturale protejate.

Turismul reprezintă unul dintre principalii factori de utilizare a teritoriului în zonele naturale cu valoare ridicată pentru biodiversitate, în special în Carpați, Delta Dunării, zona litorală și în alte destinații naturale cu atractivitate ridicată. O mare parte a activităților turistice are loc în interiorul ariilor naturale protejate sau în proximitatea acestora, ceea ce poate amplifica riscul de degradare a habitatelor și de perturbare a speciilor, în lipsa unor măsuri adecvate de planificare, monitorizare și control al presiunilor turistice. În ultimii ani, creșterea turismului intern și orientarea mai accentuată către destinații naturale au accentuat această presiune, în special în zonele cu habitate sensibile și infrastructură insuficientă pentru managementul vizitatorilor.

Impacturile asociate turismului se manifestă prin extinderea infrastructurii de cazare, agrement și acces, creșterea traficului și a activităților recreative în zone sensibile, degradarea traseelor și a vegetației, compactarea solului, perturbarea faunei și, în unele cazuri, prin accentuarea conflictelor om-faună sălbatică. În ariile naturale protejate, aceste presiuni se cumulează adesea cu alte activități antropice și cu efectele schimbărilor climatice, ceea ce impune o abordare mai riguroasă a dezvoltării turistice, bazată pe prevenție, limitarea impacturilor și management adaptativ.

*În același timp, turismul poate deveni un instrument important de susținere a conservării biodiversității, în special prin dezvoltarea ecoturismului și a modelelor de turism responsabil care valorifică resursele naturale fără a le degrada. În acest sens, obiectivul vizează **dezvoltarea și promovarea ecoturismului în ariile naturale protejate**, inclusiv prin extinderea rețelei naționale de destinații ecoturistice, creșterea implicării operatorilor locali în activități de ecoturism și promovarea unor produse turistice compatibile cu valorile naturale ale zonelor protejate.*

*O direcție esențială a obiectivului o reprezintă **dezvoltarea și implementarea schemelor de eco-etichetare și certificare pentru turism durabil**, astfel încât unitățile de cazare, destinațiile și operatorii turistici activi în sau în vecinătatea ariilor naturale protejate să adopte standarde de turism responsabil. Aceste standarde trebuie să includă, între altele, măsuri de reducere a impactului asupra mediului, respectarea codurilor de conduită, formarea personalului și integrarea unor măsuri concrete de conservare. În acest mod, ecoturismul și eco-etichetarea devin nu doar instrumente de promovare, ci și mecanisme de creștere a calității managementului turistic în zonele naturale sensibile.*

Totodată, obiectivul urmărește **implementarea sistemelor de management al vizitatorilor bazate pe evaluarea capacității de suport ecologic**, în special în ariile naturale protejate cu presiune turistică ridicată. Aceasta presupune stabilirea capacității de suport pentru trasee și atracții sensibile, monitorizarea fluxurilor de vizitatori, introducerea sistemelor de acces controlat acolo unde este necesar și aplicarea unor măsuri de limitare și redistribuire a presiunilor turistice. O astfel de abordare este necesară pentru prevenirea degradării habitatelor și pentru integrarea efectivă a obiectivelor de conservare în managementul turismului.

În completare, Strategia națională vizează **dezvoltarea mecanismelor economice și a infrastructurii pentru turism durabil în ariile naturale protejate**, astfel încât veniturile generate de activitățile turistice să contribuie într-o măsură mai mare la conservarea și managementul acestor zone. În acest sens, pot fi avute în vedere instrumente financiare de susținere compatibile cu cadrul legal aplicabil. De asemenea, dezvoltarea infrastructurii turistice noi trebuie condiționată de respectarea principiilor infrastructurii turistice durabile și de corelarea strictă cu planurile de management ale ariilor naturale protejate.

Realizarea acestui obiectiv presupune, totodată, o mai bună corelare între politicile sectoriale din turism și cerințele de conservare a biodiversității. Deși strategiile naționale recente privind turismul și ecoturismul promovează concepte precum turismul sustenabil, infrastructura verde și valorificarea responsabilă a patrimoniului natural, integrarea lor efectivă în investiții, în managementul vizitatorilor și în mecanismele de finanțare rămâne insuficient dezvoltată. În acest context, Strategia națională urmărește transformarea turismului într-un sector mai bine aliniat cu obiectivele de conservare, prin întărirea instrumentelor de planificare, certificare, monitorizare și finanțare.

Dezvoltarea turismului durabil în ariile naturale protejate trebuie să implice activ autoritățile publice, administratorii ariilor protejate, operatorii turistici și comunitățile locale, astfel încât beneficiile economice generate să susțină pe termen lung calitatea mediului natural și atractivitatea destinațiilor. Prin urmare, Obiectivul B.1.5 urmărește nu doar reducerea impacturilor negative ale turismului asupra biodiversității, ci și crearea unui model de dezvoltare turistică în care conservarea naturii devine parte integrantă a valorii economice și sociale a destinațiilor naturale.

Obiectivul specific pentru turism

- B.1.5.1. Dezvoltarea turismului durabil în ariile naturale protejate.

B1.6. Transport, energie și exploatarea resurselor neregenerabile

Obiectivul B.1.6 urmărește integrarea biodiversității în politicile și proiectele de dezvoltare din sectoarele transport, energie și exploatarea resurselor neregenerabile, precum și reducerea impactului acestora asupra habitatelor, speciilor și conectivității ecologice. Măsurile menționate nu afecteze politicile și proiectele de dezvoltare din sectoarele transport, energie și exploatarea resurselor neregenerabile, de interes public

național sau cele care asigură comunităților accesul la serviciile publice de bază, astfel cum sunt definite de legislația în vigoare.

Aceste sectoare se numără printre factori de fragmentare a peisajului, de pierdere și degradare a habitatelor și de alterare a funcționării ecosistemelor, în special în contextul în care infrastructurile și proiectele de dezvoltare se suprapun frecvent cu arii naturale protejate, coridoare ecologice și zone cu sensibilitate ecologică ridicată. Totodată, este de o importanță strategică dezvoltarea sectoarelor energie și transport, motiv pentru care, deciziile de dezvoltare a acestor proiecte trebuie fundamentate pe analize temeinic efectuate, prin consultarea activă a tuturor factorilor cointeresați, a autorităților publice, a administratorilor ariilor protejate, precum și a comunităților locale. Totodată, se impune analizarea oportunității pentru dezvoltarea proiectelor hidroenergetice strategice ori a proiectelor care au ca obiectiv unic apărarea și securitatea națională ori reacția la situații de urgență, precum și proiectele care contribuie la aceste obiective, prin cooperarea între MMAP și alte autorități publice centrale cu atribuții sectoriale relevante.

În România, extinderea rețelelor de transport, dezvoltarea infrastructurii energetice și exploatarea resurselor neregenerabile generează presiuni asupra biodiversității. Drumurile, autostrăzile și căile ferate pot fragmenta habitatele și pot afecta mobilitatea speciilor; pot crește mortalitatea prin coliziune și pot favoriza apariția unor efecte asupra ecosistemelor. Infrastructurile energetice, inclusiv hidrocentralele, liniile electrice, proiectele eoliene și alte investiții asociate tranziției energetice, pot afecta atât ecosistemele terestre, cât și pe cele acvatice, prin pierderea de habitat, alterarea regimurilor hidrologice, perturbarea migrației speciilor și creșterea presiunilor asupra unor zone deja vulnerabile. Exploatarea miniere și alte activități de extracție pot contribui la rândul lor, la transformarea peisajului și la degradarea resurselor de apă și sol. Cu toate acestea, România a făcut pași importanți în ultimii ani prin adaptare infrastructurii de transport și a tehnologiilor de exploatare a resurselor la cerințele ecologice ale speciilor; studiile de mediu propunând măsuri concrete de protejare a biodiversității de la amenajarea de scări de pești și canale de bypass până la construirea de ecoducte și viaducte pentru asigurarea conectivității habitatelor speciilor de interes comunitar.

Desemnarea de noi situri Natura 2000 și desemnarea zonelor prioritare pentru biodiversitate va avea la baza o analiză aprofundată a teritoriului național și a infrastructurii rutiere propusă și existentă, iar desemnarea coridoarelor ecologice se realiza numai în baza unor studii de teren realizate efectiv și actualizate, ținând cont și de prioritățile de infrastructură ale României.

Totodată, este recunoscut rolul strategic al resurselor minerale pentru infrastructură, industrie și obiectivele de tranziție verde, în contextul în care unele materii prime critice sunt esențiale pentru tehnologiile de energie regenerabilă și pentru economia cu emisii

reduse de carbon. Din această perspectivă, obiectivul nu urmărește blocarea activităților extractive, ci asigurarea că acestea se desfășoară cu respectarea cerințelor de conservare a biodiversității, prin evaluări riguroase de impact, aplicarea ierarhiei de atenuare - evitare, minimizare, compensare - și integrarea obiectivelor de mediu în planificarea sectorială.

Una dintre provocările majore pentru perioada următoare este alinierea obiectivelor de dezvoltare și de tranziție energetică cu cele de conservare a biodiversității. În acest context, dezvoltarea energiilor regenerabile și a altor investiții strategice nu poate fi abordată exclusiv prin prisma decarbonizării sau a securității energetice, ci trebuie corelată cu o planificare spațială și sectorială. Aceasta presupune aplicarea consecventă a principiului ierarhiei măsurilor de mitigare – evitare, minimizare, restaurare și compensare – precum și întărirea utilizării procedurilor SEA, EIA și evaluare adecvată în tratarea efectelor.

Se remarcă faptul că în ultimii ani România a identificat soluții viabile pentru integrarea obiectivelor energetice (construcția de hidrocentrale) în obiectivele de conservare a biodiversității, astfel conducând la aprobarea unor proiecte strategice din domeniul energie cu implementarea unor măsuri de conservare a biodiversității și menținerea structurii habitatelor acvatice.

O a doua direcție esențială vizează **elaborarea și adoptarea unui cadru normativ unitar privind circulația vehiculelor off-road în ariile naturale și în zonele sensibile din punct de vedere ecologic**. În prezent, circulația vehiculelor de teren, a motocicletelor, a vehiculelor acvatice și a celor utilizate pe zăpadă este reglementată fragmentar, fără un cadru național coerent construit explicit din perspectiva conservării biodiversității. Având în vedere presiunile tot mai mari generate de utilizările recreaționale în habitate sensibile, este necesară introducerea unor reguli clare, aplicabile în special în ariile naturale protejate și în zonele cu presiune recreațională ridicată.

Totodată, obiectivul urmărește **realizarea unui studiu național pentru identificarea și cartografierea zonelor în care dezvoltarea hidrocentralelor, inclusiv a microhidrocentralelor, este incompatibilă cu obiectivele de conservare a biodiversității, cu excepția celor în construcție sau aprobate prin diferite strategii/planuri naționale**. Un astfel de instrument este necesar pentru fundamentarea mai riguroasă a proceselor de planificare teritorială și energetică și pentru integrarea rezultatelor în procedurile SEA/EIA și în procesul de avizare. În special în cazul ecosistemelor acvatice și riverane, unde conectivitatea longitudinală și regimul natural al cursurilor de apă sunt esențiale pentru menținerea stării de conservare, o asemenea cartografiere reprezintă o condiție importantă pentru prevenirea unor impacturi ireversibile. Totodată, acest studiu va avea ca bază de documentare măsurile/elementele identificate în cadrul procedurilor EIM derulate până la momentul actual pe teritoriul țării care au făcut posibilă amenajarea/construirea hidrocentralelor

cu respectarea obiectivelor specifice de conservare și menținerea/îmbunătățirea Țintelor și parametrilor din cadrul Obiectivelor specifice de conservare.

În implementarea Strategiei Naționale și a Planului de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității 2026-2030, autoritățile publice competente recunosc și iau în considerare contribuția pozitivă a proiectelor de producție și stocare a energiei din surse regenerabile la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și la combaterea schimbărilor climatice ca factor principal de degradare a ecosistemelor. Procesele de evaluare a mediului, de delimitare sau extindere a ariilor naturale protejate vor asigura un echilibru proporțional între cerințele de conservare a biodiversității și interesul public major reprezentat de tranziția energetică, securitatea energetică națională și dezvoltarea surselor regenerabile de energie.

În implementarea Strategiei Naționale și a Planului de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității 2026-2030, identificarea, desemnarea și extinderea noilor arii naturale protejate se realizează exclusiv pe baza unor metodologii și criterii științifice și socio-economice clare, transparente și obiective, aprobate prin ordin al autorității publice centrale pentru protecția mediului, cu consultarea obligatorie a autorităților sectoriale relevante, a operatorilor de infrastructură strategică și cu asigurarea corelării cu utilizările economico-sociale existente ale teritoriului.

Realizarea obiectivului presupune o cooperare intersectorială strânsă între autoritățile de mediu, cele responsabile de energie, transport și resurse minerale, precum și utilizarea mai eficientă a datelor privind coridoarele ecologice, ariile protejate și zonele cu sensibilitate ecologică. Prin urmare, Obiectivul B.1.6 urmărește trecerea de la o abordare reactivă la un cadru mai strategic și preventiv, fără blocarea proiectelor strategice.

Obiectivul specific pentru transport, energie și exploatarea resurselor neregenerabile

- *B.1.6.1. Integrarea biodiversității în politicile și proiectele de dezvoltare din sectoarele transport, energie și exploatarea resurselor neregenerabile, precum și reducerea impactului acestora asupra habitatelor și conectivității ecologice.*

Obiectivul general B2. CONTROLUL SPECIILOR INVAZIVE

Convenția privind Diversitatea Biologică (CDB) definește o specie alogenă invazivă ca fiind „o specie a cărei introducere și/sau răspândire amenință diversitatea biologică”. Această definiție constituie cadrul de referință pentru politicile internaționale și naționale privind prevenirea, controlul și managementul speciilor străine invazive.

Principalele căi de introducere și răspândire a speciilor alogene invazive sunt asociate, direct sau indirect, cu activitățile antropice. Extinderea rapidă a comerțului internațional și intensificarea activităților de transport au crescut semnificativ riscul introducerii acestor specii pe teritoriul României. Totodată, presiunile exercitate asupra mediului, precum abandonarea terenurilor agricole, utilizarea intensivă a

pășunilor, defrișările, precum și degradarea progresivă a habitatelor naturale și seminaturale, creează condiții favorabile instalării și expansiunii speciilor invazive.

La nivel teritorial, infrastructura de transport, în special rețelele rutiere și feroviare, reprezintă importante căi de dispersie pentru speciile invazive. Dintre elementele naturale, zonele aluviale sunt deosebit de vulnerabile, datorită caracterului lor linear și expunerii la perturbări naturale, precum fluctuații ale nivelului apei sau antropice - amenajări hidrotehnice, activități agricole, depozite de deșeuri, facilitând astfel răspândirea acestor specii.

Prima centralizare amplă a datelor privind speciile alogene invazive la nivel european a fost realizată în cadrul proiectului EU FP6 DAISIE (Delivering Alien Invasive Species Inventories for Europe). Această inițiativă a inclus o listă alfabetică a celor 100 de specii invazive cu cel mai mare impact, însoțită de hărți detaliate ale distribuției acestora. La nivel european, proiectul a identificat 10.822 de specii alogene care afectează ecosistemele terestre, acvatice și marine, baza de date fiind actualizată permanent de o rețea internațională formată din 1.657 de experți.

Controlul și managementul eficient al speciilor alogene invazive necesită implementarea unor strategii și programe coordonate, atât la nivel internațional, cât și național. În acest sens, Global Invasive Species Programme (GISP) promovează cooperarea interregională și furnizează orientări strategice, prin elaborarea Strategiei Globale privind Speciile Străine Invazive (Global Strategy on Invasive Alien Species) și a unui set de instrumente de bune practici pentru prevenirea și managementul speciilor invazive (Toolkit of Best Prevention and Management Practices).

La nivel internațional, Convenția privind Diversitatea Biologică, prin art. 8 lit. h), obligă părțile semnatare să prevină introducerea speciilor invazive, să le controleze și, acolo unde este posibil, să le eradichez, atunci când acestea au un impact major asupra ecosistemelor, habitatelor sau speciilor indigene. În anul 2002, Conferința Părților CDB a adoptat o decizie și un set de principii directoare care solicită tratarea cu prioritate a problematicii speciilor străine invazive și elaborarea de strategii și planuri de acțiune naționale și regionale, în vederea transpunerii principiilor CDB în politici publice concrete.

În România, studiile indică existența unui inventar de 671 de specii de plante exotice, dintre care 112 specii sunt considerate invazive, datorită capacității ridicate de dispersie și a impactului semnificativ asupra biodiversității, economiei și sănătății umane. La nivel național, au fost realizate mai multe programe de cercetare relevante, printre care Sistemul de Monitorizare și Detectare Rapidă a Speciilor Invazive (Proiect CNCSIS 33379/2004) și Identificarea plantelor străine invazive și potențial invazive din România și evaluarea impactului asupra habitatelor naturale și seminaturale (Proiect CNCSIS 1107/33379/2004), care au furnizat o bază științifică importantă pentru dezvoltarea măsurilor de prevenire și control.

În ceea ce privește cadrul legislativ, reglementarea speciilor alogene invazive în România se află încă într-un stadiu incipient. Cu toate acestea, existența unor angajamente internaționale ratificate și a unor reglementări interne oferă premisele integrării fenomenului invaziei biologice într-un cadru legislativ adecvat. Un pas important în acest sens a fost realizat prin adoptarea Ordinului ministrului mediului nr. 979/2009, privind introducerea speciilor alohtone, intervențiile asupra speciilor invazive și reintroducerea speciilor indigene prevăzute în anexele nr. 4A și 4B la OUG nr. 57/2007, cu modificările și completările ulterioare.

În perioada 2018-2022, România a realizat un progres semnificativ în domeniul controlului speciilor alogene invazive, prin implementarea proiectului „Managementul adecvat al speciilor invazive din România, în conformitate cu Regulamentul (UE) 1143/2014”, finanțat prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020. Proiectul a avut ca obiectiv principal crearea instrumentelor științifice și administrative necesare pentru prevenirea, depistarea timpurie și managementul eficient al speciilor alogene invazive, în concordanță cu obligațiile asumate de România la nivelul Uniunii Europene.

Prin intermediul acestui proiect au fost elaborate liste naționale de specii alogene invazive și potențial invazive, pentru principalele grupe taxonomice (plante, nevertebrate, vertebrate terestre și acvatice), precum și protocoale standardizate de inventariere, cartare și monitorizare a distribuției acestora la nivel național. Aceste instrumente reprezintă o bază științifică solidă pentru fundamentarea deciziilor de management și pentru implementarea coerentă a măsurilor de control și prevenire a răspândirii speciilor invazive.

Un rezultat major al proiectului POIM îl constituie elaborarea și adoptarea Planului Național de Acțiune pentru abordarea căilor de introducere prioritare a speciilor alogene invazive din România, aprobat prin Ordinul ministrului mediului nr. 3008/2022 și publicat în Monitorul Oficial. Acest document strategic stabilește măsuri concrete pentru prevenirea introducerii neintenționate a speciilor invazive, depistarea timpurie și intervenția rapidă, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 1143/2014.

Planul Național de Acțiune vizează, în special, căile prioritare de introducere asociate transportului, comerțului, activităților economice și infrastructurii, oferind un cadru operațional pentru coordonarea acțiunilor între autoritățile publice, administratorii ariilor naturale protejate și alți actori relevanți. Prin adoptarea acestui plan, România dispune pentru prima dată de un instrument național integrat care transpune în practică cerințele europene privind gestionarea riscurilor asociate speciilor alogene invazive.

Implementarea proiectului POIM a contribuit în mod direct la alinierea României la cerințele Regulamentului (UE) 1143/2014, care impune statelor membre obligații clare privind prevenirea introducerii, depistarea timpurie, eradicarea rapidă și managementul speciilor alogene invazive de interes pentru Uniune și de interes național. În acest sens, au fost elaborate documentații tehnice pentru prioritizarea

speciilor invazive, identificarea căilor de introducere și fundamentarea propunerilor de includere a unor specii pe Lista Uniunii.

De asemenea, proiectul a furnizat liste de urmărire pentru speciile invazive relevante în ariile naturale protejate, inclusiv pentru parcuri naționale și Rezervația Biosferei Delta Dunării, facilitând integrarea problematicii speciilor invazive în managementul siturilor Natura 2000 și în alte instrumente de planificare a conservării biodiversității.

Rezultatele obținute prin proiectul POIM marchează finalizarea unei etape esențiale de cunoaștere, caracterizată prin inventariere, cartare, evaluarea impactului și prioritizarea speciilor alogene invazive. Obiectivul general B2 din cadrul Strategiei Naționale pentru Biodiversitate vizează etapa următoare, respectiv implementarea efectivă a măsurilor de prevenire, control, limitare și, acolo unde este posibil, eradicare a speciilor invazive, utilizând instrumentele dezvoltate anterior.

Această tranziție presupune integrarea sistematică a rezultatelor proiectului POIM în politicile sectoriale relevante (transport, agricultură, silvicultură, gestionarea apelor), în activitatea autorităților de control și în managementul ariilor naturale protejate, precum și asigurarea coordonării interinstituționale necesare pentru aplicarea coerentă a măsurilor stabilite.

În pofida progreselor realizate, persistă o serie de lacune structurale care justifică includerea și consolidarea Obiectivului general B2 în noua strategie națională. Printre acestea se numără implementarea neuniformă a măsurilor la nivel local, capacitatea instituțională variabilă a autorităților responsabile, precum și lipsa unui mecanism de finanțare recurent dedicat controlului speciilor alogene invazive după finalizarea proiectului POIM.

În plus, integrarea completă a rezultatelor obținute în cadrul proiectului POIM în legislația secundară, procedurile administrative curente și practicile de management rămâne incompletă, ceea ce limitează eficiența intervențiilor pe termen lung. În acest context, Obiectivul Național B2 oferă cadrul strategic necesar pentru asigurarea continuității, coerenței și eficienței măsurilor de control al speciilor invazive, în concordanță cu angajamentele europene și internaționale ale României.

*Obiectivul general B2 urmărește consolidarea eforturilor de prevenire, detectare timpurie și control al speciilor alogene invazive, în conformitate cu cerințele Regulamentului (UE) 1143/2014 și cu Ținta 6 din Cadrul Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal, care solicită statelor să reducă semnificativ introducerea și impactul speciilor invazive până în 2030. Primul obiectiv specific (B.2.1) vizează **reducerea riscului de introducere și stabilire, printr-un întreg ansamblu de mecanisme instituționale**: operaționalizarea și utilizarea permanentă a registrului național și a bazei de date privind speciile alogene invazive și potențial invazive; instituirea unui mecanism național de raportare și avertizare timpurie pentru taxonii cu potențial invaziv ridicat utilizați ca animale de companie; monitorizarea sistematică a speciilor invazive în habitate vulnerabile, arii naturale protejate și ecosisteme acvatice*

afectate de introduceri asociate activităților economice; precum și integrarea acestor mecanisme în activitatea curentă a autorităților competente și a administratorilor ariilor naturale protejate. Al doilea obiectiv specific (B.2.2) se concentrează pe **evaluarea și gestionarea riscurilor, prin realizarea periodică a evaluărilor de risc asupra speciilor și habitatelor autohtone**, prioritizarea acțiunilor de management și actualizarea listelor naționale și a cadrului normativ în funcție de evoluția presiunilor și a introducerilor de noi specii. Cel de-al treilea obiectiv specific (B.2.3) urmărește **managementul eficient al căilor de introducere și răspândire, prin implementarea și monitorizarea planurilor de management pentru căile cu risc ridicat și prin integrarea obligatorie a gestionării speciilor invazive în politicile sectoriale relevante, precum transporturile, comerțul, acvacultura, infrastructura și utilizarea terenurilor**. Împreună, aceste acțiuni asigură un cadru strategic robust și coerent, menit să reducă semnificativ riscurile și impactul speciilor alogene invazive asupra biodiversității și serviciilor ecosistemice, contribuind direct la obiectivele europene și globale privind stoparea pierderii biodiversității.

Obiective specifice pentru controlul speciilor invazive

- B.2.1. Reducerea riscului de introducere și stabilire a speciilor alogene invazive prin consolidarea sistemului național de evidență, monitorizare și avertizare timpurie
- B.2.2. Evaluarea și gestionarea riscurilor asociate speciilor alogene invazive, în vederea reducerii impactului acestora asupra biodiversității autohtone
- B.2.3. Managementul eficient al căilor de introducere și răspândire a speciilor alogene invazive cu risc ridicat

Obiectivul general B3. SUSTINEREA ȘI PROMOVAREA CUNOȘTINȚELOR, INOVAȚIILOR ȘI PRACTICILOR TRADIȚIONALE

În cadrul Convenției privind Diversitatea Biologică (CBD), recunoașterea și valorificarea cunoștințelor, inovațiilor și practicilor tradiționale ale comunităților locale și indigene sunt consacrate prin art. 8 lit. j), care subliniază rolul acestora în conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității. Dezbaterile privind implementarea acestui articol au fost inițiate încă de la COP3, iar ulterior au evoluat către integrarea dimensiunii socio-economice și a împărțirii echitabile a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice și a cunoștințelor asociate.

Un moment de referință în acest proces l-a constituit adoptarea, la COP6, a Recomandărilor de la Bonn privind accesul la resursele genetice și împărțirea beneficiilor (Access and Benefit-Sharing – ABS), care au clarificat principiile referitoare la utilizarea responsabilă a resurselor biologice și la protejarea drepturilor comunităților deținătoare de cunoștințe tradiționale. Aceste principii sunt relevante și în contextul actual, în care consumul durabil și reducerea risipei reprezintă direcții prioritare la nivel global.

În acest cadru, proprietatea intelectuală, privită atât prin prisma proprietății industriale, cât și a drepturilor de autor și drepturilor conexe, reprezintă un instrument important pentru protejarea produselor intelectuale rezultate din cunoașterea tradițională și pentru stimularea inovării. Protecția drepturilor de proprietate intelectuală contribuie nu doar la recunoașterea valorii economice și culturale a acestor cunoștințe, ci și la crearea unor modele de producție și consum responsabile, care pot reduce presiunea asupra resurselor naturale. Strategiile naționale în domeniul proprietății intelectuale au evidențiat, în acest sens, necesitatea promovării folclorului și patrimoniului cultural național, inclusiv a produselor și practicilor tradiționale, ca elemente ale dezvoltării durabile.

La nivel internațional, lucrările Comitetului Interguvernamental privind Proprietatea Intelectuală a Resurselor Genetice, Cunoașterea Tradițională și Folclorul, inclusiv cele desfășurate în cadrul sesiunii din 2016, au contribuit la clarificarea unor aspecte esențiale legate de dreptul la cultură, dreptul la proprietate, autodeterminare și mecanismele de protecție a cunoștințelor tradiționale. Aceste dezbateri au evidențiat legătura directă dintre protejarea cunoștințelor tradiționale și promovarea unor modele de consum care valorizează produsele locale, diversitatea biologică și culturală și reduc dependența de sisteme intensive, cu amprentă ecologică ridicată.

În România, deși prevederile art. 8 lit. j) nu au fost implementate ca un cadru distinct, anumite elemente ale cunoașterii tradiționale, în special cele legate de alimentație și produse locale, sunt reflectate în legislația națională, prin acte normative privind atestarea produselor tradiționale. Aceste reglementări contribuie la menținerea unor practici locale și la promovarea produselor cu valoare culturală și identitară, însă nu abordează în mod explicit protecția cunoștințelor tradiționale ca patrimoniu viu și nici legătura acestora cu utilizarea durabilă a biodiversității și cu reducerea risipei.

Cu toate acestea, societatea românească contemporană păstrează un capital important de cunoștințe și practici tradiționale, transmise intergenerațional, care constituie fundamentul unor domenii moderne precum agricultura durabilă, zootehnia extensivă, utilizarea plantelor medicinale, alimentația tradițională, ecologia aplicată și conservarea peisajelor culturale. Valorificarea acestor cunoștințe în cadrul Obiectivului general B3 poate contribui direct la promovarea consumului durabil, la reducerea risipei alimentare și a presiunii asupra resurselor naturale, în deplină concordanță cu Ținta 16 din Cadrul Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal.

*În acest context, Obiectivul general B3 urmărește protejarea, valorificarea și integrarea cunoștințelor, inovațiilor și practicilor tradiționale asociate biodiversității, recunoscând rolul esențial al comunităților locale și al patrimoniului cultural în utilizarea durabilă a resurselor naturale, în conformitate cu principiile Cadrului Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal. Primul obiectiv specific (B.3.1) vizează **protejarea și promovarea echitabilă** a acestor cunoștințe prin elaborarea unui cadru național coerent pentru recunoașterea, documentarea și protejarea practicilor tradiționale relevante pentru conservarea biodiversității și funcționarea ecosistemelor.*

*Această componentă presupune instituirea unor mecanisme clare de inventariere, arhivare și transmitere intergenerațională, cu respectarea drepturilor comunităților care generează și mențin aceste cunoștințe. Al doilea obiectiv specific (B.3.2) urmărește **integrarea și promovarea cunoștințelor tradiționale ca soluții practice** pentru modele de producție și consum durabile, prin includerea acestora în politici sectoriale relevante — agricultură, alimentație, educație, dezvoltare rurală — și prin stimularea utilizării lor în conservarea, procesarea și valorificarea resurselor biologice. Aceste măsuri contribuie la reducerea risipei, diminuarea amprente de mediu și întărirea rezilienței socio-ecologice, consolidând rolul comunităților locale ca parteneri activi în conservarea biodiversității și promovând o conectare armonioasă între patrimoniul cultural și protecția naturii*

Obiectivele specifice pentru asigurarea promovării practicilor, inovațiilor și cunoștințelor tradiționale

- *B3.1. Protejarea și valorificarea echitabilă a cunoștințelor, inovațiilor și practicilor tradiționale asociate biodiversității*
- *B3.2. Integrarea și promovarea cunoștințelor și practicilor tradiționale ca soluții pentru producție și consum durabile*

Direcția de acțiune C: Beneficiile din utilizarea resurselor genetice sunt împărțite în mod echitabil și durabil, inclusiv cele rezultate din informațiile genetice digitale (DSI).

Direcția de acțiune C vizează asigurarea unui cadru funcțional și echitabil pentru accesul la resursele genetice și pentru împărțirea beneficiilor rezultate din utilizarea acestora, inclusiv a celor asociate informațiilor genetice digitale (Digital Sequence Information – DSI). Acest scop reflectă unul dintre cele trei obiective fundamentale ale Convenției privind Diversitatea Biologică și urmărește consolidarea legăturii dintre conservarea biodiversității, utilizarea durabilă a resurselor biologice și distribuirea corectă a beneficiilor generate de valorificarea acestora.

Implementarea Direcției de acțiune C presupune dezvoltarea și aplicarea unor mecanisme juridice, administrative și instituționale clare, care să reglementeze accesul la resursele genetice, să asigure trasabilitatea utilizării acestora și să permită împărțirea echitabilă a beneficiilor, inclusiv prin transfer de tehnologii, consolidarea capacităților și contribuții financiare. În contextul evoluțiilor recente la nivel internațional, Direcția de acțiune C integrează și dimensiunea emergentă a informațiilor genetice digitale, recunoscând necesitatea participării României la mecanismul multilateral privind DSI, în conformitate cu deciziile adoptate în cadrul Cadrului Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal.

Prin Obiectivul general C1, Strategia națională urmărește consolidarea regimului național ABS, asigurarea conformității cu Protocolul de la Nagoya și cu obligațiile de raportare stabilite la nivelul CBD, precum și dezvoltarea unor instrumente de

monitorizare adecvate, aliniate cadrului global de indicatori. Realizarea acestui scop contribuie atât la respectarea angajamentelor internaționale asumate de România, cât și la crearea unui cadru predictibil și transparent pentru cercetare, inovare și utilizarea responsabilă a resurselor genetice, în beneficiul societății și al conservării biodiversității pe termen lung.

Obiectivul general C1. ACCESUL LA RESURSE GENETICE ȘI ÎMPĂRȚIREA ECHITABILĂ A BENEFICIILOR CE DECURG DIN UTILIZAREA ACESTORA (ABS)

Acest obiectiv corespunde celui de-al treilea obiectiv fundamental al Convenției privind Diversitatea Biologică (CBD), ratificată de România, și vizează asigurarea împărțirii corecte și echitabile a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice, inclusiv prin accesul corespunzător la aceste resurse, prin transferul adecvat de tehnologii relevante și prin asigurarea unui cadru instituțional, legislativ și financiar corespunzător. Regimul accesului la resurse genetice și al împărțirii beneficiilor (Access and Benefit-Sharing – ABS) are rolul de a garanta că utilizarea resurselor genetice și a cunoștințelor tradiționale asociate acestora se realizează în condiții de legalitate, transparență și echitate, cu respectarea drepturilor statelor furnizoare și a obiectivelor de conservare și utilizare durabilă a biodiversității.

*Un reper important în dezvoltarea acestui regim îl reprezintă **Linile directoare de la Bonn** privind accesul la resurse genetice și împărțirea echitabilă a beneficiilor rezultate din utilizarea acestora, adoptate în cadrul celei de-a șasea Conferințe a Părților la CBD (COP 6, Haga, 2002). Acestea au constituit un instrument de orientare pentru elaborarea strategiilor și măsurilor naționale privind ABS, oferind recomandări privind etapele administrative și legislative necesare, precum și elemente utile pentru negocierea condițiilor de acces și a acordurilor privind împărțirea beneficiilor.*

*Cadrul juridic internațional obligatoriu pentru implementarea efectivă a acestui obiectiv a fost consolidat prin **Protocolul de la Nagoya privind accesul la resurse genetice și împărțirea corectă și echitabilă a beneficiilor rezultate din utilizarea acestora**, adoptat în cadrul celei de-a zecea Conferințe a Părților la CBD (COP 10, Nagoya, 2010) și intrat în vigoare la nivel internațional în anul 2014. Pentru România, Protocolul a fost ratificat prin **Legea nr. 36/2019**, intrând în vigoare la nivel național la data de **20 august 2019**. Astfel, România și-a asumat în mod formal obligația de a dezvolta și aplica cadrul instituțional și legislativ necesar implementării regimului internațional ABS.*

*Protocolul de la Nagoya este implementat la nivelul Uniunii Europene prin **Regulamentul (UE) 511/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 privind măsurile de conformitate pentru utilizatorii Protocolului de la Nagoya**, precum și prin **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/1866 al Comisiei**, care stabilește normele de aplicare referitoare la registrul colecțiilor,*

monitorizarea conformității utilizatorilor și bunele practici. Acest cadru european este esențial pentru funcționarea regimului ABS în statele membre, inclusiv în România, întrucât stabilește obligațiile de diligență necesară pentru utilizatori, cerințele de trasabilitate și raportare, precum și mecanismele de control și verificare a conformității.

În raport cu **Cadrul Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal**, obiectivul privind accesul la resurse genetice și împărțirea echitabilă a beneficiilor contribuie direct la **Direcția de acțiune C**, referitor la împărțirea echitabilă și durabilă a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice, inclusiv a celor asociate informațiilor secvențiale digitale (DSI), și susține în mod direct **Ținta 13**, privind accesul și partajarea echitabilă a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice și a DSI. În acest context, consolidarea cadrului național ABS, participarea la mecanismele internaționale și europene relevante și dezvoltarea unor instrumente adecvate de monitorizare și raportare reprezintă componente esențiale ale implementării Strategiei naționale.

În prezent, România a depășit faza de planificare și dispune de un sistem funcțional pentru aplicarea regimului ABS. Au fost desemnate autoritățile responsabile, respectiv **Punctul Național de Contact (NFP)** – Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, **Autoritatea Națională Competentă (CNA)** – Agenția Națională pentru Mediu și Arie Protejate (ANMAP), precum și autoritatea de control și monitorizare – **Garda Națională de Mediu**. Au fost dezvoltate principalele instrumente de lucru, inclusiv platforma dedicată pentru gestionarea cererilor de acces la resurse genetice și la cunoștințele tradiționale asociate, iar prin **Ordinul ministrului mediului nr. 828/2023** au fost aprobate Ghidul general și Ghidul practic privind implementarea Protocolului de la Nagoya, care oferă orientări pentru utilizatori, cercetători, instituții și operatori economici.

Aplicarea efectivă a regimului ABS presupune nu doar existența unui cadru normativ și instituțional, ci și funcționarea corespunzătoare a mecanismelor de autorizare, monitorizare, control și raportare. În acest sens, este necesară asigurarea unei cooperări continue între autoritățile competente, aplicarea consecventă a procedurilor privind accesul la resurse genetice și împărțirea beneficiilor, precum și raportarea implementării către mecanismele europene și internaționale relevante, inclusiv prin **ABS Clearing-House**. Totodată, monitorizarea utilizării resurselor genetice din România în activități de cercetare și dezvoltare, precum și urmărirea declarațiilor de diligență necesară și a acordurilor de tip **Mutually Agreed Terms (MAT)**, reprezintă elemente esențiale pentru evaluarea funcționării regimului ABS la nivel național.

În ceea ce privește **informațiile secvențiale digitale (Digital Sequence Information – DSI)**, cadrul internațional se află într-o etapă de tranziție și consolidare. Evoluțiile recente la nivelul CBD, inclusiv deciziile adoptate în cadrul COP16, au accentuat necesitatea definirii unor măsuri și mecanisme prin care beneficiile rezultate din utilizarea DSI să fie împărțite în mod echitabil. În consecință, România trebuie să

urmărească și să integreze aceste evoluții în cadrul său național de raportare și monitorizare, inclusiv prin adaptarea instrumentelor ABS și prin corelarea acestora cu cerințele emergente la nivel global și european.

În prezent, deși România a emis ghidurile generale și practice privind ABS și aplică mecanismele de conformitate prevăzute de Protocolul de la Nagoya și de legislația UE, nu există încă un set național formalizat de indicatori specifici pentru monitorizarea implementării ABS. Având în vedere evoluția cadrului de monitorizare Kunming–Montreal și cerințele de raportare asociate, este necesară **definirea și aprobarea unui set național de indicatori ABS**, aliniați indicatorilor internaționali și europeni, care să permită evaluarea periodică a eficienței implementării regimului ABS, integrarea acestora în sistemele naționale de raportare privind biodiversitatea și consolidarea trasabilității și a capacității de monitorizare.

În acest context, Obiectivul general C.1 urmărește, în perioada de implementare a Strategiei naționale, două direcții complementare: pe de o parte, **aplicarea efectivă a cadrului național privind accesul la resurse genetice și împărțirea beneficiilor**, în conformitate cu Protocolul de la Nagoya și cu legislația Uniunii Europene, iar pe de altă parte, **dezvoltarea unui cadru de monitorizare a implementării ABS**, prin stabilirea unor indicatori naționali specifici aliniați celor definiți la nivel global. Aceste măsuri sunt necesare pentru a asigura funcționarea coerentă a sistemului ABS în România și pentru a contribui la atingerea obiectivelor internaționale privind echitatea în utilizarea resurselor genetice și a beneficiilor rezultate din acestea.

Obiectivul specific pentru implementarea ABS

- C.1.1 Implementarea regimului internațional ABS.

Direcția de acțiune D: Disponibilitatea mijloacelor de implementare (finanțare, tehnologie, consolidarea capacităților) și reducerea deficiențelor

Direcția de acțiune D vizează asigurarea mijloacelor necesare pentru implementarea eficientă a obiectivelor Strategiei Naționale pentru Biodiversitate, prin mobilizarea resurselor financiare, consolidarea capacităților instituționale și tehnice, facilitarea transferului de cunoștințe și tehnologii și crearea unui cadru favorabil de guvernare și cooperare. Acest scop reflectă recunoașterea faptului că atingerea obiectivelor de conservare și utilizare durabilă a biodiversității depinde în mod direct de disponibilitatea și accesibilitatea resurselor, precum și de capacitatea statului și a actorilor implicați de a le utiliza în mod coerent și eficient.

În concordanță cu Cadrul Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal, Direcția de acțiune D abordează în mod integrat finanțarea biodiversității, consolidarea capacităților instituționale și umane, accesul la tehnologie, cooperarea științifică și schimbul de date și informații. Acesta include atât mobilizarea resurselor interne, cât și utilizarea instrumentelor și mecanismelor internaționale și europene, precum

fondurile structurale și de investiții, programele dedicate biodiversității, mecanismele financiare globale și inițiativele de cooperare transfrontalieră.

Direcția de acțiune D urmărește, de asemenea, reducerea deficiențelor structurale care au limitat implementarea strategiilor anterioare, precum fragmentarea surselor de finanțare, lipsa unui cadru național coerent pentru finanțarea biodiversității, capacitatea administrativă inegală la nivel central și local, precum și insuficienta integrare a biodiversității în politicile sectoriale și în procesele de planificare bugetară. Prin abordarea acestor aspecte, Strategia națională creează premisele pentru o implementare predictibilă, monitorizabilă și adaptativă a măsurilor propuse.

Prin obiectivele generale asociate Direcției de acțiune D, România își propune să consolideze mecanismele de finanțare și implementare a politicilor de biodiversitate, să îmbunătățească accesul la resurse pentru autorități, administratori de arii naturale protejate, comunități locale și alți actori relevanți, precum și să asigure coerența între angajamentele internaționale, cadrul european și politicile publice naționale. Direcția de acțiune D funcționează astfel ca un pilon transversal al Strategiei naționale, susținând realizarea tuturor celorlalte direcții de acțiune și obiective generale și contribuind la crearea unui sistem funcțional de guvernanță a biodiversității pe termen lung.

Obiectivul general D1. DEZVOLTAREA CADRULUI LEGISLATIV ȘI INSTITUȚIONAL GENERAL ȘI ASIGURAREA RESURSELOR FINANCIARE

Convenția privind Diversitatea Biologică (CBD), ratificată de România prin Legea nr. 58/1994, constituie fundamentul juridic internațional al politicilor naționale în domeniul conservării biodiversității, utilizării durabile a componentelor acesteia și împărțirii echitabile a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice. În baza acestor angajamente, România a dezvoltat un cadru legislativ și instituțional care include atât reglementări generale privind protecția naturii, cât și instrumente sectoriale menite să sprijine implementarea obiectivelor de conservare la nivel național și european. Cadrul legislativ privind biodiversitatea include, de asemenea, reglementările din domeniul biosecurității, iar consolidarea acestuia presupune asigurarea unei evaluări adecvate a riscurilor asociate organismelor modificate genetic și biotehnologiilor moderne, precum și integrarea acestor considerente în politicile publice relevante.

La nivelul Uniunii Europene, Directiva Păsări și Directiva Habitate reprezintă pilonii principali ai politicii de conservare a biodiversității, fiind transpuse în legislația națională în principal prin OUG nr. 57/2007, aprobată prin Legea nr. 49/2011. Acest act normativ asigură cadrul general pentru protecția habitatelor naturale, a speciilor de floră și faună sălbatică și pentru funcționarea rețelei Natura 2000, constituind elementul central al legislației naționale în domeniu. Deși cadrul legislativ primar este relativ bine consolidat, persistă dificultăți la nivelul legislației secundare și al corelării

cu politicile sectoriale relevante, precum cele din domeniul agriculturii, silviculturii, infrastructurii, energiei sau dezvoltării regionale. Aceste neconcordanțe afectează coerența și eficiența implementării politicilor de conservare și limitează integrarea sistematică a biodiversității în procesele decizionale și în mecanismele de finanțare publică.

O problemă structurală o reprezintă instabilitatea cadrului legislativ, determinată de modificările frecvente ale actelor normative relevante, în special ale OUG nr. 57/2007. Ritmul rapid al modificărilor legislative, adesea însoțit de consultări publice limitate, a afectat predictibilitatea reglementărilor și capacitatea instituțiilor de a aplica în mod coerent măsurile de conservare. În acest context, consolidarea cadrului legislativ trebuie însoțită de o mai bună corelare între obiectivele de conservare a biodiversității, politicile sectoriale cu impact asupra mediului și mecanismele de finanțare publică.

Din punct de vedere instituțional, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor rămâne autoritatea publică centrală responsabilă pentru elaborarea și coordonarea politicilor naționale în domeniul biodiversității, pentru transpunerea legislației europene și pentru monitorizarea implementării strategiilor și planurilor de acțiune. Reorganizarea instituțională prin constituirea Agenției Naționale pentru Mediu și Arii Protejate (ANMAP) creează premisele unei abordări mai integrate a protecției mediului și biodiversității, prin reunirea atribuțiilor privind monitorizarea mediului, autorizarea activităților cu impact asupra mediului, gestionarea bazelor de date și coordonarea administrării ariilor naturale protejate. În paralel, instituții precum Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării, Garda Națională de Mediu și Garda Forestieră au un rol esențial în aplicarea legislației, în monitorizarea respectării regimului de protecție a habitatelor și speciilor și în controlul utilizării resurselor naturale. Eficiența acestui sistem instituțional depinde însă în mod direct de capacitatea administrativă și de existența unor mecanisme funcționale de coordonare între instituțiile cu responsabilități în domeniu.

Un element esențial al consolidării guvernancei biodiversității îl reprezintă integrarea obiectivelor de conservare și a considerentelor de biosecuritate în politicile publice sectoriale și în mecanismele naționale de finanțare. În acest sens, este necesară instituirea și funcționarea unui mecanism interinstituțional de coordonare care să faciliteze analiza și corelarea politicilor sectoriale cu obiectivele naționale privind biodiversitatea, precum și integrarea măsurilor de conservare în planurile regionale și locale de dezvoltare.

În paralel cu consolidarea cadrului legislativ și instituțional, asigurarea resurselor financiare pentru conservarea biodiversității reprezintă o condiție esențială pentru implementarea eficientă a Strategiei naționale.

În ultimul deceniu, fondurile europene au reprezentat principala sursă de finanțare pentru managementul ariilor naturale protejate și pentru implementarea măsurilor de conservare, în special prin programele operaționale dedicate mediului și

infrastructurii. Aceste instrumente au contribuit la dezvoltarea capacității instituționale și la realizarea unor investiții importante.

Mobilizarea fondurilor europene pentru conservarea biodiversității și restaurarea ecosistemelor trebuie susținută printr-o planificare strategică mai riguroasă a investițiilor. În acest sens, Strategia națională urmărește integrarea priorităților de conservare și restaurare în Planul Național de Restaurare și dezvoltarea unui portofoliu național de proiecte prioritare pentru biodiversitate, în acord cu obligațiile europene și internaționale asumate de România. Acest portofoliu va permite identificarea proiectelor mature, pregătirea documentațiilor necesare pentru finanțare și creșterea absorbției fondurilor europene destinate implementării măsurilor de conservare și restaurare a ecosistemelor.

În același timp, consolidarea cadrului de guvernanță a biodiversității presupune și întărirea participării României la convențiile și programele internaționale relevante pentru conservarea naturii. Pe lângă obligațiile care decurg din Convenția privind Diversitatea Biologică și din legislația Uniunii Europene, România participă la programe și rețele internaționale precum Programul UNESCO „Man and the Biosphere”, Convenția Ramsar privind zonele umede și rețeaua geoparcurilor UNESCO. Menținerea și consolidarea acestor inițiative contribuie la protejarea patrimoniului natural, la promovarea valorilor naturale la nivel internațional și la mobilizarea de resurse și expertiză pentru conservarea biodiversității.

Prin urmare, Obiectivul general D1 urmărește consolidarea cadrului legislativ, instituțional și financiar necesar pentru implementarea eficientă a politicilor de biodiversitate, prin asigurarea unei finanțări publice stabile și predictibile, mobilizarea fondurilor europene pentru conservarea și restaurarea ecosistemelor, integrarea considerentelor privind biodiversitatea și biosecuritatea în politicile publice sectoriale și consolidarea participării României la convențiile și programele internaționale relevante pentru conservarea biodiversității.

Obiectivele specifice pentru dezvoltarea cadrului legislativ și instituțional general și asigurarea resurselor financiare

- *D.1.1. Mobilizarea fondurilor europene pentru biodiversitate și restaurarea ecosistemelor*
- *D.1.2. Integrarea considerentelor privind biodiversitatea în politicile publice sectoriale, regionale și locale*
- *D.1.3. Consolidarea implementării convențiilor și programelor internaționale relevante pentru biodiversitate.*

Obiectivul general D2. DEZVOLTAREA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE ȘI PROMOVAREA TRANSFERULUI DE TEHNOLOGIE

Sistemul național de cercetare, dezvoltare și inovare din România este alcătuit dintr-un ansamblu complex de instituții publice și private, cu roluri diferite în cercetarea

fundamentală, aplicativă și dezvoltarea experimentală. Acesta include institute naționale de cercetare-dezvoltare, institute și centre de cercetare ale Academiei Române și ale academiilor de ramură, instituții de învățământ superior acreditate, precum și structuri de cercetare organizate în cadrul unor societăți și companii de interes național. Alături de aceste structuri publice, funcționează un număr semnificativ de întreprinderi implicate în activități de cercetare și inovare, precum și o rețea dedicată transferului tehnologic și inovării, reprezentată de Rețeaua Națională pentru Inovare și Transfer Tehnologic (ReNITT), care reunește centre de transfer tehnologic, incubatoare, parcuri științifice și alte structuri de sprijin.

În plan strategic, cercetarea-dezvoltarea și inovarea au fost guvernate, în ultimele două decenii, prin strategii naționale și planuri de implementare succesive, în contextul alinierii României la politicile Uniunii Europene în domeniul cercetării și inovării. Domeniul mediului a fost recunoscut ca domeniu prioritar în strategiile naționale anterioare, iar în perioada de implementare a PNCDI II (2007-2013) cercetarea legată de biodiversitate a beneficiat de o susținere relativ coerentă, prin programe și competiții care au vizat protecția și reconstrucția ecologică, monitorizarea dinamicii biodiversității, dezvoltarea de eco-tehnologii pentru remediere și refacere, fundamentarea rețelei Natura 2000 și elaborarea planurilor de management. Aceste tematici au contribuit la consolidarea bazei științifice necesare politicilor de conservare și la dezvoltarea unor capacități de cercetare relevante la nivel național.

În ciclul strategic următor, implementat prin PNCDI III, cercetarea privind biodiversitatea nu a mai fost sprijinită ca domeniu distinct, ci a fost subsumată unor domenii mai largi de specializare inteligentă, precum „energie, mediu și schimbări climatice” sau „bioeconomie”. În practică, această abordare a condus la o focalizare a finanțărilor pe componente tehnologice și economice cu relevanță imediată (surse de energie, eficiență energetică, reducerea poluării, gestionarea resurselor de apă, agricultură și valorificarea biomasei) în timp ce cercetarea privind evaluarea și conservarea biodiversității, taxonomia, monitorizarea pe termen lung sau impactul schimbărilor climatice asupra resurselor genetice a devenit marginală.

Această evoluție reflectă o ruptură între nevoile reale ale politicilor de conservare a biodiversității și orientarea actuală a finanțărilor de cercetare, accentuând un deficit structural de cunoaștere aplicată în domenii critice. În mod particular, lipsa unui plan sectorial de cercetare-dezvoltare dedicat biodiversității, coordonat de autoritatea publică centrală pentru cercetare în colaborare cu autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, a avut ca efect fragmentarea eforturilor științifice și utilizarea limitată a rezultatelor cercetării în procesul decizional. Domenii esențiale, precum inventarierea diversității biologice, dezvoltarea unui program național de taxonomie, evaluarea vulnerabilității resurselor genetice la schimbările climatice sau integrarea bazelor de date existente, rămân insuficient acoperite.

În ceea ce privește transferul de tehnologie și cooperarea între cercetare, administrația publică și sectorul privat, România a înregistrat unele progrese prin inițiative dedicate

eco-inovării și tehnologiilor de mediu, inclusiv prin aplicarea principiilor Planului de Acțiune pentru Tehnologii de Mediu (ETAP) și prin dezvoltarea unor instrumente de sprijin pentru inovare și transfer tehnologic. Cu toate acestea, indicatorii europeni privind eco-inovarea situează România sub media Uniunii Europene, reflectând o utilizare ineficientă a resurselor materiale, a apei și a energiei și o capacitate redusă de a transforma cercetarea în soluții aplicabile pe scară largă. Sectorul deșeurilor, economia circulară și gestionarea poluării reprezintă în continuare domenii cu potențial ridicat de inovare, dar cu investiții limitate și rezultate modeste.

Lipsa unei coordonări interinstituționale robuste, instabilitatea cadrului administrativ și capacitatea redusă de absorbție a fondurilor europene reprezintă provocări majore pentru transformarea sistemică necesară în domeniul mediului și al biodiversității. Deși au fost inițiate măsuri pentru consolidarea capacității administrative și au apărut inițiative noi, inclusiv în domeniul economiei circulare și al eco-inovării, integrarea rezultatelor cercetării în politici publice rămâne limitată. Accesul la datele și rezultatele cercetării finanțate din fonduri publice este fragmentat, iar utilizarea acestora în fundamentarea deciziilor privind conservarea biodiversității este încă sporadică.

În contextul adoptării Cadrului Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal, rolul cercetării științifice și al transferului de tehnologie devine central pentru atingerea Țintelor globale și naționale privind biodiversitatea. Consolidarea bazei științifice, dezvoltarea infrastructurilor de date, stimularea cooperării interdisciplinare și orientarea cercetării către nevoile reale ale politicilor de conservare reprezintă condiții esențiale pentru o guvernare eficientă a biodiversității. Prin Obiectivul general D2, Strategia Națională pentru Biodiversitate urmărește să răspundă acestor provocări, prin revitalizarea cercetării dedicate biodiversității, consolidarea legăturii dintre știință și decizie publică și promovarea transferului de tehnologii și soluții inovatoare care să susțină conservarea și utilizarea durabilă a capitalului natural.

*În acest context, **Obiectivul general D2 urmărește consolidarea bazei științifice necesare fundamentării politicilor publice privind biodiversitatea**, prin îmbunătățirea utilizării rezultatelor cercetării și a datelor științifice în procesul decizional. Implementarea eficientă a măsurilor de conservare și restaurare a biodiversității depinde în mod direct de disponibilitatea unor informații științifice solide și de capacitatea instituțiilor publice de a utiliza aceste informații în elaborarea politicilor, strategiilor și instrumentelor de management.*

În prezent, deși există un volum semnificativ de date științifice generate de instituții de învățământ superior, institute de cercetare și alte organizații științifice, utilizarea sistematică a acestor rezultate în procesul de elaborare a politicilor publice rămâne limitată. Lipsa unor mecanisme instituționalizate de transfer și sintetizare a cunoștințelor științifice face ca informațiile relevante pentru biodiversitate să fie integrate doar parțial în procesele de planificare și în fundamentarea deciziilor de management. În același timp, colaborarea dintre autoritățile publice responsabile de

biodiversitate și comunitatea științifică este adesea punctuală și dependentă de proiecte sau inițiative individuale, fără un cadru stabil de cooperare.

*În acest context, obiectivul specific aferent vizează **îmbunătățirea utilizării rezultatelor cercetării în procesul decizional privind biodiversitatea**, prin instituirea unor mecanisme de transfer al cunoștințelor științifice către autoritățile publice competente și prin utilizarea sistematică a studiilor și seturilor de date disponibile în elaborarea politicilor publice. Aceste mecanisme trebuie să permită valorificarea rezultatelor cercetării științifice relevante pentru biodiversitate, realizarea periodică de sinteze și analize tematice privind prioritățile de conservare și integrarea acestora în documentele strategice, programele și măsurile de management.*

Totodată, consolidarea bazei științifice pentru fundamentarea politicilor de biodiversitate presupune dezvoltarea unei colaborări mai strânse între autoritățile publice, instituțiile de cercetare și mediul academic, astfel încât studiile și datele științifice existente să fie utilizate în mod consecvent în elaborarea analizelor, strategiilor și planurilor de acțiune.

Obiectivul specific pentru dezvoltarea cercetării științifice și promovarea transferului de tehnologie

- *D.2.1. Îmbunătățirea utilizării rezultatelor cercetării în procesul decizional privind biodiversitatea;*

Obiectivul general D3. COMUNICAREA, EDUCAREA ȘI CONȘTIENTIZAREA PUBLICULUI

Conform art. 13 al Convenției privind Diversitatea Biologică (CBD), părțile contractante sunt încurajate să promoveze activități de informare, educare și conștientizare publică privind importanța conservării biodiversității. Aceste activități, reunite sub conceptul CEPA (Communication, Education and Public Awareness), reprezintă un instrument esențial pentru schimbarea atitudinilor și comportamentelor societății față de natură și pentru consolidarea sprijinului public necesar implementării politicilor de conservare a biodiversității pe termen lung.

În România, activitățile de comunicare, educație și conștientizare privind biodiversitatea au fost până în prezent realizate în principal în cadrul unor proiecte sau inițiative punctuale, adesea asociate programelor de finanțare naționale sau europene. Deși aceste inițiative au contribuit la creșterea nivelului de informare în anumite regiuni sau comunități, impactul lor a fost în general limitat la nivel local sau regional și nu a generat o prezență constantă a tematicii biodiversității în spațiul public național. Lipsa unei abordări strategice și coordonate a condus la dispersarea mesajelor și la o vizibilitate redusă a problemicii biodiversității în rândul publicului larg.

Un instrument relevant pentru schimbul de informații la nivel internațional și național îl reprezintă Mecanismul de Schimb de Informații pentru Biodiversitate (Clearing-House Mechanism – CHM), pentru care a fost creat un website dedicat. Deși acest

instrument contribuie formal la rețeaua globală a CBD, conținutul său este insuficient actualizat, iar utilizarea sa ca platformă activă de informare și comunicare este limitată. În prezent, informațiile privind biodiversitatea sunt dispersate între diferite site-uri instituționale, pagini ale organizațiilor neguvernamentale sau platforme asociate unor proiecte, fără existența unei platforme naționale coerente care să centralizeze informațiile relevante și să ofere publicului larg acces facil la date, materiale educaționale și resurse de informare privind biodiversitatea.

În același timp, rolul mass-media în promovarea tematicii biodiversității rămâne relativ redus. Campaniile naționale de informare sunt rare, iar aparițiile tematice sunt în general asociate unor evenimente punctuale sau zile internaționale dedicate mediului. Lipsa unei strategii de comunicare coerente la nivel instituțional limitează capacitatea autorităților de mediu de a transmite mesaje clare și consistente privind importanța conservării biodiversității și beneficiile pe care aceasta le aduce societății.

În domeniul educației, noțiunile de bază privind biodiversitatea și conservarea naturii sunt integrate în mod progresiv în curriculumul învățământului preuniversitar, fiind abordate într-o manieră structurată în cadrul disciplinelor de biologie și geografie, precum și prin activități educaționale complementare. Aprofundarea tematicii este susținută atât prin conținuturile curriculare, cât și prin activități extracurriculare, opționale și programe naționale dedicate, care contribuie la dezvoltarea unei relații directe a elevilor cu natura și la formarea unei culturi a responsabilității față de mediu. Aceste inițiative oferă un cadru favorabil pentru educația privind biodiversitatea, fiind însă necesară o consolidare a coerenței și coordonării la nivel național, în vederea creșterii impactului sistemic și a accesului echitabil la resurse educaționale relevante.

La nivelul comunităților locale, implicarea publicului în activități de conservare a biodiversității este de asemenea sporadică și dependentă de inițiative locale sau de proiecte derulate de administrațiile ariilor naturale protejate și de organizațiile neguvernamentale. Activitățile de voluntariat pentru conservarea naturii au demonstrat însă un potențial important de mobilizare a comunităților și de creștere a responsabilității față de patrimoniul natural, în special în zonele cu arii naturale protejate.

Analiza situației actuale evidențiază progresele semnificative realizate în domeniul comunicării, educației și conștientizării publicului privind biodiversitatea, precum și necesitatea consolidării și valorificării acestora într-un cadru strategic coerent la nivel național. În prezent, există o serie de instrumente și programe relevante, precum și un cadru educațional care integrează tematica biodiversității în mod progresiv în curriculumul național, oferind o bază solidă pentru dezvoltarea unei abordări unitare și coordonate. Totodată, dezvoltarea unei strategii naționale CEPA și a unei platforme integrate și centralizate dedicate informării privind biodiversitatea ar contribui la îmbunătățirea accesului publicului la informații și la creșterea eficienței eforturilor de conștientizare.

În acest context, Obiectivul general D3 urmărește dezvoltarea unui sistem coerent și funcțional de comunicare, informare și educație privind biodiversitatea, prin elaborarea și implementarea unei Strategii Naționale CEPA care să asigure coordonarea mesajelor publice și derularea periodică de campanii naționale de informare și conștientizare. În același timp, obiectivul vizează creșterea accesului publicului la informații prin dezvoltarea și consolidarea unei platforme naționale integrate de informare privind biodiversitatea, care să valorifice și să coreleze inițiativele existente, inclusiv platforme educaționale dedicate, precum cea aferentă Programului național „Săptămâna verde”, și să ofere date accesibile privind speciile, habitatele, ariile naturale protejate și măsurile de conservare, precum și resurse educaționale destinate publicului larg.

Totodată, obiectivul urmărește consolidarea rolului educației și al participării publice în conservarea biodiversității, prin valorificarea și dezvoltarea cadrului educațional existent, precum și prin implementarea de programe și instrumente complementare. Tematica biodiversității este integrată în mod progresiv în curriculumul național, în special în cadrul disciplinei Biologie, fiind abordate concepte precum ecosisteme, relații între viețuitoare, diversitatea speciilor și interacțiunea om-mediul. În completare, Programul național „Săptămâna verde”, implementat începând cu anul școlar 2022–2023, oferă un cadru organizat pentru desfășurarea activităților educaționale dedicate protecției mediului, schimbărilor climatice și utilizării sustenabile a resurselor. În acest context, sunt necesare măsuri suplimentare pentru creșterea coerenței, accesibilității și aplicabilității resurselor educaționale, precum și pentru consolidarea competențelor elevilor și cadrelor didactice în domeniul biodiversității. În paralel, vor fi încurajate inițiativele de voluntariat și implicarea comunităților locale în activități de conservare a naturii, în special în ariile naturale protejate, contribuind astfel la consolidarea unei culturi a responsabilității față de patrimoniul natural.

În acord cu direcțiile stabilite prin Cadrul Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal, consolidarea comunicării, educației și conștientizării publicului reprezintă un element esențial pentru schimbarea comportamentelor individuale și colective, pentru susținerea politicilor publice în domeniul biodiversității și pentru implicarea activă a societății în protejarea și restaurarea ecosistemelor.

Obiectivele specifice pentru comunicarea, educarea și conștientizarea publicului

- *D.3.1. Consolidarea unui sistem coerent și funcțional de comunicare și informare publică privind biodiversitatea*
- *D.3.2. Creșterea accesului publicului la informații privind biodiversitatea*
- *D.3.3. Creșterea implicării publicului și a sistemului educațional în conservarea biodiversității.*

6.3. Rezultatele așteptate ale implementării Strategiei naționale

Prezenta secțiune sintetizează rezultatele preconizate ale implementării Strategiei naționale pentru conservarea biodiversității 2026–2030, prezentate într-o manieră cuantificabilă și structurate pe tipuri de schimbare: de mediu, economică, socială și

culturală. Rezultatele sunt corelate cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) asumate de România în cadrul Agendei 2030 a Națiunilor Unite.

Indicatorii de performanță și țintele detaliate aferente fiecărui rezultat sunt prezentate în Planul național de acțiune - Anexa nr. II, care constituie instrumentele operaționale de urmărire a progresului în implementarea strategiei naționale.

Tabelul 2 – Rezultatele preconizate ale implementării Strategiei Naționale pentru Conservarea Biodiversității 2026–2030, structurate pe tipuri de schimbare și obiective de dezvoltare durabilă*

Obiectiv general	Tip de schimbare	Rezultat așteptat până în 2030	Contribuție ODD
Direcția de acțiune A: Integritatea, conectivitatea și reziliența ecosistemelor			
A.1 – Managementul ariilor naturale protejate			
A.1.1 Consolidarea rețelei de arii protejate	De mediu	25% din teritoriul național sub protecție; 5% sub protecție strictă; toate pădurile virgine și cvasi-virgine validate incluse în zone de protecție strictă; coridoare ecologice prioritare desemnate prin acte normative.	ODD 15.1 – Conservarea ecosistemelor terestre și de apă dulce ODD 15.2 – Promovarea gestionării durabile a pădurilor
A.1.1 Consolidarea rețelei de arii protejate	Economică	Creșterea valorii serviciilor ecosistemice recunoscute și contabilizate; bază pentru mecanisme de plată pentru servicii ecosistemice în ariile protejate extinse.	ODD 15.a – Mobilizarea resurselor financiare pentru conservarea biodiversității
A.1.3–A.1.4 Administrare și planuri de management	Instituțională / socială	100% arii naturale protejate cu plan de management aprobat; structuri de management funcționale pentru toate ariile. Implicarea comunităților locale, instituțiilor de învățământ superior și ONG-urilor în	ODD 16.6 – Instituții eficiente, responsabile și transparente ODD 17.17 – Parteneriate

Obiectiv general	Tip de schimbare	Rezultat așteptat până în 2030	Contribuție ODD
		<i>diverse activități în baza unui protocol de colaborare cu managementul ariilor protejate.</i>	<i>public-privat și societate civilă</i>
<i>A.1.5 Compensații Natura 2000</i>	<i>Economică / socială</i>	<i>Sistem de compensații operațional pentru toți proprietarii eligibili de terenuri agricole și forestiere din siturile Natura 2000; reducerea conflictelor dintre conservare și utilizarea economică a terenurilor.</i>	<i>ODD 2.4 – Sisteme de producție alimentară durabilă ODD 10.2 – Incluziunea economică a comunităților rurale</i>
A.2 – Starea favorabilă a speciilor și habitatelor			
<i>A.2.1–A.2.2 Conservarea speciilor protejate</i>	<i>De mediu</i>	<i>For științific național desemnat bază de date națională online (criterii IUCN) funcțională; PNAC elaborate și în implementare pentru minimum 70% din speciile identificate ca necesitând intervenție activă; actualizare periodică a listelor de specii protejate.</i>	<i>ODD 15.5 – Reducerea degradării habitatelor naturale și a pierderii biodiversității</i>
<i>A.2.3 Combaterea traficului cu specii</i>	<i>Socială / culturală</i>	<i>Mecanism interinstituțional de combatere a traficului cu specii protejate operațional; centre specializate de reabilitare funcționale în regiunile biogeografice principale; creșterea gradului de conștientizare publică privind valoarea speciilor sălbatice.</i>	<i>ODD 15.7 – Combaterea braconajului și a comerțului ilegal cu specii protejate ODD 16.4 – Reducerea fluxurilor financiare ilegale</i>

<i>Obiectiv general</i>	<i>Tip de schimbare</i>	<i>Rezultat așteptat până în 2030</i>	<i>Contribuție ODD</i>
A.3 – Restaurarea ecosistemelor			
<i>A.3.1 Plan Național de Restaurare</i>	<i>De mediu / instituțională</i>	<i>Planul Național de Restaurare elaborat și adoptat prin act normativ, cu ținte etapizate până în 2030, 2040 și 2050; studii de fezabilitate pentru investițiile prioritare de restaurare finalizate.</i>	<i>ODD 15.1 – Conservarea ecosistemelor terestre</i> <i>ODD 13.1 – Consolidarea rezilienței la hazardurile climatice</i>
<i>A.3.2–A.3.3 Restaurare habitate</i>	<i>De mediu</i>	<i>Măsurile de restaurare inițiate pe minimum 30% din suprafața habitatelor terestre și acvatică în stare nefavorabilă; suprafețe de referință favorabile (SRF) stabilite pentru habitatele prioritare; bariere artificiale identificate și inventariate.</i>	<i>ODD 14.2 – Gestionarea durabilă a ecosistemelor marine</i> <i>ODD 15.1 – Conservarea ecosistemelor de apă dulce</i>
<i>A.3.4 Ecosisteme urbane</i>	<i>Socială / culturală</i>	<i>Planuri de înverzire urbană elaborate pentru localitățile cu peste 20.000 de locuitori; creșterea accesului cetățenilor la spații verzi de calitate; îmbunătățirea stării de sănătate și a calității vieții populației urbane prin infrastructură verde-albastră.</i>	<i>ODD 11.7 – Acces universal la spații verzi publice sigure și incluzive</i> <i>ODD 3.9 – Reducerea bolilor legate de poluarea mediului</i>
<i>A.3.6–A.3.8 Polenizatori, agroecosisteme, păduri</i>	<i>De mediu / economică</i>	<i>Sistem național de monitorizare a polenizatorilor implementat; măsuri favorabile biodiversității aplicate conform art. 11 alin. (2) din Regulamentul (UE) 2024/1991; măsuri de refacere a</i>	<i>ODD 2.4 – Sisteme alimentare durabile și</i>

Obiectiv general	Tip de schimbare	Rezultat așteptat până în 2030	Contribuție ODD
		<i>ecosistemelor forestiere degradate inițiate; contribuție la obiectivul european de plantare a 3 miliarde de arbori indigeni.</i>	<i>practici agricole reziliente</i> ODD 15.2 – Gestionarea durabilă a pădurilor
A.4 – Conservarea ex-situ			
<i>A.4.1 Sistem național ex-situ</i>	<i>Culturală / educațională</i>	<i>Inventar național complet al capacităților de conservare ex-situ; standarde naționale unitare pentru grădini zoologice, acvarii publice și centre de reabilitare; rol consolidat al acestor instituții în educația publicului și conservarea patrimoniului natural al României.</i>	ODD 15.5 – Conservarea diversității genetice ODD 4.7 – Educație pentru dezvoltare durabilă
Direcția de acțiune B: Utilizarea durabilă a biodiversității			
B.1 – Utilizarea durabilă a componentelor biodiversității			
<i>B.1.1 Amenajarea teritoriului și urbanism</i>	<i>Socială / de mediu</i>	<i>Cadru legislativ privind peisajul și patrimoniul natural actualizat; ponderea documentațiilor de urbanism (PUG/PUZ) cu criterii de protecție a biodiversității în creștere; coridoare ecologice integrate în planificarea teritorială națională și locală.</i>	ODD 11.3 – Urbanizare incluzivă și durabilă ODD 15.1 – Conservarea ecosistemelor terestre
<i>B.1.2 Managementul pădurilor</i>	<i>Economică / de mediu</i>	<i>Norme tehnice pentru amenajamente silvice revizuite cu criterii explicite de biodiversitate; mecanism de stimulare a certificării forestiere</i>	ODD 15.2 – Gestionarea durabilă a pădurilor

Obiectiv general	Tip de schimbare	Rezultat așteptat până în 2030	Contribuție ODD
		<i>operațional; suprafața forestieră certificată în creștere față de nivelul 2025; reducerea exploatarei ilegale prin capacitate de control consolidată.</i>	<i>ODD 8.4 – Eficiența utilizării resurselor naturale</i>
<i>B.1.3 Specii sălbatice cu valoare economică</i>	<i>Economică / culturală</i>	<i>Cadru normativ revizuit pentru exploatarea durabilă a speciilor sălbatice (plante medicinale, ciuperci, specii piscicole, cinegetice); sistem de trasabilitate digitalizat operațional; valorificarea tradițiilor culturale locale legate de recoltarea durabilă a resurselor naturale.</i>	<i>ODD 15.7 – Combaterea exploatarei ilegale a speciilor</i> <i>ODD 14.4 – Reglementarea recoltării speciilor acvatic</i>
<i>B.1.4 Agricultură</i>	<i>Economică / de mediu</i>	<i>Standarde tehnice pentru practicile agricole cu impact redus asupra biodiversității adoptate; menținerea și dezvoltarea agriculturilor tradiționale extensive cu valoare pentru biodiversitate; instituirea și funcționarea mecanismului de compensare financiară integrală prevăzut la Obiectivele specifice B.1.4.1 și B.1.4.2; menținerea sau creșterea valorii producției agricole naționale raportat la anul 2025, ca indicator de rezultat economic corelat celui de mediu.</i>	<i>ODD 2.4 – Sisteme de producție alimentară durabilă</i> <i>ODD 15.5 – Conservarea speciilor și habitatelor agricole</i>
<i>B.1.5 Turismul durabil</i>	<i>Economică / socială / culturală</i>	<i>Rețea națională de destinații ecoturistice certificate; minimum 30% din veniturile generate din turism în ariile</i>	<i>ODD 8.9 – Promovarea turismului durabil</i>

Obiectiv general	Tip de schimbare	Rezultat așteptat până în 2030	Contribuție ODD
		<i>protejate direcționate spre conservare; sisteme de management al vizitatorilor implementate; creșterea valorificării patrimoniului natural și cultural local prin turism responsabil.</i>	<i>care creează locuri de muncă</i> <i>ODD 15.1 – Conservarea și utilizarea durabilă a ecosistemelor</i>
<i>B.1.6 Transport, energie, resurse</i>	<i>De mediu / economică</i>	<i>Cadru normativ privind vehiculele off-road în zone sensibile adoptat;</i>	<i>ODD 15.1 – Conservarea ecosistemelor terestre</i>
B.2 – Controlul speciilor invazive			
<i>B.2.1–B.2.3 Gestionarea speciilor alogene invazive</i>	<i>De mediu / economică</i>	<i>Registrul național al speciilor alogene invazive operațional; mecanism de avertizare timpurie funcțional; rata de introducere și stabilire a IAS redusă cu minimum 50% față de nivelul de referință; reducerea costurilor economice generate de speciile invazive asupra agriculturii, silviculturii și sănătății publice.</i>	<i>ODD 15.8 – Reducerea impactului speciilor alogene invazive</i> <i>ODD 2.4 – Sisteme de producție agricolă reziliente</i>
B.3 – Cunoștințe și practici tradiționale			
<i>B.3.1–B.3.2 Cunoștințe și practici tradiționale</i>	<i>Culturală / socială</i>	<i>Cadru național formal pentru recunoașterea și protejarea cunoștințelor tradiționale relevante pentru biodiversitate elaborat și adoptat; practici tradiționale integrate în minimum 3 politici sectoriale naționale; contribuție la menținerea identității culturale a</i>	<i>ODD 2.5 – Menținerea diversității genetice a plantelor cultivate și animalelor domestice</i> <i>ODD 15.6 – Împărțirea echitabilă a</i>

<i>Obiectiv general</i>	<i>Tip de schimbare</i>	<i>Rezultat așteptat până în 2030</i>	<i>Contribuție ODD</i>
		<i>comunităților rurale legate de natură.</i>	<i>beneficiilor utilizării resurselor genetice</i> <i>ODD 11.4 – Protejarea patrimoniului cultural</i>
<i>Direcția de acțiune C: Accesul și partajarea echitabilă a beneficiilor (ABS)</i>			
<i>C.1 – Implementarea regimului ABS</i>			
<i>C.1.1 Cadrul național ABS</i>	<i>Instituțională / economică</i>	<i>Cadrul național ABS funcțional; set de indicatori naționali ABS definiți și integrați în sistemele de raportare; for/comitet științific național pentru resurse genetice desemnat; România raportează periodic la ABS Clearing-House; beneficii din utilizarea resurselor genetice naționale distribuite echitabil.</i>	<i>ODD 15.6 – Partajarea echitabilă a beneficiilor utilizării resurselor genetice</i> <i>ODD 17.6 – Cooperare regională și internațională în știință și tehnologie</i>
<i>Direcția de acțiune D: Mijloace de implementare</i>			
<i>D.1 – Cadru legislativ, instituțional și financiar</i>			
<i>D.1.1–D.1.2 Finanțarea biodiversității</i>	<i>Economică / instituțională</i>	<i>Portofoliu național de proiecte prioritare pentru biodiversitate dezvoltat; creșterea investițiilor publice (fonduri naționale și europene) și private în natură.</i>	<i>ODD 17.3 – Mobilizarea resurselor financiare suplimentare</i>

<i>Obiectiv general</i>	<i>Tip de schimbare</i>	<i>Rezultat așteptat până în 2030</i>	<i>Contribuție ODD</i>
			pentru țările în curs de dezvoltare ODD 15.a – Mobilizarea resurselor financiare pentru conservarea biodiversității
<i>D.1.3 Integrarea biodiversității în politici sectoriale</i>	<i>Instituțională / socială</i>	<i>Obiective de conservare a biodiversității integrate în politicile sectoriale cu impact asupra mediului (agricultură, silvicultură, infrastructură, dezvoltare locală); mecanism interinstituțional de coordonare instituit și funcțional; alinierea între dezvoltarea economică și conservarea naturii.</i>	ODD 17.14 – Coerența politicilor pentru dezvoltare durabilă ODD 15.9 – Integrarea valorilor ecosistemice
<i>D.1.4 Convenții internaționale</i>	<i>Culturală / instituțională</i>	<i>Rezervația Biosferei Retezat reinclusă în Programul UNESCO MAB; documentație pentru includerea Peșterii Movile pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO depusă; rețeaua siturilor Ramsar și geoparcurilor UNESCO menținută și consolidată; creșterea vizibilității internaționale a patrimoniului natural al României.</i>	ODD 17.16 – Parteneriate globale pentru dezvoltare durabilă ODD 11.4 – Protejarea patrimoniului cultural și natural al umanității
<i>D.2 – Baza științifică</i>			
<i>D.2.1 Transfer cunoștințe științifice</i>	<i>Instituțională / educațională</i>	<i>Mecanism de transfer al rezultatelor cercetării către autoritățile publice operaționale;</i>	ODD 15.9 – Integrarea valorilor

Obiectiv general	Tip de schimbare	Rezultat așteptat până în 2030	Contribuție ODD
		<i>minimum o sinteză științifică anuală privind prioritățile de biodiversitate utilizată în procesul decizional; consolidarea colaborării dintre mediul academic și autorități.</i>	<i>ecosistemică în planificarea națională</i> <i>ODD 17.6 – Cooperare în știință, tehnologie și inovare</i>
D.3 – Comunicare, educație și conștientizare publică (CEPA)			
<i>D.3.1–D.3.3 CEPA și capacitate umană</i>	<i>Culturală / socială / educațională</i>	<i>Strategie națională CEPA privind biodiversitatea elaborată și implementată; platformă națională de informare privind biodiversitatea operațională; programe educaționale privind biodiversitatea implementate în unitățile de învățământ; capacitate profesională în domeniul biodiversității consolidată; creșterea gradului de conștientizare publică și a implicării cetățenilor în conservarea naturii.</i>	<i>ODD 4.7 – Educație pentru dezvoltare durabilă și cetățenie globală</i> <i>ODD 15.9 – Integrarea valorilor ecosistemice</i> <i>ODD 17.17 – Parteneriate cu societatea civilă</i>

* Denumirile direcțiilor de acțiune și ale obiectivelor generale sunt prezentate în formă sintetică în scopul lizibilității tabelului. Titlurile complete se regăsesc în Capitolul 6 al prezentei strategii naționale și în Anexa nr. II – Planul național de acțiune.

ODD = Obiectivele de Dezvoltare Durabilă ale Agendei 2030 a Națiunilor Unite. Corespondențele indicate reflectă contribuțiile principale ale fiecărei măsuri și nu sunt exhaustive

Capitolul 7 – Planul național de acțiune, monitorizare și evaluare pentru conservarea biodiversității

Planul național de acțiune reprezintă instrumentul operațional de implementare a prezentei strategii naționale. Acesta detaliază, pentru fiecare direcție de acțiune, obiectivele generale, obiectivele specifice și acțiunile necesare atingerii Țintelor

asumate, împreună cu instituțiile responsabile, perioadele de implementare, sursele de finanțare, indicatorii de performanță și periodicitatea monitorizării.

Structura planului național de acțiune a fost elaborată în conformitate cu cadrul logic al strategiei naționale și cu cerințele stabilite prin Cadrul Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal al Convenției privind Diversitatea Biologică (CBD), asigurând continuitatea cu obiectivele asumate în strategiile naționale anterioare. Evaluarea perioadei 2010–2020 a evidențiat că o parte semnificativă a măsurilor precedente nu au fost implementate integral; acestea au fost preluate și adaptate în noul plan, alături de acțiuni noi formulate în funcție de evoluțiile recente privind starea biodiversității și de noile obligații europene și internaționale.

*Planul național de acțiune este prezentat în detaliu în **Anexa nr. II – Planul național de acțiune pentru conservarea biodiversității** la prezenta lege și cuprinde lista completă a obiectivelor specifice și acțiunilor aferente, împreună cu indicatorii de performanță, țintele, responsabilitățile instituționale, sursele de finanțare și periodicitatea monitorizării.*

7.1. Indicatorii de monitorizare

Monitorizarea progresului în implementarea strategiei naționale se realizează prin două categorii complementare de indicatori, corespunzătoare celor două niveluri ale sistemului de monitorizare:

- Indicatorii Cadrului Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal (KM-GBF) — utilizați pentru evaluarea contribuției României la obiectivele globale și pentru raportarea internațională către Secretariatul Convenției privind Diversitatea Biologică;*
- Indicatorii de performanță naționali — utilizați pentru urmărirea implementării concrete a acțiunilor din Planul național de acțiune, detaliați în Anexa nr. II.*

Ambele categorii reflectă totodată angajamentele României față de Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030, indicatorii naționali de dezvoltare durabilă vizați fiind corelați, după caz, cu indicatorii de performanță din Planul național de acțiune.

7.1.1. Indicatorii Cadrului Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal

Cadrul Global KM-GBF definește trei categorii de indicatori: principali (headline), componenți (component) și complementari (complementary), utilizați pentru evaluarea stării biodiversității, a presiunilor și a eficienței măsurilor de răspuns. Acolo unde indicatorii cantitativi nu sunt încă operaționalizați la nivel național, sunt utilizați indicatori binari (binary) ca instrumente de raportare intermediară.

Tabelul de mai jos prezintă indicatorii KM-GBF relevanți pentru România, cu tipul și periodicitatea monitorizării aferente. Acesta reprezintă unicul loc din prezenta strategie

națională și din documentele sale anexe unde sunt prezentați indicatorii globali, eliminând orice paralelism între capitolele strategiei naționale și anexele operaționale.

Tabelul 3 - Tabel cu indicatorii de monitorizare ai Cadrului Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal⁶, reprezentativi pentru România

<i>Direcții de acțiune / Ținte</i>	<i>Indicator propus</i>	<i>Cod GBF</i>	<i>Tip indicator GBF</i>	<i>Observații</i>
<i>Direcția de acțiune A: Integritatea, conectivitatea și reziliența ecosistemelor sunt menținute, consolidate sau restaurate; extincția speciilor amenințate provocată de om este stopată; până în 2050 riscul și rata de extincție se reduc de zece ori; diversitatea genetică este menținută</i>				
<i>Direcția de acțiune A</i>	<i>Red List Index (RLI) pentru vertebrate și plante selectate</i>	<i>A.3</i>	<i>Headline</i>	<i>Indicator principal pentru starea speciilor</i>
	<i>Tendința abundenței – Living Planet Index (LPI) pentru specii reprezentative</i>	<i>A.CT.1 0</i>	<i>Component</i>	<i>Tendințe populaționale</i>
<i>Direcția de acțiune B: Biodiversitatea este utilizată și gestionată durabil, iar contribuțiile naturii pentru societatea umană sunt evaluate, menținute și îmbunătățite</i>				
<i>Direcția de acțiune B</i>	<i>Servicii furnizate de ecosisteme</i>	<i>B.1</i>	<i>Headline</i>	—
	<i>Existența politicilor sau măsurilor pentru implementarea și monitorizarea utilizării durabile</i>	<i>B.b</i>	<i>Binary</i>	—

⁶ A se vedea: <https://www.cbd.int/doc/c/1e13/f20d/81cd8447744640bbd21e008f/cop-16-l-26-rev1-en.pdf>

<i>Direcții de acțiune / Ținte</i>	<i>Indicator propus</i>	<i>Cod GBF</i>	<i>Tip indicator GBF</i>	<i>Observații</i>
	<i>a biodiversității, precum și pentru menținerea și îmbunătățirea contribuțiilor naturii către oameni, incluzând funcțiile și serviciile ecosistemice (da/nu).</i>			
<i>Direcția de acțiune C: Beneficiile din utilizarea resurselor genetice sunt împărțite în mod echitabil și durabil, inclusiv cele rezultate din informațiile genetice digitale (DSI)</i>				
<i>Direcția de acțiune C</i>	<i>Mecanisme ABS și participarea la DSI – cazuri și acorduri; Existența măsurilor eficiente de natură legislativă, politică, administrativă și de consolidare a capacităților; adoptate la toate nivelurile, pentru asigurarea distribuirii corecte și echitabile a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice, a informațiilor</i>	13.b	<i>Binary</i>	<i>Pentru Direcția de acțiune C sunt utilizați indicatori binari, în conformitate cu cadrul GBF, iar evaluarea progresului privind accesul la resursele genetice și partajarea echitabilă a beneficiilor, inclusiv cele asociate informațiilor genetice digitale</i>

<i>Direcții de acțiune / Ținte</i>	<i>Indicator propus</i>	<i>Cod GBF</i>	<i>Tip indicator GBF</i>	<i>Observații</i>
	<i>digitale asociate acestora și a cunoștințelor tradiționale legate de resursele genetice (da/nu).</i>			<i>(DSI), este realizată prin analiza existenței și funcționării mecanismelor or ABS, completată de cuantificare a cazurilor și acordurilor relevante.</i>
<i>Direcția de acțiune D: Sunt disponibile mijloacele de implementare (finanțare, tehnologie, consolidarea capacităților), iar deficiențele sunt reduse</i>				
<i>Direcția de acțiune D</i>	<i>Sumele mobilizate anual pentru biodiversitate din surse publice/privat</i>	<i>D.2 / D.3</i>	<i>Headline</i>	—
<i>Țintele Cadrului Global pentru Biodiversitate Kunming–Montreal</i>				
<i>T1. Planificarea și gestionarea utilizării tuturor zonelor pentru reducerea pierderii biodiversității</i>	<i>Existența proceselor participative, integrate și incluzive, din perspectiva biodiversității, pentru planificarea spațială și/sau gestionarea schimbărilor de utilizare a</i>	<i>1.b</i>	<i>Binary</i>	—

<i>Direcții de acțiune / Ținte</i>	<i>Indicator propus</i>	<i>Cod GBF</i>	<i>Tip indicator GBF</i>	<i>Observații</i>
	<i>terenurilor și apelor, în vederea reducerii pierderii ariilor cu importanță ridicată pentru biodiversitate până aproape de zero până în anul 2030 (da/nu).</i>			
<i>T2. Restaurarea efectivă a cel puțin 30% din ecosistemele degradate (terestre, ape interioare, marine/costiere)</i>	<i>Suprafața ecosistemelor restaurate (ha)</i>	2.1	<i>Headline</i>	—
<i>T3. Conservarea efectivă a cel puțin 30% din suprafețele terestre și marine, prin arii naturale protejate și OECM, bine conectate și reprezentative</i>	<i>Suprafața ariilor protejate și OECM (% din teritoriu)</i>	3.1	<i>Headline</i>	—
	<i>Conectivitate ecologică: indice de conectivitate pentru coridoare (km)</i>	3.CT.1 , A.CT.6	<i>Component</i>	—
<i>T4. Prevenirea extincției speciilor și reducerea riscului de extincție; creșterea abundenței speciilor native și menținerea diversității genetice</i>	<i>Red List Index (RLI) pentru vertebrate și plante selectate</i>	A.3	<i>Headline</i>	<i>Indicator principal pentru starea speciilor</i>
	<i>Tendința abundenței – Living Planet</i>	A.CT.1 0	<i>Component</i>	<i>Tendințe populaționa le</i>

<i>Direcții de acțiune / Ținte</i>	<i>Indicator propus</i>	<i>Cod GBF</i>	<i>Tip indicator GBF</i>	<i>Observații</i>
	<i>Index (LPI) pentru specii reprezentative</i>			
	<i>Numărul de planuri de acțiune pentru specii amenințate implementate</i>	—	<i>Complementary identified by Parties (states)</i>	<i>Indicator complement ar identificat la nivel național</i>
<i>T5. Utilizarea durabilă, siguranța și legalitatea comerțului cu specii sălbatice</i>	<i>Starea stocurilor piscicole (Dunăre/Marea Neagră) – tendințe</i>	5.1	<i>Headline</i>	—
<i>T6. Gestionarea riscurilor din speciile alogene invazive; reducerea ratei de introducere și stabilire cu cel puțin 50%</i>	<i>Rata de introducere/stabilire IAS și numărul de intervenții de eradicare/control</i>	6.1	<i>Headline</i>	<i>Indicator headline privind presiunile biologice, completat prin date operaționale privind măsurile de control.</i>
<i>T7. Respectând țintele globale, România se angajează ca la nivel național (nu la nivel de exploatare agricolă individuală) consumul mediu de</i>	<i>Indicatori de poluare (calitatea apei/solului/aerului)</i>	—	<i>Complementary identified by Parties (states)</i>	<i>Indicator complement ar identificat la nivel național</i>
<i>consumul mediu de</i>	<i>Riscuri din pesticide</i>	7.1 / 7.2	<i>Headline</i>	<i>Pentru indicatorul</i>

<i>Direcții de acțiune / Ținte</i>	<i>Indicator propus</i>	<i>Cod GBF</i>	<i>Tip indicator GBF</i>	<i>Observații</i>
<i>produse de protecție a plantelor și de nutrienți să nu depășească valorile medii înregistrate la nivelul UE sau să nu depășească 50% din valoarea înregistrată de statul din UE cu cel mai mare consum de produse de protecție a plantelor și de nutrienți (reducerea cu 50% a riscului de poluare cu nutrienți și pesticide).</i>	<i>(indicatori de risc armonizați) și pierderi de nutrienți</i>			<i>național complement ar corespunzător Țintei 7 KM-GBF privind riscul din pesticide și consumul de nutrienți, plafonul național de referință pentru perioada 2026-2030 se stabilește la nivelul mediei aritmetice dintre: (a) media Uniunii Europene a consumului de produse de protecție a plantelor și de îngrășăminte, raportat la suprafața agricolă utilizată; și (b) cel mai ridicat nivel al aceluiași indicator</i>

<i>Direcții de acțiune / Ținte</i>	<i>Indicator propus</i>	<i>Cod GBF</i>	<i>Tip indicator GBF</i>	<i>Observații</i>
				înregistrat la nivelul unui stat membru al Uniunii Europene. Plafonul se recalculează o dată la 5 ani, pe baza celor mai recente date Eurostat. Stabilirea acestui plafon are în vedere atât nivelul actual al consumului național — sub 1 kg substanță activă/ha, față de o medie a Uniunii Europene de aproximativ 2-3 kg/ha —, cât și necesitatea anticipării evoluției sectorului agricol pe orizontul de aplicare a

<i>Direcții de acțiune / Ținte</i>	<i>Indicator propus</i>	<i>Cod GBF</i>	<i>Tip indicator GBF</i>	<i>Observații</i>
				<i>Strategiei. Plafonul astfel calculat nu poate fi, în niciun caz:</i> <i>(i) inferior cerințelor minime de mediu prevăzute de bunele condiții agricole și de mediu (GAEC) din cadrul Politicii Agricole Comune; și</i> <i>(ii) superior limitelor maxime de reziduuri și dozelor de aplicare aprobate prin legislația Uniunii Europene privind produsele de protecție a plantelor și siguranța alimentară, aplicabile pe teritoriul</i>

<i>Direcții de acțiune / Ținte</i>	<i>Indicator propus</i>	<i>Cod GBF</i>	<i>Tip indicator GBF</i>	<i>Observații</i>
				<i>României. Indicatorii naționali privind pesticidele și nutrienții se definesc pe bază de risc, iar nu exclusiv cantitativ.</i>
<i>T8. Reducerea impactului schimbărilor climatice asupra biodiversității și creșterea rezilienței ecosistemelor</i>	<i>Existența politicilor care reduc impactul schimbărilor climatice și al acidifierii oceanelor asupra biodiversității și care minimizează efectele negative și promovează efectele pozitive ale acțiunilor climatice asupra biodiversității (da/nu).</i>	8.b.	<i>Binary</i>	<i>Pentru Ținta 8 sunt utilizați indicatori binari, conform cadrului GBF</i>
<i>T9. Utilizarea durabilă a speciilor sălbatice și beneficii pentru comunitățile dependente</i>	<i>Existența politicilor care asigură gestionarea durabilă a utilizării speciilor sălbatice, furnizând beneficii sociale, economice și de mediu pentru</i>	9.b.	<i>Binary</i>	<i>Pentru Ținta 9 sunt utilizați indicatori binari, conform cadrului GBF, în timp ce evaluarea</i>

<i>Direcții de acțiune / Ținte</i>	<i>Indicator propus</i>	<i>Cod GBF</i>	<i>Tip indicator GBF</i>	<i>Observații</i>
	<i>populație, precum și protejarea și încurajarea utilizării tradiționale durabile de către popoarele indigene și comunitățile locale (da/nu).</i>			<i>cantitativă a progresului privind gestionarea durabilă este realizată prin indicatorii headline afereți Țintei 10.</i>
<i>T10. Asigurarea sustenabilității zonelor folosite pentru producție (agricultură, silvicultură, pescuit, acvacultură)</i>	<i>Procentul suprafețelor agricole/silvice sub practici prietenoase biodiversității</i>	<i>10.1, 10.2</i>	<i>Headline</i>	—
	<i>Certificări de sustenabilitate (FSC, MSC) – număr și suprafață</i>	<i>10.CY. 4</i>	<i>Complement ary identified by CBD</i>	<i>Certificările FSC/MS sunt utilizate ca indicatori indirecți ai gestionării durabile</i>
<i>T11. Menținerea și îmbunătățirea funcțiilor și serviciilor ecosistemelor pentru oameni și</i>	<i>Nivelul mediu anual al particulelor fine în suspensie (de exemplu, PM_{2.5} și PM₁₀) în zonele urbane</i>	<i>11.CT. 1</i>	<i>Component</i>	—

<i>Direcții de acțiune / Ținte</i>	<i>Indicator propus</i>	<i>Cod GBF</i>	<i>Tip indicator GBF</i>	<i>Observații</i>
<i>natură (inclusiv apă)</i>	<i>Proporția corpurilor de apă cu o stare bună a calității apei (calitate ecologică și chimică bună)</i>	<i>11.CT.2</i>	<i>Component</i>	—
<i>T12. Creșterea semnificativă a zonelor verzi urbane, acces echitabil la natură și conectivitate albastru-verde</i>	<i>Ponderea medie a suprafeței construite din orașe care reprezintă spații verzi sau albastre destinate utilizării publice pentru toți cetățenii.</i>	<i>12.1</i>	<i>Headline</i>	—
	<i>Existența planificării urbane incluzive din perspectiva biodiversității, cu referire la spațiile verzi sau albastre urbane (da/nu).</i>	<i>12.b</i>	<i>Binary</i>	—
<i>T13. Acces și partajare echitabilă a beneficiilor resurselor genetice și DSI; măsuri juridice și instituționale eficiente</i>	<i>Mecanisme ABS și participarea la DSI – cazuri și acorduri; Existența măsurilor eficiente de natură legislativă, politică, administrativă și de consolidare a capacităților, adoptate la toate</i>	<i>13.b</i>	<i>Binary</i>	<i>Pentru Ținta 13 sunt utilizați indicatori binari, în conformitate cu cadrul GBF, iar evaluarea progresului privind accesul la resursele</i>

<i>Direcții de acțiune / Ținte</i>	<i>Indicator propus</i>	<i>Cod GBF</i>	<i>Tip indicator GBF</i>	<i>Observații</i>
	<i>nivelurile, pentru asigurarea distribuirii corecte și echitabile a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice, a informațiilor digitale asociate acestora și a cunoștințelor tradiționale legate de resursele genetice (da/nu).</i>			<i>genetice și partajarea echitabilă a beneficiilor, inclusiv cele asociate informațiilor genetice digitale (DSI), este realizată prin analiza existenței și funcționării mecanismelor ABS, completată de cuantificare a cazurilor și acordurilor relevante.</i>
<i>T14. Integrarea valorilor biodiversității în politici, planificare, contabilitate națională; alinierea fluxurilor financiare publice și private la GBF</i>	<i>Integrarea biodiversității în politici și contabilitatea națională (număr de politici, conturi satelit)</i>	<i>14.b</i>	<i>Binary</i>	<i>Pentru Ținta 14 sunt utilizați indicatori binari, în conformitate cu cadrul GBF, iar evaluarea progresului privind integrarea valorilor biodiversității este</i>

<i>Direcții de acțiune / Ținte</i>	<i>Indicator propus</i>	<i>Cod GBF</i>	<i>Tip indicator GBF</i>	<i>Observații</i>
				<i>realizată prin analiza existenței și evoluției mecanismelor relevante de integrare în politici publice, planificare și sisteme de contabilitate națională.</i>
<i>T15. Obligații pentru companii: monitorizare, evaluare și raportarea riscurilor, dependențelor și impacturilor asupra biodiversității pe lanțurile de valoare</i>	<i>Raportări de business privind natură (număr companii mari care se dezvoltă)</i>	<i>15.1</i>	<i>Headline</i>	—
<i>T16. Consum durabil; reducerea amprente globale a consumului și a risipei</i>	<i>Existența instrumentelor de politică ce încurajează și sprijină populația să adopte alegeri de consum durabile (da/nu).</i>	<i>16.b</i>	<i>Binary</i>	—
<i>T17. Implementarea măsurilor de biosecuritate și</i>	<i>Existența măsurilor pentru implementarea dispozițiilor de</i>	<i>17.b</i>	<i>Binary</i>	—

<i>Direcții de acțiune / Ținte</i>	<i>Indicator propus</i>	<i>Cod GBF</i>	<i>Tip indicator GBF</i>	<i>Observații</i>
<i>gestionarea biotehnologiei</i>	<i>biosecuritate și a celor privind gestionarea biotehnologiei și distribuirea beneficiilor rezultate, conform Convenției (da/nu).</i>			
<i>T18. Eliminarea/substituirea stimulentelelor dăunătoare (–500 mld USD/an)</i>	<i>Stimulentele pozitive existente pentru promovarea conservării biodiversității și a utilizării durabile.</i>	18.1	<i>Headline</i>	—
	<i>Valoarea subvențiilor și a altor stimulente dăunătoare biodiversității.</i>	18.2	<i>Headline</i>	—
<i>T19. Mobilizarea resurselor: cel puțin 200 mld. USD/an la nivel global; creșterea fluxurilor internaționale către țările în curs de dezvoltare</i>	<i>Sumele mobilizate anual pentru biodiversitate din surse publice/privat</i>	D.2, D.3	<i>Headline</i>	—
<i>T20. Consolidarea capacităților, tehnologie și cooperare științifică</i>	<i>Existența acțiunilor semnificative pentru consolidarea</i>	20.b	<i>Binary</i>	—

<i>Direcții de acțiune / Ținte</i>	<i>Indicator propus</i>	<i>Cod GBF</i>	<i>Tip indicator GBF</i>	<i>Observații</i>
	<i>creării de capacități, pentru facilitarea accesului la și transferului de tehnologii, precum și pentru promovarea inovației și a cooperării tehnice și științifice (da/nu).</i>			
	<i>Proiecte de restaurare/conserv are finanțate și capacități formate</i>	—	<i>Complement ary identified by Parties (states)</i>	<i>Indicator complement ar identificat la nivel național</i>
<i>T21. Cunoștințe, date și monitorizare: indicatori și raportare transparentă</i>	<i>Calitatea și deschiderea datelor (seturi publice, interoperabilitate)</i>	—	<i>Complement ary identified by Parties (states)</i>	<i>Indicator complement ar identificat la nivel național — indicatorul propus reflectă dimensiuni operaționale ale accesului și calității datelor și completează indicatorul headline</i>

<i>Direcții de acțiune / Ținte</i>	<i>Indicator propus</i>	<i>Cod GBF</i>	<i>Tip indicator GBF</i>	<i>Observații</i>
				<i>21.1 privind existența și funcționare a sistemelor naționale de monitorizare și raportare.</i>
<i>T22. Participare, incluziune și drepturi: implicarea deplină a comunităților locale; echitate de gen</i>	<i>Existența mecanismelor de participare publică în planificarea și implementarea politicilor privind biodiversitatea</i>	22.b	<i>Binary</i>	—
	<i>Numărul de consultări publice și participanți în planificare</i>	—	<i>Complement ary identified by Parties (states)</i>	<i>Indicator complement ar identificat la nivel național</i>
	<i>Acoperirea programelor și campaniilor educaționale</i>	—	<i>Complement ary identified by Parties (states)</i>	<i>Indicator complement ar identificat la nivel național</i>
<i>T23. Egalitate de gen în implementare și acces egal la resurse și decizie</i>	<i>Existența cadrelor legislative, administrative sau de politici pentru implementarea Planului de</i>	23.b	<i>Binary</i>	—

<i>Direcții de acțiune / Ținte</i>	<i>Indicator propus</i>	<i>Cod GBF</i>	<i>Tip indicator GBF</i>	<i>Observații</i>
	<i>Acțiune privind Egalitatea de Gen (2023-2030), care asigură drepturi egale, acces egal la terenuri și resurse naturale și capacitatea femeilor și fetelor de a contribui la obiectivele Convenției (da/nu).</i>			

Notă: Setul de indicatori poate fi actualizat pe parcursul implementării strategiei naționale, în funcție de evoluția metodologiilor de raportare internaționale și de dezvoltarea sistemelor naționale de monitorizare.

7.1.2. Indicatorii naționali de performanță

Indicatorii de performanță definiți la nivel național vizează urmărirea implementării concrete a fiecărei acțiuni din Planul național de acțiune. Aceștia sunt corelați cu obiectivele operaționale ale strategiei naționale și pot fi utilizați, după caz, ca indicatori complementari identificați de Părți (complementary indicators identified by Parties) în cadrul mecanismului de raportare al CBD.

Indicatorii naționali de performanță, împreună cu țintele aferente și periodicitatea monitorizării, sunt prezentați în detaliu în Anexa nr. II – Planul național de acțiune.

7.2. Proceduri de monitorizare și evaluare

Monitorizarea implementării strategiei naționale se structurează pe două niveluri complementare: strategic și operațional.

Monitorizarea strategică

Monitorizarea strategică are ca obiectiv evaluarea progresului general al României în atingerea țintelor KM-GBF și a obiectivelor strategice naționale privind conservarea biodiversității, restaurarea ecosistemelor, utilizarea durabilă a resurselor biologice și

integrarea biodiversității în politicile sectoriale. Aceasta urmărește evoluția tendințelor și a rezultatelor agregate, nu implementarea punctuală a unor acțiuni individuale.

Monitorizarea strategică se bazează pe indicatorii KM-GBF prezentați în subcapitolul 7.2.1, completați cu indicatori naționali relevanți. Datele provin din sistemele naționale de monitorizare a biodiversității, din raportările sectoriale, din raportările europene și din agregarea informațiilor de la nivel operațional. Evaluarea la nivel strategic se realizează periodic, la intervale de 3–5 ani, în corelare cu ciclurile de raportare către Uniunea Europeană și towards Convenția privind Diversitatea Biologică.

Periodicitatea evaluării indicatorilor KM-GBF este diferențiată:

- *Indicatorii de tip headline — la intervale de 4 ani, în corelare cu ciclul de raportare CBD;*
- *Indicatorii de tip component și complementary — la 2–3 ani, pentru a surprinde tendințele populaționale și ecosistemice;*
- *Indicatorii binari — la 3–5 ani sau ori de câte ori intervin modificări relevante ale cadrului legislativ sau instituțional.*

Se instituie un mecanism de monitorizare și evaluare periodică a efectelor prezentei strategii naționale asupra agriculturii, prin realizarea, la fiecare 4 ani, a unui raport independent privind impactul măsurilor asupra producției agricole, competitivității exploatațiilor, securității alimentare și veniturilor fermierilor. Raportul stă la baza eventualei revizuirii a strategiei naționale și a Planului național de acțiune.

Monitorizarea operațională

Monitorizarea operațională urmărește implementarea efectivă a obiectivelor specifice, acțiunilor și măsurilor incluse în Planul național de acțiune. Aceasta vizează progresul concret al implementării - realizarea activităților planificate, atingerea Țintelor stabilite și obținerea rezultatelor preconizate.

Monitorizarea operațională se realizează pe baza indicatorilor de rezultat/performanță definiți pentru fiecare acțiune din Anexa nr. II, împreună cu periodicitatea aferentă. Periodicitatea este adaptată naturii fiecărei acțiuni și tipului de indicator:

- *Anual - pentru majoritatea măsurilor și indicatorilor de implementare;*
- *Bienal sau la intervale mai mari - pentru indicatorii care necesită colectări complexe de date sau evaluări ecologice;*
- *La finalul perioadei de implementare - pentru indicatorii de impact pe termen lung.*

Etapale evaluării strategiei naționale

Implementarea strategiei naționale este însoțită de un mecanism de evaluare periodică, menit să sprijine managementul adaptativ și să asigure relevanța continuă a măsurilor de conservare. Sunt prevăzute următoarele etape:

Tabelul 4 - Principalele etape de evaluare ale strategiei naționale

<i>Etapă</i>	<i>Perioadă</i>	<i>Obiect</i>	<i>Responsabil</i>
<i>Evaluare intermediară</i>	2028	<i>Analiza gradului de implementare a acțiunilor, a progresului față de ținte, identificarea dificultăților și propuneri de ajustare a măsurilor sau priorităților</i>	<i>MMAP, în colaborare cu instituțiile co-responsabile</i>
<i>Evaluare finală</i>	2030	<i>Evaluarea rezultatelor și impactului strategiei naționale, a gradului de îndeplinire a obiectivelor, formularea concluziilor pentru elaborarea strategiei naționale următoare</i>	<i>MMAP, cu sprijinul unui evaluator independent</i>
<i>Raportare internațională CBD</i>	<i>La 4 ani (în corelare cu ciclul CBD)</i>	<i>Raportarea progresului față de țintele KM-GBF, pe baza indicatorilor headline din subcapitolul 7.2.1</i>	<i>MMAP – autoritate națională competentă</i>
<i>Raportare europeană</i>	<i>La 6 ani (Art. 17 Directiva Habitare; Art. 12 Directiva Păsări)</i>	<i>Raportarea stării de conservare a habitatelor și speciilor de interes comunitar</i>	<i>MMAP</i>

Rezultatele evaluărilor periodice contribuie la raportările naționale și internaționale privind biodiversitatea și pot sta la baza actualizării sau completării planului național de acțiune, pentru a asigura eficiența și relevanța continuă a măsurilor.

7.3. Instituții responsabile

Implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiei naționale implică un ansamblu de autorități și instituții publice, cu roluri diferențiate în funcție de domeniul de competență. Prezentul subcapitol prezintă cadrul instituțional general; responsabilitățile detaliate per acțiune sunt indicate în Anexa nr. II – Planul național de acțiune.

*Coordonarea generală a implementării strategiei naționale revine **Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor (MMAP)**, în calitate de autoritate publică centrală responsabilă pentru elaborarea și coordonarea politicilor în domeniul protecției naturii și de autoritate națională competentă pentru implementarea Convenției privind Diversitatea Biologică.*

*Pentru asigurarea unei abordări coerente și integrate la nivel guvernamental, se recomandă instituirea unui **comitet interministerial pentru biodiversitate**, care să se întrunească periodic și să analizeze stadiul implementării strategiei naționale, progresul față de ținte, dificultățile întâmpinate și necesitatea ajustării măsurilor. Acest mecanism va facilita integrarea obiectivelor de biodiversitate în politicile sectoriale relevante.*

Tabelul de mai jos sintetizează principalele instituții implicate, rolurile și mecanismele de participare la implementarea strategiei naționale.

Tabelul 5 - Principalele instituții implicate, rolurile și mecanismele de participare la implementarea strategiei naționale

<i>Direcție de acțiune / Domeniu</i>	<i>Instituții implicate</i>	<i>Rol principal</i>	<i>Mecanism de coordonare</i>
<i>Coordonare generală</i>	<i>Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor (MMAP)</i>	<i>Coordonare, raportare CBD/UE, inițiere acte normative</i>	<i>Comitet interministerial pentru biodiversitate</i>

<i>Direcție de acțiune / Domeniu</i>	<i>Instituții implicate</i>	<i>Rol principal</i>	<i>Mecanism de coordonare</i>
<i>A – Aree naturale protejate și restaurare</i>	<i>MMAP, Agenția Națională pentru Mediu și Aree Naturale Protejate (ANMAP), administratori de arie protejată, RNP-Romsilva, ANAR, MDLPA, autorități locale</i>	<i>Management arie protejată, planuri de management, restaurare ecosisteme, planificare teritorială</i>	<i>Comitet interministerial; protocoale de colaborare</i>
<i>A – Specii și habitate</i>	<i>MMAP, ANMAP, GNM, ANSVSA, administratori de arie naturale protejate, institute de cercetare, Academia Română – CMN, ONG-uri</i>	<i>Evaluare stare de conservare, planuri de acțiune pentru specii, control trafic</i>	<i>For științific național (de desemnat)</i>
<i>B – Utilizare durabilă</i>	<i>MMAP, MADR, MDLPA, Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului (MEDAT), RNP-Romsilva, ANAR, autorități locale</i>	<i>Politici sectoriale agricultură, silvicultură, turism, amenajare teritoriu</i>	<i>Comitet interministerial; grupuri de lucru sectoriale</i>
<i>B – Specii invazive</i>	<i>MMAP, ANMAP, GNM, ANSVSA, autorități vamale, autorități locale</i>	<i>Registru IAS, avertizare timpurie, control și eradicare</i>	<i>Mecanism interinstituțional IAS</i>
<i>C – Resurse genetice (ABS)</i>	<i>MMAP, ANMAP, GNM, institute de cercetare</i>	<i>Implementare regim ABS, raportare ABS Clearing-House</i>	<i>For/Comitet științific național ABS (de desemnat)</i>

<i>Direcție de acțiune / Domeniu</i>	<i>Instituții implicate</i>	<i>Rol principal</i>	<i>Mecanism de coordonare</i>
<i>D – Cadru legislativ și financiar</i>	<i>MMAP, Administrația Fondului pentru Mediu (AFM), MIPE – instituție cu rol de finanțare, ministere sectoriale</i>	<i>Finanțare, integrare biodiversitate în politici sectoriale, accesare fonduri europene</i>	<i>Comitet interministerial; Grupul de lucru finanțare biodiversitate</i>
<i>D – Cercetare și monitorizare</i>	<i>MMAP, Ministerul Educației și Cercetării (MEC), institute de cercetare, instituții de învățământ superior, Academia Română</i>	<i>Monitorizare biodiversitate, transfer cunoștințe, formare profesională</i>	<i>Mecanism de transfer cunoștințe (de instituit)</i>
<i>D – Comunicare și educație (CEPA)</i>	<i>MMAP, ANMAP, MEC, autorități locale, ONG-uri, mass-media</i>	<i>Strategie CEPA, platformă națională de informare, programe educaționale</i>	<i>Comitet consultativ CEPA</i>

Responsabilitățile detaliate, inclusiv instituțiile co-responsabile și parteneri pentru fiecare acțiune în parte, sunt prezentate în Anexa nr. II – Planul național de acțiune.

7.4. Implicații asupra cadrului juridic

Implementarea prezentei strategii naționale presupune atât modificarea unor acte normative existente, cât și adoptarea de noi reglementări, necesare pentru crearea cadrului legal care să permită punerea în aplicare a măsurilor prevăzute. Prezentul subcapitol descrie impactul strategiei naționale asupra cadrului juridic în vigoare și identifică actele normative a căror modificare sau adoptare este necesară în perioada 2026-2030.

Identificarea nevoilor legislative s-a realizat prin analiza sistematică a acțiunilor din Planul național de acțiune (Anexa nr. II) care implică intervenții normative, coroborată

cu analiza cadrului juridic existent și cu cerințele derivate din legislația europeană recent adoptată, în special Regulamentul (UE) 2024/1991 privind restaurarea naturii, Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 și Cadrul Global pentru Biodiversitate Kunming-Montreal.

Cu toate acestea, prezenta strategie națională nu creează prin ea însăși obligații juridice noi. Obligațiile concrete vor fi stabilite exclusiv prin actele normative adoptate în temeiul sau în implementarea strategiei naționale, după parcurgerea procedurilor legale de consultare și avizare prevăzute de cadrul în vigoare.

Tabelul de mai jos prezintă, într-o formă sintetică, intervențiile legislative necesare, structurate pe domenii de reglementare, cu indicarea tipului de intervenție, a actului normativ vizat sau a noului instrument de reglementare propus, a instituției responsabile de inițiere și a acțiunilor corespunzătoare din Planul național de acțiune.

Tabelul 6 Implicații ale strategiei naționale asupra cadrului juridic

Tip intervenție	Act normativ / instrument de reglementare	Responsabil	Acțiune din Planul național de acțiune
<i>Arii naturale protejate, rețea Natura 2000 și conectivitate ecologică</i>			
<i>Modificare / completare</i>	<i>OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice definirea OECM în legislația națională, actualizarea regimului parcurilor naționale conform IUCN categoria II și revizuirea metodologiei de atribuire în administrare</i>	<i>MMAF, MTI</i>	<i>A.1.1.2; A.1.1.3; A.1.1.8; A.1.3.1</i>
<i>Acte normative noi</i>	<i>Acte normative de desemnare a noi arii naturale protejate și a noi situri Natura 2000 (SCI/SAC și SPA), necesare pentru acoperirea lacunelor de reprezentativitate ale rețelei naționale și atingerea țintei de 25% suprafața protejată</i>	<i>MMAF, MTI</i>	<i>A.1.1.1</i>

Tip intervenție	Act normativ / instrument de reglementare	Responsabil	Acțiune din Planul național de acțiune
<i>Act normativ nou</i>	<i>Act normativ specific privind desemnarea zonelor prioritare pentru biodiversitate corespunzătoare protecției stricte (5%), în conformitate cu criteriile Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030</i>	<i>MMAF, MTI</i>	<i>A.1.1.1</i>
<i>Act normativ nou</i>	<i>Act normativ privind desemnarea coridoarelor ecologice identificate și cartate la nivel național, cu stabilirea statutului juridic și a obligațiilor de integrare în documentele de planificare teritorială</i>	<i>MMAF, MDLPA, MTI</i>	<i>A.1.1.5</i>
<i>Act normativ nou</i>	<i>Cadru normativ național privind zonele tampon ale siturilor naturale UNESCO din România, care să definească statutul juridic, regimul de utilizare și responsabilitățile instituționale</i>	<i>MMAF</i>	<i>A.1.1.4</i>
Conservarea speciilor			
<i>Modificare / completare</i>	<i>Acte normative privind listele de specii protejate (ordine de ministru aferente OUG nr. 57/2007) — pentru instituirea unui mecanism normativ flexibil de actualizare periodică a listelor, pe baza evaluărilor științifice validate de forul științific național.</i>	<i>MMAF</i>	<i>A.2.1.3</i>
<i>Act normativ nou</i>	<i>Act normativ de desemnare și organizare a forului științific național responsabil pentru evaluarea și validarea statutului de conservare al</i>	<i>MMAF</i>	<i>A.2.1.1</i>

Tip intervenție	Act normativ / instrument de reglementare	Responsabil	Acțiune din Planul național de acțiune
	<i>speciilor conform criteriilor IUCN și elaborarea Listelor Roșii naționale</i>		
<i>Modificare / completare</i>	<i>Acte normative privind regimul juridic al confiscării și repatrierii exemplarelor de specii protejate — pentru instituirea mecanismelor legale prin care costurile repatrierii și întreținerii exemplarelor confiscate sa fie suportate de contravenienții sau infractorii responsabili</i>	<i>MMAP, GNM</i>	<i>A.2.3.1</i>
Restaurarea ecosistemelor			
<i>Act normativ nou</i>	<i>Planul Național de Restaurare, adoptat prin act normativ, ca instrument obligatoriu de transpunere la nivel național a Regulamentului (UE) 2024/1991 privind restaurarea naturii, cu ținte etapizate până în 2030, 2040 și 2050</i>	<i>MMAP</i>	<i>A.3.1.1</i>
<i>Act normativ</i>	<i>Hotărâre de guvern privind criteriile de selecție a barierelor artificiale din calea conectivității apelor de suprafață propuse pentru îndepărtare, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2024/1991. Criteriile de selecție exclud din regimul de îndepărtare barierele artificiale aferente hidrocentralelor aflate în funcțiune, celor în construcție declarate obiective de siguranță națională, precum și amplasamentelor identificate ca fiind necesare pentru dezvoltarea de noi capacități de tip hidrocentrală cu</i>	<i>MMAP, ANAR, Ministerul Energiei, MTI</i>	<i>A.3.5.2</i>

Tip intervenție	Act normativ / instrument de reglementare	Responsabil	Acțiune din Planul național de acțiune
	<i>acumulare prin pompaj, listă stabilită în corelare cu Strategia Energetică Națională în vigoare.</i>		
Amenajarea teritoriului și urbanism			
<i>Modificare / completare</i>	<i>Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național — actualizarea Anexei nr. I, revizuirea art. 7 cu stabilirea de termene obligatorii de aplicare și introducerea unui regim sancționator. Actualizarea nu afectează planurile de amenajare a teritoriului și documentațiile de urbanism aprobate, certificatele de urbanism și autorizațiile de construire emise anterior intrării ei în vigoare.</i>	<i>MDLPA, MMAP</i>	<i>B.1.1.1.2</i>
<i>Modificare / completare</i>	<i>Codul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor / legislația privind peisajul și patrimoniul natural — pentru integrarea explicită a obiectivelor de conservare a biodiversității și a infrastructurii verzi în documentațiile de urbanism</i>	<i>MDLPA, MMAP, MC</i>	<i>B.1.1.1.1</i>
Silvicultura			
<i>Modificare/ completare</i>	<i>Norme tehnice de elaborare a amenajamentelor silvice - pentru integrarea explicită a criteriilor de conservare a biodiversității</i>	<i>MMAP</i>	<i>B.1.2.1.1</i>

<i>Tip intervenție</i>	<i>Act normativ / instrument de reglementare</i>	<i>Responsabil</i>	<i>Acțiune din Planul național de acțiune</i>
	<i>forestiere, în corelare cu Regulamentul (UE) 2024/1991</i>		
<i>Ordin de ministru</i>	<i>Ordin privind ghidul de conservare a pădurilor în arii naturale protejate și în zonele prioritare pentru biodiversitate</i>	<i>MMAF</i>	<i>B.1.2.1.2</i>
<i>Specii sălbatice cu valoare economica și specii alogene invazive</i>			
<i>Modificare / completare</i>	<i>Norme privind recoltarea, capturarea și utilizarea speciilor sălbatice cu valoare economica (plante medicinale, ciuperci, specii piscicole, cinegetice) — pentru integrarea principiilor utilizării durabile și a cerințelor de conservare a biodiversității</i>	<i>MMAF</i>	<i>B.1.3.1.2</i>
<i>Modificare / completare</i>	<i>Acte normative privind speciile alogene invazive (în transpunerea Regulamentului (UE) 1143/2014) — actualizarea periodică a listelor naționale IAS cel puțin o dată la 3 ani și alinierea cu listele UE în termen de maximum 12 luni de la modificările europene</i>	<i>MMAF</i>	<i>B.2.2.2</i>
<i>Agricultura</i>			
<i>Modificare / completare</i>	<i>Standarde și norme tehnice privind practicile agricole — pentru reducerea impactului asupra biodiversității, limitarea utilizării substanțelor chimice dăunătoare și</i>	<i>MADR, MMAF</i>	<i>B.1.4.2.1</i>

<i>Tip intervenție</i>	<i>Act normativ / instrument de reglementare</i>	<i>Responsabil</i>	<i>Acțiune din Planul național de acțiune</i>
	<i>menținerea elementelor de peisaj cu valoare ecologica</i>		
<i>Transport, energie și turism</i>			
<i>Act normativ nou</i>	<i>Cadru normativ privind circulația vehiculelor off-road (ATV, UTV, motociclete, vehicule acvatice și pe zăpadă) în ariile naturale și zonele sensibile din punct de vedere ecologic</i>	<i>MMAP</i>	<i>B.1.6.1.2</i>
<i>Resurse genetice și cunoștințe tradiționale (ABS)</i>			
<i>Act normativ nou</i>	<i>Act normativ privind operaționalizarea deplină a regimului ABS la nivel național, desemnarea forului/comitetului științific național pentru resurse genetice și definirea indicatorilor naționali de monitorizare ABS</i>	<i>MMAP</i>	<i>C.1.1.1–C.1.1.3</i>
<i>Act normativ nou</i>	<i>Cadrul național pentru recunoașterea, documentarea și protejarea cunoștințelor, inovațiilor și practicilor tradiționale relevante pentru conservarea biodiversității, în conformitate cu art. 8 lit. j) CBD</i>	<i>MMAP, MC</i>	<i>B.3.1.1</i>
<i>Cadru instituțional și financiar</i>			
<i>Act normativ nou</i>	<i>Hotărâre de guvern privind instituirea comitetului interministerial pentru biodiversitate, cu stabilirea componentei, atribuțiilor,</i>	<i>MMAP, SGG</i>	<i>D.1.3.2</i>

Tip intervenție	Act normativ / instrument de reglementare	Responsabil	Acțiune din Planul național de acțiune
	periodicității reuniunilor și mecanismelor de raportare		

Capitolul 8 – Finanțare și resurse

Implementarea Strategiei Naționale pentru Conservarea Biodiversității este condiționată de existența unui cadru financiar adecvat, stabil și predictibil, capabil să susțină atât funcționarea sistemului instituțional, cât și aplicarea efectivă a măsurilor de conservare și restaurare a biodiversității pe termen mediu și lung. Având în vedere amploarea obiectivelor asumate de România prin legislația Uniunii Europene, Convenția privind Diversitatea Biologică și Cadrul Global pentru Biodiversitate Kunming-Montreal, finanțarea biodiversității trebuie abordată într-o manieră strategică, integrată și multianuală, care să asigure coerența între obiectivele asumate și resursele mobilizate.

În prezent, finanțarea conservării biodiversității se bazează preponderent pe bugetul public național și pe fondurile europene, cu un rol dominant al programelor finanțate din cadrul financiar multianual al Uniunii Europene. Bugetul de stat asigură în principal resursele necesare coordonării strategice și funcționării instituțiilor cu atribuții în domeniu, însă nivelul alocărilor rămâne insuficient pentru a susține implementarea sistematică a acțiunilor de conservare, restaurare, inventariere și monitorizare. Fondurile europene continuă să reprezinte surse esențiale pentru finanțarea măsurilor de biodiversitate, în special pentru proiecte de elaborare și implementare a planurilor de management, precum și pentru proiecte de restaurare ecologică. Strategia națională promovează utilizarea acestor fonduri într-o manieră complementară și orientată către rezultate, corelată cu prioritățile naționale și cu obiectivele europene și internaționale.

Pentru perioada de implementare a Strategiei naționale, este necesară consolidarea și diversificarea surselor de finanțare, astfel încât acestea să reflecte extinderea obligațiilor asumate, inclusiv cele asociate restaurării ecosistemelor degradate, gestionării eficiente a ariilor naturale protejate și atingerii Țintelor stabilite pentru orizontul 2030. În acest context, Strategia națională are în vedere aplicarea graduală și coerentă a principiilor economice consacrate în politicile de mediu, inclusiv a principiului „poluatorul plătește”. Deși acest principiu este consacrat în cadrul legislativ european, aplicarea sa efectivă în domeniul biodiversității rămâne limitată la nivel național, fiind necesară o corelare mai clară între activitățile care generează presiuni asupra biodiversității și contribuția acestora la finanțarea măsurilor de

prevenire, reducere și compensare a impactului asupra ecosistemelor, în conformitate cu cadrul legal existent.

În paralel cu mobilizarea resurselor publice și europene, Strategia națională încurajează dezvoltarea și utilizarea unor mecanisme financiare verzi, compatibile cu cadrul național și european, care să sprijine investițiile favorabile biodiversității, restaurarea ecosistemelor și integrarea considerentelor de mediu în deciziile economice și sectoriale. Totodată, în contextul implementării Cadrului Global pentru Biodiversitate Kunming-Montreal, România poate valorifica oportunitățile de finanțare disponibile la nivel internațional, inclusiv prin mecanismele gestionate de Global Environment Facility și prin instrumentele financiare dezvoltate în cadrul Kunming Biodiversity Fund, în măsura în care acestea devin operaționale și accesibile statelor eligibile. Accesarea acestor resurse presupune consolidarea capacității instituționale de pregătire și implementare a proiectelor și corelarea priorităților naționale cu obiectivele și criteriile stabilite la nivel internațional.

Implementarea măsurilor prevăzute în prezenta Strategie națională și în Planul național de acțiune se va realiza în limita fondurilor aprobate anual cu această destinație în bugetele ordonatorilor principali de credite implicați, precum și prin utilizarea fondurilor europene nerambursabile, a Fondului pentru Mediu, a programelor europene dedicate mediului, cercetării, dezvoltării regionale și dezvoltării rurale, a mecanismelor financiare internaționale și a altor surse legal constituite.

Strategia națională nu instituie, prin ea însăși, obligații bugetare directe și imediate în sarcina instituțiilor responsabile, ci stabilește cadrul strategic, direcțiile de acțiune și mecanismele de mobilizare a resurselor financiare necesare pentru perioada 2026–2030. Finanțarea efectivă a măsurilor se va realiza cu respectarea legislației privind finanțele publice, a regulilor aplicabile fondurilor europene și a procedurilor de programare, bugetare, contractare și implementare specifice fiecărei surse de finanțare.

Pentru fiecare acțiune, sursele potențiale de finanțare sunt indicate în Planul național de acțiune, urmând ca necesarul concret de resurse să fie stabilit la nivelul documentațiilor de implementare, al proiectelor, al programelor de finanțare sau, după caz, al actelor normative subsecvente. Sursele de finanțare avute în vedere includ, după caz, bugetul de stat, bugetele locale, Fondul pentru Mediu, fondurile europene nerambursabile, fondurile externe rambursabile sau nerambursabile, veniturile proprii ale instituțiilor responsabile, parteneriatele și alte surse legal constituite.

Prin combinarea resurselor publice naționale, a fondurilor europene, a mecanismelor financiare verzi și a instrumentelor internaționale asociate Cadrului Kunming-Montreal, Strategia națională urmărește construirea unui cadru de finanțare coerent, predictibil și adaptat obiectivelor asumate. Consolidarea finanțării publice naționale și instituirea unui mecanism financiar național pentru biodiversitate reprezintă condiții esențiale pentru implementarea eficientă a Strategiei naționale și pentru atingerea obiectivelor stabilite pentru orizontul 2030 și pe termen lung.

ANEXA nr. II - Planul național de acțiune pentru conservarea biodiversității

Obiective strategice	Obiective generale	Obiective specifice	Acțiuni	Instituții responsabile	Perioada	Surse de finanțare	Prioritate	Indicatori de rezultat / performanță	Ținte/Rezultate așteptate	Corelare cu țintele KMGBF	Periodicitatea monitorizării
A. Integritatea, conectivitatea și reziliența ecosistemelor sunt menținute, consolidate sau restaurate; extincția speciilor amenințate provocată de om este stopată; până în 2050 riscul și rata de extincție se reduc de zece ori; diversitatea genetică este menținută.	A.1. ASIGURAREA COERENȚEI ȘI A MANAGEMENTULUI EFICIENT AL REȚELEI NAȚIONALE DE ARII NATURALE PROTEJATE	A.1.1 Consolidarea, optimizarea și extinderea rețelei naționale de arii naturale protejate în acord cu ținta 25% protecție și desemnarea de zone prioritare pentru biodiversitate pentru a atinge de ținta 5% protecție strictă, asumate la nivel european și global privind conservarea biodiversității până în 2030. Desemnarea	A1.1.1 Desemnarea de noi arii naturale protejate și desemnarea zonelor prioritare pentru biodiversitate, în scopul realizării obiectivelor de 25% suprafață protejată și 5% protecție strictă asumate la nivel european până în 2030.	MMAP, ANMAP, administrații de parcuri naționale/naturale, MTL, MADR	– 2026 – 2030	Buget stat, fonduri UE, FM	Mare	% teritoriu național sub protecție % teritoriu național cu zone cu protecție strictă Număr situri noi desemnate Evaluarea reprezentativității rețelei (la nivel de bioregiiuni) Număr coridoare ecologice desemnate prin acte normative Suprafața de păduri virgine și cvasivirgine și seculare (old growth) inclusă în zone de protecție strictă Actualizarea periodică a inventarului național al pădurilor virgine	25% din teritoriul național sub protecție; 5 % din teritoriul național zone cu protecție strictă conform Strategiei UE privind Biodiversitatea pentru 2030; Desemnarea siturilor necesare pentru acoperirea lacunelor identificat, Evaluarea reprezentativității rețelei realizată la nivel de bioregiiuni Includerea	Target 3 - Conservarea efectivă a cel puțin 25% din suprafețele terestre și marine, prin arii naturale protejate și OECM (Other Effective Area-Based Conservation Measures), bine conectate și reprezentative, Target 11 - Menținerea și îmbunătățirea funcțiilor și serviciilor ecosistemelor pentru oameni și natură (inclusiv apă)	Anual: % suprafață protejată, % suprafață cu zone prioritare pentru biodiversitate, suprafață păduri virgine incluse în zone prioritare pentru biodiversitate, număr situri desemnate; La 3 ani: evaluare reprezentativitate și conectivitate;

		de noi arii naturale protejate sau zone de protecție strictă, precum și extinderea celor existente, se realizează numai cu avizul unităților administrativ teritoriale implicate, pe baza unei analize de impact multi-dimensionale (biodiversitate,						și cvasivirgine și seculare (<i>old-growth</i>).	tuturor pădurilor virgine și cvasivirgine și seculare (<i>old-growth</i>) validate ca zone prioritare pentru biodiversitate		
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--

		economic, social, dezvoltare rurală) și multi-anuale.	A.1.1.2. Definirea conceptului OECE în legislația națională și elaborarea unui ghid metodologic pentru identificarea și raportarea acestor arii în România.	MMA, MTI, MADR	2026 - 2030	bugetul de stat / fonduri europene	Ridicată	Ghid metodologic elaborat și aprobat prin Ordin de Ministru pentru identificarea, evaluarea și raportarea OECE	Conceptul OECE definit în cadrul legislativ național și ghid metodologic elaborat pentru identificarea, evaluarea și raportarea OECE		Anual
			A.1.1.3. Asigurarea aplicării unitare a regimului de management al parcurilor naționale în conformitate cu categoria IUCN II, inclusiv prin revizuirea zonării interne și reglementarea utilizării resurselor în	MMA, Administrații, MTI, MADR	2026-2030	bugetul de stat	Ridicată	% suprafață a fiecărui parc național încadrată în zone de protecție strictă Număr parcuri naționale aliniate criteriilor IUCN categoria II Existența unor proceduri aprobate privind utilizarea locală a lemnului provenit din parcurile naționale Eliminarea exploatării	Toate parcurile naționale aliniate criteriilor IUCN categoria II până în 2030 Reglementarea explicită a recoltării și utilizării lemnului exclusiv ca efect secundar al intervențiilor compatibile cu		Anual

			scopuri compatibile cu obiectivele de conservare.					comerciale a lemnului provenit din parcurile naționale	obiectivele de conservare ale parcului național și, după caz, pentru satisfacerea nevoilor comunităților locale, în condițiile prevăzute de planul de management.		
			A.1.1.4. Dezvoltarea și aplicarea unui cadru național unitar de reglementare pentru zonele tampon ale siturilor naturale UNESCO din România, care să definească statutul acestora în legislația națională, responsabilitățile instituționale și tipurile de	MMAP	2026-2030	bugetul de stat	Mare	Existența unui cadru normativ național care definește statutul și regimul zonelor tampon ale siturilor naturale UNESCO	Adoptarea și aplicarea unui cadru normativ național unitar pentru zonele tampon ale siturilor UNESCO, care să clarifice statutul juridic, regimul de utilizare și responsabilitățile instituționale, în vederea prevenirii		Anual

			activități permise, în scopul prevenirii presiunilor asupra valorilor naturale și culturale protejate.						presiunilor asupra valorilor naturale și culturale.		
			A.1.1.5. Desemnarea prin acte normative a coridoarelor ecologice identificate și cartate la nivel național.	MMA, MDLPA, autorități ale administrației publice locale, MTI	2026-2030	bugetul de stat, venituri proprii MDLPA, program național de elaborare PUG-uri, alte surse legale constituite	Medie	Acte normative adoptate pentru desemnarea coridoarelor ecologice Suprafața totală (ha) a coridoarelor ecologice desemnate oficial Lungimea (km) a coridoarelor ecologice desemnate Integrarea coridoarelor ecologice în documentele de planificare teritorială (da/nu / număr PUG/PUZ actualizate)	Adoptarea cadrului normativ național pentru desemnarea coridoarelor ecologice până în 2028 Desemnarea oficială a coridoarelor ecologice prioritare identificate la nivel național. Operaționalizarea unei baze de date spațiale publice privind		Anual

								Existența unei baze de date spațiale oficiale privind coridoarele ecologice (da/nu)	coridoarele ecologice, și integrarea acestuia ca instrument de fundamentare a măsurilor de conservare a biodiversității, fără ca desemnarea coridoarelor ecologice acestora să constituie, în lipsa unei reglementări exprese, o restricție suplimentară asupra procedurilor de autorizare sau a regimului juridic al terenurilor.		
--	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--

			A.1.1.6. Elaborarea și adoptarea unui ghid metodologic pentru integrarea desemnărilor internationale în planurile de management ale ariilor naturale protejate, inclusiv prin realizarea unui studiu de caz pentru Rezervația Biosferei Delta Dunării.	MMAP, ANMAP, Administrația a Rezervației Biosferei Delta Dunării, instituții de cercetare	2026- 2030	bugetul de stat /fonduri europene	Medie	Ghid metodologic elaborat și aprobat pentru integrarea desemnărilor internationale (Ramsar, UNESCO – Rezervații ale Biosferei, Patrimoniu Mondial, Geoparcuri etc.) în planurile de management ale ariilor naturale protejate; studiu de caz realizat pentru Rezervația Biosferei Delta Dunării	Îmbunătățirea coerenței și eficienței managementul ui ariilor naturale protejate cu desemnări internationale multiple, prin integrarea cerințelor și obiectivelor acestora în planurile de management, pe baza ghidului metodologic elaborat și testat printr-un studiu de caz în Rezervația Biosferei Delta Dunării.	Anual
--	--	--	--	---	---------------	--	-------	--	---	-------

			A.1.1.7. Contribuția României la procesul internațional de revizuire și actualizare a EBSA	MMAP	2026- 2030	bugetul de stat	Medie	Participarea României la procesul internațional de revizuire EBSA și transmiterea contribuțiilor naționale.	Contribuții științifice și tehnice transmise în cadrul procesului internațional de revizuire EBSA pentru Marea Neagră.		Anual
			A.1.1.8. Elaborarea și adoptarea unor prevederi prin modificarea OUG 57, referitor la zonarea internă/ funcțională a Siturilor Natura 2000.	MMAP, MTI	2026- 2030	bugetul de stat	Mare	Realizat/ Nerealizat	Prevederile privind zonarea internă/funcțio nală a siturilor Natura 2000 modificate și adoptate până cel târziu în 2028		Anual

			A.1.1.9. Consolidarea cooperării transfrontaliere pentru asigurarea coerenței măsurilor de conservare și abordarea coordonată a presiunilor cumulative asupra ecosistemelor și speciilor cu distribuție transfrontalieră .	MMAP	2026- 2030	bugetul de stat	Medie	Număr inițiative sau proiecte de cooperare transfrontalieră în domeniul conservării biodiversității Număr mecanisme sau acorduri de cooperare instituțională cu statele vecine (protocoale, grupuri de lucru, platforme de cooperare) Număr situri Natura 2000 sau ecosisteme gestionate prin inițiative de cooperare transfrontalieră	Dezvoltarea și implementarea de inițiative sau proiecte de cooperare transfrontalier ă pentru conservarea biodiversității și managementul ecosistemelor, inclusiv prin programe europene de cooperare sau alte mecanisme relevante.		La 2 ani
	A.1.2. Dezvoltarea capacității de administrare a ariilor naturale protejate în	A.1.2.1. Elaborarea de proceduri operaționale standardizate pentru managementul		MMAP, ANMAP	2028 – 2029	bugetul de stat	Ridicată	Realizat / Nerealizat	Aprobarea de către autoritatea competenta a unor proceduri operaționale standardizate		Anual

		România a instituțiilor cu atribuții prevăzute de lege	diferitelor categorii de arii naturale protejate						privind modul de administrare, managementul și monitorizarea eficienței instituțiilor / organizațiilor / autorităților cu responsabilități atribuite conform legii pentru administrarea ariilor naturale protejate		
		A.1.3. Asigurarea funcționarii unor structuri de management pentru toate ariile naturale protejate	A.1.3.1. Asigurarea unor structuri de management funcționale pentru toate ariile naturale protejate, subordonate ANMAP	MMAP, ANMAP	2026-2030	bugetul de stat	Ridică	Nr. arii naturale protejate administrate cu structuri de management	100% arii naturale protejate cu plan de management aprobat. Structuri de management funcționale pentru toate ariile. Implicarea comunităților locale,		Anual

									instituțiilor de învățământ superior și ONG-urilor în diverse activități, în baza unui protocol de colaborare cu managementul ariilor protejate.		
			A.1.3.2. Consolidarea capacității instituționale a autorităților de mediu și a administratorilor ariilor naturale protejate	MMAP, ANMAP, administratori de arii naturale protejate, MEC	2026-2030	bugetul de stat	Mare	Realizat / Nerealizat	Creșterea nivelului de competență profesională a personalului implicat în managementul ariilor naturale protejate prin programe de formare continuă și schimb de bune practici.		La 2 ani

		A.1.4 Elaborarea, actualizarea și implementarea planurilor de management pentru ariile naturale protejate	A.1.4.1 Elaborarea, actualizarea și aprobarea planurilor de management pentru toate ariile naturale protejate și siturile Natura 2000	MMA, ANMA, Administra ții, MADR	2026- 2030	Buget de stat, fonduri europene	Ridicată	Număr planuri de management elaborate Număr planuri de management revizuite/ actualizate Număr planuri de management aprobat % arii naturale protejate care dispun de plan de management aprobat Număr de situri Natura 2000 (SCI) pentru care planul de management aprobat permite declarația ca Arie Specială de Conservare (SAC) (număr absolut și % din totalul SCI- urilor care necesită declarație SAC)	Asigurarea existenței planurilor de management pentru toate ariile naturale protejate și siturile Natura 2000 care nu dispun de un astfel de instrument. Actualizarea planurilor de management care nu mai reflectă starea actuală a ariilor naturale protejate sau cerințele legislative și de conservare. Declarația ca SAC a tuturor siturilor SCI pentru care planurile de management au fost elaborate/apro bate, astfel încât România să		Anual
--	--	---	---	---	---------------	--	----------	---	---	--	-------

									îndeplinească obligațiile art. 4(4) din Directiva Habitare 92/43/CEE și să contribuie la închiderea procedurii de infringement INFR (2020)2238		
			A.1.4.2 Implementarea măsurilor de conservare prevăzute în planurile de management ale ariilor naturale protejate	MMAP, ANMAP, Administrații	2026-2030	Fondul de Mediu, buget de stat, fonduri europene	Ridică	% măsuri de conservare implementate raportat la total măsuri prevăzute Număr arii protejate în care sunt implementate măsuri de conservare Valoarea anuală a finanțărilor alocate pentru implementarea măsurilor Număr proiecte de implementare finanțate	Creșterea gradului de implementare a măsurilor de conservare prevăzute în planurile de management ale ariilor naturale protejate.		Anual

		A.1.5. Dezvoltarea și aplicarea metodologiilor și normelor necesare alocării plăților compensatorii .	A.1.5.1. Analizarea și dezvoltarea cadrului necesar pentru acordarea de compensații utilizatorilor de terenuri agricole și forestiere afecțați de condițiile restrictive impuse de măsurile de conservare din- siturile Natura 2000, cu respectarea cadrului sectorial aplicabil.	MADR, MMAF, Administrații	2026- 2030	Buget de stat, fonduri europene	Ridicată	Suprafața agricolă din-situri Natura 2000 pentru care se acordă plăți compensatorii (ha) Suprafața forestieră din- situri Natura 2000 pentru care se acordă plăți compensatorii (ha)	Asigurarea plăților compensatorii pentru toți utilizatorii eligibili de terenuri agricole și forestiere din- siturile Natura 2000.		Anual
			A.1.5.2. Plata compensațiilor către proprietarii de păduri pentru respectarea condițiilor restrictive de exploatare în pădurile cu funcții de	MMAF	2026- 2030	Buget de stat, fonduri europene	Mare	Procentul proprietarilor de păduri cu funcții de protecție de interes național care primesc compensații (%) Suprafața de pădure cu funcții de protecție pentru care se	Aplicarea sistemului de compensații pentru toate pădurile cu funcții de protecție de interes național supuse		Anual

			protecție de interes național (T1,T2).					acordă plăți compensatorii (ha)	restricțiilor de exploatare		
	A.2. ASIGURAREA UNEI STĂRI FAVORABILE DE CONSERVARE PENTRU SPECIILE ȘI HABITATELE PROTEJATE	A.2.1. Adoptarea reglementărilor specifice și a unui cadru instituțional adecvat pentru asigurarea unei stări de conservare favorabile a speciilor strict protejate de interes comunitar și a speciilor protejate de interes național, în conformitate cu legislația europeană privind conservarea speciilor și	A.2.1.1 Desemnarea unui for științific național responsabil pentru evaluarea și validarea statutului de conservare al speciilor, în conformitate cu criteriile IUCN, prin desemnarea coordonatorilor pe principalele grupe taxonomice și în corelare cu grupurile relevante ale IUCN Species Survival Commission.	MMAP (inițiator), for științific desemnat, MADR	2026- 2028	Buget de stat	Mare	Act normativ de desemnare a forului științific (da/nu) Regulament de organizare și funcționare aprobat (da/nu) Coordonatori naționali desemnați pe grupuri taxonomice (da/nu) Reprezentant al României desemnat în grupul SSC relevant pentru listele roșii naționale (da/nu)	Operaționaliza rea forului științific până în 2028 Stabilirea procedurii standardizate de evaluare și validare conform criteriilor IUCN	Target 4 - Prevenirea extincției speciilor și reducerea riscului de extincție; creșterea abundenței speciilor native și menținerea diversității genetice, Target 5 - Utilizarea durabilă, siguranța și legalitatea comerțului cu specii sălbatiche, Target 9 - Utilizarea durabilă a speciilor	Anual

		habitatelor naturale.	A.2.1.2 Crearea și operaționalizarea unei baze de date naționale online pentru evaluarea statutului speciilor, pe baza criteriilor IUCN	MMAP, ANMAP, institute de cercetare, for științific desemnat (ex. CMN)	2026-2030	Buget de stat, Fondul de Mediu	Mare	Platformă online funcțională (da/nu) Număr specii evaluate și introduse în baza de date Număr actualizări anuale realizate	Operaționalizarea completă a bazei de date Evaluarea grupurilor taxonomice prioritare conform criteriilor IUCN Actualizarea periodică a statutului speciilor și a Listelor Roșii, pe baza datelor științifice	sălbatică și beneficii pentru comunitățile dependente	La 2 ani
			A.2.1.3 Instituirea unui mecanism normativ flexibil de actualizare a listelor de specii protejate, pe baza evaluărilor științifice validate	MMAP, ANMAP, institute de cercetare, for științific desemnat (ex. CMN)	2026-2030	Buget de stat, Fondul de Mediu	Mare	Act normativ care stabilește procedura de actualizare prin ordin de ministru (da/nu)	Instituirea unui mecanism care permite aprobarea și actualizarea periodică a listelor Corelarea permanentă între evaluarea științifică și instrumentele normative aplicabile		Anual

		A.2.2. Elaborarea, adoptarea și implementarea Planurilor de Acțiune pentru Conservarea Speciilor Protejate, în conformitate cu prioritățile de conservare stabilite la nivel național și european.	A.2.2.1 Identificarea speciilor care necesită Planuri Naționale de Acțiune pentru Conservare (PNAC), pe baza evaluărilor actualizate ale stării de conservare	MMAP, ANMAP, MADR	2026-2030	Buget de stat, Fondul de Mediu	Mare	Existența unei liste actualizate a speciilor care necesită PNAC (da/nu) Număr specii pentru care este justificată elaborarea PNAC	Actualizarea periodică a listei speciilor pentru care sunt necesare PNAC		La 2 ani
			A.2.2.2 Elaborarea, implementarea și monitorizarea Planurilor Naționale de Acțiune pentru Conservare	MMAP, ANMAP, Administrații, MADR	2026-2030	Buget de stat, Fondul de Mediu	Mare	Număr PNAC elaborate și aprobate PNAC pentru care a fost demarată implementarea Grad de implementare a măsurilor prevăzute în PNAC (%)	Elaborarea și aprobarea PNAC pentru speciile care necesită intervenție activă de conservare Demararea implementării pentru minimum 70% dintre PNAC aprobate Integrarea PNAC în planurile de management ale ariilor naturale		Anual

									protejate și în politicile sectoriale relevante Instituirea unui mecanism periodic de monitorizare și raportare a implementării PNAC		
		A.2.3. Îmbunătățirea cadrului instituțional și administrativ pentru controlul activităților de recoltare, capturare, achiziționare și comercializare a speciilor protejate.	A.2.3.1. Stabilirea unor mecanisme legale prin care costurile repatrierii și ale întreținerii exemplarelor confiscate până la momentul repatrierii să fie suportate de către contravenienți sau infractori.	MMAP, GNM, Autoritatea Vamală Română	2026-2030	bugetul de stat	Mare	Realizat/ Nerealizat	Adoptarea unui mecanism legal funcțional prin care costurile de repatriere și întreținere să fie recuperate de la contravenienți sau infractori. Aplicarea efectivă a mecanismului în cazurile de confiscare a speciilor protejate. Creșterea eficienței măsurilor de		Anual

									descurajare a capturării, achiziționării și comercializării ilegale.		
			A.2.3.2. Crearea centrelor specializate pentru preluarea speciilor sălbaticе rănite, bolnave, abandonate sau confiscate, pe baza unor studii de fezabilitate care să stabilească localizarea, structura și funcționarea acestora.	MMAP, ANMAP, GNM, ONG, MADR	2026- 2030	Buget de stat, Fondul de Mediu	Mare	Nr. centre	Înființarea și operaționalizar ea unui număr adequat de centre specializate, acoperind principalele regiuni biogeografice ale României. Asigurarea funcționării centrelor pe baza unor standarde unitare privind bunăstarea animalelor, capacitatea de îngrijire și trasabilitatea exemplarelor. Corelarea		Anual

									capacității centrelor cu volumul estimat de cazuri de confiscare și cu nevoile reale de pe teren.		
			A.2.3.3 Instituirea și operaționalizar ea unui mecanism interinstituțion al de control, identificare și combateră a traficului cu specii protejate	MMAP, GNM, ANSVSA, alte instituții competente, MADR	2026- 2030	Buget de stat	Mare	Existența unui protocol/procedur ă comună interinstituțională (da/nu) Număr acțiuni coordonate realizate anual Număr cazuri identificate și soluționate prin cooperare interinstituțională Timp mediu de soluționare a cazurilor	Operaționaliza rea unui mecanism formal de cooperare între autoritățile de mediu, vamale și alte instituții de aplicare a legii Integrarea procedurilor comune în activitatea curentă de control Creșterea progresivă a capacității de identificare și sanționare a		Anual

									activităților ilegale		
	A.3 ÎMBUNĂTĂȚIRE A STĂRII DE CONSERVARE A SPECIILOR ȘI ECOSISTEMELOR / HABITATELOR, INCLUSIV PRIN RESTAURAREA ECOLOGICĂ A ACESTORA	A.3.1. Elaborarea, adoptarea și implementarea Planului Național de Restaurare, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2024/1991	A.3.1.1. Elaborarea și adoptarea participativă, prin act normativ a Planului Național de Restaurare	MMAP	2026- 2030	bugetul de stat fonduri europene, Fondul de Mediu	Ridică	Plan Național de Restaurare elaborat și aprobat prin act normativ	Elaborarea, avizarea interinstituțio nală și adoptarea prin act normativ a Planului Național de Restaurare, în conformitate cu cerințele Regulamentului (UE) 2024/1991, incluzând: ținte naționale etapizate, mecanisme de implementare, monitorizare și raportare, surse de finanțare identificate. Elaborarea și	Target 2 - Restaurarea efectivă a cel puțin 30% din ecosistemele degradate (terestre, ape interioare, marine/ costiere)	Anual

									publicarea unui studiu național care: analizează comparativ toate opțiunile financiare și juridice pentru implementarea măsurilor de restaurare (granturi, compensații, plăți pe rezultate, achiziție de terenuri de către stat, arendare, contracte de conservare etc.); evaluează cost-eficiența fiecărei opțiuni în raport cu obiectivele Regulamentului UE 2024/1991; formulează recomandări operaționale		
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

									pentru schema sau combinația de scheme financiare optimă pentru România.		
			A.3.1.2. Elaborarea studiilor de fezabilitate și a proiectelor tehnice, necesare pentru implementarea investițiilor din cadrul PNR.	MMAP	2026-2030	Bugetul de stat, fonduri europene	Mare	Nr. studii de fezabilitate / proiecte tehnice elaborate	Elaborarea studiilor de fezabilitate și a proiectelor tehnice pentru măsurile prioritare de restaurare incluse în Planul Național de Restaurare; Prioritizarea proiectelor aferente ecosistemelor cu stare de conservare nefavorabilă și celor cu rol major în adaptarea la schimbările climatice (zone umede,		Anual

									râuri, turbării, ecosisteme forestiere degradate).		
		A.3.2. Restaurarea habitatelor terestre și de apă dulce	A.3.2.1. Evaluarea stării habitatelor și stabilirea suprafețelor de referință favorabile (SRF) pentru tipurile de habitate terestre și de apă dulce din Anexa nr. I a Regulamentului (UE) 2024/1991.	MMAP, MADR	2026-2030	bugetul de stat fonduri europene, Fondul de Mediu	Mare	% habitate pentru care SRF este stabilită % suprafață habitat cu stare evaluată	Până în 2030, SRF stabilită și starea evaluată pentru majoritatea habitatelor.		Anual

			A.3.2.2. Identificarea zonelor prioritare și a cerințelor ecologice pentru restaurarea habitatelor și speciilor asociate, inclusiv a necesităților de conectivitate ecologică.	MMAP, MADR	2026- 2030	bugetul de stat fonduri europene, Fondul de Mediu	Mare	Suprafața (ha) zonelor prioritare pentru restaurare identificate și cartate Număr tipuri de habitate pentru care au fost definite cerințele de restaurare Număr specii pentru care au fost identificate necesități de restaurare a habitatului Existența unei baze de date spațiale privind zonele prioritare pentru restaurare (da/nu)	Identificarea și delimitarea geospațială a zonelor prioritare pentru restaurare, necesare pentru atingerea obiectivelor de restaurare stabilite prin Regulamentul (UE) 2024/1991.		Anual
			A.3.2.3. Implementarea măsurilor de restaurare pentru habitatele aflate în stare nefavorabilă, în conformitate cu obiectivele stabilite prin Regulamentul	MMAP, MADR	2026- 2030	bugetul de stat fonduri europene, Fondul de Mediu	Medie	% suprafață habitat pe care au fost inițiate măsuri de restaurare	Până în 2030, măsuri de restaurare inițiate pe minimum 30% din suprafața suplimentară necesară pentru fiecare habitat aflat în stare nefavorabilă.		Anual

			(UE) 2024/1991.								
		A.3.3. Restaurarea habitatelor marine	A.3.3.1. Evaluarea stării habitatelor marine și realizarea bazei de date geospațiale necesare fundamentării măsurilor de restaurare, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2024/1991.	MMAP,MA DR	2026- 2030	Surse naționale și europene, Fondul de Mediu	Medie	Procent din suprafața habitatelor marine pentru care starea de conservare a fost evaluată. Existența unei baze de date naționale privind starea habitatelor marine (da/nu)	Evaluarea stării de conservare pentru habitatele marine relevante, în conformitate cu cerințele Regulamentului (UE) 2024/1991.		Anual
			A.3.3.2. Identificarea zonelor prioritare și a măsurilor necesare pentru restaurarea habitatelor marine și a speciilor asociate.	MMAP	2026- 2030	bugetul de stat fonduri europene, Fondul de Mediu	Mare	Suprafața (ha) zonelor prioritare pentru restaurare identificate Număr tipuri de habitate marine pentru care au fost stabilite măsuri de restaurare Existența unei baze de date spațiale privind	Identificarea și delimitarea geospațială a zonelor prioritare pentru restaurare și stabilirea măsurilor necesare pentru atingerea		Anual

								zonele prioritare de restaurare (da/nu)	obiectivelor de restaurare prevăzute în Regulamentul (UE) 2024/1991.		
			A.3.3.3. Implementarea măsurilor de restaurare pentru habitatele marine degradate, în conformitate cu obiectivele stabilite prin Regulamentul (UE) 2024/1991.	MMAP	2026-2030	bugetul de stat fonduri europene, Fondul de Mediu	Mare	Suprafața habitatelor marine pe care au fost inițiate măsuri de restaurare (ha) Procent din suprafața habitatelor marine degradate pentru care au fost inițiate măsuri de restaurare	Inițierea implementării măsurilor de restaurare pentru habitatele marine degradate, în vederea atingerii obiectivelor de restaurare stabilite prin Regulamentul (UE) 2024/1991.		Anual
		A.3.4. Restaurarea și dezvoltarea ecosistemelor urbane.	A.3.4.1. Integrarea obiectivelor privind biodiversitatea și infrastructura verde în planificarea	MMAP, MDLPA, autorități publice locale	2026-2030	bugetul de stat fonduri europene, Fondul de Mediu	Medie	Număr de strategii sau documente de planificare urbană care includ obiective privind biodiversitatea Existența unor orientări naționale	Integrarea obiectivelor privind biodiversitatea, infrastructura verde și soluțiile bazate pe natură în		Anual

			urbană și teritorială					privind integrarea infrastructurii verzi în planificarea urbană (da/nu)	documentele de planificare urbană și teritorială Promovarea conectivității spațiilor verzi urbane și periurbane.		
			A.3.4.2. Sprijinirea elaborării și implementării planurilor de înverzire urbană pentru localitățile cu peste 20.000 locuitori, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2024/1991.	MMA, MDLPA, autorități publice locale	2026-2030	bugetul de stat fonduri europene, Fondul de Mediu	Medie	Număr de orașe care au elaborat planuri de înverzire urbană Suprafața spațiilor verzi urbane menținută sau extinsă	Elaborarea planurilor de înverzire urbană pentru orașele cu peste 20.000 locuitori Menținerea suprafeței spațiilor verzi urbane și a acoperirii coronamentului i arborilor până în 2030 și creșterea progresivă a acestora după 2030, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2024/1991.		Anual

			A.3.4.3. Promovarea restaurării ecosistemelor urbane degradate, precum și a dezvoltării centurilor verzi și a infrastructurii verzi-albastre în zonele urbane.	MMAP, MDLPA, autorități publice locale	2026-2030	bugetul de stat fonduri europene, Fondul de Mediu	Medie	Număr de instrumente metodologice Număr de proiecte de restaurare sau infrastructură verde-albastră implementate în zone urbane	Includerea zonelor naturale urbane degradate în programe de restaurare ecologică Dezvoltarea de instrumente de finanțare pentru implementarea măsurilor Centuri verzi desemnate la nivel național Promovarea utilizării infrastructurii verzi-albastre și a soluțiilor bazate pe natură în orașe		Anual
		A.3.5. Realizarea unui inventar național al barierelor artificiale din calea conectivității râurilor	A.3.5.1. Realizarea unui inventar național al barierelor artificiale din calea conectivității râurilor	ANAR, Romsilva, Ministerul Energiei, Hidroelectric a, MADR, ANIF, Ministerul Transporturilor, autorități	2026-2030	bugetul de stat fonduri europene, Fondul de Mediu	Mare	Inventar disponibil	Inventar național complet al barierelor până în 2028.		Anual

				publice locale, alți deținători							
			A.3.5.2. Elaborarea și aprobarea criteriilor de selecție pentru identificarea barierelor artificiale propușe pentru îndepărtare prin Hotărâre a Guvernului, la propunerea autorității publice centrale în domeniul protecției mediului, cu avizul Ministerului Energiei, al Ministerului Transporturilor , al autorității competente în domeniul apelor și al	MMAP, ANAR, Ministerul Energiei, MTI, MADR	2026- 2030	bugetul de stat fonduri europene, Fondul de Mediu	Mare	Ordin aprobat	Ordin aprobat		Anual

			celorlalte autorități publice interesante. Fac excepție barajele de siguranță energetică națională, asigurarea resurselor de apă pentru populație și evitarea inundațiilor.								
			A.3.5.3. Realizarea inventarului național al barierelor artificiale care pot fi înlăturate pentru a contribui la realizarea obiectivelor de restaurare	ANAR, Romsilva, Ministerul Energiei, Hidroelectric a, MADR, ANIF, Ministerul Transporturilor, autorități publice locale, alți deținători	2026- 2030	Bugetul de stat, fonduri europene, Fondul de Mediu	Mare	Inventar disponibil	Inventar național complet al barierelor până în 2030		Anual
			A 3.5.4 Identificarea măsurilor adiacente de refacere necesare pentru	ANAR, Romsilva, Ministerul Energiei, Hidroelectric	2026- 2030	Bugetul de stat, fonduri europene,	Mare	Nr. măsuri identificate	Măsuri identificate		

			ameliorarea funcțiilor naturale ale zonelor inundabile aferente indicator numar masuri identificate	a, MADR, ANIF, Ministerul Transporturilor, autorități publice locale, alți deținători		Fondul de Mediu					
		A.3.6. Îmbunătățirea până în 2030 a diversității polenizatorilor și inversarea tendințelor populaționale negative ale polenizatorilor	A.3.6.1. Implementarea metodelor identificate de Comisie pentru monitorizarea polenizatorilor, în conformitate cu Regulamentul Delegat (UE) 2025/2188 privind metodologia științifică de monitorizare a diversității și populațiilor de polenizatori.	MMAP, MADR	2026-2030	Bugetul de stat, fonduri europene, Fondul de Mediu	Medie	Raport de monitorizare disponibil	Implementarea metodologiilor UE în toate regiunile biogeografice.		La 2 ani

		A.3.7. Îmbunătățirea biodiversității pe ecosistemele agricole	A.3.7.1. Dezvoltarea măsurilor necesare care trebuie aplicate pe terenurile agricole în scopul menținerii sau îmbunătățirii stării biodiversității la nivel național	MMAP, MADR	2026- 2030	Bugetul de stat, fonduri europene, Fondul de Mediu	Mare	Pachet de măsuri identificat	Elaborarea și aprobarea unui pachet național de măsuri pentru biodiversitate în agroecosistem e, aliniat cu prevederile Regulamentului (UE) 2024/1991		Anual
			A.3.7.2. Începerea implementării până în anul 2030 a măsurilor identificate pentru menținerea sau îmbunătățirea stării ecosistemelor agricole	MMAP, MADR	2026- 2030	Bugetul de stat, fonduri europene, Fondul de Mediu	Mare	Suprafața terenurilor agricole unde sunt aplicate măsuri favorabile biodiversității Suprafața elementelor de peisaj de mare diversitate create sau menținute	Începerea implementării, până în anul 2030, a măsurilor necesare pentru menținerea sau îmbunătățirea biodiversității ecosistemelor agricole, conform art. 11 alin. (2) din Regulamentul (UE) 2024/1991,		Anual

			A.3.7.3. Analiza monitorizării indicatorilor specifici ecosistemelor agricole prevăzuți de Regulamentul (UE) 2024/1991.	MMAP, MADR	2026- 2030	Bugetul de stat, fonduri europene, Fondul de Mediu	Medie	Indicele păsărilor comune pentru terenuri agricole monitorizat periodic Indicele fluturilor de pajiște monitorizat periodic Proporția elementelor de peisaj de mare diversitate evaluată periodic Conținutul de carbon organic din solurile agricole evaluat periodic	Existența și implementarea unui sistem național de monitorizare pentru: fluturi de câmp, păsări comune, stocul de carbon organic în sol, ponderea elementelor de peisaj de mare diversitate		Anual/ Bienal/ la finalul perioadei de implementare
			A.3.7.4. Identificarea și restaurarea turbăriilor drenate utilizate agricol	MMAP, MADR	2026- 2030	Bugetul de stat, fonduri europene, Fondul de Mediu	Medie	Suprafața turbăriilor drenate identificate Suprafața turbăriilor restaurate	Identificarea și cartarea a minimum 90% din suprafața estimată a turbăriilor drenate utilizate agricol la nivel național, cu delimitare geospațială și clasificare funcțională (grad de		Anual

									drenaj, utilizare actuală, potențial de restaurare). Implementarea măsurilor de restaurare pe minimum 30% din suprafața turbărilor drenate identificate		
		A.3.8. Refacerea ecosistemelor forestiere	A.3.8.1. Dezvoltarea măsurilor necesare pentru refacerea ecosistemelor forestiere degradate, în scopul îmbunătățirii stării biodiversității la nivel național	MMAP, administrato ri de fond forestier, MADR	2026- 2030	Bugetul de stat, fonduri europene, Fondul de Mediu	Mare	Pachet de măsuri identificat	Elaborarea și aprobarea unui pachet național de măsuri pentru refacerea ecosistemelor forestiere degradate, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2024/1991 și cu instrumentele naționale de planificare forestieră.		Anual

			A.3.8.2. Începerea implementării până în anul 2030 a măsurilor identificate pentru îmbunătățirea stării ecosistemelor forestiere.	MMAP, administrato ri de fond forestier, MADR	2026- 2030	Bugetul de stat, fonduri europene, Fondul de Mediu	Mare	Suprafața ecosistemelor forestiere unde se aplică măsuri de restaurare	Implementarea măsurilor de refacere a ecosistemelor forestiere degradate, inclusiv reconstrucție ecologică, restaurare funcțională și măsuri de non- intervenție, în zonele forestiere prioritare identificate.		Anual
			A.3.8.3. Monitorizarea indicatorilor specifici ecosistemelor forestiere prevăzuți de Regulamentul (UE) 2024/1991	MMAP, – administrato ri de fond forestier	2026- 2030	Bugetul de stat, fonduri europene, Fondul de Mediu	Mare	Indicele păsărilor comune pentru păduri monitorizat periodic Volumul lemnului (a) lemnul mort pe picior; (b) lemnul mort căzut; evaluat periodic Ponderea pădurilor cu structură pluriană evaluată periodic Conectivitatea ecosistemelor forestiere evaluată	Instituirea și implementarea unui sistem național de monitorizare pentru indicatorii ecosistemelor forestiere prevăzuți de Regulamentul (UE) 2024/1991		Anual

								periodic Stocul de carbon organic evaluat periodic Ponderea pădurilor dominate de specii indigene evaluată periodic Diversitatea speciilor de arbori evaluată periodic		
			A.3.8.4. Contribuția României la obiectivul european de plantare a cel puțin trei miliarde de arbori suplimentari indigeni (exceptând situațiile foarte în care condițiile pedologice foarte deteriorate necesită specii	MMAP, – administra- ri de fond forestier, proprietari de terenuri, MADR	2026- 2030	Bugetul de stat, fonduri europene, Fondul de Mediu	Mare	Număr arbori indigeni plantați, număr arbori alohtoni plantați	Până în 2030, contribuția României la obiectivul european de plantare a arborilor prin: plantarea de arbori preponderent indigeni, adaptați condițiilor locale, respectarea diversității speciilor și a structurii pluriene,	Anual

			alogene), respectând asigurarea diversității speciilor și a diversității pluriene						limitarea utilizării speciilor alohtone exclusiv la situații justificate ecologic (soluri sever degradate), asigurarea unei rate minime de prindere și supraviețuire stabilite prin ghiduri tehnice naționale.		
	A.4. CONSERVAREA EX-SITU	A.4.1 Consolidarea și coordonarea sistemului național de conservare ex-situ a diversității genetice, ca măsură complementar ă conservării in-situ	A.4.1.1. Evaluarea și inventarierea capacității naționale de conservare ex- situ, prin analizarea stării de funcționare a băncilor de gene, colecțiilor biologice și centrelor de	MMAP, ANMAP, institute de cercetare, instituții de învățământ superior, MADR	2026- 2030	Buget de stat	Scăzută	Realizat/ Nerealizat	Realizarea unui inventar național complet al capacităților de conservare ex-situ din România, identificarea lacunelor funcționale și geografice în raport cu prioritățile naționale de	Target 13 - Acces și partajare echitabilă a beneficiilor resurselor genetice și DSI; măsuri juridice și instituționale eficiente Target 12 - Creșterea semnificativă a zonelor verzi	2-3 ani

			deținere a animalelor sălbatice în captivitate, inclusiv grădini botanice, parcuri dendrologice, colecții de semințe, colecții microbiene și unități de reproducere și reabilitare a faunei sălbatice.						conservare, integrarea rezultatelor într-o bază de date națională.	urbane, acces echitabil la natură și conectivitate albastru-verde	
			A.4.1.2. Stabilirea și aplicarea unor standarde naționale unitare pentru organizarea, funcționarea și rolul instituțiilor implicate în conservarea ex-situ, cu accent pe grădinile zoologice, acvariile publice și	MMAP, ANMAP, ONG-uri, MADR	2026-2030	Bugetul de stat	Mare	Realizat/ Nerealizat	Elaborarea și aprobarea unui set de standarde naționale unitare pentru conservarea ex-situ, care: definesc cerințe minime pentru organizare, funcționare și management; stabilesc rolurile instituțiilor		2-3 ani

			centrele de reabilitare, în vederea alinierii acestora la obiectivele de conservare a speciilor, restaurare a diversității genetice și educare a publicului.						implicate (MMAP, ANMAP, ONG-uri, instituții de cercetare); asigură alinierea activităților ex-situ cu obiectivele de conservare in-situ; includ principii privind conservarea diversității genetice, bunăstarea animalelor și educația publicului		
B. Biodiversitatea este utilizată și gestionată durabil, iar contribuțiile naturii pentru societatea umană sunt evaluate, menținute și îmbunătățite.	B.1. UTILIZAREA DURABILĂ A COMPONENTELOR DIVERSITĂȚII BIOLOGICE	B.1.a Integrarea valorii biodiversității și a serviciilor ecosistemice în procesele de planificare și decizie.	B.1.a.1. Elaborarea metodologiei naționale pentru evaluarea serviciilor ecosistemice și a unui set de indicatori pentru integrarea	MMAP, ANMAP, instituții de cercetare, instituții de învățământ superior, MADR	2026-2030	Buget de stat, Fondul de Mediu, Fonduri externe	Mare	Realizat/ Nerealizat	Metodologie națională pentru evaluarea serviciilor ecosistemice elaborată și aprobată Set național de indicatori pentru evaluarea	Target 1 - Planificarea și gestionarea utilizării tuturor zonelor pentru reducerea pierderii biodiversității, Target 7 - Reducerea poluării la	Anual

			acestora în politicile publice.						serviciilor ecosistemice elaborat (da/nu)	niveluri ne-dăunătoare pentru biodiversitate din toate sursele (–50% nutrienți, – 50% risc pesticide, reducerea/eliminarea plasticului), Target 8 - Reducerea impactului schimbărilor climatice asupra biodiversității și creșterea rezilienței ecosistemelor, Target 9 - Utilizarea durabilă a speciilor sălbatice și beneficii pentru comunitățile dependente, Target 10 - Asigurarea	
			B.1.a.2. Aplicarea metodologiei de evaluare a serviciilor ecosistemice în procesele de planificare și în proiecte pilot de investiții publice.	MMAP, MIPE – instituție cu rol de finanțare, ANAR, MADR, MDLPA, instituții de cercetare, instituții de învățământ superior, alte ministere sectoriale relevante	2026-2030	Buget de stat, Fondul de Mediu, Fonduri externe	Medie	Componente biodiversitate pentru care s-au făcut estimările valorice	Realizarea de evaluări economice pentru: minimum 10 tipuri de servicii ecosistemice prioritare și ecosisteme-cheie: păduri, ape dulci, zone umede, pajiști și ecosisteme urbane; Utilizarea rezultatelor în documente de planificare strategică națională. Proiecte pilot de investiții publice care integrează evaluarea		Anual

									serviciilor ecosistemice Publicarea unui raport privind integrarea serviciilor ecosistemice în procesele de planificare	sustenabilității zonelor folosite pentru producție (agricultură, silvicultură, pescuit, acvacultură), Target 11 - Menținerea și îmbunătățirea funcțiilor și serviciilor	
B.1.1. AMENAJAREA TERITORIULUI ȘI URBANISM	B.1.1.1 Dezvoltarea și aplicarea consecventa a politicilor de amenajare a teritoriului și de urbanism în sprijinul conservării biodiversității . O atenție specială trebuie acordată reglementărilor urbanistice și măsurilor privind biodiversitatea în cadrul	B.1.1.1.1 Actualizarea prevederilor referitoare la peisaj și patrimoniu natural în legislația în vigoare.	MDLPA, MMAP, MC, MADR	2026- 2030	Venituri proprii MDLPA, Bugetul de stat	Mare	Realizat/ Nerealizat	Actualizarea cadrului legislativ relevant, astfel încât: prevederile să fie corelate cu Regulamentul UE 2024/1991, Convenția Europeană a Peisajului și Codul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor Ghiduri de elaborare a	Actualizarea cadrului legislativ relevant, astfel încât: prevederile să fie corelate cu Regulamentul UE 2024/1991, Convenția Europeană a Peisajului și Codul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor Ghiduri de elaborare a	Actualizarea cadrului legislativ relevant, astfel încât: prevederile să fie corelate cu Regulamentul UE 2024/1991, Convenția Europeană a Peisajului și Codul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor Ghiduri de elaborare a	Anual

		planurilor de acțiune aferente implementării planurilor urbanistice corespunzătoare teritoriilor care cuprind arii naturale protejate, în conformitate cu legislația națională și europeană.							planurilor de amenajarea teritoriului și de urbanism actualizat Ghiduri și metodologii privind includerea biodiversității elaborate.	a risipei, Target 18 - Eliminarea/substituirea stimulentelelor dăunătoare (– 500 mld USD/an)	
			B.1.1.1.2 Actualizarea anexei nr. III din Legea nr. 5/2000 privind amenajarea teritoriului, revizuirea art. 7 prin stabilirea termenelor de aplicare și stabilirea de sancțiuni.	MDLPA, MMAP, MC, MADR	2026-2030	Bugetul de stat	Mare	Realizat/ Nerealizat	secțiunea III planul de amenajarea teritoriului național revizuită conform codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor, inclusiv cu stabilirea clară a termenelor de aplicare și introducerea unui regim sancționatoriu		Anual

			B.1.1.1.3 – implementarea conceptului de eco-cartier ca proiect de dezvoltare durabilă cu multiple fațete care integrează problemele și principiile dezvoltării durabile la nivel de oraș sau teritoriu în care demersurile de concepție și realizare a proiectelor de transformare urbană, de construire, renovare sau regenerare respectă principiile urbanismului durabil, rezilienței climatice, eficienței energetice, adaptându-se	MDLPA, MMAPI, autorități locale	2026- 2030	Fonduri UE, buget de stat, alte surse legal constituit e		Număr de proiecte pilot finalizate Număr de UAT uri care utilizează metodologia de eco-cartier care includ măsuri legate de biodiversitate Număr de eco- cartiere participante la platforma națională de eco- cartiere			
--	--	--	---	--	---------------	---	--	---	--	--	--

			în același timp la caracteristicile propriilor teritorii. Metodologia de dezvoltare a eco-cartierelor presupune integrarea biodiversității în toate etapele de planificare și proiectare, prin evaluarea resurselor naturale existente, conservarea și conectarea habitatelor, utilizarea soluțiilor bazate pe natură, promovarea speciilor autohtone și implementarea unor sisteme durabile de gestionare a apei, susținute de indicatori de								
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

			performanță și mecanisme de monitorizare pe termen lung								
	B.1.2. MANAGEMENTU L PĂDURILOR	B.1.2.1. Continuarea îmbunătățirii și aplicării coerente a cadrlui legal și de reglementare privind managementu l forestier, prin corelarea acestuia cu cerințele și obiectivele de conservare a biodiversității	B.1.2.1.1. Revizuirea normelor tehnice de elaborare a amenajamentel or silvice, pentru integrarea explicită a obiectivelor și criteriilor de conservare a biodiversității (structura naturală a arboretelor, regenerare naturală, specii și habitate de interes).	MMA, P MADR, instituții de învățământ superior, instituții de cercetare	2026- 2030	Bugetul de stat	Medie	Norme tehnice pentru amenajamente silvice revizuite și aprobat cu criterii explicite de biodiversitate. Procentul amenajamentelor silvice noi sau revizuite care includ obiective și măsuri clare pentru biodiversitate.	Normele tehnice pentru amenajamente silvice revizuite și aprobat, incluzând explicit: criterii de conservare a biodiversității și cerințe privind structura naturală a arboretelor, regenerarea naturală și habitatele de interes; Până în 2030, amenajamente le silvice noi sau revizuite să includă: obiective explicite pentru biodiversitate;		Anual

									măsuri operaționale corelate cu tipurile de habitat și speciile de interes.		
			B.1.2.1.2. Elaborarea si aprobarea prin ordin al conducătorului autorității publice centrale pentru protecția mediului a ghidului privind conservarea pădurilor în arii naturale protejate și în zonele care vor corespunde criteriilor de identificare a zonelor de protecție strictă	MMAP, MADR, instituții de învățământ superior, instituții de cercetare	2026- 2030	Bugetul de stat	Mare	Realizat/ Nerealizat	Elaborarea și aprobarea ghidului național privind conservarea pădurilor în arii naturale protejate și în zonele prioritare pentru biodiversitate care vor corespunde criteriilor de identificare a zonelor de protecție strictă conform cu Strategia UE		Anual

			conform cu Strategia UE privind Biodiversitatea pentru 2030						privind Biodiversitatea pentru 2030, prin ordin al conducătorului autorității publice centrale pentru protecția mediului.		
			B.1.2.1.3. Elaborarea și aplicarea unei metodologii naționale pentru evaluarea economică a funcțiilor de protecție și a serviciilor ecosistemice furnizate de păduri, ca bază pentru mecanismele de compensare și stimulare a conservării biodiversității.	MMAP, RNP, MADR	2026-2030	Bugetul de stat	Mare	Realizat/ Nerealizat	Metodologia națională de evaluare economică a: funcțiilor de protecție ale pădurilor și serviciilor ecosistemice furnizate de păduri, elaborată, aprobată și utilizată ca bază pentru: mecanisme de compensare; scheme de stimulare a conservării biodiversității forestiere.		Anual

		B.1.2.2. Întărirea capacității instituționale de administrare, monitorizare și control a activităților de gestionare și exploatare a resurselor forestiere, în vederea asigurării respectării regimului silvic și prevenirii degradării ecosistemelor forestiere	B.1.2.2.1. Consolidarea capacității structurilor de control forestier, inclusiv prin asigurarea resurselor umane și tehnice necesare pentru monitorizarea respectării regimului silvic.	MMAP, RNP, MADR	2026-2030	Bugetul de stat	Medie	Nr. posturi nou create Nr. echipamente Nr. personal instruit Număr anual de controale tematice privind respectarea măsurilor de conservare a biodiversității în păduri	Crearea și ocuparea unui număr suficient de posturi noi pentru control forestier, raportat la suprafața fondului forestier (ex. creștere graduală anuală); dotarea structurilor de control cu echipamente tehnice adecvate (GIS, monitorizare la distanță, mijloace de teren); Instruirea periodică a personalului, astfel încât: personalul de control să fie instruit în domeniul conservării biodiversității		Anual
--	--	--	---	-----------------	-----------	-----------------	-------	---	---	--	-------

									forestiere; Desfășurarea anuală a controalelor tematice dedicate respectării măsurilor de conservare a biodiversității în păduri, cu creștere progresivă a numărului de controale până în 2030.		
		B.1.2.3. Dezvoltarea și aplicarea mecanismelor de stimulare a proprietarilor de terenuri forestiere pentru adoptarea și extinderea certificării forestiere și a altor instrumente voluntare care susțin	B.1.2.3.1. Dezvoltarea și implementarea unui mecanism național de stimulare a adoptării certificării forestiere și a altor instrumente voluntare de management forestier durabil, cu prioritate pentru pădurile	MMAP, MADR	2026-2030	bugetul de stat	Mare	Existența și operaționalizarea unui mecanism național de stimulare pentru certificarea forestieră și alte instrumente voluntare de management forestier durabil (da/nu). Suprafața de pădure certificată prin scheme recunoscute la nivel internațional	Mecanismul național de stimulare pentru certificarea forestieră și management forestier durabil elaborat și operațional; Creșterea suprafeței de pădure certificată prin scheme recunoscute		Anual

		managementul forestier durabil și conservarea biodiversității	private, prin combinarea sprijinului financiar, a asistenței tehnice și a recunoașterii pe piață a produselor forestiere gestionate durabil.					(ha) și evoluția acestora pe perioada de implementare a strategiei. Numărul de proprietari de păduri, în special privați, care beneficiază de mecanismele de stimulare pentru adoptarea certificării forestiere. Ponderea suprafeței forestiere private certificate din totalul suprafeței forestiere private (%).	internațional, față de nivelul anului de referință (2025); Creșterea ponderii suprafeței forestiere private certificate Creșterea anuală a numărului de proprietari de păduri, în special privați, care beneficiază de mecanismele de stimulare.		
	B.1.3. EXPLOATAREA SPECIILOR SĂLBATICE CU VALOARE ECONOMICĂ	B.1.3.1. Dezvoltarea măsurilor tehnice de conservare pentru asigurarea utilizării durabile a speciilor de interes economic.	B.1.3.1.1. Realizarea unei analize naționale privind valorificarea speciilor sălbatice de interes economic	MMAP, MADR	2026-2028	Bugetul de stat	Mare	Realizat/ Nerealizat	Elaborarea unei analize naționale privind exploatarea speciilor sălbatice cu valoare economică, care să includă principalele tipuri de		Anual

									utilizare, presiunile asupra populațiilor, lacunele de reglementare și recomandări pentru managementul durabil.		
			B.1.3.1.2. Revizuirea cadrului normativ privind exploatarea speciilor sălbatică cu valoare economică	MMAP, MADR	2026- 2030	Bugetul de stat	Mare	Realizat/ Nerealizat	Revizuirea și actualizarea normelor existente privind recoltarea, capturarea și utilizarea speciilor sălbatică cu valoare economică (inclusiv plante medicinale, ciuperci, specii piscicole și cinegetice), pentru integrarea principiilor de utilizare durabilă și a		Anual

									cerințelor de conservare a biodiversității.		
			B.1.3.1.3. Elaborarea unui ghid național de bune practici pentru utilizarea durabilă a speciilor sălbatice	MMA, MADR, instituții de învățământ superior, institute de cercetare, Academia Română	2026-2028	Bugetul de stat	Mare	Realizat/ Nerealizat	Elaborarea și adoptarea unui ghid național care să stabilească bune practici pentru recoltarea, utilizarea și valorificarea durabilă a speciilor sălbatice cu valoare economică, adresat autorităților, operatorilor economici și colecțiilor.		Anual

			B.1.3.1.4. Îmbunătățirea transparentizării și trasabilității acțiunilor de vânare și comercializare a speciilor sălbatiche	MMAP, MADR	2026- 2030	Bugetul de stat	medie	Realizat/ nerealizat	Sistem de trasabilitate digitalizat		
	B.1.4. AGRICULTURA	B.1.4.1. Menținerea și dezvoltarea practicilor agricole extensive și a metodelor tradiționale de utilizare a terenurilor ce asigură conservarea habitatelor semi-naturale, fără afectarea producției agricole.	B.1.4.1.1. Promovarea și asigurarea continuă a viabilității speciilor și soiurilor/raselo r ce contribuie la conservarea ecosistemelor și speciilor sălbatiche	MADR, MMAP	2026- 2030	Bugetul de stat	Medie	Nr. de specii / soiuri / rase locale sprijinite	Sprijinirea activă a soiurilor / raselor locale, prin: scheme financiare, programe de conservare in- situ și ex-situ, integrarea în lanțuri scurte de aprovizionare		La 2 ani
			B.1.4.1.2. Actualizarea Programului pentru Acvacultură și	MADR, MMAP	2026- 2030	bugetul de stat	Medie	Realizat/ Nerealizat	Actualizarea și aprobarea Programului pentru Acvacultură și		Anual

			Pescuit pentru integrarea obiectivelor de conservare a biodiversității și a abordării ecosistemice.						Pescuit, cu integrarea obiectivelor de conservare a biodiversității și a abordării ecosistemice.		
		B.1.4.2 Diminuarea efectelor negative ale practicilor agricole intensive, ținând cont de efectele impactului schimbărilor climatice asupra acestui sector economic, prin menținerea competitivității afacerilor agricole, asigurată de compensări specifice.	B.1.4.2.1. Revizuirea și reglementarea practicilor agricole cu impact asupra biodiversității, în vederea utilizării eficiente a substanțelor chimice, limitării degradării solului și menținerii elementelor de peisaj cu valoare ecologică.	MADR, MMAP	2026-2030	Bugetul de stat	Mare	Nr. de tehnici / practici actualizate sau reglementate	Revizuirea și adoptarea până în 2030 a unor standarde sau ghiduri tehnice pentru practicile agricole, care să contribuie la o utilizare eficientă a substanțelor chimice, prevenirea degradării solului și menținerea elementelor de peisaj favorabile biodiversității.		Anual

	B.1.5. TURISMUL	B.1.5.1. Dezvoltarea turismului durabil în ariile naturale protejate.	B.1.5.1.1. Dezvoltarea și promovarea ecoturismului în ariile naturale protejate.	MMAP ANMAP, MADR, MEDAT autorități publice locale administrații ale ariilor naturale protejate	2026- 2030	Buget de stat, fonduri europene	Medie	Număr de destinații de ecoturism dezvoltate sau promovate Număr de arii naturale protejate incluse în rețeaua națională de ecoturism Număr de operatori turistici implicați în activități de ecoturism	Introducerea și operaționalizar ea de mecanisme economice pentru turism durabil în ariile naturale protejate (ex.: taxe de vizitare, scheme de plăți pentru servicii ecosistemice, fonduri locale de conservare); Creșterea numărului de operatori turistici certificați eco în ariile naturale protejate față de nivelul anului 2025. Promovarea produselor ecologice provenite din arii naturale protejate		Anual
--	-----------------	---	--	--	---------------	--	-------	--	---	--	-------

			B.1.5.1.2. Dezvoltarea și implementarea schemelor de eco-etichetare și certificare pentru turism durabil	MMAP MEDAT, MADR	2026- 2030	bugetul de stat	Medie	Nr. unități de cazare eco- etichetate Nr. de destinații ecoturistice certificate la nivel național conform criteriilor internaționale % de operatori turistici din arii protejate, care au adoptat standarde de turism responsabil (cod de conduită, formare personal, măsuri conservare) Creșterea ponderii ecoturismului în totalul ofertei turistice din zonele naturale protejate	Certificarea de destinații ecoturistice la nivel național, în special în arii naturale protejate și situri Natura 2000; Eco- etichetarea de unități de cazare situate în sau în vecinătatea ariilor naturale protejate; Adoptarea standardelor de turism responsabil de către operatorii turistici activi în arii naturale protejate; Creșterea ponderii ecoturismului în oferta turistică din zonele naturale protejate.		Anual
--	--	--	---	------------------------	---------------	--------------------	-------	---	--	--	-------

			B.1.5.1.3. Implementarea sistemelor de management al vizitatorilor bazate pe evaluarea capacității de suport ecologic în ariile naturale protejate cu presiune turistică ridicăță	MMAP, MADR	2026- 2030	bugetul de stat	Medie	% arii protejate cu sisteme de management al vizitatorilor Nr. trasee pentru care s-a stabilit capacitatea de suport Nr. arii protejate cu sisteme de acces controlat	Implementarea sistemelor de monitorizare și management al vizitatorilor din ariile naturale protejate cu presiune turistică ridicăță; Stabilirea capacității de suport ecologic și aplicarea măsurilor de limitare a accesului în traseele și atracțiile turistice sensibile din ariile protejate; Implementarea sistemelor de acces controlat în arii naturale protejate, pentru zonele cu sensibilitate	Anual
--	--	--	---	---------------	---------------	--------------------	-------	---	---	-------

									ecologică ridicăată.		
			B.1.5.1.4. Dezvoltarea mecanismelor economice și a infrastructurii pentru turism durabil în ariile naturale protejate	MMAP, MEDAT, MADR	2026- 2030	bugetul de stat	Medie	Număr de proiecte de infrastructură pentru turism durabil realizate în ariile naturale protejate Număr de mecanisme financiare dezvoltate pentru sprijinirea turismului durabil Creșterea numărului de vizitatori în destinații de ecoturism gestionate durabil	Asigurarea ca infrastructura turistică nouă realizată în ariile naturale protejate să respecte principiile infrastructurii turistice durabile, în acord cu planurile de management ale ariilor naturale protejate		Anual

	B.1.6. TRANSPORT, ENERGIE ȘI EXPLOATAREA RESURSELOR NEREGENERABILE	B.1.6.1. Integrarea biodiversității în politicile și proiectele de dezvoltare din sectoarele transport, energie și exploatarea resurselor neregenerabile, precum și reducerea impactului acestora asupra habitatelor și conectivității ecologice	B.1.6.1.1. Elaborarea și adoptarea unui cadru normativ privind circulația vehiculelor off-road în ariile naturale și zonele sensibile din punct de vedere ecologic.	MMAP	2026-2030	bugetul de stat	Ridicăta	Realizat/ Nerealizat	Adoptarea unui cadru normativ național privind circulația vehiculelor de teren (ATV, UTV), motocicletelor , vehiculelor acvatice și pe zăpadă în ariile naturale și zonele sensibile din punct de vedere ecologic; Aplicarea reglementărilor în ariile naturale protejate cu presiune recreațională ridicată.		Anual
--	--	--	---	------	-----------	-----------------	----------	----------------------	---	--	-------

	B.2. CONTROLUL SPECIILOR INVAZIVE	B.2.1. Reducerea riscului de introducere și stabilire a speciilor alogene invazive prin consolidarea sistemului național de evidență, monitorizare și avertizare timpurie	B.2.1.1. Operaționalizarea registrului național și a sistemului integrat de evidență, monitorizare și raportare privind speciile alogene invazive	MMAP, ANMAP, MADR	2026-2030	bugetul de stat	Mare	Existența unui registru național funcțional privind speciile alogene invazive (da/nu) Numărul de specii alogene invazive și potențial invazive înregistrate Numărul de actualizări oficiale ale bazei de date Numărul de instituții care utilizează sistemul (MMAP, ANMAP, ANSVSA, autorități locale etc.) Existența unei proceduri standardizate de raportare și actualizare a datelor (da/nu)	Registrul național al speciilor alogene invazive și cu potențial invaziv este operațional și utilizat activ la nivel național; Înregistrarea speciilor IAS și cu potențial invaziv cunoscute la nivel național, conform listelor UE și evaluărilor naționale; Utilizarea registrului de către instituțiile naționale și teritoriale (MMAP, ANMAP, ANSVSA, autorități locale, etc.).	Target 6 - Gestionarea riscurilor din speciile alogene invazive; reducerea ratei de introducere și stabilire cu cel puțin 50%	Anual
--	-----------------------------------	---	---	-------------------	-----------	-----------------	------	---	---	--	-------

			B.2.1.2. Operaționalizar ea mecanismului național de raportare și avertizare timpurie pentru taxonii sau speciile cu potențial invaziv ridicat utilizate ca animale de companie, în vederea semnalizării introducerii accidentale sau deliberate în mediul natural.	MMAP, MADR, ANSVSA, GNM, Autorități locale	2026- 2030	bugetul de stat	Mare	Existența unui mecanism oficial de raportare (da/nu) Numărul de sesizări raportate/an privind introduceri accidentale sau deliberate Numărul de specii cu potențial invaziv ridicat incluse în mecanism Numărul de intervenții declanșate în urma raportărilor	Instituirea și funcționarea unui mecanism național de raportare și avertizare timpurie pentru IAS; Raportarea anuală de sesizări validate privind introduceri accidentale sau deliberate; Declanșarea de intervenții rapide pentru sesizările cu risc ecologic ridicat, în termen de maximum 30 de zile de la raportare; Integrarea mecanismului cu sistemele ANSVSA și autoritățile vamale.		Anual
--	--	--	---	---	---------------	--------------------	------	---	--	--	-------

		B.2.2. Evaluarea și gestionarea riscurilor asociate speciilor alogene invazive, în vederea reducerii impactului acestora asupra biodiversității autohtone	B.2.2.1. Evaluarea periodică a riscurilor generate de speciile alogene invazive asupra speciilor și habitatelor autohtone, pe baza datelor și documentațiilor de impact existente, în vederea prioritizării opțiunilor de management.	MMAP, MADR	2026- 2030	bugetul de stat	Mare	Numărul de specii evaluate din punct de vedere al riscului Numărul de evaluări de risc actualizate/an Numărul de specii prioritizate pentru management Existența unei liste naționale de priorități (da/nu)	Evaluarea riscului ecologic pentru speciile IAS de interes pentru România, incluzând speciile de pe lista UE și cele cu potențial invaziv ridicat; Actualizarea evaluărilor de risc pentru specii la fiecare 5 ani; Elaborarea și menținerea unei liste naționale de specii IAS prioritare pentru management, actualizată periodic (da); Corelarea rezultatelor evaluărilor de risc cu prioritizarea		Anual
--	--	---	---	---------------	---------------	--------------------	------	---	---	--	-------

									măsurilor de prevenire și control.		
			B.2.2.2. Actualizarea cadrului normativ și a listelor naționale de specii alogene invazive, în funcție de evoluția riscurilor și a ratei de introducere și stabilire a acestora.	MMAP, MADR	2026- 2030	bugetul de stat	Mare	Numărul de actualizări legislative realizate Numărul de specii adăugate/ eliminate din listele naționale Frecvența actualizării listelor (ani)	Actualizarea cadrului legislativ și a listelor naționale IAS cel puțin o dată la 3 ani; Alinierea permanentă a listelor naționale cu listele UE IAS, în termen de maximum 12 luni de la modificările europene; Adăugarea sau eliminarea speciilor pe listele		Anual

									naționale în funcție de rezultatele evaluărilor de risc documentate		
		B.2.3. Managementul eficient al căilor de introducere și răspândire a speciilor alogene invazive cu risc ridicat	B.2.3.1. Implementarea efectivă și monitorizarea planurilor de management pentru căile de introducere cu risc ridicat, în scopul reducerii semnificative a ratei de introducere și stabilire a speciilor alogene invazive.	MMA, GNM, Autoritatea Vamală Română	2026-2030	bugetul de stat	Mare	Numărul de măsuri implementate/an Numărul de instituții implicate în implementare Numărul de controale/intervenții realizate Tendința ratei de introducere/stabilire a IAS (indicator agregat)	Implementarea din măsurile prevăzute în planurile de management pentru căile de introducere cu risc ridicat; Implicarea operațională a tuturor instituțiilor-cheie relevante (MMA, ANMA, autorități vamale, GM, autorități locale) în aplicarea măsurilor; Realizarea anuală a controalelor și		Anual

									intervențiilor tematice pe principalele căi de introducere identificate; Obținerea unei tendințe descendente a ratei de introducere și stabilire a speciilor alogene invazive, măsurată prin indicator agregat național până în 2030.		
			B.2.3.2. Integrarea managementul ui căilor de introducere a speciilor alogene invazive în politicile sectoriale relevante (transport, comerț, acvacultură,	MMAP, MADR	2026-2030	bugetul de stat	Mare	Numărul de politici sectoriale care includ prevederi IAS Existența procedurilor interinstituționale (da/nu) Numărul de acțiuni coordonate intersectorial/an	Integrarea prevederilor privind prevenirea și gestionarea IAS în politici sectoriale majore (transport, comerț, acvacultură, agricultură, infrastructură); Instituirea și		Anual

			infrastructură), pentru asigurarea unei abordări coerente și transversale.						funcționarea unor proceduri interinstituționale formale pentru coordonarea managementul ui IAS (da); Realizarea anuală a acțiunilor coordonate intersectorial pentru prevenirea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive; Asigurarea unei abordări coerente și transversale a managementul ui IAS la nivel național.		
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

	B.3. SUSȚINEREA ȘI PROMOVAREA CUNOȘTINȚELOR, INOVAȚIILOR ȘI PRACTICILOR TRADIȚIONALE	B.3.1. Protejarea și valorificarea echitabilă a cunoștințelor, inovațiilor și practicilor tradiționale asociate biodiversității	B.3.1.1. Elaborarea și promovarea unui cadru național coerent pentru recunoașterea, documentarea și protejarea cunoștințelor, inovațiilor și practicilor tradiționale relevante pentru conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității.	MMAP, MC, MADR	2026-2030	bugetul de stat	Medie	Existența unui cadru național formal (strategie / politică / act normativ) privind cunoștințele tradiționale (da/nu) Numărul de documente strategice sau politici publice care includ prevederi privind art. 8(j) Numărul de instituții publice implicate în implementarea cadrului	Elaborarea și adoptarea unui cadru național formal (strategie / politică / act normativ) privind recunoașterea, documentarea și protejarea cunoștințelor, inovațiilor și practicilor tradiționale relevante pentru biodiversitate; Integrarea prevederilor privind cunoștințele tradiționale în documente strategice sau politici publice sectoriale; Implicarea activă a instituțiilor publice relevante și a actorilor locali	Target 16 - Consum durabil; reducerea amprentei globale a consumului și a risipei	La 2 ani
--	--	---	--	----------------	-----------	-----------------	-------	---	---	--	----------

									în implementarea cadrului național; Asigurarea compatibilități i cadrului național cu Articolul 8(j) din CBD.		
		B.3.2. Integrarea și promovarea cunoștințelor și practicilor tradiționale ca soluții pentru producție și consum durabile	B.3.2.1. Integrarea cunoștințelor și practicilor tradiționale relevante pentru biodiversitate în politici publice sectoriale (alimentare, agricole, educaționale, de dezvoltare rurală), ca instrumente pentru promovarea modelelor de	MMAP, MADR, MEDAT	2026- 2030	bugetul de stat	Medie	Numărul de politici sectoriale (agricultură, alimentație, educație, dezvoltare rurală) care includ practici tradiționale Numărul de programe publice care valorifică practici tradiționale relevante pentru biodiversitate	Inventarierea si integrarea cunoștințelor și practicilor tradiționale relevante pentru biodiversitate în politici sectoriale naționale (agricultură, alimentație, educație, dezvoltare rurală, mediu); Dezvoltarea și implementarea de programe		La 2 ani

			producție și consum durabile.						publice care valorifică practicile tradiționale cu relevanță pentru biodiversitate și consum durabil; Asigurarea corelării acestor politici cu obiectivele de conservare și utilizare durabilă a biodiversității.		
			B.3.2.2. Promovarea utilizării cunoștințelor și practicilor tradiționale în conservarea, procesarea și valorificarea resurselor biologice, în scopul reducerii risipei, asupra consumului și a amprentei de	MADR, MMAP, Autorități publice locale	2026-2030	bugetul de stat	Medie	Numărul de produse sau practici tradiționale recunoscute oficial (ex. atestate) Existența unor instrumente publice de informare / educare privind consumul durabil bazat pe practici tradiționale (da/nu)	Recunoașterea oficială (atestare, certificare sau includere în registre naționale) de produse sau practici tradiționale relevante pentru biodiversitate; Dezvoltarea și operaționalizarea a cel puțin unui		La 2 ani

			mediu a consumului.						instrument public național de informare și educare privind consumul durabil bazat pe practici tradiționale; Creșterea gradului de conștientizare a publicului privind rolul practicilor tradiționale în reducerea amprente de mediu.		
C. Beneficiile din utilizarea resurselor genetice sunt împărțite în mod echitabil și durabil, inclusiv cele rezultate din informațiile genetice digitale (DSI).	C.1. ACCESUL LA RESURSE GENETICE ȘI ÎMPĂRȚIREA ECHITABILĂ A BENEFICIILOR CE DECURG DIN UTILIZAREA ACESTORA (ABS)	C.1.1. Implementare a regimului internațional ABS.	C.1.1.1 Aplicarea cadrului național privind accesul la resurse genetice și împărțirea beneficiilor (ABS)	MMap, ANMAP, GNM	2026-2030	bugetul de stat	Medie	Numărul de solicitări de acces la resurse genetice analizate conform procedurilor ABS Numărul de acorduri privind împărțirea beneficiilor (MAT) încheiate Numărul de declarații de diligență raportate de utilizatori în etapa inițială de	Aplicarea cadrului național privind accesul la resurse genetice și împărțirea beneficiilor rezultate din utilizarea acestora, în conformitate cu Protocolul de la Nagoya	Target 13 - Acces și partajare echitabilă a beneficiilor resurselor genetice și DSI; măsuri juridice și instituționale eficiente	Anual

								finanțare a activităților de cercetare sau în etapa finală a dezvoltării unui produs Existența raportărilor periodice privind implementarea ABS la nivel național Număr PIC (consimțământ prealabil în cunoștință de cauză) (da/nu)	și legislația UE; Monitorizarea utilizării resurselor genetice din România în activități de cercetare și dezvoltare; Raportarea implementării regimului ABS către mecanismele europene și internaționale relevante (ABS Clearing-House); Asigurarea cooperării între autoritățile competente pentru aplicarea prevederilor ABS.		
--	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--

			C.1.1.2. Stabilirea indicatorilor de monitorizare a implementării ABS care să cuprindă indicatori naționali specifci aliniați celor de la nivel global	MMAP	2026- 2030	bugetul de stat	Medie	Realizat/ Nerealizat	Definirea și aprobarea unui set național de indicatori ABS, aliniați indicatorilor internaționali și europeni; Integrarea indicatorilor ABS în sistemele naționale de raportare privind biodiversitatea; Asigurarea utilizării indicatorilor pentru evaluarea periodică a eficienței implementării ABS.		Anual
--	--	--	---	------	---------------	--------------------	-------	-------------------------	---	--	-------

			C.1.1.3. Desemnarea unui for/comitet ştiinţific naţional responsabil pentru evaluarea şi validarea informaţiilor ştiinţifice aprofundate privind cercetarea fundamentala si dezvoltarea de produs a resurselor genetice din România	MMAP	2026- 2030	Bugetul de stat	Medie	Act normativ de desemnare a forului/comitetulu i ştiinţific (da/nu), Regulament de organizare şi funcţionare aprobat (da/nu)	Operaţionaliza rea forului ştiinţific până în 2028		
--	--	--	---	------	---------------	--------------------	-------	---	---	--	--

D. Sunt disponibile mijloacele de implementare (finanțare, tehnologie, consolidarea capacităților), iar deficiențele sunt reduse.	D.1. DEZVOLTAREA CADRULUI LEGISLATIV ȘI INSTITUȚIONAL GENERAL ȘI ASIGURAREA RESURSELOR FINANCIARE		D.1.1.1. Asigurarea cofinanțării proiectelor europene pentru biodiversitate (ex. LIFE) și dezvoltarea mecanismelor financiare complementare pentru suplimentarea fondurilor destinate managementul ui ariilor naturale protejate.	MMAP, AFM	2026-2030	Bugetul de stat, FM, Fonduri externe, fonduri europene	Mare	Existența unui mecanism de cofinanțare pentru proiecte din domeniul biodiversității, cum ar fi LIFE (da/nu) Numărul de proiecte europene de biodiversitate cofinanțate anual Valoarea totală a sumelor alocate pentru cofinanțare (lei)	Operaționalizarea unui mecanism național stabil de cofinanțare pentru proiecte europene de biodiversitate (inclusiv LIFE); Asigurarea cofinanțării pentru toate proiectele eligibile depuse și aprobate la nivel european; Creșterea numărului de		Anual
--	---	--	---	-----------	-----------	--	------	---	---	--	-------

									proiecte de biodiversitate implementate în România prin maximizarea absorbției fondurilor europene; Consolidarea capacității instituționale de accesare și implementare a finanțărilor externe pentru biodiversitate.		
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--

			D.1.1.2. Consolidarea capacității Administrației Fondului pentru Mediu de a gestiona eficient programele dedicate biodiversității, inclusiv prin mecanisme de evaluare și monitorizare a alocării fondurilor.	MMAP, AFM, MADR	2026- 2030	Bugetul de stat, FM	Mare	Existența unui mecanism de monitorizare și evaluare a programelor AFM pentru biodiversitate (da/nu) Rata de utilizare efectivă a fondurilor AFM alocate biodiversității (%)	AFM va implementa un mecanism standardizat de monitorizare și evaluare pentru toate programele dedicate biodiversității.		Anual
--	--	--	---	-----------------------	---------------	---------------------------	------	---	--	--	-------

		D.1.2. Mobilizarea fondurilor europene pentru biodiversitate și restaurarea ecosistemelor	D.1.2.1. Integrarea priorităților de conservare și restaurare a biodiversității în Planul Național de Restaurare	MMAP, MADR	2026- 2030	Bugetul de stat	Ridică	Valoarea estimată a finanțării necesare pentru implementarea planului și surse de finanțare identificate	Identificarea și prioritizarea măsurilor de restaurare a ecosistemelor; Integrarea nevoilor de finanțare pentru biodiversitate în Planul Național de Restaurare; Utilizarea planului ca instrument pentru mobilizarea fondurilor europene.		Anual
			D.1.2.2. Dezvoltarea unui portofoliu național de proiecte prioritare pentru conservarea biodiversității, în acord cu obligațiile europene și internaționale asumate de	MMAP, AFM, în cooperare cu MIPE – instituție cu rol de finanțare	2026- 2030	Bugetul de stat	Mare	Existența unui portofoliu național de proiecte prioritare pentru biodiversitate (da/nu) Numărul proiectelor pregătite pentru finanțare Valoarea estimată a investițiilor	Identificarea și prioritizarea proiectelor necesare pentru conservarea și restaurarea biodiversității, inclusiv pentru îndeplinirea obligațiilor europene și internaționale; Pregătirea		Anual

			România, în vederea mobilizării finanțărilor din programe și fonduri europene relevante.						documentațiiilor necesare pentru finanțare; Creșterea absorbției fondurilor europene pentru implementarea măsurilor de biodiversitate.		
		D.1.3. Integrarea considerentelor privind biodiversitatea în politicile publice sectoriale, regionale și locale	D.1.3.1. Integrarea obiectivelor de conservare a biodiversității și biosecurității în politici publice sectoriale și în mecanismele naționale de finanțare	MMAP, MADR, Autorități publice	2026-2030	Bugetul de stat, FM	Mare	Numărul de politici sau strategii sectoriale care includ obiective de biodiversitate Numărul de planuri regionale sau locale care includ măsuri de conservare a biodiversității	Integrarea obiectivelor de conservare a biodiversității în toate politicile sectoriale cu impact major asupra mediului (agricultură, silvicultură, infrastructură, dezvoltare locală); Creșterea progresivă a numărului de planuri regionale și locale care includ măsuri		La 2 ani

									concrete de conservare și restaurare a biodiversității; Asigurarea corelării între politicile sectoriale și obiectivele naționale privind biodiversitatea, inclusiv cele asumate la nivel UE și internațional.		
			D.1.3.2. Instituirea și/sau convocarea unui mecanism interinstituțional de coordonare pentru integrarea biodiversității în politicile sectoriale.	MMAP, ministere relevante	2026-2030	Buget de stat	Mare	Existența unui mecanism interinstituțional de coordonare pentru integrarea biodiversității în politicile sectoriale (da/nu) Număr de întâlniri anuale ale grupului de lucru interinstituțional Număr de politici sectoriale analizate în cadrul mecanismului	Mecanism interinstituțional de coordonare instituit și/sau convocat (da/nu) Organizarea de reuniuni anuale ale mecanismului de coordonare Număr de politici sectoriale analizate anual în cadrul mecanismului		Anual

		D.1.4. Consolidarea implementării convențiilor și programeelor internaționale relevante pentru biodiversitate	D.1.4.1. Consolidarea participării României la programele și convențiile internaționale privind conservarea biodiversității	MMAP	2026- 2030	Buget de stat	Mare	Număr de dosare de nominalizare sau extindere a siturilor pregătite și transmise organismelor internaționale Număr de proiecte sau inițiative implementate pentru managementul și promovarea siturilor recunoscute la nivel internațional	Reincluderea Rezervației Biosferei Retezat în cadrul Programului UNESCO MAB până în 2030 Menținerea și consolidarea rețelei siturilor Ramsar, a siturilor patrimoniului mondial UNESCO și geoparcurilor UNESCO existente și dezvoltarea de inițiative pentru extinderea acestora până în 2030 Elaborarea și depunerea documentației necesare pentru includerea Peșterii Movile pe		Anual
--	--	--	--	------	---------------	------------------	------	---	--	--	-------

									Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, în prezent inclusă pe Lista indicativă (Tentative List)		
	D.2. CONSOLIDAREA BAZEI ȘTIINȚIFICE PENTRU FUNDAMENTAR EA POLITICILOR DE BIODIVERSITATE	D.2.1. Îmbunătățirea utilizării rezultatelor cercetării în procesul decizional privind biodiversitatea	D.2.1.1. Instituirea unui mecanism de transfer al rezultatelor cercetării științifice relevante către autoritățile publice responsabile de biodiversitate, în vederea utilizării acestora în fundamentarea deciziilor de management și a politicilor publice.	MMAP, MADR, MEC, instituții de cercetare	2026-2030	Bugetul de stat	Medie	Realizat/ Nerealizat	Realizarea a cel puțin unei sinteze științifice anuale privind prioritățile de biodiversitate utilizate în procesul decizional.	Target 20 - Consolidarea capacităților, tehnologie și cooperare științifică, Target 21 - Cunoștințe, date și monitorizare: indicatori și raportare transparentă	Anual

			D.2.1.2. Utilizarea studiilor și datelor științifice disponibile pentru fundamentarea politicilor privind biodiversitatea	MMAP	2026-2030	Bugetul de stat	Medie	Existența unor analize bazate pe date științifice pentru politici de biodiversitate (da/nu)	Numărul studiilor sau seturilor de date utilizate în elaborarea documentelor de politici publice Numărul colaborărilor cu instituții de cercetare pentru elaborarea analizelor științifice		Anual
	D.3. COMUNICAREA, EDUCAREA ȘI CONȘTIENȚIZAREA PUBLICULUI	D.3.1. Consolidarea unui sistem coerent și funcțional de comunicare și informare publică privind biodiversitatea	D3.1.1. Elaborarea și implementarea unei strategii naționale de comunicare și informare privind biodiversitatea, cu aplicare internă și externă, la nivelul autorităților de mediu.	MMAP, ANMAP	2026-2030	Bugetul de stat	Mare	Existența unei strategii naționale CEPA aprobate (da/nu) Existența unui plan anual de comunicare la nivelul autorităților de mediu (da/nu) Numărul de campanii sau inițiative naționale de comunicare derulate anual	Elaborarea și aprobarea unei Strategii Naționale CEPA privind biodiversitatea; Implementarea unui plan anual de comunicare la nivelul autorităților de mediu, aliniat cu strategia CEPA; Derularea periodică de campanii	Target 22 - Participare, incluziune și drepturi: implicarea deplină a comunităților locale; echitate de gen, Target 23 - Egalitate de gen în implementare și acces egal la resurse și decizie	Anual

									naționale de informare și conștientizare privind biodiversitatea, adaptate diferitelor grupuri țintă; Creșterea coerenței și vizibilității mesajelor publice privind conservarea biodiversității.		
		D.3.2. Creșterea accesului publicului la informații privind biodiversitatea	D.3.2.1. Dezvoltarea și menținerea unei platforme naționale de informare privind biodiversitatea	MMAP, ANMAP, MADR	2026-2030	Bugetul de stat	Mare	Existența unei platforme naționale de informare (da/nu) Numărul de materiale publicate Numărul de utilizatori ai platformei	Dezvoltarea și menținerea unei platforme naționale de informare privind biodiversitatea; Publicarea de informații accesibile privind specii, habitate, arii naturale protejate și măsuri de conservare; Facilitarea accesului		Anual

									publicului la resurse educaționale și materiale informative privind biodiversitatea		
		D.3.3. Creșterea implicării publicului și a sistemului educațional în conservarea biodiversității	D.3.3.1. Dezvoltarea și susținerea programelor educaționale privind biodiversitatea	MMAP, MEC, autorități locale	2026-2030	Bugetul de stat	Mare	Numărul de programe educaționale privind biodiversitatea Numărul de unități de învățământ implicate	Dezvoltarea și implementarea de programe educaționale privind biodiversitatea; Elaborarea de materiale educaționale privind biodiversitatea utilizabile în educația formală și non-formală; Creșterea nivelului de informare a elevilor și cadrelor didactice privind conservarea biodiversității.		Anual

			D.3.3.2. Dezvoltarea capacității resurselor umane în domeniul biodiversității	MMAP, MEC, ANMAP, instituții de învățământ superior, institute de cercetare	2026- 2030	Bugetul de stat	Mare	Număr programe universitare / postuniversitare dezvoltate sau adaptate Număr persoane formate (administrație, arii protejate etc.) Număr programe de formare profesională continuă	Dezvoltarea și consolidarea capacității resurselor umane în domeniul biodiversității, prin sprijinirea programelor educaționale și de formare profesională dedicate, inclusiv prin dezvoltarea de programe universitare și postuniversitar e relevante (ex. administrarea ariilor protejate, ecologie aplicată, dreptul mediului), precum și prin programe de formare continuă pentru personalul din instituțiile	Anual
--	--	--	---	--	---------------	--------------------	------	--	--	-------

									publice și structurile de management ale ariilor naturale protejate.		
			D.3.3.3. Sprijinirea implicării comunităților locale și a voluntariatului în conservarea biodiversității	MMAP, MADR ANMAP, Administrații de arii protejate, autorități locale	2026-2030	Bugetul de stat	Mare	Numărul de inițiative de voluntariat pentru biodiversitate Numărul de participanți la activități de voluntariat	Organizarea anuală de activități de voluntariat pentru conservarea biodiversității; Implicarea comunităților locale în activități de conservare, în special în ariile naturale protejate; Creșterea participării publicului la inițiative locale de protecție a naturii.		Anual